

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

MANJKA!!!!!!

Tkivo časa

Bojan Bizjak

založba KATR

ČASOSTRELEC

Poznam vas, poznam, gospa. Nekam čemerni ste. Mogoče ste slabo spali? Pa kaj me tako gledate? Vem, nisem primerno oblečen za tak lokal in za svoja leta. Vi pa lepo urejeni, z modno revijo v roki, zamišljeni, zgrbančeni v svoja srednja leta, pa vendar še tako pohotni. Zaljubljeni ste v svoje udobje. Kreacija časa na vašem obrazu pa mi je kljub temu všeč, še posebej zdaj, ko nanj sije sonce. Malce ste bledi, saj je to zdaj najbrž spet moderno. To bo od pudra, kajne? Ali pa je to spet kakšna nova krema, ki obljublja večno mladost. Bojite se starosti, vem. Malce se zamaknete v senčnino in ste še bolj zamišljeni. Modno revijo odložite na mizico. Zdaj lahko vidim, da ste si ogledovali manekene v spodnjem perilu. O, kakšna paša, kaj? Kakšne skomine? Seveda, domišljate si, da vas bi osrečil kateri od teh mladeničev. O, znali bi ga zvabiti v svoje razkošje in ga ljubiti. O, kako bi se ga naužili!? Kakšna prefinjenost in polizanost. Za hip mi vržete nemaren brezčasen pogled. Zmedete se. Očitno ste me prepoznali. Ne, ne bojte se. Ostal bom pri mizi in popil kavo, morebiti še kaj. Malce si popravite lase, ki sijejo od kemije. Včasih ste imeli lepe, dolge, rjave lase; vedno tako frfotave, tako žive. In tiste vaše oči, ki zdaj stekleno motrijo svet, so tako patetično prosile poljubov pod cvetočimi kostanji. Tam sva se navadno dobivala v poletnih popoldnevih, ko sem prikolesaril iz tovarne, kadar sem delal v dopoldanski izmeni. Vi ste takrat delali v tajništvu neke druge tovarne. Kaj vse sem vam takrat šepetal, ko sem se slinil po vašem vratu. Dostikrat mi je prišlo že kar tam pod kostanji.

In tista vaša lahka poletna krila. Še najbolj mi je bilo všeč krilo, ki ste mu rekli »indijsko«. Segalo vam je skoraj do pet; mehko, svilnato, prosojno, z mnogimi rožicami na modrovijoličasti podlagi. Ah, s kakšnim užitkom sem ga privzdigoval v dvigalu stolpnice, kjer ste stanovali. Običajno ste malce sopli in se pretvarjali, da vam ni do ljubljenja. Ljubil sem tiste usnjene trakce, ki sem jih moral razvezati, da sem lahko zatihotapil roki med vaše prsi. Ko sem vam tako razgalil prsi, sem v dišečo dolinico poselil poljube. Najprej sem izbežal levo dojko, ne vem zakaj ravno levo. Jezili ste se na mojo neobritost, ko sem vas s poljubi ščegetinil po dojki. Z rokama sem se počasi splazil na hrbet in vas prižemal, da ste nagajivo butnili obme s trebuščkom. Malce ste me pogrizljali po vratu. Ko sem vam segel po ritnih hlebinah, me je nežno božalo vaše krilo. Všeč vam je bilo, če sem vam jezno in hitro gnetel hlebinu in jih razmikal. Potem sem vam segel za hlačke in jih polagoma zdrsal čez hlebinu. Takrat ste ponavadi neučakano zamencali z nogami in nekajkrat trznili ob steno dvigala. Z lačnim božanjem sem vam v nemal ognje in vas zalezoval po vlažni ščeperjavi pod trebuhom. Skrili ste se v vzdihne in iz sebe izmencali pisarniško dolgočasje ... Oh, kako nežno ste mi pomagali nadeti kondom, da sem končno lahko zdrsel v vašo vročičnico. Iztrzal sem se, zaslinil in zasopel v vaše lase ... Da, da, tisto krilo in tisto dvigalo. Joj, kako ste bili pedantni. Spravili ste svoje hlačke. Pospravili ste tudi moj kondom v vedno pripravljeno vrečko, ki ste jo potem odvrgli v smeti. Seveda ste si roke in vrat umili z osvežilnim robčkom. Potem sem se smel z vami zapeljati še do vašega nadstropja. Tam sem prejel še skromen poljubček. Na hitro ste oddišali v stanovanje. Ja, kadarkoli ste prišli na zmenek v tistem krilu, sem vedel, da se bova ljubila. Z jesenjo ste nase navlekli nove kavbojke in novega moškega, enega od vaših šefov. Ha, zvelkli ste ga celo na magistrat. In zdaj ste gospa. Oprostite, zelo ste se poredili. Saj vem, imate tri otroke, dva psa in veliko udobja. Mar ni čudno, ko dušica dobi udoben dom, ji postane dolgčas. Moje filozofiranje vam je šlo vedno na živce. Vas je vedno zanimala samo praktičnost. Še danes ne vem, kaj ste mi pomenili: strast, ljubezen – ne to najbrž ne, saj sem še vedno bil zaljubljen v tisto muhasto študentko slikarstva, ki je odprhnila, kdo ve kam. Veste, za tisto bi pa res rad ustavil čas. Zdi se mi, da se je za vas že ustavil. To vaše zehanje, ah, tako spodobno, tako bontonsko. Spet ste spet vzeli v roke revijo. Vstanem in grem mimo vas do toaletnih prostorov. Opazil sem, da ste se ozrli za menoj. Mogoče bova celo spregovorila.

Ko pridem nazaj, ste še vedno tam. Zdaj imate pred seboj kozarec pomarančnega soka. O, celo kadite? Za trenutek stakneva pogleda. Vznemirjeni ste in zanemeli. Odločite se, da bova tiho. Niti pokimate ne. Nič. Tiho ugasneva vsak v svoje vedenje. Hitro se sklonite in otresete pepel. Da, zdaj sem jaz tisti pepel, ki ga hočete otresti. Sedem nazaj v svoj senčnat kot in natakariči namignem, da bi še nekaj spil. Naročil sem si pivo.

Cucnem pivo in vas gledam. Niste prav strastna kadilka. Zdaj se spomnim, da imam v žepu časopis, ki ga še nisem uspel prelistati. Zaradi vas sem pozabil na svojo zgodbo. Če bi mi vsaj namignili, da se lahko prisedem, potem bi se vam razodel. Oh, že osem let je poteklo od najinega zadnjega srečanja. Pa veste, kje je bilo to? Se še spomnite? Hm, bilo je nad streliščem, v gostem leskovju. Tam spodaj so pokali s puškami in pištolami, midva pa sva ležala na tleh in brbljala. Takrat ste že nosili kavbojke, pa še prav preklemano oprijete – no, saj ste bili seksi, pa vendar tako nepraktično napravljeni za hitro ljubljenje. Ko sem vas objemal, ste bili togi in izmikavi. Nov parfum ste imeli na vratu. In tudi pod kavbojke me niste spustili, ne, takrat ne več. Z rokami ste poskrbeli, da sem se izcedil v listje in sem omahljivil na vaši rami. V moje ponovno oživahenje so sikale športne puške in šklempnile pištole. Kdo ve, morebiti je prav takrat tam doli vadil bodoči olimpijski prvak. Seveda ste tudi tokrat imeli s seboj tiste dišavne robčke. Tudi ta vonj je bil nov; spominjal me je na hotelsko tekoče milo. Ne vem, morebiti je prav tisto strelišče v meni vzbudilo novo strast, ki je vtkana v moji zgodbi. Veste, moje odločitve se hitro menjajo. Zdaj pa vam ne bi zaupal moje zgodbe, zdaj ne več. Ne, tega si ne smem dovoliti. O, nikakor ne, niste vi krivi za mojo zgodbo. Vas sem hitro pozabil. Preselil sem se k Janji, mirni, strežljivi učiteljici, ki je tudi iz mene hotela narediti šolarčka. No, kljub vsemu sem ob njej zdržal štiri leta. Midva sva se še nekajkrat slišala po telefonu, potem sva ugasnila. In danes vas spet srečam. V ta okoliš ne zahajam, danes pa – no, to je že moja zgodba.

Veste, zdaj sem spet brez službe. Kaj pa morem. Tisto tovarno so prodali. Nekaj časa sem delal v manjši privatni delavnici; popravljaj sem električne aparate. Ah, saj se najdem. Res, da sem brez službe, ampak na črno delam v neki zanikrni delavnici, kjer lahko naredim tudi kaj zase in nisem vezan na urnik – odgovarja mi. Aha, dobili ste obisk. Vaša soklepetavka se vam je pridružila. Zdaj bo pa res že čas, da se skrijem za časopis in pogledam, kaj je z mojo zgodbo.

Šuštim s papirjem in nervozno iščem nočno kroniko. Najdem jo. Aha, tukaj piše: Že drugič v tem mesecu si je nekdo privoščil veliko uro na novi avtobusni postaji. Tudi tokrat je bila prestreljena, in to zelo natančno prestreljena, skozi elektronski mehanizem. Policija domneva, da gre za istega storilca, ki uničuje javne ure. Ugotavljajo, da ima povsod enak način – natančno prestreli elektronski mehanizem. Kot smo že poročali, je bila tako uničena ura na veleblagovnici, pa ena od ur na železniški postaji. Iz zanesljivih virov smo izvedeli, da ima policija tokrat nekaj več sledi. Našli naj bi list, na katerem je pisalo: Časostrelec! List naj bi bil zataknjen za vozni red. najbolj čudi dejstvo, da nihče ne sliši strela. Bo zdaj policija varovala tudi javne ure?

Ha, ha, moja zgodba. No ljubčki, zdaj pa le ugibajte. Dve noči vam bom dal mir, pa študirajte. Ja, to noč mi res ni bilo lahko. Vlažno je bilo, daljnogled se mi je rosil, ko sem čakal v nizkem grmičevju blizu postaje. Dušilec pa je tudi tokrat odlično opravil svoje poslanstvo – samo siknilo je. Kratek plamen in vsega je bilo konec. Uf, sem se to noč načakal. Sama mularija je tam postopala, kadila travo in se zvijala ob glasbi. Lovili so se in vreščali. V nekem trenutku me je že imelo, da bi jim ustrelil v tisto preklemano kričavo škatlo, v tisti prenosni laserski gramofonček. Zažgali so tudi dva smetnjaka. Policije pa nikjer, vsaj takrat ne. No, lepo so pisali, pa tudi list so dobili. Lepo, lepo, si prikimam za časopisom. Zdaj se bodo zapičili v tisti list. Mislijo, da bodo dobili kakšne sledi. O ne, tokrat imajo opraviti s profesionalcem. Vse sem premislil. Nobene sledi jim nisem pustil, nič. Niti prhljaja, niti las, nič. Vse sem delal v rokavicah, pod steklenim pokrovom. Potem sem list vakuumsko zapakiral v folijo. Z drugimi rokavicami sem ga zataknil za vozni red. Ne, tu ne bodo našli ničesar. Ta sistem je popoln. List je bil vzet iz novega paketa, ki je bil kupljen v papirnici in dvakrat zavit. Ne, tu ni sledi. Mogoče so našli tudi kroglo. Takih kalibrov je poln strelski klub. Bodo pač tam iskali morebitnega krivca. Kolikor vem, tistih pušk ne nosijo ven, vedno so pod ključem. Kar lepo zabavo bodo imeli. Prav, zakaj so me pa odslovili. Predober sem bil zanje. Ljubosumni so bili. Nekaj disciplinskih neumnosti sem res naredil, ampak to je zdaj pozabljeno. V vojski so znali ceniti moje strelske sposobnosti. Lahko bi postal profesionalni ubijalec. Ne, človeških tarč ne maram. Cenim življenje. Oho stari, kaj pa če si si tukaj sam nastavlil zanko? Recimo, da dobijo kroglo in se zapičijo v strelski klub. Tam bi lahko kdo pomislil nate in povedal, da so te izključili. In to dejstvo ...? Drugih sledi ni. Hej stari, kako je zdaj s tvojim popolnim

sistemom. Preobul sem se nekaj ulic pred ciljem. Tiste čevlje sem vrgel v reko. Torej, te sledi tudi ni. Za puško nihče ne ve. Sam sem si jo sestavil. Dele sem kupoval v Avstriji, v več trgovinah, naboje vedno kupim drugje ... Kaj je zdaj, stari, te je stisnilo ...? Daj no, zaradi nekaj sesutih ur, pa res ne bodo delali velikih preiskav. Saj imajo drugega dela dovolj. Kar beri, pa boš videl: Vlomi, mamila, prebežniki in kakšen umor. Samo sranje, ki nima nič opraviti s tvojim poslanstvom – ti si časostrelec.

Mirno zložim časopis in si ga stlačim v žep. Ni ravno posrečena kombinacija, najprej kava potem pa pivo. Na tak dopoldan pa sploh ne. Poplaknem si usta s postanim pivom. Nimam navade, da bi popival. Že dolgo se ga nisem natreskal, dolgo, dolgo. Privzdignem se in vidim, da ima vaša prijateljica časopis na mizi. Nasmehnem se – tam je moja zgodba. Govori vam o možu, ki da se je malo zapil. Diplomatsko jo pomirjate in ji dopovedujete, da ste to že prebrodili in da se bo že uredilo ...

Mar naj ostanem še nekaj časa? Ne, popoldan moram v delavnico. Ježe se bo malce jezil, a se počasi le privaja na moj delavnik; sem pač bolj nočni ptič.

Zdaj razlagate svoji kolegici nekaj o novi kozmetičarki in nekaj o novi kremi, ki da vam tako čudovito vlaži in hladi kožo. Draga moja, čas, čas je vaš sovražnik. Verjemite mi, da bi ga najraje ustrelil, naravnost v srce bi ga ustrelil. In vse stvari bi ostale takšne kot so. Kot na videu, ko ustaviš sliko. Nobenega gibanja, vse bi bilo brezčasno. Ne, zdajle ne bom šel več tam mimo vaše mize. Lahko bi me celo ogovorili. Tega zdaj nočem. Na hitro se še enkrat ozrem po vašem omizju. Zapredeni ste v pomenke. Nasvidenje, moja draga gospa. Ljubite svoj čas ... Joj, ne pogledujte me tako. Zmedli ste me. Zapitek pustim na mizi. Odvihram ven.

Pomlad diha. Nežno zelenje se bohota med betonom. Če bi res ustrelil čas, potem bi ga spomladi. Živeti v večnem cvetju ... Biti cvetje ... Stari, pazi kako voziš! Majska svetloba na obrazu mesta ... Časostrelec gre spat, škoda!

BALADA O BETONU
IN TROBENTI

Črvički dneva so me zažgečkali v tistem delu možganov, kjer so spravljene informacije o mojem samozavedanju, jaz pa zazeham in pljunem skozi okno. Saj vem, da to ni kulturno, da to ni zdravo za okolje. Ja, nekoč sem poslušal predavanje o pljunkih – ogabno. Kaj vse nosijo pljunki; majhne biološke bombe, no, recimo temu, biološke petarde. Tak dan je danes, da bi si nadel masko klovna in bi se žogal s soncem v parku, kjer je kip nekega matematika, mislim, da je bil matematik. Kurc, pa matematika. Joj, popravci, pa večna malomarnost, pa tiste decimalne vejice. Nisem tip za te reči, res ne. Mar naj, kar takole sanjarim in si predem pajkovo mrežo. Saj sem umirjen, malce zašpehan, odrasel samec, ki ima zdaj veliko časa za urbano raziskovanje. Temu bi rekli, ugoden socialen status. Mrak, zunaj je že mrak in hladno postaja. Kaj sem že rekel sinoči Anji? Aja, da me danes zanesljivo ne bo, da bom na krajši plovbi po mestu, da bom poljubljal mestni tlak in si kupil kisle kumarice in si sam skuhal špagete. Preprosto, oddahniti se moram od njenega telesa, od njenih vonjev, od njenega tihega minevanja. Najino veselje se je začelo krčiti in končno se bo zlilo v eno samo svetlobo, ki se bo zgostila v novo eksplozijo. Pa ja, še poročil naj bi se. In potem naj bi hodil k njim domov, srkal z njenim starim tisti ogaben zvarek, ki mu rečejo domači slivovec. In jedel naj bil tiste suhe klobase, ki jih komaj prežvečim. Ja, zobe bi si moral urediti, to pa res. Zadnjič, ko sem bil tam dol pri njenih ta starih, sem se nalokal piva in potem so mi tiste klobase še kako teknile.

Ampak, zapolnile so mi vse luknje v zobeh. Hm, kako bi bilo, če bi me Anja kar zapeljala v zdravstveni dom in bi me porinila v ordinacijo. Baje, je tista zobozdravnica, njena zelo dobra prijateljica; da je nežna, previdna, potrpežljiva ... Ampak, če se samo spomnim na tisto močno luč in zvok svedra in tisti vonji in spiranje in bljuvanje v umivalnik in vse tiste vate v ustih. Moje ljube bakterije me že žrejo, me že presnavljajo. Takole nas požira čas in se premikamo po napetem loku usode. Majčkeno samozaščitne filozofije, majčkeno starhopetja, pa je! Mogoče pa bi za začetek šilce mehkega sadjevčka. Samo malo, takole, za pogum, za sprostitvev, za popotnico. Ko bom onkraj svetlob, bom povsem razsnovljen in brez občutkov za vse. Zato, zato pa zdaj ... Ne, ne ... To ne bo prav. Že vem, kako potem to gre. Najprej takšni majhni odmerki teh žganin, potem pивce in potem, potem umre luna v zenicah in se slina pocedi čez ustnice in bruhec zaznamuje kakšno fasado. Joj, kako sem enkrat aristokratsko kozlal po takšni kombinaciji. S Ferčijem sva se ga nadelavala, potem sva žrla neke paradižnike in neko salamo. Prespal sem v njegovem stanovanju, kar na kavču. In sem se menda kar v spanju pokozlal. Zjutraj sem se sicer umil in kolikortoliko pospravil za sabo, a na podlahti se me je še držalo kozlanje; sem ga pač spregledal. To sem opazil šele v službi, ko sem sedel za pisalno mizo. Zasmrdelo je po, po svinjariji. In tak sem bil na mestnem avtobusu in se držal za štango, se zibal in kinkal. Nekaj čudnih pogledov je bilo ... Ja, tisti na pol prebavljene, fino zviti, rdeči olupki paradižnika. Kozlanja, da kozlanja ... Ko sem še hodil z Aljo. To je bilo grozljivo, ostudno. Jaz sem šel za nekaj dni na morje, sam, tako, da se spravim v red. Služba, nova delovna prerazporeditev in majčkene problemčki. No, skratka, šel sem. Ona pa je ostala v najini najeti majhni garsonjeri. Ko sem prišel nazaj, kar v nedeljo dopoldan sem prišel; odklenem, vstopim, si žvižgam, premetavam ključe po rokah, da bi ji napovedal, da sem doma. Ona pa nič. Spala je. Vse je bilo tako čudno, razmetano. Smrdelo je po cigaretah in po ... Ja, šel sem zadaj za omare, kjer sva si uredila spalnico. Spala je, celo malce smrčala. Sklonil sem se nadnjo, da bi jo s poljubom prebudil, tako kot ponavadi. Nenadoma sem se ustavil. Zasmrdelo je. Videl sem koščke pive na njenih lepih dolgih rjavih laseh. Spala je v lastnem kozlanju ... Šel sem do okna, ga odprl in začel preklinjati. Ko se je zbudila, je bila vsa zabuhla. Končalo se je tako, da sem ji pomagal v kopalnico, da sem ji našamponiral glavo, da sem jo tuširal. Med solzami mi je povedala, da je bila na obisku prijateljica, da jo je pustil fant, da sta pili. Se dogaja, se dogaja ... Za trenutek odprhnem

te spomine in si poiščem sveže nogavice. Izberem si črne, da bodo črne stopinje v noč ...

Ulice so prijazne. Pozen avgust je in zrak je poln migetanja. Zdi se mi, da je poletje pustilo svoje poljube na vseh fasadah vzdolž ulice, kjer rad hodim. Navadno se sprehodim do kavarne, kjer sem tolikokrat igral biljard, šahiral in se prepiral. Nocoj bodo tam, najbrž, ne vem, oleseneli filozofi politike in privrženci prežvekovanja mestih dogodljajev. Ja, včasih se zgodi, da mednje zaide kakšna kratkokrilka in jim ponudi svoje usluge po polovični ceni, ker se pač ni spravila v promet, ker je malo manj atraktivna. Malomarno žvečim slab žvečilni gumi in si ga moram kar naprej bezati iz zobnih lukenj. Preklete, da bo res že čas, da grem k zobozdravniku. Ampak, no no ... Že spet obrambni mehanizmi. Lepota bivanja je vendar v minevanju. To je edina stvar, ki je definirana, ki je dognana. Spet obilno pljunem med čike na avtobusnem postajališču. Tam sta dve frklji, poletno zapečeni, rjavi, razmetani, nakladaški. Namenoma se ustavim, da malce prisluhnem in se delam, da čakam na avtobus. Pa slišim: Špon, ej. Tip, je res špon. Ma za popizdit je. Pa še dobrga terenca ma. Ej, pa greva ke gor u neke rovte. Kao nek vikendič. Ej, za se zezat je čist kull. Pa še bulo skunka mi je šenku. Mislm ... In tako naprej in naprej. V glavi se mi sestavlja slika. Pičkica nasede premožnemu ostarelemu hipiju, ki mu bizniz gre in ki se pozablja na različne načine. Ja, vse za ljubi fuk. Narejeni smo, da se reproduciramo, da se razsejemo v minljivost. Madonca, sem nocoj zatežen. Nemarno grem naprej in vdihujem spremešan mestni zrak. Avtomobilske luči se zlivajo v eno samo reko svetlobe. In zdaj sem že blizu drugega postajališča in tam blizu je majhen bife, kjer si ponavadi zvečer privoščim majhno točeno pivo. In grem noter. Stari obrazi me kimaje sprejmejo. Nova natararica prizadevno ožema krpo in hoče biti resno všečna. Ja, dekoltirana pa je, o to pa. Pa tudi obdarjena je, o. Naročim malo točeno pivo v vrčku in nikakor ne v kozarcu. Teh kozarcev ne prenesem. Zame je vrček, zakon! Takole primeš za ročaj, potopiš ustnico v peno in odsrkneš. Ja, kot bi poljubljal oblak nad žitnim poljem ... V tem bifeju res še vedo, kaj je pivska tradicija. Dva znanca me skušata zaplesti v pomenek, pa jima povem, da se mi mudi v mestni labirint, da sem zmenjen ... Ja, te majhne urbane laži ... Koristne so. To je pač adaptacija na mestno sobivanje. Žvečilni gumi še nekajkrat posvaljkam po ustih in ga odvržem v pepelnik. Znanca na srečo odideta pred menoj. Naročim si še eno pivo. Odsrkujem in potem me butnejo spomini. Prva tu sva se zapijala z Aljo, ko sva šla z nekega rok

koncerta iz hale Tivoli. Ja, prva v tem kotu sva ga tolkla. Ona martinije, jaz pivo. In ko sem šel scat, se je k njej prislinil nek tipček. Zapletala sta se v pomenek o potovanjih. Jaz sploh nisem prišel do besede. Pa sem Alji predlagal, da grem jaz naprej domov, ker sem bil že kar precej nadelan in utrujen. In je zatežila, da sem ljubosumen, da sem prasec pokvarjen, da sem zajeban ljubosumnež in podobno. Tipček naju je miril. Jaz pa sem kar šel. Zunaj je padal sneg in avtomobili so počasi drseli v noro noč. Alja je prišla za mano, v razpeti bundi, vsa besna. Nekaj je kričala v metež, padala v sneg, se pobirala, metala vame psovke in sneg. Nekajkrat sem jo pobral, potem sva padla oba. Ura je že bila taka, da bi lahko zamudila mestni avtobus, ki ponoči vozil na daljši rok. Tekla sva proti postajališču, kjer je stal avtobus in metal v sneg rumeno svetlobo. Spet sva padla in se smejala. Povaljala sva se po snegu in se poljubljala kar tam, v tistem kupu snega. Na naju so padale snežinke in tista rumena svetloba iz avtobusa. Slišala sva sik vrat. Avtobus je speljal, midva pa sva obležala v snegu. Vsa mokra in zadihana sva se vendarle pobrala. Peš sva morala do doma. Ampak zdaj je avgust in jaz sem deset let starejši in trebih mi raste in impotenca se mi oglša. Ne, nocoj bom siromašen tavajoč lovilc mrtvih spominov. Obred čiščenja, temu rečem. Nič, plačam se nasmehnem natararici in grem. Zunaj je še soparno. Odpnem si še en gumb na srajci in si potisnem sončna očala visoko na čelo, tako kot se zdaj to nosi. Starajoči dečko, ni kaj. Spotoma po mobilcu pokličem Jureta, da bi ga morda prepričal v nočno križarjenje. Pa mi pove, da je še na morju in da naj pridem tja dol, da je imel bogat ulov s podvodno puško. A, ne, ne da se mi. Sit sem voženj, sit sem svojega sala in tega časa. Marmor imam za čelom in svetlobo v kosteh. In če bi si res omislil fluorescentnega okostnjaka ... Hej, ideja. Postavil bi ga na balkon, da bi utišal tista zijala tam v nasprotnem bloku. Firbci, celo z daljnogledom so gledali, ko sva se z Anjo ljubila na blazinah. Prišla sva iz morja in sva bila še polna seksa. Kaj me briga. Pa še izblebetali so; čisto slučajno sem slišal, ko sta se mulca pogovarjala, da sta gledala. Slišal sem ju spodaj v zakloniščih, kamor hodijo kadit travo in so si tja privlekli stare vzmetnice; in tja hodijo tudi punce. Ja, tam je najbrž kabinet za prve spolne izkušnje. In zdaj bi jim nastavil okostnjaka. Potem bi me najbrž imeli za norca, morda tudi za satanista. Nekaj časa me je celo držalo, da bi se oblekel v črno, si nabavil motor in se šel skrivnostno molčečega popotnika, ki z rdečo rutko okrog vratu deluje nekako, ja, nekako pedersko. Strinjam se sam s seboj; to je zdaj pomembno. Le zakaj sem večer začel s pivom.

Lahko bi pil rdeča vina, se nabasal s kakšno dobro hrano in si očital velik trebuh. Meni se dogaja, da sem preveč samoraziskujoč. Nocoj, naprimer, da prav zdaj, si vrtam s prstom v nos in z mislijo v labirinte duše. Le kaj je ta famozna duša? Najbrž je to zapleten biokemijski mehanizem, ki ureja trzljaje telesa. Ah, dovolj filozofije. Lepo naprej skozi mesto, pa v pivnico, mogoče še malo biljarda in ... Nič več. Jutri pa spet pisarna, računalniški zaslon, statistike, telefoni, kavice in kratka krila sodelavk, ki blestijo s svojo porjavelostjo in si umišljajo, da so blazno zaželene, da so še vedno prave seksualne mrhe. Saj ne rečem, Brigtkca je še, kako naj rečem, je še pofukljiva. Ostale, no ja, če bi bila sila, bi se dal dol z njimi. Malce so nesramne, kadar namigujejo na to, da se nisem poročil, ker, ker da ljubim tudi moške. Trape, zajebane. Če se včasih malce našemim in se spretno oblečem, ja kaj pa je to kaj takega. Menda ne bom hodil okrog kot kakšen novodobni bojevnik. Saj vedo, da sem oddan Anji, bolj, posojen njej. O, tu bo padlo še eno pivce. Glej no, koliko znanih obrazov. Sami bifejski somi. Rado je tudi že tam, in videti je prav dobre volje. Njemu je najbolj všeč, če lahko igra na trobento, če se lahko izkaže. Njegov oče je nekje iz Srbije in se je preselil v Avstrijo, Radu pa je ostala njegova slavna trobenta. Kadar smo ga srali na piknikih in je Rado privlekel še nekaj pihalcev, ej, takrat so se duše tresle in so letele v belino meseca. Res, privzdigne te njegovo igranje. In me opazi. Skozi dim mi pomaha in me vabi v temen zakotek, kjer žuli pivo iz steklenice. Od kar ga poznam, cuza pivo izključno iz steklenice. Ja, bil jo je sposoben spiti tudi celo gajbo. Pa se bo začelo, že čutim, da se bo začelo. Po duši je intelektualec, dela pa kot vratar ali nekaj takega, saj je vedno v nekakšni uniformi. Ja ja, zdaj se bo začelo.

»Stari, ti si pa povsem izpuhtel,« me uvodoma nadere in že prime steklenico, si posloni na usta in potegne, da mu veselo poskakuje Adamovo jabolko. »No, boš pivce,« še reče in zamežika.

»Ja, pa ga bom, vrček velikega z obilno peno,« rečem in se butnem poleg njega v oblazinjeno zakotje. »Si pokukal v ta predel, ali pa spet kje tu blizu delaš?« ga vprašam, da ga pač nekaj vprašam.

»Ja, tu blizu imamo zdaj zavarovanje novega poslovnega objekta. Zajeban turnus imam, dvanajst ur, pa dan prost, pa spet dvanajst ur, pa dvanajst ur nočne, pa dva dni prosto in tako naprej. Jebemti tak turnus. Še jutri sem prost, zato pa nocoj, stari moj, nocoj bo pela trobenta, da bo mesec padel na grad, boš videl!« se je razvnel.

»Pa ne, da jo imaš že s seboj, jebemti,« sem se nasmehnil in namignil

natakarici naj mi prinese vrček piva njemu pa še eno steklenico.

»O, ne. Bom že skočil ponjo, če bo treba. Jebi ga, na vse pa res ne morem misliti.«

»Na dopustu si že bil?« banalno vprašam.

»Ja, nekaj dni. Dol sem peljal ženo in otroke, jaz sem še v službi. Zdaj se dogovarjam, da bi končno spet igral v nekakšni bandi, ki se gre neko etno muziko. Resno me nagovarjajo, da bi se jim pridružil. Fantje kar dobro vžigajo, tudi ciganske. Saj veš, na tiste sem pa sploh mahnjen. Joj, ti bi mogel videti, ko sem bil dol, v naših krajih, tam, tam so trobentači. Tam duša joče skozi trobento. Evropa nikoli ne bo imela takega joka, nikoli, ker je preveč zamašena. Jao, ti bi moral to videti, to ljudsko veselico,« ga razvema in privzdiguje.

»Poznam ta melos. Bil sem že tam dol in sem ga slišal, ampak se mi zdi, da so se tudi tam dol vrgli v komercialo,« mu skušam oporekati.

»Ja, nekaj posla se naredi tudi s to glasbo. S katero se pa ne. Povsod se dogaja nekakšen turbo folk muzika. Jebi ga, tak je ta svet. Vse za keš, prav vse. Sveta jeba za keš, to je danes svet,« se cinično nasmehne in poplakne s pivom, izcuza steklenico in pograbi novo. Kajpada vtakne palec v grlo steklenice in naredi njemu lasten pok.

»Keš, keš, ja,« pokimam in sklonim glavo. »Ko ga nismo imeli, smo tarnali, zdaj tarnamo, ker nam je dolgčas, ker smo se naveličali lastnega telesa,« sem patetičen.

»A, jebi ga, tak je zakon večnosti,« reče in zaniha z glavo. »Ne mi nocoj srat teh filozofskih klamf, res ne. Nocoj se mi igra na trobento, razumeš,« resno reče in me zabodeno gleda. Vem, kaj pomeni ta njegov pogled, ta njegov neizprosna trgovica v lunaste noči. Tudi če je padal sneg, tudi če je bil naliv, je on igral. Enkrat je stal zunaj, pred planinsko kočo, kamor smo se zavlekli, da bi praznovali nek rojstni dan, jasno, skoraj izključno pivska moška družba; zunaj je bil sneg, pihalo je in snežilo. On pa je vzel trobento, se zavil v bundo, stopil ven in igral. Takrat je tisto melodijo krstil za volčje zavijanje. Vedno si izmisli kakšno melodijo. In enkrat je v dolgem črnem plašču hodil čez blatne njive tam nekje na barju in igral. Takrat smo zapijali neko rojstvo, kaj vem v kateri vasi tam nekje blizu Iga. Pa je tako nanese, da so na naju pozabili in sva jo proti jutru peš mahnila nazaj proti Ljubljani. Bredla sva po nekih njivah in skozi nek gozd. Še zdaj ga vidim, sonce je ravno vzšlo, megle so ležale med golimi brezami, on pa je stal tam v starih travah in pretresljivo igral trobento. Obrnil se je proti soncu in še bolj strastno igral. Tisto jutro ... Sonce na njegovi tro-

benti, njegov dolg črn plašč moker in umazan in njegovi skodrani siveči lasje. Zdaj je postrizen, bolj zguban in nemiren.

»Prav, ne bom filozofiral. Veš, filozofi so tisti, ki popravljajo stare zofe in kanapeje,« sem posiljeno duhovit. Pivce se mi zdi za odenek prehladno. Zanimivo, kako sem si izostril okus za pivo. Ampak tekne, tekne!

»Ti, nocoj bova imela lunin modul. Šla bova v Podutik k meni domov, nekaj bova vrgla na žar, povabila kakšne bejbe in, jasno, imel bom koncert na vrtu. Jebem sosede, polovico jih je na morju, tisti stari borec je pa tako ali tako vedno za žur. Boš videl, prišel bo s flaškonom tiste svoje kislice in se bo delal večnega heroja. Stari je povsem popizzdil. Enkrat so prišli policaji, pa jih nadrl, kje da so bili, ko je on s svojo šmajeserico mesaril trupelca. Da če se ne poberejo, gre lahko po pištole domov pa se bodo malo pika poka. Si z avtom?« vpraša.

»Ne, peš« kratko odgovorim in se že vlečem v noro popivko.

»Se bova kar naložila. Prej ko začnemo, prej bo žur. Od pičkic je nocoj na voljo nekaj Bolgark, če hočeš kakšno Ukrajinko, pa še nekaj sveže najstniške robe, ki pa jo še nisem degustiral. Saj veš, da so moji frendi na tekočem s to robo. Ni problema, ti samo reči. Rade, ti bo zrihtal sočno pičkico, stari moj. Kaj bova jamrala, enkrat bova zemlji gnoj, jebi ga,« se zasmije.

»Meni je vseeno, za pičke mi dol visi,« sem mu priznal.

»Jebi ga, dekoracija mora bit,« se glasno zasmije in pograbi steklenico.

In greva.

Zbujam se počasi s trazivimi utripi v začelju. Očitno sem zaspal kar v ležalniku v vrtu. Po koščkih se spominjam večera: pivo, pleskavice, kisle kumarice, sir, pečena paprika, klobasice, pa slivovka in mineralna voda, pa spet pivo in en ženska in še ena in nek tip, ki je metal nož v česnjo in tisti stari, ki je nakladal, da je heroj, da je zrel za v jamo, da bo kar crknil ... Ja, seveda, in trobenta. Tiho igranje, tiho skoraj jokajoče. Rado se je najbrž res tudi scmizdil, mislim, da se je. Na njem je visela tista blond pičkica, ki je naga zaplesala po vrtu, ko je on igral na trobento. Temu je rekel: balada za trobento in beton. Pa le nisem bil toliko pijan, da se ne bi spominjal. Počasi vzdigujem roko in se otipujem. Nenadoma se zatipam po prsih in tam je ... tam je strjeno kozlanje ... Očitno me je davilo v spanju. To me vzdigne. Padem na kolena in spet kozlam; tokrat v ritmu balade za trobento in beton ...

BOBNI

Ne poslušaj pravljice, ki sem ti jo zjutraj pripovedoval. Saj veš, da sva hotela le dežju dopovedati naj se vendar odžeja z najinimi solzami. Ti si se igrala mesenega angela, jaz pa sem si želel plišastega slončka, ki bi odnesel preostanek depresije v primerno ordinacijo, kjer bi počakal na nov odmerek brezupja. Sliši se noro, ampak midva sva se stalila v edinstveno kovino, ki se sveti v preddverju norega časa. Saj veš, stala sva na avtobusni postaji. Namenjena sva bila nekam ven, nekam v razbite pokrajine, kjer bi našla pravljice in bi pihala v regratove lučke, kajne? Jaz pa sem ti kupil nove sandale in prav posebno kopel; dišala je po borovcih, bila je zelena – zelena kot najine oči. Potem si hotela še plišastega medvedka in nežne zibaje v jutra, ki so dišala po pivskem kvasu; kako tudi ne, saj sva stanovala blizu pivovarne. In sem šel ven na dež, da bi ti kupil nov glavnik, sebi pa ... Menda glasbeno revijo, cigarete in čips. In ko sem te videl v izložbi svojega začudenja, se mi je zdelo, da te bom prepoznaval še v naslednjih življenjih. Govorila si mi nekaj o tem, da bi rada videla prave lokvanje, in palčke, ki skačejo za žabami. Potem si vstajala in odhajala v mesto. Kam, ne vem. Včasih te ni bilo kar nekaj dni. Pa si prišla z novo šminko in z vneto nožnico. Nisem te spraševal, kdo se je sejal vate. Vse sem prebral v tvojih očeh. Pozabila si zapreti vrata in okna duše, pa si staknila prepilih. Nergala si in si domišljala, da si častila asfalt, kjer si natrosila stopinje do tvoje mesenosti. In sem odhajal tudi jaz. Tudi tisto jutro, ko je padal dež. Ne vem, hodil sem po parku in brcal odpadle kostonje. Dež pa je

padal in bobnal po moji lobanji. In v glavi mi je odzvanjalo tvoje svilnato govorjenje. Pravila si mi nekaj o tem, da boš velika, da boš bogata, da me boš peljala v Indijo in da bom lahko jahal pravega slona. Ja, saj, drugi bodo pa tebe jahali ...!? Mar si res tak ogenj, da v sebi zmoreš pretaliti plemenite kovine in iz njih nakuje nove zapestnice najine zvestobe. Vidiš, jaz bi si rad kupil samo boben, bel boben in bi ga sam prebarval. Na mojih prstih je še vedno nekaj tvoje sladkobe. Mar naj se poskušam prekaliti v nočnega vampirja, ki bi pil sluz mestnih lepotic. Lepa si veš, lepa. In še kar naprej sem te gledal v izložbi svojega začudenja. Ti pa mi mahaš iz osmega nadstropja. Bedasto. Tam gor si in žvečiš in pljuvaš dol. Nekoč sem bil tako nor, da sem se postavil pod tvoje okno in sem te prosil, da pljuneš dol. In si pljunila, jaz pa sem prestregel tvoj pljunec. Imel je okus po menti in po mojem semenu; vsaj zdelo se mi je tako. Ti pa si se smejala in metala lase čez okensko polico. Ko ti je bilo najhuje, si sedela tam zgoraj in grozila, da se boš vrgla dol. Stekla si v sobo, pograbila punčko, majhno plišasto punčko in jo zagnala dol na ulico. Kričala si: »Tako, tako vidiš bom letela!« Pa sem te komaj prepričal, da je asfalt umazan. Gledala sva, kako je težak tovornjak zmaličil ubogo punčko. V tisti punčki si umrla tudi ti, tudi ti ... Mar sva vedela, da je nebo usmiljeno in da ga imava znotraj srca in pod lobanjama. Skuhala sem ti kavo, ti zvil dober zadetek, ti s poljubi odliznil solze, te pospremil v spanec in si zaželel, da bi bi bil za vedno v tvoji maternici. Kar naprej bi hodil s tabo, v tvoje noči. Poslušal bi bobne tvojih ljubimcev, ubijal bi njihove spermije. Ja, takšni smo moški, kajne? Samo odrasli spermiji, ki kar naprej rinemo v veliko kroglo, ki nas požre. Ne sanjaj, punca, ne sanjaj. Malce več poštenega optimizma, tistega, ki si ga posesala z materinim mlekom. Saj, tvoja mama. Lepe plašče nosi, dober avto vozi in ... In saj veš, rodila te je po nesreči. Pa sem ti povedal pravljico o škratu, ki se je zaljubil v smreko. Jaz imam rad smreke. Že kot otrok sem jih rad risal; visoke špičaste smreke, vedno smreke. Psihologinja je rekla, da je to zaradi tega, ker me daje domotožje, ker so ... No, to je pa že druga zgodba; zgodba o golobih in luknjičasti betonski ograji, za katero so rasle koprive in so švigali martinčki. Veš, in od takrat ne posojam več svojih solz.

Pa sem šel. Vzdolž vseh najinih ulic in kavarnic, prav mimo vseh sem šel, in sem nosil zastavo neke nove sekte. In kaj bi rekla ti, ko bi me videla sedeti na pločniku in pljuvati v avtomobile. Rekla bi, da sem bedak. Pa sem res, bedak, smrdeč po usmiljenju, ki ga terjam od ljudi. Ko pridem nazaj, hm, me bo čakal vaniljev puding in ti, že umita, naspana,

počesana, drugačna, moja ... moja paranoja ...!

Noči se bodo skrčile in naju bodo obiskovali zmaji, ki domujejo v ločju in žrejo pravljice, ja, vse pravljice požrejo, da ti nimam več kaj povedati. Danes bom kupil tudi vrečko mentolovih bonbonov, več tistih gumijastih, ki se tako nesramno lepijo na zobe, da imaš potem zelen nasmeh – ampak ta se poda k tvojim zelenim očem. Se spomniš razsutih bonbonov v taksiju, ko sva se pijana peljala, kam že? No ja, kar tako sva se vozila. Imela si veliko denarčka, pa sva šla, nekam v predmestje sva šla. Zalezla sva pod breze in se valjala v veliki praproti. Smrdelo je po gnilobi. Našla sva nekaj gob, tudi mušnico. Ti si se smejala in si mi govorila, da je na neki stari barvni fotografiji tvoja mama imela prav tako krilce; bila je še punčka s kitkami in belimi dokolenkami. O, tista prapot. Potem sva smrdela po gozdu. Našla sva neko vaško gostilno in pila kiselkasto vino. Tako nesramno si jedla klobaso in navijala zelje na vilice, se smejala ... Pijana sva padala v noč. Nekaj krogov je med nama, kajne? V prvem, so tvoje ustnice, v drugem, je okus tvoje sline, v tretjem, sem jaz, v četrtem so najina valovanja, v petem, sta najini goreči srca ...! Vidiš, zdaj hodim izven vseh teh krogov in sem sam, med vsemi obrazi, ki zalebdevajo mimo mene. Kje so zdaj moji angeli? Žejen sem. Spil bom pivo, morda dve. In spet grem mimo glasbene trgovine. Največkrat se zadržim pri bobnih. Pa nimajo belih. Vinsko rdeči so, s pozlačenimi obroči, pa črni so, s srebrnimi obroči, pa kovinsko modri ... samo belih ni. Danes bom stopil noter in vprašal, če se da dobiti bel boben. Vem, prijatelji so mi rekli, da sem obseden, da sem preveč bral, da sem najbrž bral »Pločevinasti boben«, da sem zavestno padel v ta štos. Pa ni res, pa ni res! Bobni, ritmi srca. O, če bi se znašel nekje v Afriki in bi tolkel na bobne. Klical bi stare bogove in leve. Ulegel bi se na vroč pesek in name bi padale zvezde. Zvečer, če bo vse prav, bodo name padale tvoje oči. Samo ležal bom in bom tvoj otrok. Pustil bom, da me boš poljubljala na čelo, me grizljala po nosu, mi obliznila ušesa, se cedila name. In tvoje oči, tisti zeleni tolmunski večnosti, v katerih sem našel vse svoje potopljene iluzije. Mar nisem dober potapljač? In tam notri mi zmanjkuje zraka. Utopljam se, utapljam. Postajam čisto majhen, zarejen v tvojo dušico ... Opa, tamle gre pa ... Bom tiho. Ona ni ti, ne, ona ni ti. Saj ne rečem, bila je nežna, malo preveč ukazovalna. Kaj hočem, služba, deževni popoldnevi in veliko skladišče trgovskega centra. Iskal sem neke kode, bila je tam, v krilu in halji in s papirji. Dišala je po pralnih praških. Imela sva le kratkotrajno telesno kratkočasje. Zavil bom v bife, ona pa naj gre mimo. Pa menda ne bo delala popoldne. Joj,

popoldan pa spet v skladišče: kode, roba sem, roba tja, pripravi to paletu, preloži to. Kruhca pa je treba papat, to pa.

To je mimo. Zdaj sem v glasbeni trgovini. Nekaj mularije se drenja okrog stojnic s cedeji in si polni ušesa z kričavico; o, te mlade dušice, ki plavajo v gosti elektronski megli kričanja. Najbrž jim ni prav, da so živi, pa morajo biti. Njihovi angeli se jezijo, pa jim bodo že povedali, kaj je prav in kaj ni. Visok prodajalec me čudno gleda. Tipček misli, da sem prišel sem, da mu bi kaj sunil – bedak. Če zgledam malo klošersko, to še nisem. Jaz nisem modno našemljen mulc, oprostite, ki je v trendu, ne nisem. Kaj me tako gledaš, ti bedak. Samo bobne si ogledujem, samo to. Pa ga vprašam: »Oprostite, se da dobit bele bobne, povsem bele in manjše« Tipček se popraska po redki bradici in malomarno reče: »Ja, dalo bi se.« Stopi za pult in nekaj klika na računalniku. »Resno mislim,« rečem in se premaknem k pultu. »Lahko vam zrihtam celo baterijo,« tipček reče in me že malce bolj prijazno gleda. »No, za začetek bi samo dva manjša, ali pa samo enega, ja samo enega srednje velikega. Takega,« rečem in pokažem na bližnji črn boben. »Prav,« reče tip in si nekaj nakraca na listek. Pridite drug teden, v torek. Takrat bo že tu. Stane pa, ...« Živčno trznem in rečem: »Ne, cena pa sploh ni pomembna. Torej v torek?« Pokima mi. Potolažen grem ven in se razgledujem po ulici. Kar nenadoma je vse mavrično, vse svetlo, vse lepo. Mestni avtobusi razvažajo nasmejane ljudi, poštarji na kolesih si žvižgajo, semaforji utripajo v ritmu rave glasbe, po nebu letajo golobi in rišejo nove elipse, novih iluzij. Znotraj mene tolče bel boben, ki bo očistil črn žamet najinega počutja. S tvojimi šminkami bom nanj narisal mavrico. Prosil te bom, da nanj narišeš svoje poljube, ko boš sveže našminkana šla v noč. Pa kaj, se boš pa še enkrat našminkala. In jaz ti bom tolkel nov ritem; ritem, ki bo pripovedoval o snegu, ki pada na vroče poljube, o pomladi, ki se bo naselila na stene tvojega doma. In na mizi bo potica, ki jo peče tvoja dobra primorska nona. Take dobre špagete zna pripraviti: olive, paradizniki in neke začimbe; take špagete, da sem vedno polizal krožnik, kadar sva bila pri njej. In ptice bodo gostovale na okenski polici in se čudile tej novi glasbi, tem ritmom, ki so najbrž ritmi boga. Že zdavnaj sem ti obljubil, da ti bom prebelil sobo, da jo bova obarvala v mavrico. Od kar si videla mavrico nad mestom, si povsem nora na te barve. Bil je nek april in si prišla od nekod, v tankih cunjicah, mokra od dežja ... Smrkala si in stala pri oknu in si začela vreščati, da je zunaj mavrica. Jaz sem lenaril in gledal neke debile na televiziji. Prišel sem k oknu in gledal. Res, bila je veličastna mavrica. Moral sem ti razložiti, kako to

nastane, fizika in ti štos. Bog se joka, si takrat rekla. In se je menda res. Hej, bel boben bom imel, bel boben ...

Mestne sence so me objele in me nesle nazaj k tebi. V meni je požar. Stvari se spreminjajo. Že v dvigalu zavoham tvoj parfum. Kaj naj bi to pomenilo? Si odšla, si stekla v mesto, si šla na klepet, si ... Saj imam mobilca s seboj. Odtipkam spomin in te najdem. Živčno te hočem priklicati. Tvoja številka je nedosegljiva. Kaj je pa zdaj to, me stesni. Živčno odklenem vrata tvojega stanovanja. Vse še diši po kopanju, po parfumihi, po sprejih. Omare so odprte, tudi nekaj oblek je izginilo. Kaj je zdaj to? V meni se oglašá boben. Divje tolče, divje in te kliče. V kopalnici je še vedno vse zasoparjeno in ogledalo je rosno. Na ploščicah opazim nek napis z močno vijoličasto šminko. Bučko, sem šla malo v tujino z nekim gospodom, poslovno. Te pokličem. Poljub. In res je bil zraven njen poljub, odtis njenih bohotnih ustnic. Usedem se na školjko in se zagrnem z rokami. Kaj je zdaj to? Da je izginjala v mestu za nekaj dni, da je šla do morja, ampak ... Vsaj toliko bi lahko počakala, da bi videla moj beli boben, moje čisto belo srce, ki tolče samo zanjo, ki je ritem njene pohote, ki je bela svetloba njenih orgazmov. Kaj naj zdaj? Šla je, šla. Zdaj bom moral spet domov, v dolgočasno hišo, kjer so solze primrzile na steno in je tišina tako gosta, da lahko delam kocke iz nje; barvne kocke za tisto trapasto kocko, ki jo vrtiš in vrtiš in jo sestavljaš, dokler jo ne vržeš na tla, da se razsuje. Nič, saj bom imel svoj beli boben in bom z njim izganjal noč iz sebe.

Noč me je naselila v nek klub, kjer so udarjali na bobne in se zvijali ob saksofonih. V meni pa so peli vsi tisti bobni. Neka prijateljica je visela ob meni, najbrž samo zato, da sem ji plačeval pijačo, da se je imela lepo, da se je ugnezdila med vse te samce, ki blefirajo, da niso potrebni. Sam blef, ki na kancu rodi skromen seks. Celó omizje se mi smeji, ko jim razlagam, da sem si končno naročil bel boben, da bom bobnal. Pa se smeji in smeji. In potem me prime, da bi vzletel tja med bobne in divje udarjal. Tolažijo me in mi naročajo nove odmerke pijače. Vseeno mi je, kaj pijem. Kar nenadoma me odnese med bobne. Tipček, ki se trudi, da bi nanizal divji ritem, me začudeno pogleda in obdrži palici v zraku. Za mojim hrbtom, se oglasi huronsko žvižganje. Vpijejo, naj me spusti za bobne. In me res. Usedem se, si slečem srajco, se odkašljam, primem palici in ... Potem ne vem, kaj je bilo. Reinkarniral sem se v divjaka, ki kliče svoje sobojevnike. Ritmi so me vzdignili v nove svetlobe, med nove galaksije. Menda sem razbil skorajda vse bobne, si porezal žile in se ranil v trebuh.

Zdaj sem varno spravljen v belini. Vse me boli, šivi skelijo, in usta so suha. Prijazna sestra naznani prihod obiska. Obisk, kdo? Pa je ona. Lepa, nasmejana, v novi črni obleki, s prameni v laseh. Njen parfum me zajame, njene zelene oči me zalijejo z dobro mehko svetlobo. Usede se na rob postelje in se šobi. Dve drobni solzi ji primezita čez brežhibno naličje. »Bobni, kaj, ljubček?« reče in posmrka. »Glej, kaj sem ti prinesla.« zašepeta. Malce se privzdignem in na okrasti odeji zagledam majhnega plišastega slončka in majhen bel bobenček. Omahnem nazaj v blazino in za trenutek zaprem oči. To je ona in njeno belo srce, ki zagori v najini ljubezni ... »Lump si bil,« še zašepete. Spet odprem oči in vidim njen nasmeh, nasmeh belega angela, ki me bo odpeljal na novo zvezdo. Tam pa, tam pa bodo samo najini ritmi ...

BOJEVNIK

Ne, marmelade pa ne bom več jedel. Packa se mi na preostale zobe in na protezo in ... in potem tista sladkost čemi tam notri in razjeda zobe – tako so mi rekli, tako so mi razlagali. Pa ni več taka kot je bila. Včasih, hm, včasih. Domača slivova, madonca, sem jo jedel. Na črnem kruhu, na domačem, v peči pečenem črnem kruhu. Takole odrežeš velik kos, vzameš tisto grobo stekleno vazo, kar z nožem namažeš marmelado, sedeš zadaj za senik in ješ, cmokaš, si oblizuješ usta, posmrkaš in spet stečeš čez trave, dol do studenca in se kar tam nalokaš vode. Vse je mimo, vse, je pomislil stari Dor. Z jezikom si je bezal ostanke hrane in posrkaval redko slino, ki se mu je nabirala v ustih. Spomnil se je, da se mu ohlaja čaj, ki mu ga je pripravila gospodinja. Najel jo je, da mu malce pogospodinji, da mu skuha, da poklepetata. Nasvetovali so mu jo na centru za socialno delo. Saj so ga prepričevali, naj bi šel v dom upokojencev, pa se je branil. No, sicer je res še zmožel vse sam, ampak, včasih, včasih pa je bil tako slaboten, da je kar obležal v postelji in pasel svoje spomine. Vnuki so ga sicer obiskovali, oba sinova tudi, hči malo manj, žena, žena pa mu je lani umrla. Včasih je kar sedel in gledal v njeno sliko. Držal jo je v naročju, jo gledal in samotno jokal. Posrebnil je čaj in izpiral ostanke lahke dopoldanske malice. Vstal je, stopil na balkon in se razgledoval po junijskem parkcu pred hišo. Tale moja gospodinja, se je spomnil. Klepetata, to je dobro. Razlaga mi, da je prej delala v nekem velikem podjetju, kjer je bila v pisarni, zdaj, zdaj pa da lovi takšna javna dela; da je tudi mož brez službe,

ja tudi mož. Ampak da se znajde, da dela pri nekem zidarju. Kajpada, znajde se, saj smo se morali tudi mi, prekleto. Ko sem imel trinajst let, sem že moral delati z očetom. Skakal sem po gradbenih odrih in zidarjem nosil vodo, malto, orodje, kar je bilo pač treba. Pa se me naučili, barabe, kako se zvije cigareta, kako se pije vino z vodo, kao se preklinja ... A, tisti časi. Megla davnih dni. Dor se je oprijel ograje, pljunil dol v travo, si popravil naramnice in tunknil v spomine. Zidarija, žulji, prah, solze in rutka okrog vratu, da sem si lahko brisal prah in si jo poveznil na glavo, kadar je sonce le preveč tolklo. In ko sem dobil prvi denar. Oče mi je odštél nekaj žepnine, ostalo je pa kar sam pospravil. Pa sem se bahal v gostilni. Starejšim možakarjem sem dal za liter. Ja, zidarija. Ja, ja, žulji in kletvice. Pa sem sezidal veliko hiš, tudi to, o tudi to. Zidak na zidak, okna, vrata, pa garaža. Delalo se je, živelo se je, zdaj ... Marija bo prišla in skuhala kosilo, se je spomnil. Samo, da mi ne bo spet kuhala tiste mineštre iz škrniclja. Pa tudi tistega pireja ne maram, preveč voden je. Ne, bolj trdo jo moram prijet. Za tako postrežbo, res ne bom plačeval, je Dor odkimaval in se še oprijemal balkonske ograje. Saj čedna in pridna, ampak njena kuhinja, preveč moderna, preveč na hitro. Jaz bi jedel, kaj bolj preprostega, bolj domačega. Recimo, zabeljen krompir. Prekleto, pa ga ne smem. Zdravnik pravi, ta holesterol, pa poapnenje žil. Vse to. Kaj hočem, star kozel sem, primeren za odstrel. Dor je odmajal z glavo, si pogladil preostanek povsem belih las in se vzravnal. Spet si je popravil naramnici in globoko vzdihnil. Pogledal je v nebo. Nekaj oblačja je bilo na zahodu. Prijetna toplota je lezla skozi sadno drevje, pod katerim se je že gostila senca. Travo je redno kosil, da je bila videti kot nežen tepih. Šel je nazaj v dnevno sobo. Ni vedel, kaj naj bi počel do prihoda Marije. Včasih je bral, a danes se mu ni ljubilo. Malomarno je preletel naslove časopisa in ga spustil na mizo. Pospravil je očala in se začel živčno sprehajati po prostoru. Malce je pregledoval knjige, tu in tam celo katero vzel v roke in polistal, a ga branje ni potolažilo. Spet je vzel v roke veliko sliko pokojne žene. Joži, je pošepetal in stisnil ustnici. Joži, je spet zavzdihnil in sliko odnesel do naslonjača. Zlecnil se je in popestoval sliko. Z rokavom jo je obrisal in gledal v tiste oči, ki so se mu zdele tako žive, tako prepričevalne. »Vidiš, Joži, zdaj sva sama,« je na glas rekel in težko vzdihnil. »Ej, Joži, pa sva tako želela, da bi oba naenkrat vzelo, na, pa si šla. Kar pobralo te je, prekleto, kar vzelo. Ti si rekla, da te je k sebi poklical bog, tvoj bog. Mene boš pa ti poklicala, kajne? Ja, ko bo čas, me boš kar poklicala...! Veliko smrti sem videl. Tvoja me je najbolj prizadela, veš,« je

rekel in zavzdihnil. Nekaj drobnih solz mu je spolznilo čez lica, ena se je zakotalila na sliko in se na steklu razmazala. Poslonil je roko in jo obrisal. Posmrkal je in podržal sliko. »Tako je to,« je zašepetal. O, Joži, ko sem te našel, ko sem te našel, so se v njem vzdigovali spomini. Bil je nekakšen miting, nekaj let po vojni. Stregla si kuhane klobase. Jaz sem se pribahal k tebi. Dala si mi dvojno porcijo in kar tri žlice gorčice, ker sem rekel da imam rad kaj ostrega zdraven. Zvečer sva zaplesala. Dišala si po tistih klobasah in po cenenem parfumu. Ja ja, tisti čas. Pa sva se našla. Bila si iz vasi. Prihajal sem k vam domov. Tvoj oče me je postrani gledal, ker je bil z srcem bolj pri ta belih, bi rekel. Sumljivo me je gledal, prekleto sumljivo. Kadar sem prišel, se je kar izgubil. Vedno je imel kakšen izgovor, da se je izgubil po opravkih. Tvoja mama pa, hm, težka, debela, sopihajoča, prijazna ... Kje je vse to, kje ... In vaše kislo zelje, o madona. Kar v klet sem šel, ga zajemal z rokami, ga grizel in jedel. Pa tista zeljna voda. Kadar smo kje kaj proslavljali, sem vedno zavil k vam in se nalokal tiste zelnice; pomagala je, res je pomagala. Pa krvavice, take prave, velike, in kislja repa. Zdaj ni več take hrane, ni je več. Zdaj žvečim hrenovke in otebam voden pire in juhice iz škarnicljev. To ti je življenje. Moja Joži, vidiš, taka je zdaj. Veš, dostokrat se spomnim, kako si mi govorila, da bi bilo lepo, če bi, če bi kar skupaj zaspala, ja, kar zaspala, da bi. Sanjarila si o tem, da bi legla k peči v vaši stari hiši; legla bi torej k peči, zunaj bi padal sneg in midva bi kar zaspala. Celo pogreb si si zamišljala. Bile bi zastave, pa cvetje, no, celo župnik bi smel nekaj reči, vsaj tako si hotela. Saj tebi je govoril, meni pa ne bo. Kaj bo meni tvezil, da sem prah in da se bom v prah povrnil. Moj bog je umrl v gozdovih, več Joži. Tam je umrl. Videl sem ga hoditi med debli in skalami in je delil življenje in smrt. Videl sem ga, kako prešteva tovarnjake, ki so vozili naše ... Ne, to ni bilo prav ... V jame, v jame, v črno noč ... Mar naj verjamem tistim idealistom, ki so se šli to čistilno akcijo, ko ni bilo več vojne. Takrat, takrat je umrl moj bog. Imel je rdeče naramnice in vojaške škornje in steklene oči. Mi pa smo poljubljali zastavo, ki nam je pomenila vse, kar smo hoteli imeti: naše njive, naše studence, naša mesta, naše morje, naše jame ... Takrat, takrat, nam je bog razdelil še zadnje molitvenike neke nove vere. Mi pa smo korakali v svobodo. Nalivali smo se z rdečo kislico in sem z Dolenjske rinili pred sabo vse, kar ni hotelo prisegati na našo zastavo. Joži, takrat sem imel zlikano uniformo in nove škornje in pištolo. Bil sem, bil sem oblast. Delili smo parcele, delili smo usmiljenje, bili smo novi bogovi. Oh, časi, je Dora stisnilo v zaprsju. Mislil je, da mu spet nagaja srce. Zad-

nji obisk pri kardiologu, ga je spravil v slabo voljo. Napovedal mu je še strožje ukrepe. Celo kave ne več, pa še nekaj novih zdravil, tobaka, pa sploh ne več. Pa si imela kar prav Joži, ko si se jezila na mojo razvada, da sem tudi v postelji kadil. Poslušal sem radio in kadil. Ah, televizijo sem sovražil. Ti pa ne, ti pa ne, se je odpletalo v Dorovi glavi. Ti si hotela vse videti, vse tiste nadaljevanke, da si potem lahko razpravljala z sosedami. Bila si z vsem na tekočem. Celo v bolnici, si morala spremljati, kaj se je zgodilo v tvojih nadaljevankah. Življenje pa ni nadaljevanke, ni. Zdi se mi, da smo narejeni za eno samo dejanje in potem padejo mrtvaške zaves. Zaprl je oči in nekaj časa kar tako sedel. Potem se je vzdignil in sliko spet postavil na mizo. Malce se je razgibal. Zdelo se mu je, da je prepil. Priprl je balkonska vrata. Spet ni vedel, kaj naj bi počel. Da bi zdajle šel po mestu, ne! je odmisлил in zamahnil z roko. Preložil je časopise in pomotoma na tla stresel očala. Stokaje se je sklonil in jih pobral. Preveril je, če so cela. Obrisal jih je s papirnim robčkom in si jih nataknil. Vzel je časopis in spet na hitro preletel naslove. Nič ga ni zanimalo. Spustil je časopis, da je malomarno padel na mizo.

Šel je v svoj mali kabinet, v svoj svet. Tu je hranil spomine. Priznanja, medalje, uniforma v omari, plakete, diplome, značke, nekaj knjig, nekaj pisem, star fotoaparatus, daljnogledi, pištote, puška in še nekaj drugih predmetov. Usedel se je za mizo in nekaj časa gledal skozi okno v mlade breze. Potem je z očmi preletel vse značke uokvirjene in zataknjene na rdeč žamet. Razna priznanja, bojevniška priznanja ... Bojevnik, mu je zapelo v glavi. Odprl je predal, kjer je hranil stare ure, ki jih je prejel. Nobena ni več delovala. Tu in tam se je dala še katera naviti in je celo nekaj časa tekla. Največ jih je bilo Ruske izdelave. Sama darila. Spomnil se je bahanja fantov iz vasi, ko so dobili uro za birmo, birmansko uro. Razkazovali so jo in se bahali. Drug drugemu so se hvalili, katera je boljša. Pa so bili sami povprečni izdelki, le gostilničarjev sin je imel res dobro švicarsko uro. Tisti debelinko. Bajje je bil domobranski oficir in zdaj živi v Argentini. Najbrž je že bil nekajkrat tu, zdaj, ko imamo novo svobodo. Pa taka svoboda ... Dor je začel odpirati predale v težki pisalni mizi, ki jo je včasih uporabljal za pisanje zapisnikov; bil je tajnik krajevne organizacije zveze borcev. Skrbno je urejal arhiv sobojevnikov. Vedel je stvari, ki jih ni smel povedati, pa ga je dostikrat imelo, da bi jih povedal, da bi jih raztrobil. Vzel je zvezek z nekakšnimi zapiski, ki si jih je delal po vojni. Tiste medvojne je spravil v železen zaboj, v nekakšno blagajno. Polistal je po orumenelih listih. Sami sestanki in seje in razprave

o obnovi. Prisilna oddaja ... Kar prišli smo, pa naložili živinčeta, pobrali krompir, o, pa tudi vino. To ti je bila oblast, daj, pa je. Taka je komanda. Prekleta zavozlano je bilo vsesкупaj. Takrat, takrat je bog pokleknil in prosil krvnike, naj se pogledajo v ogledalo. Sami blede obrazi in steklene oči, samo maščevanje, ogenj maščevanja. Hodil sem po hribovskih vaseh in vtikal nos v tiste revne kočure, kjer so se naši med vojno grelji, zdaj pa naj bi te ljudi še bolj pritisnili, s puško in s papirji. Če ne bi lokal šnopsa, bi se mi zmešalo. Pa se mi je od tistega šnopsa tudi skoraj. Dobil sem zatekla jetra in velik vamp. Dohtarji so me malo pokrpali, pa smo šli naprej. Ja, take so se dogajale, je Dor domislil in zaprl zvezek. Porinil ga je nazaj v predal. Izbezal je škatlico od neke ure, v kateri je imel spravljeno rdečo zvezdo. Previdno je odprl škatlico in si na dlan stresel rdečo kovinsko zvezdo. Bila je že močno okrušena. Na spodnji strani je imela že veliko črnih pik. Rdeča barva se je luščila in vmes so bile posejane črne pikice. Rdeče in črno ... Tehtal jo je in vzdihoval. To, to je zaznamovalo mojo usodo. To zvezdo sem dobil, ko sem prišel v gozd, na Pokljuko. Po nekaj tednih so mi jo dali, da sem si jo prišil na kapo. Pa sem jo nosil do konca vojne, potem sem dobil druge zvezde, nove kape, uniformo, pištolo in oholost. Ta zvezda ... Bojevnik sem bil, bojevnik. Vse tiste lune, ko smo jurišali na svetleče čelade, ko so sekale granate in so se iskriki rafali. Pokalo je, vreščali smo, kleli in noreli. Za koga, za koga ... Čigava je bila tista vojna. Dobro, dobili smo državo, pa smo jo spet razbili. In zdaj imamo to novo svobodo in plastične hrenovke in usrane pezdeti, ki samo gobezdajo. Delavci pa naj bodo spet tiho in naj poceni prodajajo svoje roke in glavo. Takih bojevnikov ni več, da bi poljubljali zastave in obliznili puškino cev, ko jim je uspelo podreti sovražnika. Ta zvezda, se je zamišljal Dor, ta zvezda. V njej je veliko krvi. Dvakrat so me ranili, hudiči: enkrat belčki, enkrat Nemci. Belčki ja ... Lepo so nas počakali in nas natreskali. Izdani smo bili. Pa sem jim rekel, da bi bilo bolje, da bi šli po drugi grapi, Lipovec, pa da ne, da kar po cesti. Pa je počilo, prekleta. Dva so nam pospravili. Pa je bilo povsem brez potrebe, da smo se med sabo ravšali. Slovenec na Slovenca, neumno! Ta zvezda, ta zvezda, je Dor še kar tuhtal in predeval zvezdo po dlaneh. Črna usoda te zvezde, je domislil in jo spravil nazaj v škatlico. Previdno jo je spravil spet v predal. Bojevnik, ja! Za kaj, za umetne juhice, za usrano čakanje na Matildo, je Dor kislodno pomislil in odpočival roke v naročju. Povesnil je glavo in skoraj zadremal.

Zdramilo ga je zvonjenje telefona. Privzdignil se je in šel v vežo, kjer

je imel na leseni polici telefon. Vnuk mu je sporočil, da bo popoldan prišel mimo. Tudi to ga ni več radostilo, saj vedel, da prihaja samo zaradi denarja, ki ga potem zapravi za tisti čuden tobak, ki da ti razsvetli razum. Klinc, pa taka mularija. Samo na zabavo mislijo, še k vojakom ne grejo več. Vse bo crknilo, vse. Ni več bojevnikov, ni več. Zdaj kar nič več k vojakom. Ja madona, saj to je konec naroda, bi rekel, se je Dor zgražal in se pretegoval. Odprl je vhodna vrata in se odpravil na vrt. Pod mladimi brezami je postal in kar v copatah tacal po travi. Rad je poslušal šum sapice v nežnih brezinah listih. Naslonil se je na eno od debel in gledal na ulico, ki je bila dopoldan mirna in prazna. Pogledal je po vrtu. Trava je bila spet velika. Spet bom moral vlačiti kosilnico gor in dol, spet. Pa živa meja je zbežljala. Pa še to. No, zdaj sem bojevnik za urejen vrt. Bojevnik pa tak. Ne, tak si ne zasluži spomenika ...

CESTA, BLEDA MATI

Svetloba se je drobila v prostor, dišeč po konjaku in nečimrnosti. On ni prav vedel, ali je car ali je sanjač, ki bi hotel ubiti čas v sebi. Saj čast ... Sekvenco sanj je še enkrat presanjal, jih presejal skozi skrknjeno zavest. Menda je res dremal in zavideval neke sličice: pohojena žitna polja, lepoticco z rdečimi naramnicami čez gole prsi, pa konje ob nekem zele-nomodrem tolmunu. Ali pa je vse to videl na internetu. Mogoče pa je bila včeraj nedelja. Ne, ni bila. To bi vedel. Ob nedeljah je obhodil mesto in si privoščil kosilo v restavraciji. Pa menda je bil zunaj?

Zlagoma se vzdigne iz ležišča. Pod noge mu pridejo nekaj dni stare nogavice. Privzdigne jih in jih ovoha. Namrdne se. Poletje v nogavicah, in to samo zaradi civilizacije. Zajeban čas. Normirane dogme. Genska programiranost. Nekaj malega reinkarnacije. Popraska se po lasišču in si v polmraku ogleduje svojo prepoteno goloto. Telo, kup trzlajev in biokemičnih reakcij. Preprostost bivanja je vedno v odmislekih, in dobro jutro. Kave ni. Konjaka tudi ni več. Tam na mizi je računalnik in internet, ta bruhalnik informacij, ta izpljuvanka dejstev in fantazij. Svet se je skrčil na ekran. Nekaj bo treba ukreniti!

V hladilniku se je valjal košček zasušene salame. Steklenica pitne vode je zbirala roso, in to je vse. Tako stoječ, ob odprtem hladilniku, se je spominjal časov; v bifeje, v skladišče v tovarni, pa večerne zabave tu in tam zakajenost, breztežnost- ezoterika sočutja in urbani blef! Da, da, to je bilo pred meseci ... Zdaj je drugače. Noči pred ekranom. Snoval je idejo in

se pripenjal v internet. Napisal je nekakšen manifest novega sveta. Nekaj poglobitvinih točk je napisal kar na steno:

- 1) Uničiti mesta.
- 2) Poseliti podeželja.
- 3) Uporabiti znanje za pridobivanje hrane, tehnologijo nameniti preživetju.

- 4) Kontrolirati rojstva.

- 5) Ustvariti subtilne skupine.

Obseden je bil od teh idej. Prežal je na vsak odgovor na elektronski pošti. Ogromno pisanja je že razposlal. Uspelo mu je navezati nekaj stikov, pridobil je nekaj somišljenikov, in to ga je zapeljalo v odtujitev, ki si jo je sam naložil. No, nekateri so mu tudi grozili, pa se ni plašil.

Zaprl je hladilnik. Skušal se je spomniti, kako je z denarjem. Prebrskal je predale. V enem je našel bančno knjižico. Izpod pisemske ovojnice so se mu pokazale slike. Anita: bledoten, podolgovat obraz se mu je stihijsko nasmihal. Saj, Anita, je malce potesnobil. Njene sanje, da bi imela hišico v Savinjski dolini, da bi bila gospa ... Nič več juter z dišečo kavo in vztrajnih ustnic, pa malomarnih odvrženih brisač in vedno preglasna glasba. Tiste tanke, ukazovalne ustnice, ki so tako vztrajno romale čez kožo, in se lepile, se zasesavale ... Ne, ne, obvladovanje nagona je prva stopnja do božjega v sebi, je pomislil. Odvrigel je sliko nazaj med šaro. Torej bo treba na banko. Denarja je še za kakšna dva meseca. Eksistenca, papirna eksistenca ... Zvijaja civilizacije ... Nič božjega ni v denarju ... Preživeti bo treba ... Hrana ...

Odgrnil je črn zastor misli in pogledal skozi okno. Običajni jutranji ritem ulice; drdranje in sopenje kovinskih živali. Ugriznil se je v ustnico in se začel pripravljati za odhod.

Sprehod ga je malce razgibal. Odločil se je, da tudi danes ne bo spregovoril nobene besede. Vse je opravil kimaje: na banki pa v trgovini tudi. Malce se je razgledal po mestu. Šel je tudi mimo kioska, kjer je včasih kupoval časopise. Prijazni prodajalki je samo pokimal. Časopisje ga ni več zanimalo. Zanj je obstajal samo še internet in njegov božanski načrt odrešitve. Smehljaje se je pomikal po nagnetenih ulici. V mislih je videl prazno mesto, porušene stavbe, zažgane avtomobile ... Nikjer nikogar. Samo on in njegove fantazije. Takole zaviti v pletež misli, se je skoraj zaletel v skupino ljudi na postajališču. Zdrznjeno jih je obšel. Bled, nem jezdec, skozi virtualno prismodijo ...

»Ti si nor« mu je nekoč rekel eden od prijateljev. Pa tudi Anita mu

je večkrat rekla, da je moreč, pa da je odsoten. On pa ji je tako vestno razlagal svoj načrt.

Ja, ja, bodo že videli, kdo je nor. Bog bom! Zatekali se bodo k meni. Za zdaj še ne vedo, da sem jaz, Jun, Bog nove civilizacije. Jun jim bo vladal. Jun jim bo vladal.

S tako vrvežavico v glavi se je privlekel domov. Lotil se je pospravljanja. Pometel je drobtinice in vrgel prazno steklenico v smeti. Nobenega Alkohola! Božje v meni ne potrebuje omame. Urejenost in urejevati, ga je popadalo.

Ocvrl si je nekaj jajc. S hlastnostjo jih je pojedel. Imelo ga je, da bi si zvil travo. Ne, nič več omame! Zvrnil se je na kavč, da bi malce posanjaril. V spanju si in te ni.

Zbudil ga je telefon.

»Si ti?« ga je zdramil ženski glas.

»Kdo?« je zamrmral.

»Junt, si ti?« je ženska vztrajala.

»Sem« je hladno rekel.

»Kela tukaj. Saj se me še spomniš? Rada bi prišla k tebi na obisk.«

»Kela, ah da, Kela. Nimam volje. Ne sprejemam obiskov!« je sarkastično rekel.

»Si v riti, si spet aut?«

»Ni pomembno.«

»Prav, pa drugič. Lepo se imej,« je Kela znižala glas in se poslovila.

Eh, ženske, najprej te zapeljejo s svojo privlačnostjo, potem te zaslužnijo s spolom. Postaneš tešitelj. Spol je ovira za čisti um. Ampak, kako se potem razplaja razum? Z umom, kajpak. S polaganjem vedenja v druge. Umska ploditev ... To je najbrž pot do višje ravni, je pomislil in se spet ulegel na kavč.

Plitek spanec mu je nanizal sanje: Nekakšno močvirje ga je sesalo in vleklo v ločje. Za njim se je plazil velik krokodil in se mu smejal s človeških smehom. V gobcu so se mu svetili fluorescentni zobje. Potem se je med ločjem prikazala črnolasa lepotica- nekakšna Inkovska kraljica. Ko se je povsem vzdignila iz vode, ji je namesto trebuha utripal ekran. Na njem so se prikazovali neki napisi, ki jih ni razumel. Rasla je in rasla – tudi ekran se je večal – sklanjala se je nadenj. Naenkrat je ostal samo še ekran in tunelaste pokrajine v njem. Nekje je nekaj počilo. Zbudil se je.

V prostoru je že bila tema, razredčena z ulično razsvetljavo. Tak velik nič ... Mar sem prišel do neke meje ...? Noč zunaj, noč v meni. Nič, ničle,

ničnost ...! Stari, se boš pokončal ... Ne boš Bog? Bogovi se ubijajo – daj no!? Bi se rad pridružil tistim petstotim Slovenčkom, ki se prostovoljno poslovijo? Hej, presezi to. So načini, da ostaneš. Internet ...

Močna kava mu je zbistrila turobno kalnino v glavi. Zbrano je sedel za računalnik. Pregledal je elektronsko pošto in na nekatera pisanja vestno odgovoril. Naletel je na pisanje Francoza Allana. Nekajkrat sta si pisala, pa tudi slišala sta se. Allan je ustanavljal neko sekto - Zadnje odrešitve – Poslal mu je ogromno gradiva in videoposnetke iz njihovega kluba. Njegov program je temeljil na nekonvencionalnih življenjskih načelih; po njegovem, naj bi zanikali vse družbene norme, vse naj bi nadgradilo nacionalni interes. Nekakšne renovirane hipijevske komune, z malce fašizma. Že videno. Vse to je že bilo. Povsem običajna urbana zbežanost, ki si želi drugačnosti. Ta klan me ne zanima več. Zagotovo ne bom potoval v Francijo. Ne, ne, dragi Allan, jaz ne bom propagator tvoje zablode.

Moj red bo drugačen, povsem drugačen. Sveto število bo sedem. Zato si bom izbral sedem pomočnic v vijoličastih oblačilih, in vse bodo morale biti dolgaske. Obredno besedilo jih bom naučil, da ga bodo znale na pamet. In potem se bomo zbrali za počitniško hišo na Trnovski planoti. Med smreke bomo razpeli zastavo našega reda. Saj res, kakšna naj bo naša zastava? Veliko, oranžnordeče sonce na bledovijoličasti podlagi, na sredi pa črno osamljeno drevo. Ja, taka bo naša zastava. Seveda bo tudi pozlačen napis – Nova preteklost. No, tako se bomo imenovali. Razčistiti v sebi vse, prav vse, da postaneš nov, povsem nov. Le za nove ljudi diha bodočnost. In najprej bi sprejel v red moje somišljenike, ki bi postali področni voditelji. Razdeljevali bi literaturo in skrbeli za nove člane. Ja, akcija. Še to poletje mora steči akcija. Mora!!!

In pravila za svečenike. Da, to sem že domislil: podvreči se bodo morali očiščenju; to bo trajalo, kar pet mesecev. Ja, askeza in vzdržnost, to! Nobenih drog, nobenih poživil. Stroga prevzgojna meditacija. Oni mi bodo pomagali zgraditi novo družbo. Določili bomo novo etiko. Tehnologijo bomo podvrgli popolnemu nadzoru, je utrujeno pomislil.

Pogledoval je na ekran. Tam je še vedno lahko gledal zapise o Allanovi sekti. Tokrat se je pritoževal nad disciplino. Opisoval je cel sistem sankcij, ki da jih bo primoran uvesti. Napisal je, da bo, če bo potrebno, ukradel otroke članom, tistim, ki so se, kljub krvni prisegi, izneverili. Bedasto. Ta tip je nor. Z nasiljem dosežeš samo nasilje. Tip nima taktike. Moja bo drugačna, bolj diplomatska. No, prihodnji teden začnem s konkretnimi vabili. Če nas bo na začetku vsaj petdeset, bo kar v redu. Ja, ja,

drugi teden začnem, si je v mislih zabičal in odklikal Allana in njegovo – odrešitev!

Tesnobilo ga je vsebolj in bolj. Poiskal si je nekaj šal, da bi se razvedril. Ne, nocoj ni pomagalo. Jezno je izključil računalnik in obsedel v temi. Skozi odprto okno so vdirali zvoki jazza. Poletje je kapljalo na nočne ulice. Veliko stvari se bo zgodilo. Prav zdaj si mogoče kdo z iglo čara odmislek. Prav zdaj je vse usodno zajebano ...! Z vajami za boga bom začel drugi teden. Zdaj pa ven, še zadnjič v noč, se je nenadoma odločil.

Z mesečino opljuskana ulica se je potuhnjeno ovijala v molk, pa čeprav se je iz malega trga scejala glasba. Šel je mimo velikih temnih oken kavarne, ki so nostalgичno zijala v noč. Da, včasih so bile tam žametne zavese, pa prav take dame in gospodje tovariši so tam celo šahirali. Ah, to je bilo v obdobju – enoumja! Zdaj, zdaj pa imamo brezumje, je pomislil. Skoraj upehan je prišel na majhen trg. Pred nekim klubom je bila natesnjena gručica ljudi, ki so poslušali glasbenike; ti so se trudili, da bi zaigrali pravi jazz. Druga gruča je bila v manjšem parku. Tam je dišalo po travi in po nečimrnosti. To je zdaj tista svoboda, to. Reducirati se na pozabo in nekaj elite, ki se bo dala zmanipulirati mogočnemu kapitalu. Fuck off, je pisalo na bližnjem zidu. Ja, ja, prazni lonci radi zvonijo. Izbral si je opazovalnico. Sedel je na polomljeno klop in gledal blefersko dogajanje na trgu.

Čez kakšne pol ure se je tega naveličal. Vedel je za lokale, kjer bi si lahko ogledal razgaljene deklice in srečal odtrgance vseh vrst. Hormoni in denar – to vlada svetu!

Domov se je vračal po drugi poti. Rad se je sprehajal skozi majhno ozko ulico, ki je delovala tako staro in strašljivo. Ko je prišel že skoraj do konca, je v ozki tesni opazil zaparkiran avto in notri dve rdeči lučki, ki sta ritmično pomedlevali. Prišel je bliže. Prepoznal je staro katrco, vso porisano in škripljavo. Cik, spet novačenje njegovih novih travčic. Njegova filozofija je temeljila na treh stvareh: pusti ljudem živeti kot se jim zahoče, ne bodi od nikogar odvisen, spoštuj telesno ljubezen! Hja, Cik se je nekoč hvalil, da se je že kot otrok rad igral s punčkami. On je zdaj še vedno velik otrok, je pomislil in se zrinil do avta. Jasno, ven je pridišalo po travi. Zdaj je lahko videl, da je poleg njega mlada skuštranka. Bitjece je malce pokašljalo in pridržalo cigaretko v zraku. Cik je uživaško potegnil in se zazibal v ritmu mehke glasbe. Naslonil se je nazaj. Zdaj je lahko opazil visoko Juntovo postavo ob oknu.

»Junt, ti, kaj pa ti? Kaj je s tabo?« ga je Cik prepoznal.

»Nič« je Junt skomignil z rameni.

»Bi malce potegnil. Z moje farme je, » se je Cik pohvalil. »Daj, poskusi,« je silil vanj in ven stezal suho roko.

Molče je vzel ponujeno cigareto. Strastno je vase potegnil nekaj vročih dimov. Počakal je nekaj trenutkov in spet potegni.

»Kar obdrži, stari moj. Meni tega ne manjka. Če bi rad nabavil, pa veš, kje me najdeš. Pa tudi kakšno bejbo ti lahko najdem. Razširil sem market. Biznis pač.« se je Cik zasmel in udarjal z rokami po volanu kot da bi hotel ujeti ritem glasbe.

»Ne, ne, jaz sem že zunaj tega štosu. Za tole, hvala,« je Junt razmrvaljeno rekel.

»Ni problema. Jaz samo ponujam, nikogar pa ne silim.« je malce prizadeto rekel Cik in razširil roke. Dekle ob njem je za trenutek ponudila bled lunast obraz. Iz zvočnikov se je valil refren : Cesta, bleda mati.

To, to, je pomislil Junt – cesta, bleda mati ...Cankarjanstvo ... Matere, matere pohlepa ... In mamini sinčki...! »Grem, hvala za travico,« je Junt rekel. Komaj se je zrinil mimo avta.

»Stari, oglasi se kaj. Zate bo tudi zastonj. Se bo že kaj našlo,« se je Cik zasmel za njim.

Cesta, bleda mati, cesta, bleda mati, mu je pozvanjalo po glavi, ko se je vlekel skozi temni del mesta.

O, bleda mati, ki rojevaš novo preteklost; ti boš ikona civiliziranih zveri ...!

ČOKOLADA

Slepeče luči velikega marketa me begajo – toliko bele luči, preveč, preveč luči... Žemljo sem kupil, suhih marelic pa niso imeli, nisem jih našel. Ampak tista trgovka z rdečo čepico in črnimi očmi, tista, ha, tako mlada, tako sveža, breskvasta ... Saj bi človek kar mižal in gledal no-tranji film. Tja čez moram, pa navzdol, pa na urad, na urad za zmedo. Statistično ovrednotenje odvečnikov se je izšlo brez decimalk, kajne, bi-rokrati, vi, ki ste se zgostili v neonski svetlobi bleščočih upravnih zgradb. Kaj se zdaj sekiraš. Saj si imel odlično štartno osnovo, prav tako kot vsi tisti birokrati, a si raje negoval svojo žepno shizofrenijo. Vadil si se v ze-hanju in zdaj si tam, kjer si. Glej, glej, črni Audi, in notri, a ni notri tista ... Ne, le zavist se je peljala mimo. Zavist se vozi v dobrih avtomobilih, kajne? No, čez cesto moram. Kupil si bom suhe marelice. Počasi jih bom zobal in pil kavo. Aja, pa časopis moram kupiti. Oh, pa svetilko, tako majhno žepno, priročno, da bom lahko temeljito preiskal babičino podstrešje. Mojega starega to ne zanima, stric pa je rekel, da lahko pobere-m knjige in kar se mi zdi vrednega. Naša babi ... Modrooka. Sedela je za okroglo mizico v njenem tesnem Celjskem stanovanju in me oštevala, kako da hodim oblečen. Mahala je s prstom in namakala piškot v čaj. Vse njene, ali bolje njune stvari, so prepeljali v staro hišo blizu Šentjurja, kjer se je babi rodila. Stric jo bo najbrž prodal. Ne bo ga več dol iz Nemčije. Mojemu očetu se pa zdi bedasto, da bi to podrtijo obnavljal. Zadovoljen je v svoji stari meščanski luknji v Ljubljani, pa službica, pa balinanje in

kakšen vrček piva – udobno meščansko življenje pač. O, moj stari. Zobotrebec v usta in časopis in zleknjenost na kavču, pa konec vseh filozofij. Če je govedina na krožniku pretrda, potem, potem se odpre debata o tem, kaj dela genski inženiring in da bi bilo treba vse kmete disciplinirati. Prerinil sem se na drugo stran in si nekoliko odpočivam okularje na pestrosti sadja in cvetja. Ja, zdajle se projiciram v lastno zavednost. Delal sem pri stricu v Nemčiji, osem let. Pa sem se naveličal tiste brezdušnosti. Kupil sem si garsonjero in se grem fatalno neodvisnost. Kaj delam, a kaj delam? Prevajam za novodobne podjetnike, prevajam tehnična navodila in podobne reči. Preživi se, in to je tudi vse. Zablodim na Tromostovje in zasanjano gledam Ljubljano. Včasih si zaželim, da bi bil majhen vrbin listek in bi na Ljubljani odpotoval v vodnjake sveta, v mokri nič. Nekaj časa sem celo razmišljal, da bi šel med mornarje, pa me je bilo strah grobe moške družbe. No ja, mama me razvaja. Še zdaj mi speče pladenj štrudla in me pokliče, kadar starega ni doma. Hej, stari si je izbil simpatijo iz moje glave, ko me je prvič treščil po glavi: to je bilo takrat, ko smo igrali nogomet na dvorišču in je žoga zadela blatnik njegovega jugiča. Potem sem bil upornik. Eh, te minulosti. Grem nazaj na tržnico, si kupim marelice in si jih nekako stlačim v žep. Toplo je. Umazan sneg se sceja po asfaltu. Marec. Katerega smo že danes. Povlečem mobilca iz žepa in pogledam. Petega. Ej, saj bo kmalu osmi marec. Mami bom moral kupiti čokolado in rože. Ustavim se pri trafiki in kupim časopis. Zdaj pa res na kavo.

Same bedarije pišejo v teh časopisih, se nasmehnem in si pritegnem kavo. Pa kaj me briga tale Nato. Pizda jim materna, a potem bodo črni vojaki paradirali po Čopovi in bo na Ljubljanskem gradu vihrala ameriška zastava. O, moj stari pa navija za Amerikance. Njemu se zdi ta fast fud demokracija nekaj popolnega. Še sanja se mu ne, kakšni umazani interesi so zadaj. Če bi bil dedi še živ, bi mu že razložil, kaj je to agresivni kapitalizem. Ma v klinc s to politiko. Še dva prevoda moram odposlati danes; za mešalnik, pa za mini sesalnik. To bo šlo, to bom uredil. Pa če bi srknil še kaj konkretnega. Ne, ne smem. Popoldan se bom peljal na Celjsko, saj res, baterijo moram kupiti. Glej no, po ulici se že vali nekaj lepote. Le kam se vse te punce odzibavajo. Pravzaprav me to ne zanima več. Debel in zabubljen sem postal. Vodeno kavo kuhajo tukaj. Pa so včasih boljše, madona, da so boljše kuhali. Tu sva jo ponavadi pila z Jožico. Strastno je kadila in opravljala sodelavke. Kaj vse je videla v pisarni – same zafrustriranke in nemara celo lezbače. In Jožica je bila malce debela in zapita,

ampak ... ljubila se je pa dobro, to pa res. No, kadar se ga je nacedila, se je najprej smilila sama sebi, pocmihala je, potem, potem pa je bil božanski seks, pravi gurmanski seks. Zjutraj sva običajno jedla kisle kumarice in sir. V ohlapni halji je hodila po stanovanju. Poleti sva skupaj kadila na balkonu in gledala dol na prometno ulico in na majhne človečke, ki so tacljali na avtobusni postaji. In kdaj pa kdaj je omenila, da razmišlja o tem, da bi se kar zagnala tja dol, da bi postala zmazek. Eh, samo veliko pozornosti je potrebovala, samo to. Ko sem šel gor v Nemčijo, sem jo še velikokrat poklical, ampak ... Pozabil sem jo. Navadil sem se na kupljive dame. Bilo je preprosto, nekomplificirano, profesionalno. Madona sem se nerodno usedel. Marelice sem pomečkal. Klinc, saj nimam časa, da bi jih lenobno zobal. Zdaj moram domov, da naredim tista prevoda. Mobilnik se trese v žepu. Le kdo zdaj teži. Lola, kaj pa hoče ona zdaj? Ne, ne bom se ji oglasil. Danes najbrž nima strank, pa bi rada malce popravila finančno stanje. Ne, draga Lola, danes mi ni do neženja s teboj. Bo že prišel dan, ko te bom poklical. Avto sem pustil dve ulici naprej. Mimo sodišča bom moral. Uf, kadar moram mimo sodišča, me vedno malce zmrazi. Tista prekleta zaslišanja ... Slike iz najstništva. Jeben film. Šli smo se nekakšne pankovce. Sesuli smo lokal, tisto jebeno luknjo, kjer smo ponavadi začenjali večerne pohode po mestu. Tisti večer pa, pizda smo se ga nacedili. Tolkli smo sadjevec in pivo in se je začelo. Totalka smo razsuli tisto luknjo. Jaz sem bil še mladoleten mulc. Madonca, takole, z rutko, z rdečo rutko okrog vratu, pa z načefurjeno frizuro, pa črna jakna in težki čevlji, jasno. Hej, ko me je stari takega videval, kadar sem se odpravljal ven – to je bilo vpitja. Kričal je, da sem usran anarhist, ki da se boji lastne sence in naj se že enkrat zavem, čigav kruh jem; ja, kruh z majonezo! Tisto na sodišču. Mlada lepa sodnica me je zasliševala skoraj dve uri, potem pa sem dobil neko kurčevo pogojno kazen. Ja, s starim pa sva po tistem imela tiho vojno: nobenih izhodov ni bilo, nobenega keša. Mimo je. Iz žepa izvlečem pest marelic, precej pomečkanih in požvečim. Trde so in malce kisle. Niso dobre, presušene so. V kontejner z njimi. Aha, tu bom kupil žepno baterijo, se odločim in zavijem v ulico, kjer je trgovina s tehničnim sranjem.

Tako, baterijo imam, čokolado imam. Mimo bifeja bom šel. Saj sem vedel, običajna scena. Nekaj tipov flurescira za steklom in onemoglo buli na ulico. Tudi Rinki je tam. Hitro mimo, da me ne opazi. Najbrž pije svojo prvo pivo danes. Saj vem, kako bi se to končalo. Pribezljal bi ven, me objel čez ramo in me silil v lokal. Moral bi nekaj spiti, pa čeprav

samo vročo čokolado, da bi poslušal njegovo večno filozofijo drekastega zanikanja vsega, prav vsega. Uf, ni me videl. Najbrž se je zagledal v tisto rahitično natakario, ki verjame njegovim blodnjam o tem, da bo šel nekam na Cerkniško in bo vzrejal konje. On, nikoli! Sesedel se bo v mestni prah in ga bodo nebesni muzejski kustosi dali v vitrino. Ob vznožje mu bodo nalepili napis: 'Urbano zlomljeno bitje'. In kam bodo mene dali? Najbrž v predal, kjer bo pisalo: 'Urbano zamaščeno leno bitje'. In kje bo danes kosilo? Bi poklical mamo. Ne, danes bom šel kar v samopostrežno restavracijo. Nekaj se bo že našlo. Šarim po žepu, da najdem ključe mojega terenca, ki me zvesto čaka. Oprati ga bo treba, ga zaskrbljeno ogledujem. Seveda, preganjal sem se po kolovozih, po pomladnem blatu, pa nisem zapeljal v avtopralnico. Drek, zdaj grem na kosilo.

Mastno je bilo, mastno vse skupaj. Pa kaj, nalokal se bom vode. To baje pomaga topiti strdke. Hm, strdki, to so patroni s katerimi strelja Matilda, razmišljam in počasi lezem naprej v koloni. Pa sem moral prav skozi to križišče, pa ob tej uri, sem jezen sam nase. Drek, pa ta promet. Kakšna tišina bi bila, če bi vsi ti ljudje hodili peš. In ti, kralj, bi se vozil v tej tvoji zablateni terenski kišti, kajne. Tu bom zavil v predmestje. Pizda, kako je butnila na cesto iz uličice. O pizda trapasta, če bi šel malo hitreje, bi jo sesulo. Mater ji jebem, ma ne mater, njo bi moral jebat, pička domišljava. Verjetno ji je oči ali pa ljubimec kupil avto, pa se ima za frajerko. Trape, mislijo, da je svet narejen za njihovo lepo meso. Ej, punca, če bi se s tem terencem zaletel vate, bi bila poštena mečkarija. Dobro si jo odnesla. Punči, danes so angeli s teboj. Kako že gre tista molitev: 'angel varuh moj, bodi vedno ti z menoj'. Te molitvice me je učila babi. Posedla me je predse in mi resno zlogovala razne molitvice iz starega katekizma. Zraven pa je imela tudi star, res star molitvenik, vezan v usnje. Imel je poseben vonj. Če sem le mogel, sem ga ovohaval. Listal sem po njem in si ogledoval risbe, saj brati še nisem znal. Le kje je končal tisti molitvenik. Pred dedijem ga je skrivala. Dedi je bil nekakšen trgovski potnik partijske politike in je veliko potoval po takratni Jugoslaviji. Prebrskal bom podstrešje, mogoče ga pa le najdem. Tja je dedi vozil vse, kar ga je v Ljubljanskem stanovanju motilo. Ej, babi, tvoje pravljice o angelih ... No, pa smo doma.

O pizda, koliko elektronske pošte. Pa so res popizdili s temi prevodi. Danes ne bo nič odgovarjanja, ljubčki, danes ne. Mudi se mi. Raziskovat bom šel neke tuje sanje. Mogoče najdem tudi sebe.

Skozi star sadovnjak se polaga popoldansko sonce. Drevesa so res že

stara, nekaj pa je že tudi polomljenih. Opažam, da je na levi strani sneg odlomil kos strehe, rumena fasada se na več mestih lušči. Pod oknom je še večja zaplata. Zelen oplesk oken je že na več mestih popolnoma oluščen. Nenadoma se spomnim, majhen sem še bil, ko je ta okna pleskal moj oče. Poletje je bilo. V sadovnjaku je bila stara miza na njej pa barve, čopiči, krpe, razredčilo in star tranzistor, ki je bolj hreščal kot pa igral. Babi je sedela v naslonjaču in tolkla s palico po tleh in kar naprej nekaj ukazovala. To je bilo v tistem poletju, ko je umrl dedi. Ja, to bo že dvajset let, madonca. Živo se spominjam tistega barvanja. Oče je bil gol do pasu, kadil je in žvižgaje brusil okna in jih potem zbrano barval. Babi je tu in tam malce pošepala do njega in kaj ponergala. Take davnine so že to. Kakšna zatohlost, ugotavljam, ko se sprehodim skozi te temne prostore, polne vlage in plesni in starega temnikavega pohištva. Še največ svetlobe je v kuhinji. Nekaj obtolčene posode je na stolu ob starem štedilniku na drva. Na zelenkasti omari visijo vegasta vrata. Miza je zrinjena pod okno in ob njej so trije prašni temnorjavi stoli. Vse je tako obupno bedno, trohnobasto. Stopim nazaj v vežo in za seboj zaprem škripava vrata. V žepu otipljem baterijo in čokolado in se po lesenih stopnicah odpravim na podstrešje. Stopam previdno, ker stopnice obupno škripljejo. Skrivnostna temina vlada tu zgoraj. Majhno okence, na vzhodni strani, daje skromno svetlobo. Z baterijo tipljem po predmetih. Stara omara z nalomljenimi vrati stoji ob podpornem tramu, zraven je polomljen naslanjač, še malo naprej je kolo brez prednjega kolesa, pa nekaj zabojev, pa celi kupi starih časopisov, še naprej so kupi knjig, pa steklenice, stari čevlji, nekaj orodja in staro prašno zrcalo. Prestopim zvit tepih in se ustavim sredi razsutih časopisov. Osvetim naslovno glavo časopisa in iz teme se izlušči debel, masten, rdeč naslov: KOMUNIST. Spotoma pobrcam nekaj steklenic in se prebijem do omare. Odprem povesnjena vrata. Osvetim nekaj starinskih ženskih kostumov in težak usnjen plašč. Skrbno ga osvetlujem in ga tudi otipljem. To pa je primerek, to pa, si pokimam. Če bi ga imel takrat, ko smo se šli pank, hej, to bi bil frajer. Glej no, celo kljukasti križi so še vtisnjeni v gumbih. To je najbrž tisti plašč, ki ga je dedi dobil za prašička, ko so bili še železni povojni časi. To zgodbo nam je večkrat povedal – temu je on rekel, svinjarija za svinjarijo. Kar tu naj bo ta plašč, kar tu, na tem podstrešju neke zgodovine. Še malo pobrskam med oblekami in za silo zaprem omaro. Posvetim na levo stran in zagledam star televizor. Kakšna kišta, o madona, kakšna kišta, se čudim. Seveda, to je tisti televizor, ki ga je babi imela, ko je še učila v Celju. Bila je ponosna nanj. Prva

je bila v šolskem kolektivu s to novostjo. Seveda ji ga je priskrbel dedi. Takrat sta se samo še shajal, takrat je nastajal moj oče. Si kar predstavljaj, napuh moje babi. S kakšnim ponosom mi je razlagala, kako je bilo s tem televizorjem. Njene šolske kolegice so hodile k njej, prinašale kavo in pecivo in so skupaj gledale kakšno oddajo. To si je babi redila zavist. To je torej tista znamenita kišta. Drugič ga bom očistil in ga podrobno pregledal. Nedvomno je to enkratni tehnični muzejski primerek, menda prva serija domače proizvodnje. Dedi je znal, dedi je zmogel. Vse ugodnosti je znal pobrati. Ja, naš dedi. Včasih me je vozil na sprehod. Šla sva gor na Rožnik. Tam je običajno našel veliko sogovornikov. Pridno je cucal sadjavčke, jaz pa sem se dolgočasil in sem tekal gor do cerkve in nazaj. Pa je šel, naš dedi. Kar zaspal je, baje od tablet in alkohola. Takrat sem bil že v drugem letniku faksa, pomislim in osvetim velike kovčke. Le kaj je notri? Glej no, na vrhu je čedna lesena skrinjica. Podložim si kup starih komunistov in se usedem. Steber prahu se zavrtniči skozi stožec svetlobe. Z roko zdrsim čez pokrov in osvetim lepe intarzije. Tu notri, kaj je tu notri, me žgečka radovednost. Seveda, skrinja je zaklenjena. Kako bi tega vraga odprl? Nekaj orodja imam spodaj v avtomobilu. Malce nervozno zaveslam s svetilko po prostoru in se za hip zaustavim na kupu starih knjig. Same cenene stvari. To bom naslednjič pregledal, se odločim. Nič primernega ne zagledam, s čimer bi lahko odprl skrinjo. Potolčem po pokrovu in spet se dvigne steber prahu. Nič, dol bom moral, po orodje.

Zunaj je zrel popoldan. Sonce prav prijazno greje in lušči vlago v odprti veži. Nenadoma se mi zdi vse tako prijazno. Tu bi se kar nastanil, me zaobide miselna drhtavica. Sem bi si napeljal internet, aja, najprej telefon. Za začetek bi renoviral dva spodobna prostora. Mogoče bo to moja nova alternativa. Tu bi v miru prevajal. Nova plovba, stari, nova plovba. Pograbilim aluminijast kovček z orodjem in grem nazaj v hišo. Sredi stopnic si premislim. Kar dol si bom prinesel tisto škatlo, dol v kuhinjo. Tja nesem orodje in ga postavim na umazano mizo. Na podstrešju si malce oddahnem. Skrinjico dam dol iz kovčka. Poizkusim, če je kovček odklenjen. Odprl se je. O, glej, se začudim. Vidim zvezke, notne liste, klobuček in čevljuje. Vijolično rdeči čevljevci in še eni čevljevci. Seveda, babi je igrala na klavir in velikokrat tudi nastopala. Kadar je vadila, sem bil rad pri njej. Igral sem se na tleh, ona pa je igrala. In kadar se je melodija izpela, se je sklonila k meni, me pobožala in me vprašala, če mi je bila melodija všeč. Pa to sploh ni bilo treba spraševati. Kadar me je melodija zares prevzela, sem pustil igrače in sem prišel do klavirja in nemo strmel

v babičine prste, ki so čudežno pletli zvoke. In ti čeveljci, zdaj se spomnim, te je obuvala za velike koncerte. Njene suhe noge so pritiskale s temi čevlji na medeninasta pedala klavirjev na odrih. Prav ti čeveljci, da prav ti čeveljci. S tistim klobučkom pa se je košatila, kadar je šla v opero. Dedi je sicer šel z njo, a je velikokrat presedel kar v bifeju. Ja, ja tale karminasto rdeč klobuček. Šik je bila, ko si ga je nadela. Tudi sicer je rada nosila klobučke. Recimo, kadar je šla k zdravniku, je imela poseben klobuček. Njene muhe. Po dedijevi smrti je še nekaj časa živela pri nas, potem pa se je preselila v svoje dekliško stanovanje v Celju, ki je bilo spet prazno, ker se je njena sestrična preselila v dom upokojencev. Kar šla je, nihče je ni mogel prepričati. Celo njen drugi sin je prišel dol iz Nemčije, da bi jo prepričal, naj vendar ostane pri nas. Pa ni nič pomagalo. Morali smo odpeljati njene stvari v Celje in od tam so prišle sem. Tu se je torej ustavilo neko življenje. Zaprem kovček. Odprem naslednjega. Same obleke. Premaknem ga in skušam odpreti še spodnjega. Drugič, si rečem in osvetlim velik sivozelen kovček na katerem je z nerodnimi in opraskanimi belimi črkami pisalo JNA. Kaj za hudiča se pa tu skriva? Pokleknem in osvetlim zarjavelo stransko ključavnico. Ugotovim, da z odpiranjem ne bo večjih težav. Potem ga bom odprl, se odločim in pograbil leseno skrinjico. Dol grem, v kuhinjo. Poiščem primerno orodje in se lotim odpiranja. Čez nekaj minut se stara ključavnica le vda. Previdno privzdignem pokrov. Pisma, sama pisma, se zresnim. Celi kupčki. Vsa so skrbno povezana. Tu so njena njemu in njegova. Največ jih je iz obdobja, ko je dedi služboval v Beogradu. Tudi nekaj tistih je, ki so potovala iz Celja v Ljubljano in nazaj. Dedi jo je spoznal na neki proslavi, kjer je igrala na klavir. Potem, potem so bila pisma. Veliko se jih je ohranilo. To bo zanimivega branja. Odrinem nalomljen stol in si pritegnem trdnejšega in za silo otresem prah. Odložim baterijo poleg skrinje in iz žepa izvlečem čokolado. Odvijem jo, se usedem in si privoščim nekaj rebrc. Sladkoba mi prija. Malce zašarim med pismi in naključno izberem en primerek. Preprosto belo pismo. Njegovo je. Leto osemindvajset, Beograd. Glej no. Pokončna odločna pisava. Seveda, dedi je bil odločen človek in je preziral cincavce – človek akcije pač. Zatopim se v vsebino. Piše, da je utrujen, da so sami sestanki, da bomo morali bolj aktivno delovati na nekaterih področjih, pa da bo moral najbrž tudi še v Moskvo. Na koncu je napisal, da ji bo kupil in ji poslal največjo čokolado, ki jo je moč dobiti v Beogradu, in poljubi in zaljubljen izjave. Zložim pismo, pocmokam z lepokasto snovjo v ustih in se zamislim. Danes bi to opravili mobilniki. Mar ni bilo to

romantično – pisma in čokolada. Si jo kar predstavljam, našo babi, kako živčno odvija paket in se potem veseli čokolade. Res, čokolado je ljubila. V omari je imela poseben predal, vedno poln čokolad. In še mene je razvajala z njimi. Najraje sem imel tisto, z nekakšno alpsko hišo in pasočimi kravami na ovitku. Tisto ja, s tisto ocvetljeno hišo in kravicami. Mislim, da je bila švicarska in da jih je prinašal stric iz Nemčije. Ja, ja, babi in čokolade. Hladno postaja. Tole bom skrbno spravil. Še enkrat moram gor na podstrešje. Odlomim si še košček čokolade, ga z užitkom pomeljem, vzamem klešče in izvijač in baterijo, pa grem gor. Poklekнем poleg tistega velikega sivozelenega zaboja. Posvetim v ključavnico. S kleščami izvlečem zarjavele žeblje in kavelj, ki je držal ključavnico. Vse je bilo zarjavelo in les preperel, pa sem z lahkoto odprl. Posvetim notri. Spet sami papirji. Z roko sežem v kup in izvlečem nekakšen zvezek. Jasno, dedijeva pisava. Tole bodo nekakšni spomini. U, to bo branja, zavzdihnem in vržem zvezek nazaj v skrinjo. Poveznem pokrov in se usedem nanj. Za zdaj naj bo zgodovina zgodovina. Osvetlujem šaro. Tamle ob kupu cunj je celo Titova slika. To je pa najbrž tista, ki sta jo imela v dnevni sobi, nad vrati je visela. Popraskam se po kolenu. Z jezikom potipljem po ustih. Spet se mi hoče čokolade. Spodaj sem jo pustil. Čokolada, da čokolada ...

GOLOB

Siva, siva v odtenkih. Temne oči spijo. Klobuček se izgubi v meglici; kako čudovit karminasto rdeč klobuček. Potem se zazdi, da zaplava v meglo; kar zalebdi in odcveti v ulico. Črno usnje za hip pridiši mimo. Smog je sedel na stekleno palačo novih smislov: plastične igrače, svilena bivanjska stiska, same bleščeče reklame in uniformirani božički, ki se smehljajo namesto nas. Božički, sami božički, rdečebeli, kot Avstrijska zastava, ki si jo videl, ko si se vozil skozi Avstrijo, dol domov. Pa si zdaj res doma ...? Ah, ta siva barva, zamešana v kričavico reklamnih barv.

Ulica je hladno brezčutno prazna – saj je vendar božični dan. Ti pa takole tleskaš s čevlji in se zagrebaš v udoben težak podložen plašč, ki ti še bolj tlači mlahava ramena. Nadeneš si črne rokavice, da si videti bolj grob, bolj moški. Spomniš se, da si nekaj dni nazaj bral, da Evropskim moškim umira libido, da imajo čedalje manj sperme. Ja, prodal si avto. Oči ... Ne vidiš več dobro. Ti večni računalniški zasloni, programerstvo, nadure. Izpilo ti je oči. Po dolgih letih, si spet prišel domov z vlakom. Zazibaš se in se zazreš tja gor proti gradu, ki ga bolj slutiš kot vidiš skozi megličavost. Spotoma pogleduješ v izložbe. Navadil si se že, da ne vidiš cen in da opaziš samo večje predmete, pa tiste zelo osvetljene. Moral bi na avtobusno postajo, da se vendarle premakneš domov na Kras v kamnito samoto, v tisto preklemano vlago, ki se je sparila s tisto staro hišo. Potegne te v drobovino mesta, ki je še dišalo po včerajšnji begavici, po trumi nakupovalcev. Ko si bil še študent, si čestokrat blodnjavil po teh

labirintih in se zapijal s komer je pač naneslo. Ampak to je bilo pred dvajsetimi leti, te strese. Danes je drugače. Nihče te ne pričakuje. Povleklo te je sem dol. Hotel si vonjati domačo gmajno. Znajdeš se na tržnici. Diši po smrekovini. Nekaj opustelih, polomljenih smrečic tiho umira na kupu poleg zabojnika. Veliko zelenih vejic je raztrošenih po mokrem asfaltu. Megla se je malce razredčila. Prazna tržnica se ti razstira in se ti ponuja. Le kaj bi lahko tu še prodal. Svoje sanje? Svoje gene, programiranje za vestno udinjanje nekakšnim gospodarjem. Vonj smrekovine je v tebi zaplodil sanjarijo o svojih prednikih, ki naj bi živeli v tebi – nekakšni praslovani, živeči v močvirjih in v gozdovih; v kožuhih, zasopli od lova, močni, bradati, divje razbrzdani. Kakšen izdelek je iz njih naredila zgodovina? Spet bomo hlapci in oponašali kulture pred katero smo že tolikokrat pokleknili, pa bomo menda spet.

Zagledaš se v tolstega sivega goloba, ki brska za hrano po smeteh med prodajnimi mizami. Snameš si rokavice in si prižgeš dolgo cigareto. Dim te zapraska po grlu. Jezno pokašljaš in se nasloniš na mizo. Še vedno gledaš goloba, ki se motovili pod tvojimi nogami. Zakrožiš z nogo, da bi ga prepodil, pa se ne da. Malce poskoči in kavsne v velik list pomrzle solate. Nenadoma se vzdigne in sprhuta na mizo ob tebi. Predrzo hodi sem ter tja in poskakuje po lesenih letvicah. Še kot otrok si take golobe preganjal v Benetkah. Mama je bila »bolana« na Benetke. Nekajkrat na leto sta šla tja. Zazdeva se ti, da vidiš tudi njegove oči – glej, celo mežiknil ti je. Prime te, da bi zamahnil z rokavicami. Nekaj te zadrži, nekaj še neobčutenega.

»Eh, sam sem, veš,« pojadikuješ dol proti golobu. »In danes je božični dan, midva pa tukaj na teh zapuščeni tržnici.«

Golob se je ustavil, nagnil glavo in te poslušal.

»Zebe, kaj? Le kako boš zdelal to zimo?« si ga vprašal in počasi dosaval cigareto.

»Ah, prijatelj,« je z elektronskim glasom spregovoril golob, »nikar ne skrbi. Tebi se vidi, da samuješ, meni se pa je danes zahotelo samote, veš«

Ostrmel si. Mar je to kakšna nova elektronska božična igrača, ki jo je morebiti kdo pozabil. Da bi takšna igračka govorila Slovenščino? Vse je mogoče. Zasesal si preostanek cigarete. Sklonil si se, da bi tisto govorečo žival ujel.

»O ne, prijateljček, ujel me pa ne boš,« se je zaslišalo. »Lahko klepetava, svoje svobode pa ne dam.«

Zasmejal si se.

»Midva, da bi se pogovarjala, midva.«

»Midva, midva,« je golob prikimal, »saj drugih ni tukaj. Doma so in jedo božično kosilo.«

Zamislil si se: Božično kosilo ... Je kje kakšna restavracija ...? Lakota ...!

»Poslušaj, ti, mestna leteča podgana, a si pravi golob, ali si visoko specializirana kompjuterska igračka?« si jezno rekel.

»Golob sem, a ne vidiš. Naučil sem se vaše govorice. Veljam za pravega modrijana med golobi; filozof sem. Za svoje golobje someščane prirejam tudi predavanja. Prav danes zvečer jim bom predaval, o zimskem preživetju jim bom predaval. Ni lahko, saj veš.«

»Pa naj ti verjamem?« si postajal nemiren.

»Vsaj poskusiš lahko. V tem okolišu imam kar nekaj sogovornikov,« je zabrenčalo.

»A med ljudmi?« si se začudeval.

»Ja, med ljudmi,« je golob prikimal.

»Res« si zblojeno rekel in se nagnil naprej.

»O ja, kar verjemi. Posedam na okenske police, opazujem ljudi in z njimi navezujem stike. Nekateri so prijazni, spet drugi me kar odženejo. Še najraje se zadržujem pri Jakobu. Pameten starček je in skromno živi v neki podstrešnici prav tu blizu. Veliko bere in veliko ve. Vsak dan mi pove kaj novega. Natrosi mi tudi nekaj hrane in na gostijo povabim tudi prijatelje. Danes ga je obiskala vnukinja. Prinesla mu je potico, tudi jaz sem je bil deležen.«

»Pa si res posebnež,« si zamrmral.

»Hvala, hvala,« je zagrulil golob, pomahal s krili in se ti priklanjal.

»Ja, jaz pa tako beden na tak siv dan,« si scernil proti golobu.

»Ne smili se samemu sebi, prijatelj. Vem, kako se bo to končalo. Crkljal se boš z alkoholom. Ah, veliko tebi podobnih je v tem mestu.«

»A zdaj mi boš pa še ti sral na glavo! Izgini!« si zakričal in zamahnil z rokavicami proti golobu.

»Prav prav, saj grem prijatelj,« je golob izpiskal. Odskočil je in se odgnal na sosednjo mizo.

Potegnil si si čez obraz. Zaklel si in pljunil. Golob se je vzdignil in se zasvedral skozi razredčeno meglo. Nekje za hrbtom je hropnil mestni avtobus in tu in tam je pošumel kakšen avto.

Našel si odprt lokal. Opazil si nekaj ljudi za mizami. Ob vinu in ob jedači si se spominjal božiča v otroških dneh. Svečke, vonj smrekovine,

potica, kakšna pomaranča, jaslice in blaga omama od nekaj požirkov kuhane vina. Stisnilo te je; premišljal si o nepokošenih senožetih, o jablanah, ki jih samo še burja obira, o vinogradu, ki se je posedal. V mislih se ti je prismehljalo stari oče z osličkom vpreženim v majhen igračast voz, pa tistih nekaj koz za zidcem na gmajni. V kleti se je en sod že razsušil in se združil sam vase. In vse to ti je bilo podarjeno, ti pa študij, Ljubljana, Nemčija in zdaj ... Lahko bi ostal kar doma, doma, doma ..., te je pogrelo. Doma! »Še pol litra, natakaj,« si veselo naročil.

V tebi se je vzdignil golob novega smisla. Nenadoma si hotel biti spet v burjasti pokrajini, zaziban od mirnih nihajev časa.

IZHOD

J. se je zamaknil v senco in si oddihoval. Potegnil je denarnico iz zadnjega žepa kavbojk, že malce razcefranih in umazanih. Preštel je drobiž in uvidel, da si lahko privošči še eno kavo. Mahnil jo je čez trg in se razgledoval po parkiranih avtomobilih. Oko se mu je ustavilo na opečnatordečem majhnem fiatu. Ja, takega je vozila, se je začel spominjati, takega. Imela je modro rutko in dolge pšenične lase. Bila je v trendu in ljubila je mačke. Postal je nekaj časa ob avtu in pustil spominski brozgi, da se mu je nasuvala v peklino dneva. In sva šla na izlet. Peljala sva se do neke opuščene kmetije, ki sem jo želel fotografirati. Smejala se je in se metala po zreli junijski travi. Potem sem skušal ujeti njen obraz v travah, ga fotografsko ovekovečiti, pa se mi ni prav nič posrečilo. Z jesenjo je odšla, ostala je njena modra rutka, ki je še vsebovala nekaj njenega parfuma, njenega vonja po odličnosti in nečimrnosti. To je bil samo poskus neke, neke lepote, neke tihe želje, ki te lahko odpihne. Njen nasmeh je moreča zarja in njeno telo je tkivo upanja za nove ploditve. Ja, pa nisem bil zaljubljen, res ne, le erotično zagledan, je J. domislil in se le odpravil čez trg. Usedel se je v lagodno zgoščenost senc. Imelo ga je, da bi si naročil pivo in natakarjo, ki ga je že dobro poznal, pojarmal, da trenutno nima dovolj denarja, da pa mu bo ta teden zagotovo plačal. Pa si je le naročil kavo in tri deci hladne vode. Samotne oči je popasel po dolgočasnih oknih na trgu. Gledal je mimoidoče. Zdelo se mu je, da vsa mladost pluje mimo njega. Postajalo mu je neprijetno in vroče. Čutil je, kako se mu znoj nabira med prsti na

nogah, v neudobnih, močno ponošenih supergah. Za njegovim hrbtom sta sedela dva novodobna podjetnika in si izmenjevala neke suhoparne podatke o procentih in dobičkih, pa o novih naložbah. Pomislil je, da bi tudi on lahko letal naokoli ves zlikan in poln holesterola. Premetaval je postano vodo po ustih in si umišljal, da bi lahko šel na morje. Kar tako, stopil bi ob cesto in začel štopati. Zdaj, ko jih imam že nekaj čez trideset, se je zgrozil in se popraskal po redki bradi. Spopad hotenj in volje, se mu je utrnilo. Iz žepa si je izbežal mobilca in poklical M. Povedala mu je, da jo danes ne bo, da , da ima obveznosti. Plačal je kavo in se vzdignil.

Mesto je kipel. Sprehajal se je po prometni ulici in si nekaj požvižgaval. Zdaj sem kralj lastnih sanj. Konj sem, ki bo predirjal nebesa in bo s kopti natisnil nove zvezde. Mar nisem svoboda v krogu, mar nisem luč na pokopališču nekega hotenja. K babici bi lahko šel, se je domislil. Zdaj najbrž sedi v vrtu in bere. Toliko bere in moli. Na stara leta moli. Prej pa je pljuvala skozi okno, če je zagledala župnika. Pripovedovala mi je, da je moral za kazen ribati stopnice v župnišču in da ji je kuharica večkrat naročala naj ji prinese sveža jajca, ker so doma imeli veliko kokoši. Župnik pa da jo je kar naprej spraševal, kako je z očetom, če še hodi na partijske sestanke, če doma preklinja, če še tako pije. Pa mu je vse povedala, prav se. Da jo je ata pretepel, ker je zvedel, da hodi v cerkev, da poje v cerkvenem otroškem pevskem zboru. Župnik pa jo je kar naprej rotil, naj vsaj mamu prepriča, naj vendar hodi k maši. In ko se je pripravljala na birmo, jo je župnik lopnil z molitvenikom po glavi, ker ni znala vseh odgovorov. Takrat ga je zasovražila. Pa se je Gospod nemara pokesal. Povabil jo je v obednico, ji obrisal solze in ji rekel, da ima angelski obrazek. Ponudili so ji kos štrudla in hruškov kompot, ki pa je imel preveč cimeta. Zdaj pa vneto moli in hodi v župnišče k nekemu krožku ... Nažiga, nažiga, je J. pomislil in zavil v predmestje. Mestni avtobus mu je ušel. Pljunil je za njim in se stisnil v skromno senco postajališča. Med ključi v žepu je našel še dva žetona. Počakal bom drug avtobus in se odpeljal k babici, se je odločil. Domov ne smem, ne več. Od kar sta izvedela, da sem pustil službo, sta kar pobesneta. Stari mi je rekel, da sem težak, zajeban tip, ki ni vreden socialne podpore. Saj jo nimam, bedak stari, ker sem sam pustil službo in se nisem prijavil na zavodu za zaposlovanje. Bom že preživel. Nekaj časa bo šlo s prihranki, potem, potem bom podgana, je J. pomislil in si pogladil goste brke. Oziral se je naokrog. Postajališču se je bliža tolsta gospa ovešena z nakupovalnimi vrečkami. Najbrž bo tudi ta šla v predmestje, v tisti dolgočasen niz vrstnih hišic, kjer se je naselil nekdanji proletariat. Ko

je prišla blizu, je zavohal vsiljiv sprej, ki se je nekorektno pomešal s težkim vonjem potu. Videl je, da ima gospa povsem mokre pod pazduhe in slišal je njeno težko dihanje. Ej, draga gospa, tudi vam so zaklenili izhod v kapitalistični raj, kaj, se mu je utrnilo. Paprike, same paprike v vrečkah, je opazil. Najbrž jih bo vlagala, je pomislil. Seveda, zdaj so poceni. Vonj vloženi paprik, kje je že to? In tisti velik lonec za vkuhavanje kozarcev in krpe in sopara v stari kuhinji, v še bolj starem bloku, kjer smo sanjali svoje sodobne sanje. Plazili smo se v mrak megle in skušali živeti srečno družinsko življenje, s starim golfom, ki je rjav el na parkirišču zadaj za bloki, kjer smo si naredili tudi majhno igrišče in smo razbijali steklenice, če je tako nanoslo. Zdaj pa smo samo mestne sence ... Prgišče sanj bi daroval za dober obrok. Le kaj bo babi danes kuhala? Včasih mi pove, da je mama prav rada pojedla kakšen puding, ki ni bil njej namenjen. Naravnost nora, da je bila na pudinge, pa prav na jagodnega, ja prav jagodnega, da je rada jedla. In ob nedeljah, da je skoraj moral biti. Puding, kdaj sem nazadnje jedel puding, se je J. zamišljal in gledal bežanje sivih hiš. Avtobus je ustavljal in odlagal utrujena telesa v predmestju. Še dve postaji in bom tam, se je spomnil. Počasi je vstal in se zagledal v velik rdeč napis »izhod.« Da, izhod, tu je izhod, le v mojem življenju ... ga je spet stisnilo. Vzgojen je bil v pretiranega redoljuba, pa se mu je zdaj zdelo, da se mu svet trga v nekoristne koščke. S potlačnim obrazom je stopil v samotno ulico. Gledal je zanemarjene vrtove in nekaj starih parkiranih krip. Tu je usahnilo navdušenje, je pomislil. Pljuval je levo in desno in gledal dol na tla. Peklina sonca mu je sedala na tilnik. Potnjava ga je še bolj zalivala. Upam, da ima babi kakšno steklenico piva. Spet bo rekla, da se nacejam s scalnino od katere bom dobil velik trebuh in ne bom za na bazen. Tale naša babi, ta pa ve, kaj je estetika, to pa. Samo kako je oblačila dedka. Ubožec, včasih je bil ves zapet in nadišavljen kot kakšen trgovski potnik. In kolikokrat sem se mu smejal, ko si je strogo zlikane hlače zapenjal s šcipalkami, spodaj nad čevlji, in se potem kobacal na staro kolo, kadar je odhajal na svoja balinanja. Včasih me je vzel s seboj in mi kupil oranžado. O njegovih frakeljčkih pa sem moral molčati. Smrdel je po scalnini in po žganju. In ko sem šel po stopnicah dol, sem slišal vrlo babi, kako mu jih napenja. Prepričkala sta se, ampak nič usodnega. No, saj sem vedel. Babi sedi v vrtu, malce dremlje, se mi zdi, je J. ugotavljal, še enkrat bogato pljunil in se naslonil na vrtno ograjo. Zažvižgal je tja čez, pa nič. Babi je kar kinkala, z naočniki v naročju, pri nogah pa je imela cel kup revij. Spet je zažvižgal. Tokrat je dvignila zaspan obraz, otrsela

z glavo in si popravila povsem bele lase. Pomencala si je oči, zazehala in skrbno zagrnila revijo. »Ti!? No, naprej,« mu je zaspano rekla. »Kar vzelo me je. Soparno je in nizek tlak je najbrž. Pravijo, da bodo nevihte, da bo neurje,« je zažeberala.

Odprl je cvileča vrata in stopil v vrt. Takoj ga je zapletla v čenčanje. Vse je hotela vedeti, kje je hodil, kaj je jedel, koliko je spil, in če je že dobil novo službo.

»Ni izhoda,« je mlahavo odgovoril in se sesedal v starem vrtnem naslanjaču. »Pivo bi spil,« je še navrgel, upajoč, da jo babi ima.

»Dedci, dedci,« je rekla in požugnila s krevljastim prstom. »Nacejali bi se in blebetali, delali pa nič. Zdaj si še mlad in močan, pa boš že našel novo možnost. Pa še nekaj ti rečem, dragi J. Žensko, žensko si omisli. Takole, takole pa res ne moreš mlahadrati naokoli. Žensko, dragi J. ,« je zarotniško rekla in se le vzdignila. Prijela se je za križ in se odzibala v hišo.

»Ma babe,« je J odmahnil z roko in spet malomarno pljunil med rože, katerim se je poznala skrbna nega.

V babičinih očeh je videl neko čudno meglo, nek čuden izhod. Pil je že drugo pivo in se ji na široko izpovedoval. Povedal ji je, da so ga v službi maltretirali, da mu niso plačevali nadur, da so bile tečne babe in tečna šefica; taka možača, ki je imela vedno prav in je grizla svinčnike od jeze. J. naj bi ji v vsem ustregel, vse naj bi ponaredil, tudi hišniška dela, če je bilo treba. Še za dopust se je moral kregati z njo. Pa mu je zabrusila, da on nima familije, da ga ne rabi ... Krava neumna, je J. pomislil. Babičine oči pa so ga še kar naprej vsrkavale in ga vlekle v neke čudne pokrajine, kjer je na tisoče izhodov, rdečih, velikih. Lepe luči so onkraj!?

Lahko bi šel skozi priučene tunele pijanstva, lahko bi se poslanjal po lokalih, letal za cenanim užitkom in okušal pokozlana jutra. Sprehodil bi se skozi nove svetlobe in na koncu bi bil velik napis IZHOD! Babi, kaj pa ti veš, kaj je zamorjenost ob jutrih, ko ni ničesar več, niti v zrcalu te ni; gledaš in gledaš, pa se ne vidiš. J. se je vzdignil, da bi se malo sprehodil po vrtu. Gledal je gredice in dolgo stal nad solato. Lepe glave so bile videti sveže in skrbno zalite. Kar nenadoma ga je prijelo, da bi jedel solato z jajci, veliko skledo solate z jajci. »Babi, pa bi mi naredila solato z jajci,« je rekel in se prijel za križ. Otipaval si je ledja, ker je prejšnji dan dolgo sedel pred računalnikom in ga je vse bolelo.

»Solato z jajci?« se je babi začudila. »No, če že hočeš, pa bom,« je rekla in nejevoljno odkimala.

Skrbno je pomazal skledo s kruhom, pocmokal in gledal Marijin kipec na oknu, zdrav en pa lepo vazo rož in kupček položnic. Sonce se je vpijalo v turkizno barvo steklene vaze. Zdelo se mu je, da se mu Marija smehlja, da ga vabi v svetove, kjer bo povsem varen in bo umirjen. Pograbil je zobotrebec in še kar gledal kipec. In taka Marija bi prišla v park in se usedla na klopi. Tolažila bi golobe in vse izgublence, ki so zgrešili svoj izhod.

»Le glej Marijo, le glej jo! Lahko bi postal veren in bi šel kdaj k maši. Moral bi se naučiti poštenega življenja! Kar glej jo! Ona ti prinaša lepoto, ona je dobra, ona te bi znala potolažiti, le moliti bi se moral naučiti,« je babi zavzdihnila in skrbno pospravila skledo in drobtinice.

»Babi, to ni zame. Moj bog je najbrž zgubil stik z menoj. Bova že našla zvezo, morda v drugem življenju. Jaz vem, da se bom reinkarniral, da se bom spet rodil; babi res se bom,« je J. zaletavo rekel in trdo zagrizel v zobotrebec in pocedil nekaj slin.

»Kaj pa govoriš. Bog ti bo že varno spravil dušico, ne boj se. Saj molim tudi zate, veš, res! In v nedeljo bom šla na romanje. Pa bi bilo prav, če bi šel tudi ti,« se je babi razgrevala.

»Babi, jaz bom imel svoja romanja. In ko bom prišel na konec bo na nebu pisalo z velikimi rdečimi črkami EXIT,« je J. rekel in se zasmejal.

»Trapaš, samo trapaš. Zdaj ti že pivo škodi,« se je babi ujezila.

Še nekaj časa sta se takole dražila. Potem je J. dvignil težko telo in ga nesel v mestne labirinte. Do noči je iskal izhod iz sebe. Ko je končno prišel domov, je na vratih pisalo z oranžnimi kričecimi črkami:

ZASILNI IZHOD!

KAMNI

Svet se je zmršil. Sinoči je tako prekleto lilo. O, vedri se, vedri. Po prstih, skrajno stihobljen, se odplazim v kuhinjo. Ti še kar spiš. Nemara sanjaš omahovljeno deblo v zapuščeni grapi in vabiš ptice, da se mehko posprehodijo. Zнала si se navdušiti nad divjino. Kar tako, pokličeš in prideš, prideš skozi dež, osuta popotnega prahu. Se zavedaš, koliko spominov si mi prinesla. Tvoja rdečerjava violina – tak poseben zven je imela, res. Vse tiste melodije, ki so se levile v vašem zamračenem stanovanju. Tista tvoja soba za vaje; mrak, težke zavese in vonj po loščilih in čistilih. Trmasto si vadila in upala, da boš z zvoki popravljala svet – pa si ga res? Šla si, šla si onkraj svojih sanj, da bi se odzrcalila v drugačnem svetu, v svetu prestiža in dobička. In potem me pokličeš po mobilcu in se znajdeš pred mojimi vrati. Ah, koliko spominov, ki so bili že varno spravljene v špiritnih steklenicah na policah življenjske ropotarnice. O, tvoje staro kolo, večkrat prebarvano, z veliko košaro spredaj, v kateri si vozila cvetje in tvojo razvajeno belo psičko. Kako se je usajala v tisti košari, kjer si puščala tudi denarnico. Enkrat so ti jo celo izmaknili, kljub psički. Opozarjal sem te na to. Ampak, s kakšno nasladnostjo sem te občudoval, ko si igrala violino. Rad sem imel tisto tvojo sobo, tisto vzdušje, pa čeprav me tvoja mama ni marala videvati. Ja, ko si igrala violino ... Svetloba ti je sedala na dolge lase, se odbijala od vestno zlošččenega laka na violini in ti delala krogec na licu. V tistih trenutkih si bila onkraj zavestne lepote. Zнала si se pretopiti v melodijo. Prinašal sem ti note. Včasih sva kakšno melodijo

skupaj zaigrala, jaz na flavti, ti na violini. Ujela sva se in se stapljala v melodijah. Škoda, opustila si glasbeno izobraževanje. Tudi jaz sem ga, celo fakulteto sem takrat pustil. Zdaj delam v tovarni – nič zanimivega. Osem ur, stikala, kontrola s pomočjo računalnika, kajenje in čvekanje ob kavi v odmorih. Zaslužka je ravno toliko, da zmorem sprotnosti. Saj vidiš, ta moja jazbina. Seveda, ti si zdaj navajena drugačnega udobja: hoteli, poslovne večerje, dober avto in stalno občudovanje poslovnéžev, ki jih znaš prepričati s svojo čarnostjo – tako se pač to dogaja. Vse se zgodi, če se kaj dogaja. In tako si se znašla v našem provincialnem mestu, ja, ja. In sinoči sva klepetala – ti si pila domače vino, jaz ne pijem več; to te je čudilo. Pridno si pila in vrtala vame s trpkimi vprašanji. Hotela si mi celo dopovedati, da sem izgubil sebe. Spominjala sva se najin角度odenj po mestnem središču, najino skupno lokalčkanje, najine flirtovske skrivnosti – veliko sva si povedala in zaupala. Včasih sva bila tako razposajena, da sva si izmišljala skladbe; nekaj sva jih kasneje tudi zapisala. Ena je bila res dobra, tista za flavto in violino. Tvoja profesorica jo je celo pohvalila. Dolgo sva jo vadila in jo izpilila. Na poletnem festivalu v Grožnjanu, sva požela velik aplavz, pa še nekajkrat sva jo potem zaigrala. Jo še znaš? Dvomim. Zdaj obvladuješ drugačne skladbe, drugačne melodije: borza, delnice, procenti. Da, take stvari zdaj obvladaš. Kako pošteno spiš. Rekla si, da si ogorčena nad zanikrnim hotelom v našem malem mestu. Natvezla si nekaj o tem, da si preutrujena, da bi se v takem nalivu vozila nazaj domov, pa da moraš danes tako ali tako na pot v Italijo. Tu, v našem mestu, da si bila na nekakšni poslovni seji v enem od naših podjetij, ki se pripravlja, da bo prevzeto. Jebemti, prevzemi, kot da bi si kmečki fantje prevzemali deklíne. Cel dan si bila na pogajanjih, zvečer pa si se spomnila name. Pa sploh veš, da te opazujem. Saj sem ti rekel, da bi lahko spala v moji zakonski postelji; o ne, ničesar ti nisem ponujal, sam bi se potem preselil na kavč, kjer zdaj spiš ti. Kar ulegel bi se k tebi ... Škoda, lepe dolge lase si ostrigla, ampak vrat, vrat imaš še vedno lep in spotegnjen. Kako sem ga občudoval, kadar si ga napenjala nad violino. Veš kolikokrat sem si želel, da bi ti ga posul s poljubi - pa, pa sva ostala vsak v svojem skafandru. Samo glasba naju je povezovala, samo glasba. Glasba, tvoja violina, ki je izpela tvojo rahločutno dušico ... Čas te je prekoval. Povedala si mi, da tvoj mož zdaj dela za vlado, v neki komisiji, da je – pravnik pač, s političnimi ambicijami. Dobro vama gre. Aja, imata tudi sedemletno hčerko. Celo slikico si mi pokazala. Nosek ima prav tak kot ti, tak ponosen, vrtajoč v zrak. In tudi ona že igra na električni pia-

nino; za zdaj, potem, potem bo najbrž vadila na tvoji violini. Ti pa še kar spiš, jaz pa že srebam kavo in si napredam spomine. Sinoči si se čudila mojemu brezženstvu. Saj veš, Lina me je odložila, potem sem se zapil in zafilozofiral. No ja, kakšna avantura se zgodi, kaj več pa ne. Saj vidiš, porejen sem, blizu petdesetih. Zdaj bom voščeni snubec mladih deklet, za denar seveda. Ti, ti si pa še takšna mačka. Šest let si mlajša od mene, samo šest let – res, še vedno si lahkotno lepa. Mogoče si malce preveč stilizirana, preveč konfekcijska. Drugačno sem te poznal. Se spomniš najjinih kolesarjenj tja do Save, do tistega prodja, kjer sva ure in ure sedela in razpredala vsemogoče, od glasbe do filozofije. Takrat si že vedela za moja nesoglasja z Lino. Se spomniš, kako si naju presenetila sredi prepira pred nakupovalnim centrom. Kupovala sva stvari za na morje, in njej ni bila všeč ena od majic in jo je metala vame, ker sem hotel kar domov, ona pa jo je hotela na vsak način zamenjati. Ti si naju nekako pomirila. Skupaj smo šli na pijačo, ti si šla z njo nazaj v trgovino. O, kakšne majice si ti nosila; oprijete, napete čez tvoje oble velike prsi. Kolikokrat me je imelo, da bi jih pognetel, da bi ti segel pod tiste majice. Saj veš, moške sanje. Zdaj je najbrž prepozno tudi za te sanje, pa čeprav dihaš tamle na kavču. Ja, celo majčkene drnjohce spuščáš. Vino te je zazibalo.

Jaz imam danes dopust. Šel bom do jezera in bom veslal. Veš, zdaj uživam v tem. Ure in ure se vozakam po jezeru. Ko si prišla iz Finske, si se tudi ti navduševala nad jezeri. Sanjala si, da bi imela hišico ob jezeru in bi malce veslala. Zdaj si lahko te sanje kupiš. Ti v čolnu ... Z dolgimi lasmi, z violino ... Glasba zavibrira vodo, vesla obstanejo in glasba napolni tišino. Star romantičen sanjač, kaj. Nekajkrat smo skupaj veslali. Simon je s seboj tovoril kitaro, jaz pa zabojo piva. In smo se odpravili na izlet po Bohinjskem jezeru. Nore majske nedelje ... Vidiš, ko se začenjamo ukvarjati s spomini, se začnemo starati. Ti za spomine najbrž nimaš časa. Glasbi se sicer nisi odpovedala. Srečevala sva se na koncertih. Saj veš, da sem jaz povsem odložil flavto. Slab pihalec sem bil, dober le za lokalno pihalno godbo, ki je dekorirala veselice.

Dolijem si kave in se zagledam v kamne na policah. Jutranje sonce jih je izrisalo iz temine. To je moja nova strast – kamni. Ko hodim ob potokih in rekah, pobrcavam v kamne in med njimi poiščem take, ki imajo nekaj v sebi in na sebi. Kaj vse se izriše: ženska, oko, drevo, roka, divja pokrajina. Kaj vse najdem. Za to me je navdušil prijatelj, ki takšne kamne fotografira, pa ne samo rečne, tudi v gorah zna najti fantastične oblike. Mene privlačijo samo rečni kamni – človek vode sem. In ti, kakšne hobije

imaš ti? Samo dobički, kaj? Zbujaš se. Diskretno se bom umaknil v sobo. Še dobro, da sem dan prej temeljito očistil kopalnico, sicer imam redke obiske. Odkašljam se in ti voščim dobro jutro in se ti umaknem v spalnico. Joj, tudi tu so že kamni. Da bi se zamotil, jih preurejam: debelejše potaknem h knjigam na polici, drobne pa k ostalim predmetom, k stari petrolejki in bakreni džezvici. Ti se boš najbrž smejala tem mojim kamnom. Ah, če pomislim na tvoje telo, ki se zdajle nastavlja vodi v moji kopalnici. Kaj pa če bi kar potrkal. Oj, stari, se ti trže? So se v tebi zbudile kačice? Dajmo, bodimo spodobni. Pustimo dami, da je dama. Ti je dala kakšen povod? Ni! Živčno brkljam med manjšimi prodniki; ti kamenčki, ti kamenčki, se zamislim. Glej no, saj to so takšni kot! Ah, zdaj sem se spomnil. Avgust, daljni avgust. Srečala sva se pred glasbeno šolo, običajna skupna radovednost, kdaj in kje bo še kakšen poletni koncert. To je bilo, to je bilo pred njenim četrtem letnikom gimnazije, da, takrat je bilo. Kje je že to. Ja, tisti kamenčki. Tam je bila s svojim večnim kolesom, s svetjem v košari, v kratkih hlačah in v nenavadno ohlapni majici, pa z razvezanim nahrbtnikom na levi rami. Ven je kukalo nekaj knjig. Očitno je spotoma šla še v knjižnico. Nekam živčno in hitro je govorila in si predevala nahrbtnik po rami. Naenkrat ji je ven padla bela platnena vrečka. Kavalirsko sem se sklonil in jo pobral. Notri so bili okrogli majhni kamenčki. Radovedno sem jo spraševal, zakaj tovari te kamenčke s seboj. Z neko ihto si jih je spravila v nahrbtnik in mi rekla, naj pridem popoldan k njej domov, da mi bo tam razložila. Pa mi tudi je. Sladkala sva se s sladoledom, potem sva si privoščila tudi nekaj kozarčkov vodke v jabolčnem soku. In potem se je izpovedala: tisti kamenčki, nabrala jih je na prodju, kjer je boleče izgubila nedolžnost z naključnim prijateljem, ki ga je staknila nekaj noči prej v nočnem življenju ... Še dolgo jih je tovorila s seboj.

Aha, voda je utihnila. Zdaj bo vsa sveža, naličena, urejena, na novo zableščavljena.

»No, kako smo spali?« jo vprašam in jo prestrežem na vratih kuhinje.

»Hvala, dobro,« nasmehljano reče in si popravi brezhiben kostim.

»Boš kavo?« skušam biti ustrežljiv.

»Ja,« zazeha in pri tem pokaže brezhibne zobe. Popravi si uro in zapestnice. Skloni se in zadrigne usnjen kovček, poln cunjic. Bog vedi, če tam še tovari tiste kamenčke? Ko se privzdigne, se zagleda v osončeno polico s kamni. Spotoma vzame mobilnik iz torbice in potelefonira mami in možu in še Italijanskim partnerjem se najavi. »Koliko kamnov?« se začudi in spravi mobilnik nazaj v torbico.

»Ja, ja, kamenčki,« zabrundam za njenim hrbtom.

Počasi se obrne. Obraz se ji razleze v prijazen smešek, v očeh ji poskoči škratek. »Kamenčki,« reče in se zasmije. »Ti, a veš, da jih še imam. Nekje na podstrešju, v neki škatli, poleg fotografij. Ah, kamenčki,« zavzdihne.

Ja, ja, kamenčki, ki zrastejo v kamne, v kamne v srcu ...

KANARČKI

Seme neba se je lepilo na vetrobransko steklo avtobusa; belo, vse je belo. Mar ne bi bilo lepše, če bi takole padali cvetovi češenj in bi tekel skozi zeleni predor nekega drugega življenja. Zdaj pa sneg, Marec je in sneži. V začetju je nekaj težkega, svinčenega. Sem se najedel svinčenih sadežev? Saj pravijo, da je v mestih vse obloženo z svincem, menda zdaj manj, od kar so katalizatorji, ampak kljub vsemu; svinec v zraku, svinec v očeh ljudi, ki me pazljivo gledajo. Kaj jim mar moji dolgi speti lasje in moje melanholične oči. Mar sem jaz kriv, da jim čas odteka skupaj s sivo reko, ki kdaj pa kdaj poziblje ribje trebuhe. Ne, jaz sem samo prerok lastnega dolgočasja. Tako, še kar sneži in sneži. Strese me ob misli, da bom moral ven iz toplega trebuha avtobusa, pa tja čez, pa v sodnijske prostore. V žepu pretlačim tisto pismo, tisto vabilo in še nekaj drugih papirjev. Menda, menda sem hotel nekaj zakuriti; tako pravijo, tako so si umislili. O, pa bi bilo prav, da bi zakuril, velik kres, velik ogenj, velika strast. In zdraven bi si igral na orglice, ne, na kitaro, ne na ... Saj je brez zveze, saj nimam volje. V šoli so me sicer mučili z notami in z igranjem harmonike. To je bila bolj očetova želja, da bi igral harmoniko, pa čeprav sam ni imel posluha. In kako naj bi ga jaz potem imel, kako? Dednost in te neumnosti. Hm, tista majhna črna harmonika ... Ena tipka je bila pokvarjena, ni prijemala. Jaz pa sem sedel v kuhinji in vlačil meh in cvilil. Če sem slučajno ujel košček melodije, me je zalila rdečica, in lahen srh ustvarjalnosti je preplaval mojo dušico. Harmonika je ostala na omari.

Oče jo je kasneje prodal, jaz pa sem si v srednji šoli kupil kitaro. No ja, nekaj poskusov je bilo uspešnih. Na cesti se dogaja zastoj. Velik plug rine moker sneg in razliva utripajočo oranžno luč na belino snega. Ljudje v avtobusu se presedajo in pokašljujejo. Kaže da so živčni, in to bolj kot jaz. Na sodišče moram, hej ljudje. Veste, to je pa bilo tako ... Sedim v vratarnici, tam sem namreč dobil začasno zaposlitev, in berem, kadim pa spet berem, kuham kavo, telefoniram, pa hodim naokrog in čakam, da bo minilo tistih dolgočasnih dvanajst ur. No, ko odhajam, potisnem stolček s kuhalnikom pod mizo, še enkrat preverim, če je vse tako kot mora biti, kajti ponoči je objekt prazen in zaklenjen. Samo zunanji vratar je, tisti pri glavnem vhodu. In takšna procedura se dogaja vsak dan, kadar je pač moj turnus. No ja, plača ni kdove kaj, ampak v teh časih ... In pridem tisto sredo v službo, normalno, ob sedmih zjutraj. Že pri glavni vratarnici se mi vratar, torej sodelavec, hinavsko nasmihla. Pred upravno stavbo je gasilski avto in policijski tudi. Prerinem se med uglajenimi uradniki, ki so se nagnetli na dvorišče, da bi si ogledali ta cirkus. Ko vstopim v stavbo, me takoj prestreže šef, pač eden od šefov in me nadere, kaj da sem počel, da je zagorelo, no, skoraj zagorelo v notranji vratarnici. Vpil je, da bi jim skoraj zakuril upravno stavbo, da bi zgoreli arhivi, da bi bila uničene draga računalniška oprema, da bi uničil podjetje. Samo gledal sem ga in mencial. Za menoj je že stal policijski inšpektor z notesnikom v roki in se nasmihal. Odpeljal me je v eno od pisarn in me začel zasliševati. Priznal sem mu, da kuham kavo v vratarnici, kar je bilo proti pravilom. Povedal sem mu, da preden grem izklopim, torej potegnem kabel iz vtičnice in ohlajen kuhalnik potisnem pod mizico, kjer je bila nekakšna staromodna interna telefonska centrala. Inšpektor mi je vljudno razložil, da sicer ni zagorelo, da je prišlo samo do nekakšnega tlenja, kjer se je ustvarjalo veliko dima, ki je onemogočal gorenje, ker je pač vratarnica bila zaprta. Gasilci, da so razbili stekla in preventivno namočili prostor. Seveda so pri tem uničili tisto telefonsko centralo, ki je tako ali tako bila le še za interne pogovore in prevezovanje morebitnih zunanjih klicev. Jaz sem ga samo začudeno gledal in premišljal, kaj bi lahko šlo narobe. Res, vedno sem kavo kuhal okrog štirih popoldne, torej se je kuhalnik do desetih zvečer že ohladil. In res sem vedno potegnil kabel iz vtičnice in šele potem potisnil stolček pod mizo. Morda pa mi je kdo to nastavil, kaj veš? Snažilka, ki je hotela, da bi na to delovno mesto prišel njen sin, ki študira in bi leto pavziranja pač delal tu, morda ... Takole sem takrat razmišljal. Inšpektor mi je vljudno pojasnil, da me šef obtožuje sabotáže, da sem čuden sanjač,

da sem narkoman, da sem neuravnovešen in da mi je že napisal odpoved. Saj mi jo je res. Čez mesec dni sem že bil na cesti. No, vidite, jaz imam vzrok, da bi bil živčen, ne pa vi. Kaj pa bo, če boste malce zamudili. So pač slabe vozne razmere. Vas je presenetilo tole sneženje, kaj? Saj je mene tudi, priznam. Ko sem pred oknom gledal že razcvetelo forzicijo, njene rumene drobne cvetke, kako se odevajo v debelo belino, se mi je zazdelo, da na vejah počivajo kanarčki, majhni rumeni kanarčki, ki so leteli skozi neke tuje sanje, da bi osrečil samoto prenekaterega stanovalca v naši blokovski naselbini. Kanarčki, ja ... O, smo že tu. Dol bo treba, se zbrati in čez ulico, pa skozi manjši star park in potem velika rjava stavba; monolit skreirane pravice, dogmatične resnice, secirnica človeške zaupljivosti v sočloveka in razgaljalnica podivjane zveri v človeku. Enkrat sem že moral tja! Takrat, ah pobalinstvo. Pa bi prej vendarle lahko še šel na kavo. Tisti tesen bife je ravnoprajšnji, da se stisneš ob stekleno steno, da se izgubiš v natesnjenosti dima in čvekavih ljudi. Joj, pa spet ta moja čreva. Krulijo, se napenjajo in potiskajo vsebino naprej z neko ihto. Kdo je zdaj nervozen? Moj um, ali moja čreva. Saj sva dva, jaz, ki sem jaz in tisti drugi, ki je, hodi, spi, masturbira, se naključno ljubi in pije pivo in, no, in vegetira. In tisti drugi, ki razmišlja, ki ga je strah, ki je skusil ognje ljubezni, ki je padal v zrcala težkih juter, ki je jokal v dežju, ki je sanjal, da je orel nad sedmerimi jezeri in poljublja sonce. Ikar v duši v drobovju pa strahopetec. Ja, tja bom šel in spil še eno kavo in se dobro usral. Čimprej tja, čimprej. Sila je, zvija me in napenja, rdečica mi leze v lica. Pa sem vedel, da bo tako. Ne bi se smel neparfumirati. Te vonjave, te me naredijo še bolj živčnega, še bolj raznešenega. In kako sem se oblekel, hej!? Oprijete črne hlače, bela srajca, pa črn pulover, pa spodoben suknjič in nova bunda, ki deluje elegantno, vijoličasta je. Lasje pa umiti in speti v spodoben rep. Sicer sem vedno v starih kavbojkah, če je le mogoče tudi v ponošenih starih adidasah, zdaj pa škornji, usnjeni škornji. Maša bi rekla, da sem neprepoznaven, da sem frik. Zmerja me, da sem postaran hipuzel, ki mu svet serje na glavo. Kdo bi vedel, kaj je pri štiridesetih in še kakšno leto čez. Joj, hitro moram v tisti bife in ... Joj, pa menda se ne bom usral!? Zdaj gre pa zares.

Oh, to je opravljeno. Uspelo je, uspelo. Dobro sem se usral, dobro in obilno. No, za to je pa koristno sodišče, da se človek dobro userje. Saj sem bil že dva dni pošteno zaprt, zatrpan. Morebiti zadnje čase preveč sedim in žrem čokolado, pa tudi premalo pijem. O, to bom z veseljem nadoknadil popoldan. Kakorkoli se bo to končalo, se ga bom nalokal.

Domov si bom naneseł pločevinke, privil glasbo in galeja bo zaplula na ocean odmisleka. Svetovali so mi, naj bi si najel pravnika. Odpade, sem brez fickov. Tako je zdaj to, socialna podpora, priložnostna dela. Saj gre, preživi se, o, se. Kaj mi morejo. Naj mi dokažejo, da sem jaz pustil tisti kurčev kuhalnik tam spodaj. No ja, potisnil sem ga, ampak kabel sem pa izključil, dobro vem, da sem ga, pa še brcnil sem ga pod mizo; tako kot vedno. Ja nič, tja bo treba. Izbrskam vabilce iz žepa in preverim uro. Točen sem, bravo stari ...! Uf, kakšen zoprni vonj je v tej stavbi: po papirjih, po tobaku, po človeški stiski, po parfumih, po ... Ne vem, res ne vem, kaj še plava v tem zraku. Glej, glej eleganca v črnem, čez pa zlati lasje. Pa še mini krilce in črne nogavice. V naročju nese mapo in se vzvišeno drži. Topota po hodniku in pazi da ji desnica ubrano niha s strogo odmerjenimi koraki. O, tako sodnico bi si človek želel, tako. Že vem, kako bi bilo. Poslonela bi nad spisi, me pogledala čez očala in se držala kot huda mati, ki skuša disciplinirati poredneža. Izginila je v nek prostor na desni. Prebiram številke nad vrati. Končno najdem pravo. Ob steni je dolga masivna lesena klop in nekaj stolov. Nekaj čakajočih pokašljeje. Ja, dragi moji, nervozica, kaj? Le kaj ste ušpičili. Kaj velikega najbrž ne, sicer bi imeli uniformirano spremstvo. Kako sovražim čakalnice vseh vrst. Sedem, si razpnem bundo, potegnem noge k sebi, posmrkam in še enkrat preverim uro na vabilo. Še nekaj minut. Me bodo že poklicali. Tak je tu red. Vem pa, da niso prav točni. Je pač tako, da se določena zasliševanja zavlečejo. Še preden sem se dobro razgledal, me že pokliče pust, siv, visok uradnik. V prostoru so sami moški, le eno ženšče sedi za računalnikom in nekaj tolče po tipkovnici; administrativna moč najbrž. In se začne, generalije, branje obtožnice in tako naprej in naprej. Podrobno zasliševanje, poročilo policije in gasilcev, ocenitev škode ... Mučno. Poti me. Prestopam se. Na nekaj vprašanj sem samo odkimal ali pa prikimal, pa me sodnik opomni, naj vendar odgovarjam jasno in razločno. Svoje otrobe natrese tudi pravnik, ki zastopa podjetje, kjer sem delal; svoje pa je tudi pove požarni inšpektor, in jim je razloži, da do požara zanesljivo ne bi prišlo, ker je bilo preveč dima in premalo kisika. Podal je tudi domnevo, da je moral biti kuhalnik vključen enkrat po polnoči, ali pa celo še kasneje, ker bi sicer bilo še več dima in bi se tudi mizi bolj poznalo. Pa sem se spomnil alibija. Povedal sem jim, da sem takrat, ko sem pil kavo poklical Moniko. In to, da je bilo okrog štirih popoldan. Nič ni pomagalo. Sodnik goni svojo, da sem bil malomaren, da nisem vestno ravnal, da sem skratka kriv. Sledil je preobrat, ko je policijski inšpektor navedel dejstvo, da sem doslej govoril

isto kot na zaslišanju, da so preverili, da sem bil malo pred enajsto res še v tistem lokalu, da sem prenočil pri Maši ... O, ti pizde vohljaške! Vse zvejo, če hočejo, prav vse. No, pa naj zvedo, kdo je ponoči vključil kuhalnik. Še nek drug izvedenec podaja mnenje, ki pa je meni v prid. Navaja, da bi se tlenje lahko začelo nekako proti jutru, da se da to preveriti, vendar bi bila takšna rekonstrukcija in preiskava draga. Tisti možakar me odkrito pogleda in se mi tudi malce nasmiha. Zakaj le? Na vrsto je pride še moj neposredni šef, nekakšen vodja zavarovanja. Pove, da sem bil doslej vesten in točen, da so spremljali moje delo, da nisem pozabil odprtih oken, da sem preverjal luči, dvigalo in celo upravno zgradbo, da je bilo res vse v redu, pa da ne vidi razloga, zakaj bi to storil, vsaj namenoma ne. Sodnik si pogladi obraz in se za dolge trenutke zamislil. V prostoru je nenadna mučna tišina; tako je tiho, da lahko slišim ventilatorček računalnika. Sodnik končno spet spregovori in k besedi spet povabi vodjo zavarovanja. Povpraša ga, kdo ima še ključe od notranje vratarnice in kdo se zvečer še navadno zadržuje v poslovnih prostorih. Vodja razloži, da imajo ključe vsi vratarji in čistilke, pa tudi še kdo od uslužbencev, če potrebuje kakšen drug ključ, ki je spravljen v vratarnici, v posebni omari. K zaslišanju povabijo tudi čistilko, ki je bila tisti večer v službi. Izjavi, da se ji je zdelo vse v redu, da sem vse delal kot običajno, da po deveti uri res nisem ničesar več kuhal, da je kadila pri meni v vratarnici, da sva klepetala, skratka, vse je bilo tako kot vedno. Pa spet tista zavratna tišina. Končno se sodnik zamaje v stolu, malomarno vrže roko čez naslonjalo in tožilca vpraša, če ima še kakšno dodatno vprašanje. Ta je najbrž uvidel, da nima prav močnih argumentov zoper mene, pa samo odkima in nekam ihtavo zgrebe papirje, ki ima razstlane pred seboj. Konča se tako, da sodnik to okvalificira kot nedokazano malomarnost, mene se pa izreče javni opomin zaradi nespoštovanja službenih predpisov (da ne bi bilo kuhalnika v notranji vratarnici, bi moral poskrbeti vodja zavarovanja). Ah, kako se oddahnem, ko sodnik reče: »Lahko greste.«

In grem, zdaj je mesto moje. Plundrasti pločniki me ne motijo, redke sneg tudi ne, ki še kar naletava, in ljudje se mi zdijo smejoči hiteči pajaci. V razpeti bundi in z nasmehom zrem v obraze, ki plujejo mimo mene. Tudi na koncu parka se je že nasnovala rumena forzicija. Vejjice se upogibajo pod težkim snegom. Grem mimo in brcnem v grmič, da se otrese snega. Nekaj časa kar gledam to rumenino. Potem se spomnim, da bi lahko šel do Doris. Tu nekje blizu stanuje. Zdaj je gotovo doma, ker je brez službe. Otroci so v šoli, mož, mož je pa ta čas nekje v tujini. Pozabil

sem, kje že. Še prej pa, hm, na šilce slivovke. Zdaj sem jo pa zaslužil, zdaj pa res. Mimogrede se ozrem v izložbo trgovine, kjer prodajajo tudi majhne živali. Pa če bi si kupil kanarčke, me prevzame. Dva drobna rumena kanarčka. Ne, nočem gledati tega ujetništva. Kanarčki ... Zdi se mi, da se danes grejejo v mojem srcu in pridno kljujejo moje skrbi. Nič, slivovko bom spil, morda dve in bom šel do Doris, moje sošolke.

Dolgo zvonim. Končno zaškrta ključ v vratih. Doris je še vsa zaspala in skuštrana, ampak cigareto že sesa. Ko vstopim v predsobo, me presenetijo ptičje kletke, kar tri. In tam so kanarčki. Glej kanarčki ... Rumenkoti, skakljači... In nenadoma se zamislim, da bi tudi jaz lahko bil kanarček za mrežo ... Doris se čudi moji eleganci in me povabi naprej. Vprašam jo, od kdaj imam kanarčke. Pa samo odmahne z roko in pripomni, da jih je hčerka hotela imeti, da je samo delo. Doris, Doris, mar nama je dneve ukradel divji ptič, velik kanarček.

LEBDENJE

Sonce se je ujelo na bližnji cerkveni zvonik in mi mrvilo popoldansko zehanje. Odložil sem knjigo na tepih in si pognetel blazino, da mi bi bilo bolj udobno. Bil je april in zunaj je najbrž dišalo po dežju. Zdolgočaseno sem se le dvignil in se odzibal v kopalnico. Pogledal sem v ogledalo in ugotovil, da me je dremec kar osvežil. Premaknil sem nekaj stvari na polički in iskal parfum, ki mi ga je podarila ona, da ona. Ah, moja marjetica, ki je ljubila kamele in jutra v razkošnih hotelih. Moja mala marjetica ... zdaj najbrž osuta belih listkov in zehljiva v vsakdanji porejeni lenivosti in rutini. Spet me je prijela živčnost, tiste vrste živčnost, ko si bi z lahkoto prerezal žile in bi gledal, kako kri kaplja v umivalnik, kako rdeče odcvetevam. Vseeno sem se natri s tistim parfumom. Nanesel sem si ga na vrat in na roke. Na hitro sem nekaj pojedel in se odpravil ven. April je zorel. Vrbe ob reki so se že košatile z drobnimi zelenimi listki, ki so se lahko zibali v sapiču in se dotikali nabuhle reke. Tako sem tudi jaz včasih drhtel, zdaj pa, zdaj pa ena sama rutina. S T. sva zmenjena v mestni kavarni. Urbana klasika: samec in samica se najdeta, se ovohata in si dopovedujeta, da sta godna za paritev, ki je samo še ena od naslad.

Bila je že tam, ne taka kot sem pričakoval – lase je imela na novo pobarvane, nekakšen rdečerjav odtenek. Strmela je skozi okno in si čisto rahlo obliznila pretirano šminko. Ko me je zagledala, je lahko trznila in privzdignila glavo. Takole na hitro, se mi je zazdelo, da ima v očeh novega boga. Pa mi je mimogrede povedala, da si je našla prijatelja, ki

ji prav zdaj spreha psa. Saj res, njenega lenega psa ni bilo pod nogami. Vedno ga je vlačila s seboj in ga razvajala z različnimi drobnarijami; jaz sem mu navadno kupil kepico sladoleda. Ne, tokrat ga ni bilo, tistega lenega zlatega prinašalca. »Imava samo dve uri časa,« je živčno rekla in že iskala cigareto. »Dve uri,« sem zagodrnjal in dovolil obrazu, da je izdal vso mojo notranjo sivino, lebdečo nad močvirji dolgočasje. In so priletele njene fraze: »Ljubček, kaj si tako kisel. Saj veš, sin je doma, pa v službi imam veliko dela, pa utrujena sem, pa ...« Ah ti njeni večni izgovori. Navadno sedeva v njen udoben avto in se odpeljeva daleč ven iz mesta, na najino jaso. Ja, tisti najin prostorček, posvečeno parišče. Tam se ocmokava, se zalizneva, se sliniva in gruliva in se zmuckava do lebdenja. Potem sva res lebdeča. To se zgodi nekajkrat na mesec. No, so tudi daljša obdobja, pač poslovno potovanje – takrat sem zaprisežen samotar.

Vse je bilo nenadoma tako drugače. Celo pot mi je nakladala o tem svojem novem pasjem goniču. Čebljala mi je tudi o tem, da so v službi dobili novega praktikanta. Skozi popopran nasmeš mi je rekla, da se ta mladenič nekako ne zmeni za ženski svet, da je, da je najbrž peder. Kakšne obsodbe ...? Pa sva se takoj malo sprla okrog tega, okrog spolne svobode. Vseeno sem mladeniča branil, češ, da je najbrž sramežljiv, da je najbrž lepo vzgojen, da se je včeraj oblekla prav zanj, da je nase navlekla izzivalno mini krilo in globok dekolte da je imela. On pa nič, samo na kavo jo je povabil, samo na kavo. Sem si kar predstavljal, kako je silila vanj, kako se je sklanjala nadenj in mu poslanjala težko dojko na ramo. Njej pa je najbrž tudi bilo že nerodno, ker se je tako razgrevala tam spodaj. Fante pa nič, samo zardeval da je in se nesramno potil. Še vzdignil se mu ni, baje. Tako natančno, da ga je opazovala. In ko sem jo vprašal, kdo da je njen novi pasji sprehajalec, se je samo zasmejala in me vprašala, če sem ljubosumen. Po tistem smehu, je zavila iz obvoznice, precej divje, in drugje kot ponavadi. »Danes greva do samotne cerkvice,« mi je pojasnila. Seveda, tja me je vlekla, kjer sva enkrat že bila. Takrat sva bila še zelo smrkava. Njeni in moji so tja gor prišli na sobotni krajši izlet, tako, naključno. Junij je bil, ona je bila v prvem letniku srednje šole, jaz pa v tretjem. Skrila sva se v grmovje, cucala pivo, kadila cenene cigarete in se nekoliko otipavala. Prav veliko mi takrat ni dovolila. Mnogo skupnih žurov je minilo, preden mi je dovolila prav vse. Leta so se napletla. Znašla sva se vsak v svoji zvezi – jaz sem bil nekaj časa celo porečen, ona pa tudi, se mi zdi. O tem nisva še govorila. Srečal sem jo na mestnem hribu, ko je sprehajala psa. Začela sva z neko večerjo, pa sprehodi in potem te vožnje.

»Veš, ko sem bila še čisto majhna, mi je stara mama povedala, da angeli lebdijo nad nami in da nam vedno prav svetujejo,« je začela pogovor, ko sva se zapeljala gor do cerkvice.

»Ja, moji angeli so najbrž na dopustu,« sem se posmehnil.

»Si ti hodil k maši?« me je presenetila s vprašanjem.

»Še kot otrok, nekajkrat, z babico,« sem ji malomarno priznal in se strašno trudil, da bi ostal resen.

In sem se spominjal babice. Oblačila se je v cenene kostime, dišala je po cenenem parfumu. V cerkvi je imela stalen sedež. Na to je bila zelo ponosna. Pri mašah je kar malo lebdela. Namlevala je molitvice in se zagledovala na oltar, kjer se je vzvišeno držal postaran belolas župnik, ki so mu lica rdeče žarela, Bog vedi od česa. Če nisem ponavljal molitvice za njo, me je dreznila s komolcem in me strogo pogledala. Pa se je zgodilo, da sem med mašo bral strip. Ko je to opazila, jo je skoraj razneslo od jeze. Sklonila se je nadme, lasje so ji dišali po kemiji, saj si je v soboto dala narediti trajno. Iztrgala mi je strip in si ga zatlačila v torbico. Šepetaje me je ozmerjala. Tisto nedeljo ni bilo nič z običajno tortico po maši. Celo pot mi je pridigala, da če bom take stvari bral, da bom slabo končal. Da, da, moje nedeljske maše ...

»Vidiš, potem nekaterih stvari preprosto ne moreš razumeti,« je T. rekla in se naslonila na bel zid cerkve. »Vera je steber omike,« je še resno navrgla in se zazibala.

Nasmehnil sem se in stegnil roko, da bi jo pobožal po dolgih gladkih črnih laseh. Ustavila mi je roko. »A greva v avto?« sem pošepnil.

»Ne, danes se bova samo sprehajala,« se je namrdnila.

»Hej,« sem se zdrznil, »si našla novega porivača?«

Ledeno me je pogledala. V njenih očeh je zalebdevalo sovraštvo. »Bik zarukani!« je pisnila. »Samo za seks ti gre, kajne.? Tako kot vsem dedcem. Samo še to iščete. Takole na skrito, kaj, da se ohrani dobro ime, da ni ovir za kariero, da je soseska tiho. Vsi ste isti,« je sikalo iz nje.

»Poslušaj, a tebi pa ne prija,« sem se branil. »Zakaj pa si potem šla z mano, pa z ostalimi, zakaj? In zakaj si se izzivalno oblekla in si skušala zapeljati tistega mladeniča v službi, zakaj?« sem jezno rekel.

»Veš kaj, veš kaj, kar šla bom,« je natrzala in se odlepila od zidu. »Šla bom! Ti se pa znajdi kot veš in znaš,« je napičeno rekla, se zasukala in stekla dol, do avtomobila.

»Hej, T. hej, počakaj,« sem kričal za njo.

Nič ni pomagalo. Res se je usedla v avto in se odpeljala. Ostal sem tam zgoraj in nekaj časa besno hodil sem ter tja. Ko sem se malce umiril, sem gledal drobne aprilske oblačke, ki so plavali nad gozdom. Iz žepa sem izbrskal mobilnik in jo klical. Jasno, telefon je imela izključen. Zavedal sem se, da je do mesta kar nekaj pešačenja. Domislil sem se, da bi lahko poklical Moniko. Spodaj v vasi živi. Kar naprej me vabi, naj pridem na kavo, zdaj pa še bolj, ker je mož na študijskem potovanju po Skandinaviji. Ampak, kako ji razložiti, kaj delam tukaj. Kako bi ji razložil tole zgodbo? Ne, ne, to ne pride v poštev. Dol bom moral, na avtobus, saj sem vozi še primestni. Ja, dol bom moral, sem razmišljal. Skoraj sem se že povsem umiril. Nekajkrat sem obhodil cerkvico. Ob klopi, pod debelo staro lipo, sem se ustavil. Tam je bilo polno odpadkov, praznih pločevink, čikov in druge nesnage. Na levi strani sem zaslišal korake. Spodaj v gozdiču sem slišal dekliške glasove in smeh. Umaknil sem se na drugo stran, da me ne bi takoj opazile. Pošknil sem okrog vogala in jih videl, kako prihajajo po brežini navzgor. Štiri so bile. Vse dolgolase, rdečelične in zadihane. Zdaj sem že lahko slišal, o čem so se pogovarjale. Prepirale so se o tem, kateri frajer na šoli dobavlja najboljšo travo. Ena je trdila, da je tista, ki je zrastle med njihovo koruzo čisto v redu, da zadeva ko prasica, da jo je pravi čas pobrala in posušila, pa da so ji zaloge skoraj pošle. Druga je razlagala, da je za danes prinesla nekaj novega, neke kapljice, od katerih se lebdi. Zgrožen sem se umaknil za vogal. Stekel sem dol na pot, da bi se jim čim prej umaknil. Ko sem bil že na cesti, sem na sebi čutil štiri pare radovednih oči. Ena je na glas pripomnila: »Še eden, ki bi moral študirati za župnika.« Dol je prilebdel vesel sproščujoč smeh. Izbral sem si bližnjico in se potopil v mračino gozda.

Po pivu sem se bolje počutil. Zamaknjeno sem opazoval mlado natakario, ki se je smejala debeluharju na koncu točilne mize. Res je bila še mlada in nagajiva. V očeh so ji visele sanje, v belem dekolteju pa zlat križec. Naročil sem si še eno pivo. Za mojim hrbtom so vaški mulci metal pikado. Mimogrede sem se ozrl po njih. Sami zdravi rdečelični podeželci. Zdaj sem zvedel, da je natakarici ime Manja, vsaj tako jo je poklical debeluhar. Govoril ji je, da je sinoči bral knjigo o posmrtnem življenju. »Ej, a ni to odbito, da po smrti zalebdiš nad samim seboj in se gledaš dol,« je nakladal. Ona se je samo zasmejala in z bokom zaprla vrata pomivalnega stroja. »Ti, a ni to res fino?« je vztrajal debeluhar. »Madona, je to super. Lebdiš nad seboj in se gledaš. Gledaš svojo staro truplo in si še vesel, da te ni več,« je pripomnil in se zasmejal. »Daj no, Frenk, ne nak-

ladaj o truplih,« je rekla in mimogrede pobrisala pult. Spretno je zapeljala roko tudi mimo moje steklenice. »Ah, punči, tam sem tudi bral, da se nekateri tudi vrnejo nazaj v truplo, predvsem mladi ponesrečenci,« je debeluhar govorančil. »Flik, pa si nazaj.« »Frenk, ustavi se! Take bukve me ne zanimajo, saj tudi časa nimam, da bi brala, res ne. Posmrtno življenje in reinkarnacija pa te fore, to res ni zame,« je pomirjujoče rekla. Na hitro se je vzravnala in vrgla oči na novega prišleka. Malce sem jo primerjal s T. pa čeprav je bila T. verjetno še enkrat starejša od nje. V očeh je imela prav tako nekaj vražičkov, ki so te plemenito zaslužjili. Po drugem pivu sem bil že povsem mlahav. Zavedal sem se, da je čas, da grem. Plačal sem in šel ven. Zunaj se je že nekoliko zmrakobilo. Mimo bifeja se je na kolesu počasi zibala starejša ženska. V košarici je peljala regrat. Najbrž ga je nabirala na okoliških njivah. Regrat v solati, sem se spomnil. S T. bi ga lahko nabirala, sem postal romantičen. Lazila bi po njivah in nabirala regrat. Pa je kar šla, ja, kar šla, me je grabilo otožje. Začetek aprila je, ona pa je kar šla, me je težilo, ko sem se leno vlekel proti avtobusni postaji. Jaz, bizgec, sem bil njej v zabavo in ne ona meni, sem premišljal. Ja, samo seks ... Ja, kaj pa drugega, seks za zabavo, da ubiješ rutino v sebi. Na postajališču je čakala še ena starejša ženska. Tudi ta je tovorila regrat v beli polivinilni vrečki. Pogledal sem na vozni red in ugotovil, da bo čez deset minut peljal avtobus.

Noč me je zalepila v nek bar. Bolgarske striptizete so dišale po lebdanju. Res sem že veliko scuznil. Nenadoma sem zalebdel nad mizami, nad kozarčki, se muznil ob napeta stegna ob ponujajoče dojke in prhnil nad kozarčki in se posvaljkal s svetlolasko, ki je prihajala iz ozadja. Odlebdel sem nekam ven. Povsem sem izlebdel, dokler nisem prilebdel do nekakšnih rešetk, ki so mi zapirale pot do onostranstva.

In zjutraj sem še kar lebdel. Bil sem smrad nad reko pod mojim oknom.

LUNE

Lepe sanje se nikoli ne dogajajo same, res ne. Pridejo v mrzlih nočeh in se opletejo v topel plašč upanja, ki se je naveličalo igrati postransko vlogo v glavi. Prazniki rok so se organizirali v sindikat ljubezni. Tkivo resnice pa se je nenadoma predelalo v salamo jutra, kar tako, kar samo. In konji, te veličastne prestižne živali, so razbile krhek led na lužah onkraj temnih polj nekega novega posestnika ... Pa kaj si ti, ti mrvica veselja, ti mravljica, ti črviček v jabolku, ki je namenjeno otroku tvoje domišljije. Včeraj si raztegnil boke neimenovane matere, danes pa bi že zganjal filozofijo časa. Hej, to ne gre. Mar ti niso povedali, da te reka časa, kar sama obrusi in postaneš gladek bel kamen. Zehaš, kar zehaj. In bakrene posode, te so ti všeč. Kdo ve, kdo so tvoji pravi predniki, kdo to ve. Morebiti bi ti znal kakšen biokemik narediti gensko zgodovino. In kaj bi bilo potem. Majčkeno prevzetno bi se smehljal in posedal na toplih kamnih poletnega jutra, z jesenjo v duši. Ne, o duši mi pa nikar ne govori, vsaj danes ne, ko so tam zgoraj svetle oči veselja. Tvoja samota ni nič posebnega, da boš vedel. Lahko se greš žepnega modreca, lahko se hraniš s konzervami, lahko si malomarno čistiš zobe z odlomljeno trščico in gledaš v prazne prostore urbanih lokacij. Tvoja resnica, ja, saj veva. Najprej se ga nažlampaš in potem se odpiraš kot čudežen cvet v puščavi. Čas je, da se zavzameš za nove vrednote, ki si jih tako vestno razlagal kamnom in brinju in smrekam in lilijam. Kukul si v podzemne jame, da bi tam našel pristno temo. Trdil si, da je človeštvo razdražljiva žival,

ki je pozabila, kaj je čista tema, tista temna tema, ki vsrka vase odvečne energije časa in dnevvov, ko se je rosa cedila po pirovskih steklenicah v podrtih ulicah. In ti si stal na vogalu neke nove zgodovine. Oblečen si bil v nogometni dres svojega kluba, žvečil si jutra, pljuval si zgodovino svojih očetov in si redčil lase. Premogel si samo okrvavljeno zastavo, ki je simbolizirala tvoje otroške sanje: novo kolo, blatno nogometno igrišče, dedov traktor v ravnici, ovce na nekem otoku, ladja na Jadranu, sneg bosanskih hribov in vojska postorjena pod zastavami, pa solze ob vlaku, ki je peljala neko obdobje, neko zgodovino, neke solze, nek strah, neko upanje, ki je ubilo druga upanja. Vse je bilo modro, vse je bilo belo, vse je bilo rdeče, na koncu samo še rdeče. Eksplozije granat so ti odtrgale še zadnje strani dnevnika, kjer si popisal, kako si hotel biti junak vaše ulice, kako si ukradel fička, kako si se prvič poljubljal. Vse tvoje priljubljene plošče so letele v zrak in od vsega, si zmogel rešiti le album: Bjelo Dugme, o, tiste pesmi; nekaj verzov se ti je pletlo po glavi; še zdaj jih znaš. Rekel si, da je zlo roda v tem, da mu pač pripadaš in da te zaznamuje. Prestopil si v svet, kjer se je marsikaj izbrisalo. Ostale so kričeče reklame, majhni dobički in veliko depresij, ki se vlačijo po mestnih četrlih in lepijo na tlak mastne napise, o nesmislu smisla. Umazane prste sva si spirala v vedru tistih lepih dnevvov, ko si imel še nekaj bleska v očeh. Potem so prišle nesmiselne pajkovke in te zapletle v ornament stihij. Onkraj tvojih zidov so ostale neke krpice skupnih upanj. Saj veš, himna, ko smo stali na velikem stadionu in so plapolale zastave in ... mladost je plala v topolih, v lipah, v dojkah mladenk, ki so telovadile na pokošeni travi. Mar nisva že takrat vedela, da sva se sposobna sovražiti. Ne, nisva vedela. Vidiš, včasih smo imeli svoje skupno upanje, zdaj pa imamo vsak svoje sovrašstvo. Jaz vem, da so se stvari zgodile, ker so se morale, ker smo se zmetali skupaj zaradi neke usodnosti. Pa vendar, oba sva bila filozofa zabave, ko smo se prerivali po vseh odrih Juge. Posojal sem ti kitaro, ti pa meni kakšno struno, za našega basista. Takrat je veljalo eno samo načelo: zabava in še enkrat zabava, pa uvožene, pravzaprav pretihotapljene kavbojke iz Trsta in kava. Limone, mandarine in kava, pa še pralni prašek na vlakovnih kompozicijah, ki so vozile na jug. Na sever je prišel vonj čebule in slanine in slivovke. Pa sva poljubljala iste zastave, metala nože v lesen opaž, brcala žogo, na zanemarjenih igriščih – vem za eno, kjer je bilo grobišče, ko so se temne megle usule in zamešale norijo zgodovine. Zdaj si tiho. Sanjaš. Nove zastave in trobentači so zaznamovali nove ulice, kjer so se odigrale nove igre. Preštela bova plošče, ki so še ostale.

Vidiš, ostale so še tiste sanje, ki jih niso uspeli brkati generali razbiti v prah somodnine in solze. Nekaj človeškega se bo spet zaredilo v zelene sledi neke lepe mladosti, ki se je izpela v divjem ritmu novega sveta. Mar naj še kar naprej negujeva krvave kulte naši pradedov. Daj no, snemi sončna očala in pojdi v svetlobo novih prepoznav. Pa ne mi spet pripovedovati tistih zgodb, o starkah, ki so pljuvale na sliko nekega voditelja in spet druge, ki so skakale pred tovornjake, kdo ve katere vojske. Ti pa si stal na obrobju, kadil in se smejal, ko si videl otroke, ki so se igrali taborišče. Malega dečka so zapirali v nekakšen pesjak in se delali, da tudi oni imajo talca, da imajo ujetnika. In v tistih hribih, si videl staro, ki se je oklepala svojih ovc in molila. Dal si ji cigareto, on pa ti je rekla, da se bodo rodile nove lune, ki da bodo treščile na zemljo in izbrisale zlo. Rekla ti je, da se bo to zgodilo, ko se bo na nebu prikazal svetleči zmaj, ki bo pljuval ogenj in potem bo metal na zemljo lune. In od takrat posedaš zvečer zunaj in gledaš v nebo, kdaj se bodo pokazale lune. Menda si zapisal, da so solze nekakšen drobiž, s katerim plačujemo bogu dušo, tako si menda zapisal v svoje nove zapiske, ki mi jih prinašaš. Dobro, spet pišeš pesmi, to je dobro. In celo svetloba njenih ustnic, te je pripravila do tega, da si se sklonil nad gladino reke in si spet videl svojo podobo. Prerekal si se z njo o tem, da je nesmisel nadaljevati rod, ki je zaznamovan z sovraštvom, ki ljubi sovraštvo, ki je divji v svojem hotenju, da sploh je. Mar naj ona zdaj razume, da si ji odtujen, pa če prav si v njej spet doma, spet ti. Poglej, resnice so vedno le odraz trenutnih stanj zavesti, ti pa bi rad odkril praresnico. Pusti metulju časa, da ti prekrije sence na licih, da ti izmije nevarne lune v očeh. In kadar se smeješ, takrat vem, da se spominjaš Dalmatinske plaže, kjer smo se zabavali na ta način, da smo seštevali koliko tujih turistk nam bo uspelo vsaj poljubiti. Rock glasba nam je navrtavala jutra, rjovelimo med borovce in si umišljali, da je bodočnost neznosna mešanica zabave in majhnih obveznosti. Prezrela sva, da bi se šla politiko, ki se je naselila v majhne kavarne, kjer so se nekdaj prerekali le o nogometnih rezultatih, zdaj pa se prerekajo o tem, kdo je klal in kdo ni masakriral ... In mrtve ptice se bodo preselile v začasen raj nekje sredi puščav, kjer se senčijo lepotice in čakajo svežega semenja. Vodnjak dnevov, ki so nam darovani, je nekdo navrtal in iz njega odteka bistra smiselna.

Z mineralno vodo bomo dokončali noč. Ona te prime za roko, ti gnete prsate, te poljublja na vrat, ti pa zaijaš nekam v nebo in si takoj še za eno steklenico dobrega vina, čeprav se meni toži po močni kavi. Prav, pa še ta steklenica. Ona sanjavo vstane in nama postreže. Ne vem, v njenih

očeh je nekaj, kar me spominja na Finska jezera, nek prefinjen hlad, ki te uroči. Se jo spomniš, ko je vsa v rutkah in v nekem raztrganem krilu tekala po stadionu in se metala v blato. To je bilo ... To je bilo še takrat, ko sem jaz še gnezdil pri Lini. Ja, letela je v blato, se smejala, ti si padel k njej in začeli so se blatni poljubi, ki so vaju zlepili v usodnost večnega hrepenenja. Kar naprej sta se razhajala, da bi se potem sladko stapljala v nove vibracije. Pa jo zdaj poglej, njeni boki ... Kliče te k ploditvi, v tebi pa je nemoč moritve. Mar misliš, da so časi bili kdaj mrtvi, da so kamni mrtvi, da so lune res usodne za tvojo semenitev. Tvoje srce se je nabojevalo, zdaj lahko tiktaka za njeno in z njenim. Udejanila bosta skupen ritem, ki bo iz tebe poplaknil grenčine in smrad ulic, kjer še ciganov ni več. Prazna okna se smejejo vetru, ki prinaša novice o novi birokratskih ureditvah. Tisti hujskači, ki so napisali scenarije za krvave tragedije, pa sedijo v temnih molilnicah svojega trpljenja in sanjajo nove pokorščine, ki so jih dolžni svojemu nemiru. Veš, nihče ni poklican, da kaznuje tuje zlo, nihče. Obljubili smo si potovanje na jug, to poletje pa res. Nove tišine bomo poiskali in se oklenili lepote, ki nam odstira neko novo dimenzijo praspomina. Ti si kar tiho, vrtiš kozarec in gledaš v nebo. Tanka črta svitanja se vzdiguje onkraj topolov na koncu parka. Hladno postaja. Maj, maj resničnega začetka. Njene vibracije te malce zmaknejo in se ji pokloniš s poljubom. Tako je prav. Potem pa spet gledaš v nebo, kjer plujejo starke in se oklepajo ovc ... Kar nenadoma te privzdigne in zakričiš: »Lune, nove lune sem videl. Nove lune ...! Siliš proti ograji. Komaj te ustaviva. Kar naprej tuliš, da so tam zgoraj nove lune. Lune, ja, lune, v čigavih očeh in dušah.

METULJI IN SIRENE

Premikal si se počasi in leno, skoraj kot v transu. V dolgih laseh si še nosil vonj po senu, po travah, po poletju tam zgoraj na planoti. Košnja se je šele dobro začela, pa se ti je že vse uprlo. Utrujene roke si metal okrog sebe in se otepal junijske vročine. Pred kratkim so ti dodelili majčkeno stanovanje v bloku, v kleti, kjer naj bi čakal na svojo priložnost, na novo existenco. Čudil si se nenavadni tišini, ki se je gostila na majhnem trgu. V zraku je bilo nekaj trepetavega, nekaj norčavo vznemirljivega. Čimprej si hotel biti v svoji luknji, da bi se stuširal. Sam sebi si že pošteno smrdel. Pa kaj jim je danes, vsem tem ljudem. S praznimi obrazi hitijo skozi mesto. Mogoče jih pa take vidim, ker prihajam od tam zgoraj, iz tiste samije, si pomislil.

Na stopnišču bloka te je prestregla belolasa starka, malce živčna in s čudno kalnino v očeh. S tankimi belimi prsti se je oprijemala rjave kovinske ograje in se vsa tresla. Kaj hoče, si pomislil in že hotel steči mimo nje. »Ti, ta novi, ti, pojdi še ti in povohaj, kako smrdi iz stanovanja v prvem nadstropju,« ti je rekla in te pretresljivo gledala. »Zakaj?« si naveličano odgovoril. »Oh, obupno smrdi. Najbrž je ženska umrla in je že dolgo notri. Nam je že v aprilu rekla, da gre v toplice. Saj smo že poklicali policijo. Res smrdi,« je zahropla in pomlela s suhimi ustnicami. »Bo že policija ugotovila, za kaj gre,« si rekel in šel mimo nje.

Temno stanovanje te je zajelo s hladom in z neko potuhnjeno depresivnostjo v stenah. Tako je pač nanese, da so ti dodelili stanovanje v upo-

kojenskem bloku in ti si zdaj peti stanovalec v tej luknji, v tej čakalnici na ... Zgoraj, desno nad teboj, naj bi mrtva ležala ženska. Že od aprila, te je streslo. Spominjal si se je. Vedno je vlačila nekakšno potovalko na vozičku in res vedno odhajala v nekakšne toplice. Spomnil si se tudi, da si pred štirinajstimi dnevi, res zaznal nek nenavadni vonj, ki se je cedil po zračniku v kopalnici. Takrat si pač mislil, da je v prezračevalnik padla kakšna podgana in da to smradi v cevi. Stesnobilo te je. Sesedel si se na kavč in si sezul prepotene nogavice. Spomnil si se, da si pozabil vključiti bojler. Polagal si si časopise po tleh, da ne bi zasmradil celega stanovanja s prepotenimi nogami. Zdaj ti je ostalo čakanje. Slišal si trde policijske korake in glasno govorjenje na hodniku. Zdaj se bo stvar razjasnila. V omari si poiskal sveže perilo in obrisajo. V strašnem neredu, si komaj našel sveže nogavice. Za trenutek si se ustavil pri vratih in prisluhnil. Slišal si globok moški glas: »U madona, to pa smrdi. Fantje maske gor. Izpraznite nadstropje, zaprite dohod do bloka. Stanovalci naj bodo v stanovanjih. Jebemti, kakšna pizdarija je zdaj to.« Torej je res, si se ustrašil. Toliko časa sem stanoval pod grobom, no skoraj pod grobom. Šlo ti je na bruhanje. Grabil si se za trebuh in miril podivjano srce. Šel si v kopalnico in si na hitro vrgel nekaj vode v obraz. Zavlekel si se nazaj na kavč, da bi se malce umiril. Vključil si radio in poslušal poročila. Nekaj so namigovali na praznični večer in na rojstvo nove države, ki da se bo zgodila. Toliko časa si bil v tisti samoti, da si že povsem pozabil, kaj se zares dogaja. Navdušen si bil nad tem, da bi imeli svojo državo, ampak kako do nje, to ti ni bilo jasno. Podstavil si si blazino in se zatuhtavil o smrti. Smrt, nehanje ... Mar smrt igra na klavir, takole v belo oblečena s koščenimi prsti, s prav takimi kot jih je imela tista starka, da prav s takimi igra na klavir. Pa zakaj ravno na klavir? Lahko bi igrala na trobento – tak patetičen zvok, ki se zajeda v možgane. Da, smrt, tam zgoraj. Razpadlo truplo ... Saj bomo vsi razpadek, popoln razpadek ... Lepa reč, prideš v grobnico ... Skoraj tri mesece je truplo v stanovanju ... Botrica smrt torej vasuje v našem bloku. Stresel si z glavo in se sunkovito dvignil. Spravil si se pod tuš, celo na seks si pomislil, ko si se otipaval pod mlačnim curkom vode. Zaprispodobil si si Liline ustnice in njene divje oči. Grabilo te je, njena vroča usta, njeni trzljaji ... Moral boš do pošte, da bi jo poklical. Upirala se ti je pošta in tisti dve kabini s telefoni. V zadnjih dneh so bile dolge vrste, predvsem zaradi številnega vojaštva, ki se je nagnetlo v mesto. Ti mladci so telefonarili na jug. V vseh je potlevala neka negotovost. Sveže oprhan in preoblečen, si se odločil, da boš šel v trgovino in zvečer na

obisk k prijateljici v novem blokovskem naselju.

V večerenje se je še vedno širil čuden vonj po bloku. Mezel je dol po stopnišču in se pomešal s kletnimi izparinami; z vonjem po kislem zelju in starem krompirju. Stanovanje pokojnice so komunalci že izpraznili, razkužili, nadišavili in na novo zatesnili; le okna so kar sneli in pustili, da se je preostali smrad selil v zoreče lipe pred blokom. Molče, s sklonjeno glavo si šel mimo šepetavih stanovalcev, ki so viseli na stopnišču in še kar premlevali to smrt, ki je še enkat dokazala, kako smo si odtujeni. Šel si čez most. Namenil si se na kavo, najprej na kavo, potem v novo blokovsko naselje. Na trgu te je presenetil oder in nove zastave. A taka bo zdaj naša zastava, si pomislil. Nič več rdeče zvezde, nič več, stare himne, ob kateri si vstajal, kadar so jo igrali pred nastopom državne nogometne reprezentance. Država bomo, se ti je motovnilo po glavi, ko si stopal mimo mladcev z belimi majicami, z novim državnim grbom na prsih. Takole vstopamo v zgodovinski jutri. Nova država. Pa bo to res, bomo res dosanjali svoje blodne sanje, ki so jih dedje zakartali in zapili. Za državo je potrebna državniška modrost, pa, pa lastna vojska. Kako bo s tem, te je skrbelo. V lokalu, kjer si običajno pil kavo, je bilo čutiti napetost. Tu so se zbirali večinoma navijači lokalnega nogometnega kluba. Pa so se tudi tu šli politiko. Pijane steklene oči so boljčale vate in ti dopovedovale, da se je zgodovina preselila iz glav v dejanja. Tudi tebi je čudno brnelo v glavi. V nespečnih nočeh si si zamišljal vojaške akcije in razne taktike, če bi šlo zares. Militantni duh ti je poselil, sicer krotke možgane. Nekaj se je šušljalo, da se je nekaj že začelo. Da se tanki premikajo iz Postojne. Zamišljal si si tankovske gosenice v žitnem polju, na kolovozih, sredi vinogradov, v ozkih ulicah, v gozdu. Videval si rdečo sled granat, ki so trgale temo, tisočletno temo uklanjanja. Da, tanki v goreči pšenici, siki krogel skozi krike panike. Prepoten si spil kavo, plačal in šel. Na trgu je že bila nekakšna zmeda. Nekje je kričala harmonika iz nekega zvočnika je kričala rok glasba. Nek znanec ti je omenil, da so na cestah že barikade, da je velika kolona tovornjakov. S težko brzdamo radovednostjo si šel v novo blokovsko naselje. Moral si mimo vojašnice. Vsenaokrog so bili res tovornjaki. Glavna cesta je bila zatrpna s težkimi vlačilci vseh mogočih barv in izvedb. Veliko je bilo tujih registracij. Torej so tuje šoferje prisilno parkirali, si pomislil. Zanimiva taktika. Tako naj bi vpletali Evropo v širši spopad, če bo do njega prišlo. In potem si se spomnil, kako si si vedno želel, da bi vozil tak težak tovornjak. Še kot deček si zbiral modelčke tovornjakov in se ure in ure igral z njimi. Razporejal si jih po pesku za

hišo, delal ceste, vozil pesek, drva, vodo; vozil si svojo domišljijo, ki bi lahko dobila realna krila. Prerivala si se med firbci in občudoval velike tovarnjake. Nisi se menil za histerične govornice, ki so se odbijale od vse te kovine. Možakarji so ugibali, kaj bo naredila vojska. Na oni strani zidu, v kasarni, je bila tišina. Stražarja pri vhodu sta bila v bojni opremi in sta živčno hodila gor in dol. Kar nenadoma je iz stranskega vhoda zapeljal manjši vojaški terenec, ki si je nasilno utrl pot med firbci in po manjšem drevoredu obšel kolono tovarnjakov. Ljudje so kričali, naj jih ne spustijo. S čim pa bi jih lahko zaustavili, si pomislil. S telesi, mar naj bi se fanatično metali pod kolesa. Čez nekaj minut se je tam pojavila policija in ljudem dopovedala, naj se umaknejo od kasarne, da se lahko zgodi, kaj nepredvidljivega. Torej se je zares začelo, te je stisnilo. Premleval si razne scenarije v glavi. Videval si letala, ki z natančnim raketiranjem razbijajo kolone tovarnjakov; ljudje bežijo v zavetja, nekaj ožganih in obstreljenih kriči pod drevesi, vse je vijolično rdeče – mrak se cedi nad mestom in ognjeni zublji uživajo neko preteklost. V tisti množici si srečal znanca, ki je kakšen mesec dni nazaj prišel iz vojske, iz Makedonije. Držal se je ledeno in ti nekaj govoril o možnosti napada s posebnimi strupi; omenjal je nekakšno biološko bojevanje in kasetne bombe. Rekel je, da so vsi tisti tovarnjaki nepotrebna šara. Ti pa si mu rekel, da je to politična šara. Za tisti vojaški avto, ki se je izmuznil, je menil, da je namenjen vezistom, z vsemi tistimi antenami na strehi. Povabil te je na pivo, a si odklonil, češ, da se ti mudi k prijateljici. Spotoma si mu omenil mrtvo žensko v vašem bloku. Osupnilo ga je, tri mesece staro truplo ... Poslovila sta se. Pustil si njegov zaprepaščen bled obraz, da je cvetel med ostalimi čakalci na svojo zgodovinsko usodo ...

Dolgo si zvonil in pričakoval, da se bo za vrati vendarle kaj zganilo. Pa se ni zgodilo nič. Na stopnišču si slišal neke živčne korake in sočno preklinjanje. Toliko si le ujel, da gre za oster spor; verbalna vojna pač. Njena sosedka je odprla vrata in te začudeno gledala. Povedala ti je, da je šla k svojim staršem, da se boji vojne. Poklapano si šel skozi zmedeno blokovsko naselje. Tu in tam je plapolala nova Slovenska zastava, pa tudi še kakšna Jugoslovanska je zavihrala vmes. Hrupna glasba se je mešala med kletvice in prepevanje. Nekaj čudno trepetavega je bilo v zraku. Po drugi poti si se odpravil domov, v grobnico ... Tudi na tisti cesti so bili tovarnjaki, stari komunalni tovarnjaki naloženi z železjem in peskom. Barikade!? Tako se delajo revolucije. Spremembe se rojevajo z barikada-

mi, si premišljal in se vlačil med zmedenci, ki so stali na ulici in se čudili lastni zaprepaščenosti. Ob cerkvi, v ozki ulici, si se ustavil. Obhodil si jo in si zamišljal, kako bi bilo romantično, če bi se tukaj sprehajal z njo in bi jo v temnem zakotju poljubljal. Kadar je burja noro potulevala, si se včasih zalezal v ta temna kotišča in si poslušal, kako mogočno udarja čez strehe in stresa okna na bližnji hiši. Morebiti si v tistem zvoku iskal otroštvo, morebiti ... Ko si se kot otrok zbuval v mrzli sobi in si se plašil trlinkanja šip v oknih in si se tlačil pod odeje. Komaj komaj si dočakal svetlobo dneva, da ti je posesale strahce, ki so te skepili. Zaziral si se v simbol rib na tlaku na zahodni strani cerkve. To te je otožilo, ker si vedel, da zdaj nekaj časa ne boš šel na morje. Ostal si brez službe, preselil si se v to mesto. Zazdevalo se ti je, da iz cerkvenih zidov mezi nek poseben mir, ki ti seda v zavestje. V temo so zacvetele prve luči. Temna okna so skrivnostno molčala v tisti ozki ulici. Polagoma si se odpravil čez križišče proti bloku. Preddverje je bilo razsvetljeno. Stanovalci so še vedno sloneli tam in žebrale o smrti. Vljudno si jih pozdravil in se zmuznil v svoj brlog. Zaprl si vrata in tam zunaj pustil sladkast vonj, ki se je topil v temo. Pogledal si na kup knjig. Nekaj si jih prelistal, nekaj preložil. Nisi se mogel zbrati, da bi lahko bral. Spomnil si se, da si na mizi pustil navadno salamo in jogurt. Malce si že bil lačen. Odvil si salamo in potresel jogurt, a te je kar minilo. Spet si se spomnil, da je bilo tam zgoraj truplo. Kljub vsemu si pomlel košček kruha in nekaj pregrete salame. Ni ti teknilo, res ne. Zlecnil si se na kavč in mlel misli. Kaj se dogaja? Vse tiste barikade, vsi tisti evforiki. Kaj bo nocoj umrlo in kaj bo jutri. Bodo krvave zastave, bodo raztreščene trobente, bodo trupla v sesutih hišah, bo ogenj použil neko iluzijo. Kaj se gredo? Novo, torej svojo, državo hočemo. Kakšna bo cena? In kaj bo potem? K vragu vse skupaj, norost politikov. Vključil si radio in poslušal poročila. Dalo se je slutiti, da se res nekaj dogaja, da se pripravlja ples, ki ne bo imel pravil. Sit vsega si se slekel in se položil med sveže rjuhe.

Drobni, koščeni prsti so plavali skozi razredčeno temo. Ličnici in nekaj zob se je dalo videti zgoraj na luči, ene medenica in koščata noga je opletala po prostoru. Piskav glas ti je govoril, da išče svojo dušo, da jo je založila med stare revije in naj jih že kdo premakne, da bo lahko pobrala svojo dušo. Cela roka se je noro vrtela okrog kljuke na vratih. In spet se je pojavil piskav glas. Gor bi šla, gor, k mojemu praočetu, ki me že čaka. O, res me čaka. Pripravil mi je že piškote in kakav, pa udobno posteljo, kjer si bom lahko odpočila. Ampak brez duše ne morem k njemu. Pod

revijami jo ni. Mravlje jo tudi niso pojedle, ne niso. Pa kaj, obraz so mi pojedle, duše pa ne. Kaj, obraz ni duša, dajte no. Kaj se čudite, sem pač odšla, namesto v toplice, sem se pripravila za na pot k mojemu praočetu. Ta pot je dolga, zato sem toliko časa počivala. Pa kje je zdaj moja duša, kje jo naj še iščem. Ah, verjetno je šla malce na potep. Najbrž je hotela videti kraje mojega otroštva. No, zdaj sem pa cela, je tihcen glas prišel iz okostnjakinje, ki se je zibala sredi sobe. Na dlani je držala rdečo zvezdo. To, to je morilo mojo dušo, je rekla. To je nekomu rešilo življenje, nekaj pa jih je pogubila. Kaj bi s tem, je rekla in vrgla rdečo zvezdo skozi temo. Kovinsko zvok je trlesknil v noč. Prepoten si se zbudil in bebasto gledal okrog sebe. Prižgal si lučko na mizi in videl, da si prevrgel radio. Te sanje, te sanje ... te je begalo. Vstal si in šel do kopalnice. Obrisal si si potnjavo na hrbtu. Še daleč je do jutra, si pomislil. Popil si malo vode in se skušal umiriti. Tiste kosti so te begale. Preveril si, če so vhodna vrata zaklenjena. Pristavil si za kamilični čaj, da bi se umiril. Posrkal si tisti čaj in se nekako le zmuznil nazaj v spanec.

V naslednjih dneh si zaždeval v stanovanju in poslušal poročila. Kupoval si časopise, ki so še vedno izhajali in se zamišljaj: Ta mejni prehod je padel, tam so se predali vojaki, zagorel je tank, tank je rinil pred seboj ovire, avioni so napadli kolono stoječih vozil ... Pokanje in brezimene smrti, nepotrebne smrti. Setve norosti, ki bodo obrodile nove norce in nove zamere. Tako je, ko besede izgubijo moč in jo podelijo surovi sili. Plašilo te je to, česa vsega je armada sposobna. Vedel si za njene tehnične potenciale in tega te je bilo strah. Zgrčil si se vase in se odvezemal svetu tam zunaj. Čudil si se temu, da stvari še vedno funkcionirajo. Lahko si šel v trgovino, celo k zdravniku si šel, da ti je predpisal dodatna zdravila, ker si se bal, da bo zdaj dolga vojna in ne boš mogel do tablet, ki mirijo tvoj razboleni nevrotizem. Tisti obisk pri zdravniku ... Sam si si bil v čakalnici, povsem sam. Sestra in zdravnik sta poslušala poročila in srkala kavo. Slišal si zdravnika, ki je bentil čez oblasti, češ naj že vendar povejo, da smo v resni vojni, ne pa da gre za konflikte. Omenil si mu tudi smrt ženske v našem bloku. Strnil je obraz v zamišljenost in dolgo odkimaval. Rekel je: pravična človečnost umira! Z vrečko zdravil, s salamo, kruhom in oranžado si se sprehodil skozi prazno opustelo mesto. Dva teritorialca sta stražila pošto in se prav imenitno držala. Hitro si šel čez prazen trg. In ob vhodu v park si naletel še na dva teritorialca, ki sta srkala cocacolo in v razpetih srajcah ležala v travi. In prav v tistem trenutku so se oglasile sirene, ki so bržkone oznanjale možnost zračnega napada. Na hitro sta

vstala in stekla v obokano ostalino nekdanje rimske utrdbe. Eden ti je zavpil, da se umakni tudi ti, da bodo najbrž napadli z letali. Pa si samo odmahnil z roko in povsem mirno šel proti majhnemu mostu. Za trenutek si se ustavil in gledal okrog sebe. Nikjer nikogar. Zvok sirene je rezal vroč popoldan v drobne trakce strahu, ki so sedali nad plitvo reko. En sam velik nesmiseln nič je brnel okrog tebe. Nagonsko si pogledal v nebo, da bi morebiti opazil letala. Potem pa si logično pomislil, da tu ni pomembnejših ciljev, razen seveda, če bi hoteli izživljati svoj ubijalski nagon. Ampak tega bi lahko armada izživljala že iz vojašnic, z minometi in topovi, pa čeprav so bili baje obkoljeni in brez elektrike in vode. Oziral si se okrog sebe, da bi zagledal kje kakšnega človeka, da bi slišal vsaj kakšen avto – nič, prav nič se ni zganilo, še listje na drevju je mirovalo. Grozljivi predsmrtni mir, si pomislil. Čez majhen stihobljen park si mirno šel do bloka. V kleti, na desni strani tvojega stanovanja, si na dolgi klopi videl tvoje sostanovalce: stare ženske in dva ali trije stari možakarji; eden je mirno kadil, ostali pa so nekaj šepetali. Vsi so se ozrli vate in ena od žensk ti je rekla, da ni dobro, da hodiš tam zunaj, da bodo bombardirali. Pa si ji odvrnil, da te usoda doleti, kjer ti je pač usojeno. Navrgel si še, da najbrž ni nevarnosti, da bi bombardirali prav njihov blok. Pa ti je rekel tisti možakar, ki je kadil, da pade kamor pade. Pokimal si in odklenil zadušljivo stanovanje. Pomislil si: Kako noro. Če bi res bombardirali, kaj bi ostalo od tega škatlastega bloka. Nič, prav nič. Kup ruševin in trupel. Veliki gradbeni stroji bi potem grebli za nami, a mi bi bili že del večnosti, samo spremešana materija. Malce si privzdignil rolete in gledal razraslo cvetoči bezeg pred oknom. Potem si prezračil stanovanje in ga celo pometel. Nemočen in zdrznjen si se ulegel in poslušal radio. Avioni bodo napadli. Vzdignili so se iz letališč. Tiskovna konferenca. Pogajanja. Avioni so se obrnili. Pogajanja se nadaljujejo. Nove grožnje. Manjši spopad. Nekaj mrtvih. Tam in tam se je predala cela posadka. Padel je še en mejni prehod. Pa spet sirena. Lovci so parali nebo. Raketirali so oddajnik na Nanosu. Sirene so utihnile. Stopil si ven do bezga. Spet tista moreča tišina. Dva bela metulja sta se spreletala nad cvetovi bezga. Dolgo si jih gledal. Pomislil si: Takole se življenje nadaljuje. V elipsah se vzdiguje do svoje popolnosti. Ljudje se gredo selekcijo – vojna! Nenadoma te je prese-netil zvok žoge. Pogledal si na prazno parkirišče. Tam se je znašala deklica z žogo. Črnolasa in v belih nogavičkah je metala žogo v zid doma JLA. Lovila je žogo in nerodno opletala z lasmi. Dom je bil zdaj prazen in ovit v skrivnostno tišino. Pa so se spet oglasile sirene. Dekletce se je zamislilo,

si popravilo lase in povsem mirno odšlo proti sosednjemu bloku. Metulja pa se nista zmenila za sunek siren. Zdelo se ti je celo, da plešeta v ritmu zvokov, ki so cefrali zrak. Vzdigovala sta se nad bezgov grm in se zaletala v lipa, ki so obraščale dom JLA. Kar stal si in gledal to igro narave. Elipsala sta in elipsala vse višje v krošnje lip. Ja, metulji in sirene ...

MODEL

Počasi, le počasi. Kava, cigarete in seznam novih sanj. Pogled na mobilnik, nekaj novih sporočil. Vabila. Potrebni dedci. Kam sem padla? Oh, tudi danes toliko obveznosti. Pomirjanje oblek, poskusno fotografiranje, norija ... To je pač tako, zdaj! Mama bi rekla, da sem si skuhala premastno juho in da me zdaj tišči v želodcu. Jaz pa kuhala, nikoli. No ja, kakšne omlete sem si že naredila, pa nekaj poskusov s ponfrijem, pa kakšno jajce sem si ocvrla. Zdaj me obvladujejo diete, diete, diete, ... Pa kaj mi je danes, da toliko mozgam. Hej punca, čakaj, poglej fotke v revijah, poglej se! Slava!? Ampak to so samo slike brez imena, slike brez vsebine ... Zdaj sem samo slika brez imena, slika brez osebnosti. Dajmo punca, uredi se. Čez pol ure moraš biti že v studiu, dajmo.

Temnopolti voznik taksija vozi mirno in zanesljivo. Z debelimi mastnimi prsti tapka po volanu in mrmra ob glasbi, ki se vsiljivo ponuja. Dostikrat pogleda gor v zrcalo, da ujame tog obraz. S svojim avtomobilom bi se izgubila po teh ulicah. Očitno mu je naslov zelo znan. Verjetno je sem zvozil že veliko lepih trupelc, lepih lutk.

Zakaj danes ta nemir? Zvečer naj bi šla za tri dni končno domov. Domov ... Oče bo tiho sedel pred televizijo. Pregrnjen bo s časopisi. In očala na koncu nosa. Mama bo brkljala po računalniku in si vneto dopisovala. Pa tisto njeno čivkanje: Ljubica, preveč si shujšala. Pa nekam bleda si. Veš, lepota mine. Paziti boš morala na zdravje. Ona vsaj čivka, oče pa nič. Najbrž je že pozabil, kako so se nanj lepile frklje, ko je s tis-

tim težkim motorjem rohnel skozi mesto. In kako elegantno se je znal obleči. In zdaj mu ni prav, da sem končala v modnem svetu. Ljubosumen je, o ljubosumen je, to bo! Menda je hotel biti krojač. No ja, za zabavo je včasih kaj sešil. Prav frajerske kratke poletne hlače si je znal narediti. O, saj je bil kar seksi v tistih hlačah. Velik frajer, zagorel, bos, z levo roko v udobnem žepu, v desni pa časopis ali pivo in počasna hoja čez plažo ... Na tkanine pa se spozna, to pa. Saj je študiral to. In v tekstilni tovarni je bil med glavnimi. Zdaj je šla njegova tovarna v stečaj in čaka na predčasno upokožitev. To ga jezi, vem da ga. Doma čepi, prebira časopise in fiksa čez politike. Ampak, ko se prikažem, me ignorira. Bo tudi tokrat tako? Sam me je pahnil v modo, zdaj pa se kuja. Še kot najstnica sem se sprehajala po modnih odrih. Sam me je vlačil po tistih sejmih in mi nosil kolekcije domov. Čakal me je pred spalnico, kadar sem se preoblačila. In potem sem morala pred njim in mamu razkazovati njuno biološko kreacijo. Aha, tu smo. Poskusno fotografiranje bo danes! Roka tako, stopi tako, brada navzgor, bok, poudari bok. Tako, ja. Razpri prste na trebuhu. Spravi skupaj spodoben nasmešek. Pokaži več zlobe. Bodi bolj mehka, mehko stopaj. Uf, ta fotografiranja. S kom danes delamo. A, Traverri. Saj je še kar prijazen, a tako hitro dela. Nori, kar nori. Njegove močne kosmate roke ... In vedno nosi črne majice, samo črne majice. Ima se za umetnika. Mene je vedno dobro ujel. Potrudil se je z mano. Urejal mi je lase, jih nežno tlačil za uho, mi privzdigoval brado. Poravnaval mi je včasih preveč povešena ramena. Res, prijazen je z mano. Danes bomo fotografirali krilca, lahna poletna krilca. Ah, ta preoblačenja, noro.

Traverrijev pomočnik že postavlja reflektorje, on pa popravlja moder žameten zastor in razmešča ostale kulise. Nekaj deklet je že v garderobi. Tudi Liljana je že tu. Pravijo, da je že na igli in da jo bo agencija odpustila. Mislim, odprodali jo bodo. Ha, odprodali, kot kos pohištva. Saj tudi v moji pogodbi piše, da me občasno lahko posodijo drugi agenciji. Me posodijo ...? Traverri me je že opazil. Vzpodbudno se mi nasmiha. Stopi dol iz lestve, zakrili z roko in mi sladkasto reče: »Dobro jutro labod. Lep nasmeš imaš danes. To bi moral ujeti.« Navržem mu nekaj lepih nasmehov in prijaznih besed in grem v garderobo, kjer me že čaka agentka s spiskom in s kupom oblačil, ki jih bom morala zveliči nase. Osem nas bo danes. Tri mulatke, ena črnka, dve Italijanki, Rusinja Liljana in jaz. Lili je mirna in tiha in se liči v svojem boksu. Njene velike oči, tako čudne zadnje čase. Je že v vijolični oblekici. Lepa je, mogoče res malce presuha, a tako skladna... To je nova poletna kolekcija, že zdaj, v oktobru. Poz-

dravim jo in se odtihotapim v svoj boks. Maserka se že smeji in se heca z mulatkami. Ta je pa zapita, sicer njena masaža prija med napornimi fotoseansami, ampak njen vonj po sprejih in po alkoholu. O, saj je tudi maskerka kar precejkrat nadelana. Kako ji smrdi iz ust, kadar se sklanja nadme in me liči. Kar je res je res, obraz zna narediti. Rada ima dekleta. Z odsluženo manekenko živi in je strašno ljubosumna in ukazovalna. Kako je ljubosumna! Ko sem se enkrat slučajno, ob kapučinu, pogovarjala z njeno, no, z njeno ljubico, mi je naravnost rekla, naj to punco pustim na miru. Da me lahko pokvari, je rekla. Eh, ta naša Erika. Jo že slišim. Že prevaža svoj lepotilni voziček in stresa šale in trače. Z mano se veliko ukvarja. Trdi, da imam prebled odsev kože, da fotografija zahteva posebno toniranje, posebne odtenke, ki se bodo skladali z oblekami, ki se jih trenutno fotografira. Pa bo tudi to minilo. Zvečer bom sedla v svoj rumen mercedes, razred A. peljala se bom domov, končno domov. Dobro, tri dni bom doma. Ampak ti prazniki, svečke, cvetje, grobovi ... Dan mrtvih, pa prav zdaj, ko imam nekaj dni prosto, pa prav zdaj ti prazniki. Tudi to bo minilo, tudi to. No, peta sem na vrsti. Najprej oranžno zelena kombinacija. Počasi punca, lepo počasi, zberi se. Traverri že priganja. Prva bo na vrsti ena od mulatk. Simpatična punca. Začela je kot plesalka v baru, tam jo je staknil eden od ogleduhov te agencije. Lahko bi se drugače končalo z njo. Namesto obešalnika bi lahko bila spolni stroj. Punca, danes preveč premišljuješ. Pa bi študirala. Ampak – zdaj je, kar je! Torej v cunje in ličila na obraz pa na delo. Potem bova sama v studiu. Vsaj upam, da bova sama, da je pomočnik že opravil svoje. Jaz in Traverri. Tople črne oči ima. Samo enkrat sva šla skupaj na pijačo, samo enkrat. »Dajmo, dajmo, princeske,« se oglašča agentka, debela petdesetletnica, ki skrbi za fotografiranje in vlačiči skupaj cunje.

»Ljubica, danes izgledaš nervozno,« v moj boks zapoje maskerka. »Te bom že uredila, ne skrbi,« se nasmeje in se odziblje do kavnega avtomata.

Začelo se je. Traverri je zaprl vrata studia. V garderobi se sliši glasba in klepet deklet. Saj sem vedela, zdaj sem jaz na vrsti, za špikanje. Sprašujejo me, kaj je s tistim Arabcem, ki me je pripeljal na umirjanje oblek. Kaj jih briga. Meni je preprosto všeč. Spoznala sem ga v eni od transvestitskih diskotek. Tak lep, rjav, suh in nežen, o nežen ... Sara mi je namignila, da bi lahko bil peder, no ja. Nežen je. Kaj me briga. Meni je z njim lepo. Oh, še nekaj dni ga ne bo. V Rim je šel. Pravzaprav nič ne vem o njem, prav nič. Pa kaj, z njim mi je lepo. Punca sprosti se. Še ena kava iz plastičnega

lončka. Moj želodec. Saj bo tudi tega konec, teh kav, tega dirkanja. Kaj bom počela, ko mi poteče pogodba. Naj spet poskusim s študijem. Naj spet poskusim na kakšni avdiciji. O, lahko bi izkoristila kakšno znanstvo. Pa če bi se preizkusila še v pornografiji? Hej, punca ...? »No, ljubica, zdaj ti bom popravila angelski obrazek,« me zdrami maskerka. Tako, zdaj se bo začelo.

Maska je v redu, zdaj lahko samo še čakam. Hm, pornografija ...? Poseksaš se in greš in pokasiraš. Ljubezen ...? Andrej je bil preveč ljubosumen. Več kot leto dni sva hodila. Pil je in zganjal ljubosumje. Celo nekega fotografa je hotel pretepti, ker se je z mano preveč ukvarjal. Grozno. Vsi ostali, same priložnosti in slučajnosti. Kaj mi je danes? Samo tuhtam. Aha, tale oblekica, ta je prva. Pravilen izrez. Poudari moje noge. Če jih prekrižam, hm. Pa če zamigam z boki in se lahno priklonim. Seksi, zelo seksi. Pa če bi mi Traverri kar segel pod krilce? O, to bi me razgrela. A si kdaj privoščiš katero. Poročen je, pa kaj. Veliko lepega mesa vidi. Skušnjave. To bi bilo treba preizkusiti. Ampak če so si to tako zamislili, potem to mora tako biti. Da, da, moški. Koliko denarja zmečejo za seks. Joj ta odtenek, tu pod očmi, to mi ni všeč. Joj, a je tam že nekakšna guba? Saj vem, od stalnih toniranj se bo koža nagubala. Saj bo, če se od strani pogledam, sem dobra. Bo že Traverri povedal, kako naj se držim, da bo dobro. Da ne pozabim, za očeta moram kupiti nove čevlje. Oče bo najprej godrnjal in bentil, da on ne potrebuje nobenih čevljev, potem se bo le sprijaznil, jih pomiril in se sprehodil po preprogi v dnevni sobi. Mami moram kupiti nov komplet svilenih rutk. Jo že vidim, kako se bo šopirila pred ogledalom. Tekala bo po bluze in po kostime in me spraševala, katera kombinacija bi bila najboljša. Za očeta vem, da mu bom ustregla. Nor je na mehko usnje in na te italijanske modele. Še ena in potem jaz. Popravim si dekolte.

Uf, kakšen dan. Dotolklo me je. Nič pametnega še nisem pojedla. Bom že spotoma. Dol v garažo moram še znositi vse potovalke, vso to šaro. Z Livijem bova šla še na pijačo. Prijazen fant. Dela za našo agencijo in skrbi za našo varnost. Če se na nas prilepi kakšen tečnež, to uredi Livijo ali pa njegovi fantje. Res je prijazen in postaven. Bajje je bil poklicni vojak. Ima lepo punco. Ne pusti jo, da bi delala z nami. Prav ima. Je že spodaj. Bil je tako prijazen, da je peljal moj avto v avtopralnico. Kavalirsko, ni kaj. O, o, moj medvedek, ta mora tudi z mano. Skoraj bi ga pozabila. Tega mi je kupil Andrej, še preden sva hodila mi ga je kupil. Mislim, da na novoletnem sejmu. Koliko stvari moram znositi. Zdaj bi bilo neokusno, da bi

Livija poklicala gor in bi mi pomagal nositi. Bom že zmogla.

Postojna je že za mano. Na naslednjem počivališču se bom ustavila in si privoščila vitaminski sok in čokolado. Zdaj sem skoraj že doma. Mama me čaka, vem da me. Poseda pred televizijo in čaka, da ji bo zazvonil mobilnik v žepu domače halje. Cigareta, že dolgo si nisem privoščila cigarete. Zdajle si jo bom prižgala. O, je tole uživaško, kaditi in se takole peljati skozi noč. Tam so luči, tam je počivališče, končno. Tu smo se ustavljali, ko smo se vračali iz obmorskih najstniških potepanj. Tu so bile zadnje pločevinke piva, zadnja travica, lovljenje med tovornjaki in špricanje z radensko. Glej no, a ni tam Andrejev kombi? Pa je, kombi z napisi njegov-ega majhnega podjetja je. Mogoče pa ni on. Mogoče je kdo od njegovih sodelavcev. Zapeljem zraven. Ugasnem motor, si prižgem novo cigareto in stopim ven iz avta. Najprej globoko vdihnem zrak, potem še dim. Zaleglo je. Pomirjena sem. Običajna nočna scena. Nekaj tovornjakarjev in nekaj utrujenih popotnikov. Obhodim njegov kombi. Res je njegov. Nekaj novih nalepk in pripis, da montira tudi klima naprave. Nič, do konca bom pokadila, potem pa grem noter po sok in čokolado. On je, on. Ven stopa. U, kako je zaraščen. Jasno, usnjena jakna in kavbojke. Čips in cocacola, ha. Kar naj me opazi, kar naj.

»Ja, ja Maja, kaj pa ti tu?« je zavibriral in se ustavil.

»O, smo presenečeni,« rečem in odvržem cigareto. »Domov grem, za nekaj dni. In ti?« vprašam.

»Iz Kopra se vračam. Delal sem. Zdaj bodo prazniki, saj veš. Te lahko povabim na pijačo?« reče in zašumi z vrečko čipsa.

»Mudi se mi. Utrujena sem. Samo po sok in čokolado bom skočila,« mu pojasnim.

»No,« zavzdihne in si gre s prosto roko skozi goste lase. Ta kretinja je tako njegova, tako njegova. »In kje si zdaj, mislim kje delaš in to?« me zadržano vpraša.

»V Milanu sem. Fotomodel sem in delam za neko agencijo. Do marca imam pogodbo,« mu razložim.

»Fotomodel,« se posmehne in pokima. »Fotomodel, model,« cinično reče in stisne ustnice. »Pa bi enega zvila, takole za lahko noč. V kombiju. Res, samo pokadila bi ga,« živčno reče in stisne vrečko čipsa.

»Nisem več v tej fori,« zehaje odgovorim.

»Daj no, samo majhen, terapevtski,« se je zasmejal.

»No ja, se vdam,« rečem in se zrahljam. Spotoma povem mami, da sem na počivališču in da bom kmalu doma. Greva v njegov kombi. Navdušeno

si ogleduje moj rumen mercedes. Vem, kaj si zdaj misli: 'Komu in kolikokrat si nastavila, da si zaslužila ta avto.' Nevoščljivost se mu sveti v očeh, ko se stlačiva v njegovo staro našarjeno kripo. Naravna glasbo. Iz vrečke, skrite med orodjem, strese travico na pripravljena papirčka in spretno zvije dve beli cigaretki. Obe še vajeno poslini in obema prižge. Dim me najprej požgečka in malce zapeče, ampak prija. Tako je to bilo, ko sva še hodila. Najraje sva posedala v odmaknjenem parku pod staro vrbo in kadila in sanjarila. Ne, pretiravala nisva, to pa ne. Sanjarila sva. On je sanjal tri otroke in hišo. Hja, pa tudi svoj nasad trave sva sanjala. In potem se je začelo: 'Pa zakaj moraš na tisto revijo, pa zadaj te je tisti krojač skoraj otipaval, pa tisti fotograf. Pa v tej oblekici preveč pokažeš.' Očitki, očitki, večni očitki. Celo dve klofuti sta prileteli. Ni zmožel tega. Ni verjel v moje iluzije in v mojo ljubezen. In kaj imava zdaj? Jaz cele dneve delam. No ja, imam veliko oboževalcev in s kakšnim se tudi pomuckam. Ampak na orglice mi pa nihče ne igra. »A na orglice še igraš?« ga vprašam in pokašljam. Zdrobila sem temno tišino, ki me je preveč tlačila.

»Še,« pokima in zasesa v dotlevek. »Zdaj sem si kupil tudi trstenke. Končno bom lahko šel v Ande. Kondorji, jezero, tišina, odklop,« se je zasmel in vame zapičil skaljene oči, ki so marsikaj vpraševale, a meni ni bilo do odgovaranja.

»Še vedno sanjariš o tem. Kaj pa punce?« ga vprašam in se mu skromno nasmehnem.

»So, kadar so. Veliko delam. No ja, saj veš, vikend žuri in to. U, jutri bo noč čarovnic. To bo žur. Bi prišla?« me povabi.

»Ne, rada bi se spočila,« sem iskrena.

»Ja, ti si zdaj v drugem svetu,« izmenca in vrže potlevek v noč.

»Pa imaš orglice s seboj?« ga vprašam in mu namenim lep profesionalno zapeljiv pogled.

»Imam,« pokima in do kraja odpre šipo, da se predihan dim razkadi v hladno jesensko noč.

»Bi mi kaj zaigral. Bi zaigral pridni punčki za lahko noč,« sem postala razposajena.

»No ja, človek nima te časti, da bi igral uspešnemu fotomodelu,« je ciničen in iz notranjega žepa izvleče svetleče orglice. Nasloni se nazaj, trzne z glavo, si razmakne lase, zašari po gostih brkih in nastavi orglice. Medla svetloba iznad ogledalca se je šibko odbijala od orglic, ki so izginile v sprepletu prstov. Globoko je vdihnil in iztisnil melodijo. Vse je tako prav. Travica je prišla. Mehka sem. Punčka sem. Punčka na luni in

mečem kamenčke dol na grde ljudi. Andrej je mali princ in živi v sladkornem gradu. Na glavi ima visoko turkizno kapo. Oblečen je v ohlapna bela oblačila in se z orglicami ziblje v zraku. Jaz pa sem potem deklica na oranžnem vrtiljaku in nekdo me vleče za kite. Potem sem velika deklica, na velikem vrtiljaku, norem vrtiljaku. Kratko krilo mi zleze navzgor in skozi hlačke mi zakaplja prva menstrualna kri ... Potem sem goba, majhna goba pod velikim hrastom in se jočem, ker mi listje jemlje sonce ... Babičine pravljice. Nesla ji bom svečko na grob, ja, nesla ji bom. Oh, jaz sem rumena ladjica na Ljubljani in vozim tuje sanje mimo tržnice. Jaz sem model za spodnjice, za krilca in za butaste kreacije, ki jih nihče ne obleče. Kdo sem ...? Pa je res vse tako prav. Celo luno vidim nad gozdom. Kako dober seks sva se šla, kadar sva se najprej skregala. In ta melodija zdaj, kam me pelje, kam me jemlje? O, bila sem ljubljena, do dna. Zdaj sem samo uporabljena. Moj Arabec, v sredo pride iz Rima. Konec melodije ...

Andrejeve vlažne oči poiščejo moje.

»Čudovito,« izdahnem in se zalepim v sedež.

»To je bil nočni bluz za fotomodel,« nežno reče.

»Hvala,« se trudno nasmehnem. Še nekaj časa sediva in se pogovarjava vsakdanjosti. Dam mu novo telefonsko številko in mu obljubim, da se bova te dni dobila nekje na kavi. Počakala sem da se je odpeljal. Nekaj časa vozim za njim. Lahko bi ga prehitela. Ni mi do divjanja. Na Viču se je izgubil v svojo ulico. Doma, zdaj bom doma. Moja ulica je prazna. Taksi me prehitil. Saj sem vedela, mama me čaka. Mama čaka svoj model, model za njene sanje. Nora je na slavo. O bog, samo anonimnosti ne, samo tega ne. Glejte, to je pa moja hči, se pohvali v frizerskem salonu in prijateljicam razkazuje moje slike v modnih revijah. Zgodi se majčkeno zavisti in namigovanj, češ, saj vemo, kako se pride v te revije. O, saj vemo. Z očetom je drugače. On se ne hvali s tem. Tu in tam, ga kdo le opomni, kje da me je videti. Najbrž samo skomigne z rameni.

Tako, model je doma. Raztreščena sem. Kakšna luna sveti nocoj. Svet se ziblje v sanje. Po mobilniku mami povem, da sem že spodaj. O, zdaj se bo začelo: 'Ljubica, si utrujena, si lačna', da bi me vprašala, 'si ljubljena, si dobro poseksana', to pa ne. Kaj hočem, model sem, samo model, model za tuje sanje.

NASLONJAČ

Gospod A. je sedel v svoji delovni sobi, no nekdanji delovni sobi, kajti zdaj je bil v pokoju, in gledal stare zemljevide. Vestno jih je prelagal in posesaval prah z majhnim sesalcem. Malce otožnjave se mu je napredalo, ko je gledal zemljevide, ki so ga spremljali skozi mladost. Že kot otrok, jih je rad zbiral in s prstom popotoval po cestah, ki so vodile v, njemu takrat še neznane kraje. Polegal je v svoji sobici in se igral popotnika. No, ko je malo dorasel, so ga obsedli vojaški zemljevidi. Tudi teh je imel kar precejšno zalogo. Na razne načine je prihajal do njih: v antikvariatih, pri znancih, z zamenjavami, pa s kakšno majčkeno ljubko prevaro. Kot najstnik se je igral vojaka, pa ne navadnega, o ne. Umišljal si je, da je poveljnik, da ima svoje podrejene ljudi. Zasnoval si je tudi majhno skupinico in so se šli vojaško bratovščino. Načrtovali so silne bitke. O, tisto z elektrarno ... A. je izdelal podrobne načrte, kako naj bi napad potekal. Razdelil je funkcije, priskrbel celo klešče za rezanje žice in so se šli napad. V neki majski noči, so se priplazili do ograje, jo prerezali in se splazili po travi nižje do ceste, ki je peljala do poslopja elektrarne. Do tu je šlo vse po načrtih. Potem je postavil mitraljezca na vzpetinico – mitraljezec pa tak, imel je le lesen ponaredek mitraljeza. Ostale je razporejal za napad. Ravno ko so se hoteli zagnati proti stavbi, jih je presenetil paznik, ki je prej kadil na drugem vogalu in jih ni mogel slišati, saj je voda pod jezom delala hrup. In prav njega je najprej zagledal. Osvetil ga je z močno baterijo. Nadrl ga je, kaj da počne tu. Pa mu ni znal nič odgovoriti. Ves

poveljniški pogum se mu je raztopil. Ostalim je uspelo popihati, njega pa je pridržal in poklical policijo. Moral jim je razložiti, da so se igrali napad na elektrarno, da je šlo res samo za igro. Končalo se je tako, da je moral k nekakšnemu šolskemu psihologu. Tam je moral risati neke slikice in odgovarjati na nekakšna vprašanja. Imeli so ga za malo trčenega, za v glavi bolnega. Sošolci so se mu smejali in ga zapuščali. Ko so ostali starši izvedeli, v kaj je hotel zapeljati njihove otroke, so jim prepovedali, da bi se družili z njim. Puščali so ga samega, da se je skrival po šolskem dvorišču in da je preganjal golobe. V tem je bil zelo vesten. Ni prenašal teh letečih podgan – tako jim je pravil njegov oče, ki je sicer ljubil živali, a teh ptičev ni prenašal. Jezil se je nanje, ker so se mu podelali na zloščeno kovino njegovega starega opla. V tisto škatlo je bil zaljubljen. Drgnil je kovino, mu kupoval draga uvožena čistila – o, celo v garaži ga je pokrival s starimi vojaškimi odejami. In bahavi nedeljski, pravzaprav sobotni izleti. Nova soseska je zavistno gledala za njimi, ko so se zapeljali po novi asfaltirani cesti. Takole je gospod A. premleval spomine in se pogrezal v udoben star naslanjač. Ta je imel šele pravo zgodovino. Staknil ga je na nekem podstrešju, kjer si je šel ogledovat ostrešje. Prenovili naj bi tisto hišo. On naj bi naredil načrt za ureditev podstrešnega stanovanja. A. je namreč povprečen arhitekt, ki ima dovolj dela, da spodobno živi. In ko je zagledal tisti naslanjač, si je začel domišljati, da bo tudi sam poskušal skonstruirati nekaj teh počival. Naredil je nekaj študij in jih poslal različnim proizvajalcem, pa ni bilo nič iz tega. On pa ni in ni odnehal. Razvil je celo filozofijo o naslanjačih, foteljih, če hočete. Ja, pripravljal se je celo k temu, da bi napisal knjigo o teh pomembnih človeških izmišljotinah. Cela zgodovina se je rojevala, cele filozofske sheme so se dogajale v naslonjačih. Obsedel ga je ta kos pohištva. Doma jih je imel že toliko, da se je ženi kar temnilo pred očmi, če ji je le omenil, da gre spet pogledat kakšen nov primerek. Ampak zdaj je študiral zemljevide. Pa se mu je spet zaprispodobilo, da bi naslanjače razporejal po geografskih značilnostih. Različne kulture so res imele različne naslonjače. Moderen svet se je sicer tudi tu že zelo poenotil – vsi tisti pisarniški primerki, ki so si tako podobni. Pospravil je nekaj vojaških zemljevidov iz prve svetovne vojne. Mobilnik je zavibriral in ga opomnil, da ga nekdo kliče. Poklical ga je sodelavec iz biroja in mu sporočil, da je v neki stari hiši odkril izredno star in lep primerek naslonjača, ki je pripadal stari meščanski družini. Nazadnje, da ga je uporabljala stara gospa, ki se je ukvarjala s prerokovanjem iz kart. Njen sin, da želi preurediti stanovanje v zgornjem delu hiše in da bi vse tisto

pohištvo odprodal. Kot da bi hitel na zmenek, se je odpravil v biro. Pozabil je na bolečino v križu in na težave z sinusi. Ženi je povedal, da mora v biro, da gre za nekaj nujnega pač. Hladna zimska megla se je lenila na ulicah in se lepila na obraze, ki so posevali na avtobusnem postajališču. Saj bi šel z avtom, a se mu je zdelo, da je to tista ura, ko se težko najde parkirišče.

S sodelavcem sta se zapeljala na obrobje mesta. Spotoma mu je razlagal, da je bila pokojnica nekakšna jasnovidka, sicer pa da je v zrelih letih službovala v Trstu. Kaj natančno je delala, se ni razvedelo. Baje, da se je precej ukvarjala s filozofijo, ezoteriko in podobnimi obrobnimi stvarmi. Njen edini sin je zdaj uspešen poslovnež in živi v svoji hiši. To bi preuredil za hčerko. Spotoma sta zavila še na kavo in nekaj kratkega, antimegličnega ...

Hiša res ni bila v dobrem stanju. Oplesk je odstopal, pajčevine so krasile zakotja, vlaga se je risala na zidove in zatoхло je bilo. V nekakšni delavni sobi, kjer je bilo veliko knjig, majhna okrogla miza – na njej so še bile razstlane karte za prerokovanje, ob mizi pa je bil rdeč star naslanjač. Česa podobnega, še ni videl. Stilsko je bil nekakšna mešanica baroka in sodobne oblikovalske ihte. Visoko naslonjalo je poudarjalo mogočnost, črne noge pa so krasile majhne levje glavice. A. je stopil do njega in z roko pobožal usnjeno naslonilo za roko. Vse je bilo zelo prašno. A. je sodelavca prosil za telefonsko številko lastnika. Takoj se je dogovoril za nakup tega naslanjača. Vznemiril ga je. Neka čudna sila ga je prepričala, da bo ta naslanjač odslej v njegovi delovni sobi. V mislih ga je že videl ob oknu, tam kjer je zdaj imel neko neudobno sedalo, sicer zelo staro in lepo za oko, a tako hudičevo neudobno, da te je vse bolelo, če si dlje časa tam sedel in bral.

In pred nočjo so mu delavci že pripeljali očiščen naslonjač. K sreči je žena šla v masažno lepotilni salon. Odrejal je, kako naj ga nosijo. Pokazal jim je mesto, kam naj ga postavijo. Nekajkrat so ga morali premakniti, preden se mu je zdelo, da je v pravi legi. Še malce so ga morali odmakniti od radiatorja. V mislih je še vedno videval starkino sobo – tiste karte na mizi, težke temnordeče zavese, knjige, celo nekakšen plašč je visel na obešalniku. Plačal je in pospremil dostavljavce. Z drhtavico se je smukal okrog novega naslanjača. Nežno, tankočutno je božal rdečo žametovino visokega naslanjala, s prsti je preizkušal mehko. Dolgo si je ogledoval črne visoke noge in majhne drobne levje glavice. Sklonil se je in si od blizu ogledoval les. Opazil je nekaj odrgnin in ena od glavice je bila celo počena.

Razpoka se je vlekla čez levje čelo in oko. Sklenil je, da bo stol dal renovirati, takoj, ko bo našel kaj časa. Hrbtna stran je bila tudi v slabem stanju in v blagu so bile velike praske, najverjetneje od mačjih krempljev. Poznal je to mačjo navado – presneto, že nekaj foteljev so mu razpraskale. Zdaj je mir, nobene mačke več v hiši. Namenil se je ta nov naslanjač počastiti s kozarčkom vina. Poiskal je primerno buteljko. Spotoma se je spomnil, da mu je zdravnik prepovedal vsak alkohol, dokler bo jemal zdravila. Pa kaj, pač ne bom vzel tablete, se je odločil. Tale traminec, hm, je pocmokal in uživaško šobil ustnici. Preprijel je kozarec, še enkrat pogledal naslonjač in se udobno spustil nanj. Ja, tole pa je udobna mehkoča, je pomislil. Pre-rokovačka je imela okus, o, to pa. U, tu se bo dalo sanjariti. Mmm, kako se to prileže. Nekaj novega, res! se je crkljal in se razpuščal. Popljunkal je vino po ustih in ga prav počasi spustil po grlu. Nenadoma se mu je zadelo, da mu čudni mravljinici lezejo po hrbtu navzgor. Da se mu nekaj zajeda v hrbtenico in počasi leze v možgane. Pa mu ni bilo neprijetno, res ne. Neka čudna zavibrirana toplota se mu je naseljevala v glavo. Kar Nenadoma se je od nekod pojavil nek starikav ženski glas: »No, gospod, kako vam je vseh moj stol? Udoben, kaj? Veste, tu sem presedela nekaj zadnjih let. Ja, in usodo sem napovedovala. Moram reči, da kar uspešno, veste. Kaj vse sem morala napovedati - ljubezni, denarne stiske, nove službe, nov avto, boljše hišo, izguba partnerja. Koliko vsega. Včasih se mi je zdelo, da me je nekdo zadolžil za takšno delo, mislim, da nekaj višjega. Nič ne bodite zbegani, dragi gospod. Moj duh je še vedno tu in se bo prav rad pogovarjal z vami. Kar mirno sedite. Naj vam zaupam, da boste polagoma vase vsrkali tudi moje misli, ker pač sedite na mojem stolu. Kar obsedite. Dajte no, saj se vam je najbrž že prej, kaj takega dogajalo. Tako pač je. No, tako ja. Lepo mirno, nogo čez nogo, kozarček vinčka pogrejte med rokami in me samo poslušajte, samo to. Torej, bila sem prerokovačka, pravijo, da dobra. Če bi smela, bi tudi vam prerokovala, veste. Ampak to pustiva za kdaj drugič. Danes se samo spoznavava, kajne. Ja, kar lepo starost sem dočakala, dvajindevedeset let. Bi verjeli? Seveda, zdaj bi me najbrž radi vprašali, kako mi je to uspelo. Nič posebnega. Zmerna prehrana, veliko smeha in, hm, ljubezni. Veste, ljubezen je silen ogenj, ki žene človeka, da znova in znova zacveteva. Ko sem živela v Trstu, sem jo užila, kolikor se je le dalo. Bila sem dvakrat poročena, pa sta oba umrla pred menoj. No, privoščila sem si tudi ljubčke. Vleklo me je v filozofske razprave in sem veliko prebirala. Delala sem, veste, kaj sem delala ... Bila sem prevajalka v izvoznouvojni firmi, v pristanišču, to sem delala. Dolgočasno delo, vam

rečem. Vsi tisti slaboumni komercialni sestavki. Ampak je bilo živahno. Živelo se je, lepo se je živelo. Dlje ko boste posedali v tem naslanjaču, več boste vedeli o meni. Polagoma vas bom naučila prerokovanja iz kart. To ni nič posebnega, veste. Človeka samo pogledate, se poglobite vanj in stvari se vam bodo same prikazovale. Najbrž se vam zdi to čudno in vas je malce strah, ampak, usode ni. Res, vse je domenjeno, vse je programirano in vsako človeško življenje ima svoj namen. No, kar srknite malo vinca, potem pa odložite kozarec na okensko poličko in poskušajte malce zadremati. Boste videli, čudovito se dremucka v tem naslanjaču. Tako, glavo na naslon, roki pa na oprimka, pa noge stegnite. No, mar ni udobno. Zaprite oči, zadihajte – ah, uživancija, kaj. Zdajle se vam bo sanjarijo o morju, o tišini v borovcih, o belih skalah, o vijoličastih kopalkah na tisti visoki Švedinji, ki ste jo pred leti občudovali v Rovinju. Obsedla vas je, ta Tevtonska lepota. Kako je hodila mimo vas, ko ste prebirali časopis v majhni kavarni. In na plaži, ko je vaša žena šla pod tuš, je šla mimo vas, vi pa ... Dragi gospod, hormoni imajo svoje sanje, kajne. In tole vaše zbiranje naslonjačev... To je vaša nečimrnost, vaša neudejanjena ljubezen. Ženo ste poročili, ker je bila noseča. S tem vas je pač ujela, zdaj pa sta drug drugemu v sosedstvo, samo to. Nič ne de, zdaj imate moj stol in ta vas bo zazibnil v razne prijetne zamišljije, kar verjemite. Tako, zdaj vas bom pustila dremati. Se bova pa še jutri kaj pomenila.«

Čutil je, da mu je desna noga malce otrpnila. V ustih je še imel okus po tramincu. Malce sem zadremal, je pomislil in pogledal proti oknu. Zunaj se je že zmrakobilo. Na hodniku je slišal Ženine okorne korake. Njeni težki zimski škornji so trdo udarjali ob tla. Poklicala ga je in ga vprašala, če je doma. Nič ji ni odgovoril, saj je vedel, da bo vstopila v kabinet. Ni mu bilo treba dolgo čakati. Vrata so se odprla, luč se je prižgala. Imela je na novo prebarvane lase in svežo polt na obrazu.

»Ja, ja, kaj pa ti v mraku? Pa menda!? O madona, spet nov stol!? Pa kaj si čisto zmešan. Ti si res obsedenec. Spet še ena starina. Mar se bo naša hiša spremenila v starinarnico. Dragi A., zdaj pa najbrž že res pretiravaš,« je brbljavila in si razpenjala težak krznen plašč. Njeni veliki boki so se skrivali pod karminastim krilom. Da, da, ti boki so ga zapeljali na nekem plesu. Ja, veliki boki pač obljublajo rodnost ...

»Kaj, kaj je Ljubica,« se je obujal. »No, res sem nabavil nov primerek. Kar oglej si ga. Ta je nekaj posebnega. Veš, tega je prej uporabljala neka prerokovalka. Udoben je in zanimivo oblikovan. Bi poskusila sesti,« se ji je dobrikal? »Le pridi bližje. Vsa si nova, sveža,« ji je polaskal.

»Čas bi bil, da nehaš vlačiti skupaj te starine. Dragi, to je naseljevanje tujih energij v najin domek,« je bila ponarejeno razočarana.

»Ah, te tvoje vraže,« je odmahnil z roko in vstal. »Bi kozarček traminčka. Zvečer lahko greva ven na večerjo,« se je delal zapeljivega.

»No ja, s to nov frizuro, bi pa res lahko šla. Ta predlog mi je všeč, Se je topila in se primuzala do njega. Na lahno je pobožala rdeč žamet in se zagledala v levje glavice. »Pa je res nekaj posebnega,« mu je priznala

»Ti si moj najljubši naslonjač,« ji je zašepetal in jo poljubil na lice.

NOČ ANGELOV

Spoštovani gospod, bi hoteli pogledati skozi zvezde v mojih očeh in bi mi naročili še eno pijačo. Nocoj me žeja. Rada bi bila ladja, rada bi bila slinasta, rada bi bila posvečena v medrjuhno boginjo, ki vam bo odvzela smisel za estetiko, smisel za urejeno srčkano malomeščansko življenje, ki se zgleduje po televizijskih nadaljevankah. Jaz pa sem izstopila iz teh šablon, veste. Ja, prav imate. Prišla sem v mesto z nahrbtničkom in majhnim medvedkom, takim plišastim in s slabim lakom na nohtih. V očeh sem imela domače travnike in koze in potoke in pisane trakce v laseh in marjetice in majhno mestece, pa prvo kolo v naši vasi, pa majhen avto – Trabant, res. Kupila sem ga, ko sem še delala v bližnji tovarni, potem ko sem opustila študij jezikov in umetnosti. Se spomnite tega avtomobila, se? Ja gospod, tak srčkan, moder je bil, in meni je olajšal mladost. Zdaj sem, ah, no ja, bogata, če hočete. Reciva temu bogata. Ampak nocoj, nocoj se mi zdi, nocoj sem ladja za vaše potovanje. Skromno se nasmihate in se otožite, ker se vam delajo sive zaplate v laseh, ker ste zamaščeni okrog pasu, ker imate velike podočnjake, ker se vam zdi, da poleg naju sedi tudi vaša žena. Dajte gospod, sprostite se. Šla bova v noč. Sedla bova v moj avto in se odpeljala v drug kraj, v prijeten hotelček. Boste videli, kako bo vaš petelinček zapel. Tako otožne sive oči imate in toliko neizpovedanega v njih. Ampak preveč pijete, to pa res. Alkohol vas spominja na drobno razvajeno crklanje, kajne? Meni se je to tudi dogajalo, veste. Pila sem in pila, pa ... pa sem spoznala, da so še drugačne zabave v življenju. Ah,

preveč moralizirate gospod. Vem, vem, vzgojeni ste bili zelo strogo, po vseh pravilih dobrega vedenja skrbnega malomeščanskega otroka. Hm, kar vidim vas, kako ste si pred kosilom umivali roke, kako ste v škatlico metali kovance za vsako kletvico, ki ste jo izrekli. Babici ste poljubljali roko, dedku ste prinašali časopis. Svoje dnevne obveznosti ste vestno opravljali: domače naloge, ure klavirja, potem pa seveda v gimnazijo, pa študij strojništva – ah seveda, tudi k verouku ste hodili, tudi to, ja. Bila je lepa poroka, kajne. Nastanili ste se v novem stanovanju, začeli zbirati denar za hišo, prišli so otroci in take noči ... Živčno zlivate vase pijačo. Vem, še nikoli niste prevarali žene, tudi to vem. Imeli ste priložnosti, kajpada, da ste jih imeli, ampak ste bili krepostni in, in tako zavrti, da ste zgodaj zadobili navidezno impotenco. Nekoliko ste se olajšali ob gledanju pornografskih filmov, enkrat pa ste celo, in to vi, dragi gospod, otipavali kolegico v službi. Joj, hodili ste v njeno pisarno, se sklanjali nad računalnik in jo otipavali. Nedolžno flirtanje, pa čeprav si je ona želela še več. Hotela je, da bi jo povabili ven, da bi jo zapeljali v kakšen hotel, kjer bi ... No, no, tako daleč si niste upali. Nocoj, nocoj pa vam ponujam zrcalo v katerem se boste dokončno prepoznali. Zdajle še malce oklevate, ampak ... Dajte no, pokažite malo več hotenja, pokažite ga! Vidim, v vas vidim. Zdaj ste spet plašen fante, ki ne ve do kod sme z rokama. Jaz vem, da ste žejni mojega mesa, o, pa še kako ste ga žejni. Čutim, da žarite tam, kjer morate. Skrbi vas, kaj se bo zgodilo jutri, ko se boste pripeljali domov. Jutri je sobota, gospod. Žena bo šla k frizerki in bo pač mislila, da ste se spet zadržali na zabavi, ki so se dogajale v podjetju ob koncu tedna. O, očita vam vaše krokarije. Zahtevala je, da ste šli k zdravniku, da vam je temeljito pregledal tudi jetra. Bila je obsedena od tega, da boste zboleli na jetrih, da boste dobili cirozo, tako kot njen oče. To je klasika, gospod. Včasih so moški umirali zaradi ciroze, danes pa, ah, od presitosti, ja od presitosti. No, gospod, ali vidite bel pajčolan v mojih očeh. Ne, to ni cigaretni dim. Dobro me pogledjte! No, ste opazili, da sem vsa mehka in voljna samo za vas, za vašo moč. Odrpta posoda sem za vaše sanje. V meni ste že dolgo doma, pa čeprav se ne pozna. Onkraj vseh bibliji je najino hotenje. Pozabiva na solato morale in se raje posvetiva sladici strasti. Zdajle sem opazila novo svetlobo v vaših očeh. Nove odločitve vzcvetevajo. Naročili ste še enkrat, prav. Malce bova še mežikala skozi cigaretni dim, potem, potem, bova zajahala noč in odjezdila skozi tunel ničevosti. Hočem, da ste vitez, da ste bojevnik za moj orgazem! Jaz sem vdana sužnja vašemu erosu, res. Na zdravje! Bogovi so sklenili, da bova poimenovana z imenom

nove zvezde. Tema naju lepi. Postajava presnovek časa, ki uvidevno ravna z najino domišljijo. O, gospod, kako ste krotko razočarani. Slabo igrate svojo vlogo mesojedega neandertalca, ki bi z lahkoto pojedel tudi svojo spremljevalko, če bi tako naneslo. Skozi svoje vibracije hočete vsiliti svetu red, ki ste si ga ustvarili v svoji malomeščanski šoli življenja. Ja, red, kajne ... Čevlji na pravem mestu, časopis lepo zložen na mizi, v garaži red, v omarah red, povsod red ... le v glavi, dragi gospod, tam pa nekaj kliče h kaosu. Joj, kako se vam bleščijo mesene želje. Slinasto se nasmihate in se skušate brzdati, amapk alkohol vam je raztopil dostojanstvo. Zdaj se že razpuščate v stolu in si oblizujete ustnice. Saj sem vedela, da bo tako. Veste, kar precej izkušenj imam s tem. Ne, nisem se razdajala kar tako, o ne. Ampak, nekaj let nazaj, ko sem imela dvajset let. No, to je pa res že kar nekaj let nazaj. Takrat je bila še druga država in stanovala sem blizu kasarne. Iz okna sem lahko gledala mlade fante, ki so odhajali na tiste butaste treninge ubijanja. Bila sem predrzna in sem se namenoma vozila tam mimo s kolesom. Pa me je zagledal, brkati oficir. Povabil me je na sladoled, me vozil v kino in ... in me je razdevičil. Še velikokrat sva se shajala, dokler se nismo šli vojne. Malo ste mu podobni, tile vaši brki, pa kosmate roke. Ja, imel je ženo. Neko nedeljo je pijan poljubljal zastavo in s pištolo streljal v zrak. Preklinjal je, da nam bo jebal matere, da bomo že videli odcepitev, ko bodo tanki prišli na cesto. Meni je zabičal, da bom morala klečati pred njim in ga prositi za svobodo. Pa je odšel, takoj ko se je začelo, je odšel. Nikoli več ga nisem videla. Njegov sin, ja njegov sin je ostal tukaj z mamo. O, lep dečko. O njem pa nisem nič več zvedela, prav nič. Menda so ga vzele tiste vojne tam spodaj. Smešni ste, ko se takole naprezate, da bi bili videti še spodobni. Veste, kaj bi vam naredila, veste kaj ... Počakajva na pravi trenutek. Torej bova šla. Vem za motel, kjer vas ne bodo našli, res ne. Tako očarljivo čelo imate in najbrž tudi tistega vašega ponosnika. Si ga že predstavljam ... Vidite, dve živali sva, ki se gonita in nič drugega. Zrklovina morja se vam blešči v očeh. Mornar ste, ki ve kako prija sol na koži. Zajezdiva temo in pojdiva ...!

Tema se je stalila v obljubo užitka. Prežeta sva s sencami dvoma, če sva naredila prav, pa sva prav vsaj hotela. Oh, kako lahkomišlno ste si slekli hlače, vrgli denarnico na manjšo mizico, si sneli dragoceno uro in me gledali kot čisto daritev te noči. Upehali ste se in zanemarili svojo srčno aritmijo. Toliko semenja je bilo v vas ... Dragi gospod, zdaj boste nesli tišino skozi noč in boste vso pot premišljevali, kako boste skrivali pogled pred ženo, ki bo vse izvedela, ker ona razume, kar vi moški

mislite, da je lahko skrito, ampak tisto – temu ste rekli ženska intuicija. Res, ženske vemo vse, kar vam je le logično. Ja, očarljive noči bi lahko zganjala. Naučila bi vas ... Izšolala bi vas v pravega žrebca. To, tole sicer ni bilo slabo, ampak, veste, lahko bi bilo še veliko boljše. Svetlobo jutra boste zaklenili v svoje zatečene veke in boste čemerili za časopisom. Žena vas bo nekaj spraševala, vi pa boste samo pokašljevali in se delali, da imate še posebno hudega mačka, kar vas je včasih opravičilo. No ja, saj to je tudi res nekakšen maček, ki vam ga je prizadejala mačka. Potem boste poskušali reševati križanko, ampak v misli se vam bo vpletalo moje mednožje. S čistim ognjem sem vam postregla in iz vas izžgala strahce, ki so vam jih privzgjili. Zdaj boste šele pravi lovec, lovec na ženske. Vsemlejše boste hoteli imeti. Potikali se boste po labirintih erotične ponudbe, da bi zaznamovali svoj čas v stihijo izginjanja. Vso modrost boste uporabili, da bi semenili, tako bo zdaj! Spoznali ste nočne angele, ki lebdijo nad vašim vzglavjem in vas kličejo v nove drhljaje. Vsak nov poljub, bo minulo vašo strogo vzgojene, zakrnelo osebnosti, dragi gospod. Zaman si prizadevate, da bi se mi opravičevali. V vaših očeh se je že naselil nočni angel, v vašem srcu je novo ognjišče, ob katerem se bo grelo hotno meso. Ne bodite tako otožni, saj ste se končno srečali. Ne, meni ne boste plačali. Jaz tega ne delam za denar, jaz sem samo angel. O, še vas bodo obiskovali angeli noči, še. Popasli bodo vaše samoljubje in vas zakovali v kovino časa. Sami se uresničujete, sami. Zdaj pa le pojdite, dragi gospod. Med rjuhami bo še nekaj časa vonj vašega semena, vi pa, ah, naj vas spremljajo angeli noči ...

NOČ V VEKAH

Ti si se odslovil. Šel si vzdolž vseh svetlob in si dožebal formulo vseh zavestji. Nakladal si in nakladal, da si se sam sebi zagabil. Lahko bi bil politik ali pa profesor parkovnega blebetanja. Toliko vsega je bilo v tvojih vizijah. Luč ti je sijala iz čela, iz rok ti je mezela energija na naključne ženske prsi. Ogrnil si se v pomlad in si stopil čez ulico. Na vsa poživila si zdresiral svoje telo. Na čustva si se požvižgal. Rekel si: Razum je ostra britev, ki secira vsakdanjik na uporabne koščke, ki se jih da popeči v ponvi časa! Hej, si že videl petelina, ki natepava kuro. No, vidiš, to je življenje- eno samo natepavanje. Kaj vse si si izmislil. Recimo: Na kotalkah si se vozil po mestu, na glavi si imel črno motoristično čelado, v roki pa nekakšno palico; domišljjal si si, da si motorist. Spet drugič, si na stare rolerje navezal nekakšne deske in gor postavil zaboj piva in ga vozi po mestu. Pivo si delil klošerjem in mimoidočim. Vsem po vrsti si trdil, da bo vesoljni potop, da si imel videnje. Videl da si orla, ki je nesel srce; to da je slabo znamenje. Tišina da bo ovila svet. Trdil si, da se potem napoveduje dolga zima, da bomo revne bele uši, ki bodo tisočletja vegetirale. Pred parlamentom si imel kratek govor. Stopil si na prazen zaboj in si rekel: Ljudje, tukaj notri so elitniki, ki so si izmislili legitimno vladavino nevrotičnih norcev, ki se plemenitijo skozi jalove debate in se zgledujejo po svetovnih gurujih zla ...

Nekoč sva sedla na vlak, ki je peljal nekam na jug. Kar sedla sva in se odpeljala. Po naključju sva na vlaku srečala tudi E-jico. V zraku je bila

nekakšna erotična nevihta. Dišala je po eteričnih oljih in po ploditvi. E. je naju povabila v neko razmajano hišo, ki jim je služil za vikend, tam dol, na Dolenjskem. Bili smo nori. Pili smo rdeče vino in jedli orehe. Oba je hotela imeti, oba vsa seksala z njo. Spomnim se, da je bilo povsod veliko plesnobe, še njeni lasje so dišali po plesni. In ti si tisto plesen strgal iz zidu in si nama razlagal, da je to večni cikel. Rekel si, da se plesen naseli tudi v dušo. In ko je enkrat tam, se iz nas izselijo otroci, otroci naših začetkov. Napeto si poslušal poročila na majhnem radiju. Bombe so padale na Irak, mi pa smo se šli plesnivi seks. In spet si začel pridigarški govor: Zlo se je olistalo in je začelo rasti. Drevo zla bo rodilo krvave cvetove, ki bodo privabili divje metulje politike, potem se bodo odebelil črni sadeži večnega zla. Prekleti kurci, si kričal, mislijo, da so super rasa, da so osnova človeštva, pa so le plesen civilizacije! Pograbil si tisti radio in si ga vrgel ven v razraslo trto. Kave ni bilo več, vina tudi ne, seme nama je usahnilo in zvezde so milo sijale na utrujena čutila. Posrkalo nas je nazaj v mestne energije. Mene je zapotegnilo v rutino, E si je našla novega dobavitelja opojčkov, ti, ti pa si se zložil v praprot in si pustil, da so nove iluzije letele čezte. Sanjali smo novo sonce in ribnike sredi mesta.

Divja konjenica norosti se je razletela. Ostali so polomljeni prapori in usahline libida. No, pa je nanoslo tako, da sem te nek dan videl pred borzo. Bil si obrit, lepo oblečen, celo kravato si imel; ves si bil uglajen. Hodil si sem in tja in se smehljaj. Spet ena od tvojih butalosti. Že naslednji dan si sedel v parku in si igral na saksofon, tokrat za denar, ki so ti ga metali v velik črn klobuk. Tisti dan, si mi hotel dopovedati, da ti je Eva ljubosumno štela rebra. Nablebetal si mi, da je bog kloniral prijazna bitja in da so že na poti. In prav tiste dni si mi potem predstavil princeso barja. Lase je res imela v barvi šote. Ha, hotela je mojo telefonsko številko. Zaljubila se je v mojega starega volva. Neumno se je smejala in se trudila, da bi mi ugajala. No ja, majčkeno sem res fantaziral, kako bi bilo, če bi se zapeljala na barje, kjer gnezdiyo nove iluzije. Ni me prepričala. Briga me njena vaginalna umetnost. Sem bil pač v obdobju brezljubja.

Pa je nanoslo tako, da sem ga spet srečal pred parlamentom. Malical je zajeten sendvič. Koščki salame so mu padali tudi na tla. Smejal se je in jih pohodil; razmazal jih je po asfaltu. Dva policista, ki sta paradirala pred parlamentom, sta ga sumljivo pogledovala. Ko me je zagledal, mi je začel razlagati, da je prišel pozitivno meditirati, da bi bili tam notri bolj produktivni, bolj pozitivno naravnani. Tako hitro je govoril, da se mu je zaletelo. Ko se je nakašljaj, je iz naramne torbe povlekel steklenico

cenenega vina. Goltal je, da mu je Adamovo jabolko veselo poskakovalo. Potem me je motno gledal in si najbrž mislil: hej, stari, stvari je treba odplakniti, pa ne s cedevito! Prepričal sem ga, da se je umaknil v bližnji park. Spotoma je kričal, da bi bilo treba policijo ukiniti, da bi morala družba funkcionirati samo po naravnih zakonih. Če bi ostali samo divji, bi pač bili samo divji. In krokodile, da bi naselil v Ljublanico. Pozimi bi jih imel v ogrevanem bazenu. Potem sva šla k njemu domov. Pila sva pivo, veliko piva. Meni se je zdelo, da se gola žarnica kar sama ziblje. Najbolj zanimivo pri njem je bilo to, da je imel kar nekaj računalnikov. V enem, da je imel program za komunikacijo z vrhovnim upravljavcem vseh energij. Včasih je napisal kakšne verze, čez pa je nasnel otroško čeblanje, ki ga je posnel v bližnjem vrtcu. Obseden je bil od teh zvočnih snemanj. Snemal je nočne glasove mesta, pogovore na mestnem avtobusu, pa ptice, pa pijansko čeblanje v bifejih. Potem je te stvari vnašal v računalnik in dodajal razne zvoke iz sintesajzerja. To je on definiral kot kozmični kaos zvokov, ki da so najbolj čista energija, ki se lahko transformira v karkoli. Vmes pa je vpletal svoje kvazifilozofske govore o generacijah, ki so letele v nebo, da bi tam preučevale stihijo bivanja, ki ima svoje resonance in odklone. Tisti večer mi je potem začel razlagati patologijo politike. Rekel je, da bi morala praskupnost tipčka, ki se je prvi oklical za vodjo, ubiti in pojesti. Politika je večni spopad fizičnega z duhovnim ... In kar naenkrat sva se domislila, da bi jedla solato. Maj je bil in vrtovi so jo že ponujali. Imela sva dovolj denarja, da bi lahko šla v kakšno restavracijo in spodobno jedla, ampak ne, nama se je hotelo budalosti. Enkrat sva res šla v eno, no malo boljšo restavracijo. Naročila sva si deset porcij solate in pet trdo kuhanih jajc. Nergali so, a so le postregli. Pa sva butnila ven. Z mojim starim volvom sva se zapeljala do rastlinjakov. Zanje je vedel on. Tam je nek študent gojil travico. Za lastno uporabo mu jo je kradel. Znal je narediti odprtino v plastični steni. Prav kmalu se je ven prikradel z veliko plastično vrečko polno solate. Odtihotapila sva se do mojega avta in se po drugi poti odpeljala skozi predmestje. Spotoma sva, pred neko razpadlo hišo, prese-netila skupinico zadete mularije. Takrat sem pomislil: Zgodaj popačeni možgani, zgodaj popačena civilizacija. Na cesto, v snop luči, se je primajala spotegnjena svetlolaska, nanjo se je obešal dolgin z obupno frizuro. Bulila sta v naju. Bal sem se, da bo J. izstopil in naredil čistilno akcijo. Zapeljal sem počasi naprej. Zdaj so se nagnetli še ostali. Hladnokrvno sem zapeljal mednje in so se raztegnili. J je ves čas preklinjal in govoril, da bi ta plevel morali pospraviti v herbarij. Bleknil je, da bi jih bilo potrebno

sterilizirati. Opomnil sem ga, da mi nismo bili nič boljši. Spomnil sem ga na travcanje in nočne demontaže prometnih znakov. In tisti bedasti vlomi v kioske, kjer sva kradla parfume in medvedke za punce.

Svetlobo juter smo včasih prelili v grenak liker, ki nam je še dolgo ostal v ustih. Ti pa si brcal golobe in preklinjal šoferje mestnega avtobusa, ker te niso spustili gor-jasno, brez denarja si bil in brez obzirnosti. To so bila jutra, ko sva na mojem balkonu ob kavi analizirala politiko. Nekaj časa si bil še navdušen nad demokracijo, ki se je rodila s tovornjaki na cestah. Redili so se novi privilegiranci, ti pa si ostal na obrobju. Svoje malo podjetje si hitro zavozil in se odlepil iz rutine, ki je mnogim podelila čir na želodcu. Seveda, nekaj kapitala ti je ostalo. Prodal si dedovo kmetijo. Enkrat sva bila tam. Nekje pod Kamniškimi Alpami je to bilo, v prijetni vasici. Uf, tisti žur. Vzel si dedovo harmoniko in skušal nekaj zaigrati. Pravzaprav si oponašal nekega Pariškega klošarja, ki sva mu leto prej, ko sva bila tam, dala kar zajetno napitnino. In tipček je ostal Francoz. To je bilo obdobje, ko se je nate lepila Liz, ki je rada razkazovala dolge noge. Njena prijateljica, no ja, seks z njo je bil znosen. Liz ti je kupovala rutke in te razkazovala kot redek primerek ukročenega moškega.

Pa so prišli čudni dnevi. Na ulicah so cveteli novi obrazi. Mesto je komaj požiralo nove in nove hitevnike. Jaz sem začel samevati in delati. Joj, kako sem garal. Hotel sem nov avto, jaz, star ljubitelj nekomplirane-ga udobja. Slučajno sem srečal mlado sodelavko, tiho, s prijaznimi očmi, ki so vabile v nenavaden svet. Povabila me je k nedeljski maši. Pa sem res tudi šel. Saj ni bilo slabo, nekaj mistike. Uf, koliko parfuma in negovanih teles se je gnetlo v cerkveni ladji. In celo molitvice sem ponavljal. No, bil sem tudi malo nestrpen, ker so me tiščali novi čevlji. Potem se počasi spoznaval, od kod taka milina na obrazu moje sodelavke-verska milina, nekaj resnično angelskega. Res, njene oči so mi dopovedale, da sem snov definirana za večnost.

Tebe pa nenadoma ni bilo nikjer. Kar izpuhtel si, celo mobilca si izključil. Od tvoje sestre sem izvedel, da si šel nekam v Krimске gozdove, kjer boš lahko dresiral svojo pamet. No, kasneje so mi povedali, da si s seboj vzel tudi prenosni računalnik in da si v neki civilizirani koči. To mi je vrnilo upanje. In prav te dni sem med elektronsko pošto našel tudi tvojo. Napisal si: Stari, tu imam noč v vekah. Nov razum se seli vame. Novo bodočnost si ustvarjam. Se vidiva, ko bo prava konotacija zvezd.

Ja, noč v vekah ... Zunaj dozoreva noč. Obul si bom nove čevlje, si nadel svežo srajco in šel ven v dozorevajoče poletje. Zmenjen sem. Mile

oči ... V mojih vekah ni več noči.

NOVO IME

Pepel sanj imaš v očeh in motno gledaš majhne igre narave. Prosim, ne zehaj, kadar ti igram na ukulele in hočem tvojo zbranost; hočem, da si moja sovibracija. Dobro, dobro, pojedel bom, se nadišavil in šel ven. Poslušaj ta zven, poslušaj ...! Slišiš? Ne, to ni hrzet konj, ki si jih razpustila v mlado travo in si jih krstila z zarjami. Pa kaj potem, če govoriš, da se poserješ name. Kar daj. Tako ali tako sem tvoja nočna posoda, za tvoje snobovske sanje. Kujavost te dela še lepšo. Tista šobljenja čez skodelico, napihnjena lica ... Češnjeva peška si, ki se kotali po otroški dlani in si išče nove zemljine, v kateri bi odgnala v romantično nebo. Mistika veselja. Sanje tvojega jaza ...!? Saj veš, igra za dva: enkrat si vladarka, drugič hočeš biti sužnja strastem – služabnica si svojega temnega spola. Hm, čaj, spet si ga preveč sladkala. Čas Kubanske glasbe. Padla si v drugačne ritme. Čokoladni plešoči moški, tako potentni, nepotešljivi, a ne še tvoji – za zdaj. Vsi ti žrebci. Ja, pa sva spet pri konjih. Saj se spomniš poglavji iz psihologije; zakaj deklice vzljubijo konje? Daj no, saj vem, da nisi več najstnica. Au, težka si. Poredila si se. No, pa daj še malo čaja, ja, tistega iz čajnika; preveč si mi ga sladkala, veš. Saj vem, saj vem, tečnoba sem. Star bom in senilen in impotenten. Kaj hočeva, usodnost sobivanja ... Kar smej se, obema teče čas.

A, kje sem bil sinoči. A te je začelo skrbeti, kot blodnjavim? Ustvarjal sem umetne svetove, zlival sem barve v nove svetlobe, ki bodo predrugačile notranjščino duševnih juter. Pa tudi zvezde sem klical, pa so postale pre-

lene, da bi se oglasile. Očitno se jim zdi kroženje že preveč rutinsko. Kar glej me, kar glej. Bodi osupla, zardela, ja, taka si še lepša. Vidiš, zdaj imaš komunizem na licih. Ne, ne bom ti povedal. Kaj, da sem si kupoval neženje? Daj no, hormonsko revolucijo sem že preživel. Zdaj že sanjam nove svetove. Všeč so mi ocvirki na kuhanem krompirju. Saj veš, klic zemlje. To večno gravitacijsko priklepanje. In ti si mi vedno bila največja luč v tunelu bivanja. Fraze, prav, pa fraze. Se spomniš? Lokal, neznanska pripeka, ki je posušila travo v parku. Videval sem tvoje lepe velike oči, tvoje lase urejene v stilu neke televizijske nadaljevanke. Prav, pa ne bom nadaljeval s to zgodbo. Zvečer bom spet šel ven. Kam? Zdaj odkrivam nove kroge črnine. A ti veš, da ima tudi tema odtenke? O ima, ima. Ko sediš med murni, se ti tema dobrika in naliva žamet vate – precedi te v neko novo snovnost. Takrat veš, da si le predah med trajanji. Da, trgujem s potrpežljivostjo, ki se gobi v meni. A zdaj si pa užaljena? Boš kar tiho?

Spet ti tvoji rastlinski namazi. Ne, ne boš ustavila ure, ki tiktaka v tebi. Saj tudi v meni, ampak jaz se s tem ne obremenjujem. Mogoče sem res zmazek na zrcalu časa, pa tudi to vem, da sem gensko slabo spacan. Pa kaj, tu sem, že dolgo sem tu, del vsega, in ne vsemu vzrok kot si ti domišljaš.

Kaj, da si odkrila novo parfumerijo? Lahko, da bi te pospremil. Naj bi si izbral novo dišavo. Te tvoje čenčarije. Ko koža ne diši več po vznemirjenju, je ljubezen mrtva, saj to veš. Ljubezen ima svoj vonj, si že pozabila? Ne verjamem. Še vedno bi vzbuhnela, če bi trčila ob pravi seksualni objekt. A jutri imam zobozdravnika? Ja, se je že začelo. Jutri imaš zobozdravnika, potem bo treba kdaj pa kdaj do kardiologa, jutri moraš tja in tja ... Svet bo isti, le notranja luč, bo imela drugačne odtenke na najinih obrazih. Ti si pa domišljaš, da boš večna svečava času, ki ti je osmisllil zavest. Jaz bi ob jutrih raje kavo, ampak zdaj je kar je.

Spet horoskop. Joj, kako bi ti privoščil, da bi se ti enkrat res udejanjilo tisto, kar ti napoveduje. No, pa ga preberi še meni. A tako, na denarnem področju bo danes pravi dan. Mogoče pa res. Če dobim tisti honorar, ki mi ga že dolgo obljublajo, te zvečer povabim na večerjo. Seveda, ti imaš danes seanso z debelimi gospodinjami, ki bi rade, da se jim čas ustavi pri sedemnajstih. Kaj, da sem nesramen. Kar je res, je res. Sedemnajsta ... Takrat si bila razmetana navihanka. Hm, tista potegavščina s paketom, v katerem je bilo kamenje. To je moral biti vesel tvoj oboževalec. Trdnjava napuha ... Mi daš še malo kruha? Hvala. Pa kaj, malce trebuščka. Ah, ne boš me prepričala. Nobene shujševalne kure se ne bom šel. Vem,

naveličala si se mojega telesa. To je že tako, vsega si se naveličala, vsega: vetra nad valovi, pečenih rib na razgretim kamnu, zvezd, ki ti niso nikoli padle v naročje, prefinjenih gibov maserja, kateremu si dovolila, da se je včasih izbrizgal nate – to sva že prebolela. Prav, dečko je res lep; lep samec pač, ki ima pravico semeniti – biološki večni miti. Sita si lepota, ki si jih navlekla v hišo. Še mačka ti gre na živce. Le kaj bi te še razvedrilo? Mogoče krhelj sonca, takole, na krožniku, prinesen zjutraj v posteljo, z rahlim priklonom, pa mogoče še kozarec zelenomodrega tolmuna, v katerem bi izprala solze, ki te odvežejo trenutne nečimrnosti.

Še vedno si lepa, kadar privzdigneš obraz v svetlobo – rahlo razpreš ustnice in pogledaš vame z neko blago jezljivostjo, pa tudi z nekim navdušenjem. Oprosti, danes nimam časa, da bi ti razlagal sanje. Vidiš, če bi bila normalen par, bi se zdaj prerekala, kdo bo odpeljal otroke v šole in take reči, tako pa ... Sem že tiho, sem že tiho ... Kaj, ime si boš spremenila? Zdaj sem pa res presenečen. Požogam se s pomarančo. Čudim se, čudim. A je to spet, kakšna nova sekta? A ti je to svetovala tista astrologinja? Saj se mi je zdelo. Pa ti je že kdaj svetovala, kako odpraviti zehanje, ko dolgočasno poležuješ v vrtu. Vem, trmasta boš in si boš spremenila ime. Začelo se je z novimi barvami; to še razumem. Tudi na arome sam prisegam, ampak ime, daj no. In kako ti bo po novem ime? Saldana, Saldana, ja kakšno ime pa je to? No ... še kar spevno – Saldana. Res ima drugačno frekvenco. A zdaj boš pa Saldana? V novih frekvencah boš. Plavala boš v nove svetove, kjer bivajo bitja z drugačno domišljijo. Se bom že navadil na to ime. A, kar danes boš uredila uradne papirje? Bova tudi na vrata napisala novo ime. Prav.

Nehaj že s tem zasliševanjem, kje da sem bil sinoči. Saj veš, običajna debata v klubu, pa še v Rdečo zvezdo smo zavili. Lepo zagorele plesalke so bile in Latino glasba. Saj sem te že nekajkrat povabil, pa čepiš kar doma in se greš neke nove frekvence. Kaj, Cankarja si sinoči brala. Presenečaš me. Še v šoli ga nisi, zdaj pa Cankarja. Da je zelo izpoveden, da pa ima zastarel jezik. Najbrž res. Kako bo govorila Slovenska duša čez sto let. Dilema – jezik in duša. Praviš, da bi se morali tudi kot narod preimenovati. Kako le? Kako, kako, da bi se imenovali, Jalpani? Sem slišal prav, Jalpani!? In kaj naj bi to pomenilo? Aha, ljudstvo med Alpami, Jadranom in Panonijo. Nekam arhaično se mi zdi to ime. Ah, ta naša državica, ljubka državica. Vinski grički, gore, ravnina, košček morja in nasadi konoplje, ha-ha.

O, glej, češnja se je razcvetela. Poglej skozi okno. Ja, kar čez noč se je razcvetela. Vidiš, zdaj bo modrina pomladi odplaknila zimske iluzije.

Odpravila se bova na popotovanje skozi nove občutke. Polegla bova v trave in se igrala zaljubljenca, ki ližeta mah sanj na starem drevesu večnosti. Pomlad, kot tista, saj veš, ko me je star avtobus iztrel v to mesto. Dišalo je po škropivih v sadovnjakih. Iskal sem zrcalo za svojo nečimrnost. Nosil sem svečo za mrtvo ljubezen in sem jo prižigal na stražnih stolpih nekega krhkega zavedanja. Kosmičil sem se in se odlagal v cvetove mediterana. Vse je bilo belo in modro, in dišalo je po sivki. S črnim vinom sem raztegnil dneve do medzvezdji. In ti si prodajala sladoleđ, ki mi je kapljal na kavbojke v parku. S pogledi si požigala suho slamo neke čutnjave. In potem dolga leta nič. Črno vino sem zamenjal za črnilo. Vpletel sem se v Mediteran. Poslušal sem ploskanje burje in trlinkanje naoknic. Ribaril sem. V soline sem nosil spomine. Včasih tam še zagledam mumije teh spominov. Hormonske nevihte sem stresal v dame, ki so znale eno samo pesem: pesem seksualne izžemavice – za denar, seveda!

Da, da zgodilo se je. Sedela sem na pomolu in čemeril v poznoavgustovski obmorski večer. Name je nenadoma sedel tvoj pogled; kot ptica je sedel in mi čivknil v zavest, da se zdaj pripravlja usodnost vseh usodnosti.

Ne, saj ne berem časopisa, se zdrznem, ko me opomniš, da res moram v dan. Le koprena spominov me je zgnetla v molčavca, ki ti je bil usojen. Veke spustiš čez oči in skriješ neke davne čutne sanje, ki so ti brstele v začelju, ko si jezdila po detelji domišljavosti. Ne vem, v kaj si se zaprispodobila, a zdi se mi, da se polagoma reinkarniraš v nekaj, kar si že bila; nekaj, kar je bilo konvencionalno in je imelo veliko vrednost v svetu prestiža. Počasi se leviš v svoje novo ime. Ne, res me ne boš pripravila do tega, da bi šel k astrologinji in si dal narediti novo ime. Ja, narcis sem, in to že dolgo veš. Statična samopodoba lastnega kozmosa, ki je slučajno treščil v prostor in čas tvojih nečimrnosti. Hej, spusti jadra! Preveč vetrov sprememb je. Če ti najin zaliv ni več všeč, se odpravi na odprto morje in se predaj brezdanji presenetljivosti. Poišči si nov otok in ga poseli s svojo egoistično jezo. Požgi prezrele trave s svojo nevarno erotično bleščavo v očeh. Spremni svoja hrepenenja v ptice in šepetaj divjim konjem, ki se ne zmenijo za tvojo ljubezen do njih.

Dovolj, dovolj brbotanja. April sije in nama daruje novo luč. Postajam galaktični kristal, ki ga bo potrebno še poimenovati. Čudovite mavrice se zibljejo v meni. Bila si lepa iluzija, in zdaj, ko te gledam, zdaj si mrtveče hrepenenje. Začaran sem. Zapletla si čutne niti v tkanino mojega srca. In ti imaš zdaj novo ime. Saj grem – Saldana, saj grem. Novo ime, za novo hrepenenje ...

OBISK

Zdaj je v redu. Tale odtенок mi res pristoji. Poudari moje sivomodre oči. Še sem baba, o še! Prsi so res podložene, a če pogledam takole od strani, no, a smo, seveda smo. Zdaj pa še šminka. Tale, tale bo prava. Dobro se maže in tak lep svetleč odtенок ima. To bo Kaja gledala, ko me bo takšno videla, res bo gledala. Njej je lahko, velika je in suha, pa še štiri leta je mlajša. Preklica, bi ji lahko rekla, ja, preklica. Joj, sem nervozna! Oh, pa še možu moram povedati, da bom šele okrog petih doma. Danes bom izbirala fasadno barvo. Jani pravi, da imamo ženske zato več posluha. Kam je že šel danes? Aja, na Bled. Novi lastnik podjetja dela reorganizacijo. Nekaj jih bo odletelo, ampak Jani bo ostal- dober ekonomist je. Hm, fasada. Rahlo oker bo, tako bo ja. Kaj sem še pozabila? Seveda, mački vodo in hrano. Spotoma se pogledam v veliko ogledalo. Čez boke me je veliko preveč. Odmahnem z roko in grem ven. Pogled na fasado me zamori. Te sive zaplate. Sosedje so jo lani prenovili. Saj ne rečem, bela je klasika, a se tako hitro umaže. Pa njihov vrt, toliko rož. Moj Jani se pa samo po ležalnikih preklada in bere borzne novice, Sosedov Bine pa zna. Reže, striže, kosi-ja, zdi se mi, da mi razkazuje mišice. Zaprem železna vrata. Pokukam v nabiralnik. Nekaj reklam in časopisi, jasno, brez teh ne gre. Peš grem. Maj diha in hoja mi dobro dene. Lepa soseska je tole. To je pa Jani dobro izbral. S Kajo sva zmenjeni na koncu ulice v novem bifeju. Kaja pravi, da je lastnik dober tipček. Prej, da je bil na morju, da je tam imel lokal. No, bomo videli tega črnolasca. Po mobilniku pokličem Kajo.

Seveda je že tam. Najbrž kadi in opreza za lastnikom, jasno, skozi sončna očala. Baj je zaposlil dve lepotički, da se okoliški moški svet lahko pase. Ja, Kajin avto je že tu. Lep nov terenec, pa še sveže opran. No, saj je tudi moj še dober, a tale je povsem nov model. Prestižno, ni kaj! Vstopim. Nekaj dedcev ob točilni mizi. Kajo zagledam v separejčku. Elegantno je oblečena, celo zelo elegantno; kako je lepa v tisti turkizni bluzi, ampak očala, ne, ta so pa staromodna; čevlji, no ja, usklajeno. Nekaj moških se za hip ozre po meni. O, saj vem, da bi si lahko privoščila ljubimca. Šefa pa najbrž ni. Prijetna luknja, to pa. Veliko udobja in prijetni separejčki. Kaja me opazi in me povabi v zakotek. Danes je nekam blede resna, sporkorjena, zaskrbljena. Pomignite mi.

»Kako si ljubica?« jo nagovorim. Butnem se poleg nje v oblazinjen kot.

»Ja, lahko bi bilo bolje,« reče z raskavim glasom

»Si slabe volje, ker ni tvojega, no tvojega viteza,« bezam vanjo.

»Ne, ni to,« živčno odmahne z roko. Sesne mentolovo cigareto in me negotovo pogleda. »Nekaj drugega je,« reče. »Bi mogoče kokosov likerček?« me vpraša.

»Pa bi ga res,« se navdušim.

Sebi je naročila vodko. Zdela se mi je precej zmedena in nenavadna. Res je najbrž nekaj posebnega. Odsrknili sva nekaj pijače. Potleskala je z ledom in spustila pogled na mizo.

»Bi mi že povedala, zakaj si me povabila sem?« postajam nestrpna. »Očitno ni razlog samo tisti lepotec, ki ga danes ni. Nekaj te tare, kajne?«

»No ja,« zavzdihne. Spet pocinglja z ledom in pogled spusti na mizo, ampak samo za hip. Potem živčno trzne z glavo in pogleda po lokalu. Vidim jo, kako ocenjujoče gleda moška ob šanku. Najbrž si zdajle misli: Tisti na levi, tisti bi bil dober porivač. Pravi atlet. Napeto rit ima in sončna očala visoko na čelu. »Problemčki,« zavzdihne.

»Kakšni?« takoj pograbim.

»Hči,« iztisne.

»Kaj je z njo?« me zanima.

»Ah, trapasto,« zavzdihne in odloži kozarec.

»Kar povej!« jo vzpodbujam.

»Boleče je,« zatiščano reče. Melje z brezhibno namazanimi ustnicami in se oklepa kozarca. »Nisem si mislila, da se danes, kaj takega lahko zgodi. Prepričana sem bila, da je bolj pametna, res,« zavzdihne in si sname

sončna očala. Pordele oči motno gledajo vame.

»Pa kaj, se je razšla z Danom?«

»Ne, ni to,« odkima.

»Kaj pa potem?« Uf, kako me grize radovednost.

»Veš, veš, noseča je bila,« je zajecjlala in odložila očala na mizo.

»Kako, je bila!?« se res začudim.

»Tako, bila je. Naredila je splav,« je trdo rekla in se zašobila.

»Kaj? A tako?« Celo me pretrese. Res nisem vedela, da je bila noseča. Še prejšnji teden sem jo videla. Ne, nič trebuščka ni bilo. Rekla je, da gre igrat tenis, da trenira, zdaj pa to...

»Ja, naredila je to. Včeraj. Poklicala me je iz bolnice in mi med jokom povedala, kaj je naredila. Če sem ji kdaj omenjala, naj se primerno zaščiti, mi je zabrusila, da ona ve, kaj dela. Branetu še nisem povedala. Lani ji je kupil garsonjero, da se je Dan lahko preselil k njej. Šla sta se resno zvezo. Zaupala sem jima. Dan je dobil novo službo, zdaj pa tole. Potolklo me je,« se je izcedilo iz nje. Med prsti je mečkala ročaja očal in se krčevito upirala joku, ki ji je visel na robu oči.

Solidarno zapeljem roko do njene in jo potrepeljam

»Kaja, mogoče je tako zanjo boljše. Šele dvajset let ji je. Vse je še pred njo, res vse. Se je pač tako zgodilo,« jo tolažim. »Očitno, Dana še ni dojela kot očeta njunega otroka. Postaven dečko je, to res, ampak meni se zdi tako brezglav, še nezrel. Tega ti še nisem rekla, pa ne zameri,« ji rečem in ji stisnem roko.

»Sama veš, kako to ubije žensko. Hudo mi je zanjo. Taka krhka punčka je,« zatajeno posmrka in trmasto stisne ustnici.

»Vem,« hladno rečem in ji odtegnem roko.

»Hvala Bogu, ti tako grenke izkušnje nimaš,« umirjeno reče in se zravnava. Na obraz ji spet sede samo njej lastni ponos.

Kaj pa ti veš, draga moja. Nič ne veš, o ne, nič, pomislim. Odtegnem ji pogled in se skrijem v začasni molk. »Stvari so usodne, če jih take jemljemo,« nepričakovano zafilozofiram.

»Da si je to upala narediti. Nikoli mi ni govorila, da se z Danom ne razumeta. Vse je bilo tako popolno, tak prisrčen par,« je razpletala.

»Draga moja, dokler ne odkriješ pokrovke, ne vidiš, kaj je v loncu,« sem spet pametna. »Zdaj ji moraš stati ob strani in ji dopovedati, da je življenje še vedno tu, da je vredno živeti. Dopovedati ji moraš, da more življenje spoštovati, kljub vsemu. Kaja, razumem te, da ti je težko, da si tudi ti ranjena. Ampak, tako je to. Otroci zrastejo in imajo svoje usode.

Vem, neumno se ti zdi, ker danes obstaja varna kontracepcija, ampak, no ja, zgodilo se je,« izdihnem in jo tolažeče pogledam.

Skloni se in iz torbice povleče robčke. Popivna si drobne sramežljive, dolgo zatiščane solze, ki so ji namezele ob nosu. Razmaže si puder. Da bi to prikrila, si hitro spet natakne očala. Kremži se. Vem, da bi se rada izjokala, a ji ponos tega ne dovoli. Gledam jo, kako s stisnjenim grlom požira pijačo. Nekje v zavestju me dregne: Splav ...! Z modrimi očmi je bil nad menoj kirurg in mi še enkrat rekel - je to res potrebno? Stisnila sem ustnice in sem prikimala. Takole je bilo pred, pred ... sedemindvajsetimi leti. Potem so prišle tiste dolge nespeče noči. Vsa nabuhla sem bila od pomirjeval, prav grda. No, pa je čas vse odplaknil.

»Težko bom to prestala,« Kaja spet posmrkne. »Predstavljala sem si že poroko, zdaj pa tole. Danes grem k njej. Bojim se tega srečanja,« iztrzne in si pripravlja nov robček.

»Kaja, zdaj moraš biti močna – za obe! Saj boš zmogla. Res te potrebuje, zato te je poklicala. Mogoče bi bilo prav, da bi ji organizirala tudi kakšna pomirjevala. Zdaj dajo odlične stvari, na katere se ne navadiš. Poskrbi zanjo,« rečem in se živčno presedem.

»Ja, saj bom,« reče in posmrka. Oblizne si mastno šminko na ustnicah. »Prosim, obdrži to zase. Ne bi rada, da se razve,« razdrobljeno reče.

»Bom, veš da bom,« jo potolažim. Danes ne bo nič z izbiranjem barve za fasado. Tole, tole me je preveč vznemirilo. Splav ... Neko življenje iztrgajo iz tebe. Vseskupaj zgleda precej preprosto, ampak. Ah ... dovolj. »Veš, jaz bi se kar poslovila. Nekaj opravkov še imam in bom morala v mesto. Jutri dopoldan bom še doma, pa pridi ti k meni,« ji predlagam.

»Če bom mogla, bom prišla,« nekoliko bolj pogumno reče. Išče šminko. Obsedena je od šmink. Spremlja vse novosti na tem področju. Celo po internetu si jih naroča. No, zdaj si teatralno pripravlja šminko. Prav počasi si jo odvija in se pogleduje v malo priročno ogledalce. Z elegantno kretnjo si zariše nove ustnice. S papirnim robčkom si popivna odvečno šminko v kotičkih ust. Skuša se celo malce nasmehiniti. »Torej greš« turbno reče.

»Ja, opravke imam,« se zlažem in grabim torbico.

»Dobro,« izdihne. Privzdigne glavo in sklene roki pod brado.

Poslovila sem se. Zunaj me pričaka že kar moreča toplota, soparno je že. Nekaj trenutkov še stojim in si ogledujem rože. Ne, v mesto ne bom šla, se dokončno odločim. Mogoče popoldan, zdaj pa res ne. V bližnjem kiosku si kupim modne revije in žvečilni gumij. Gledam starega gosпода,

ki sprehaja starega lesija. Tak čudak, z belim venčkom las in v ponošeni trenirki, pa prevelika sončna očala. Prav vsak dan ga vidim, kako vlačí tistega psa gor pa dol po ulici. Lahen južnik potegne. Zadiši tudi po travi iz bližnjega vrta. Malo naprej zasmrdi iz kanalizacije. Najbrž bo dež, pomislim. Leno grem proti naši hiši. Ogledam si ribnik v nekem vrtu. Lepota me vedno prevzame. Prava botanična umetnost, pomislim. Glej no, pa kakšne potke, pa lesena uta. Prav sem diši po novem oplesku. Ja, ljudje skrbijo za stvari, pomislim. Potem obstanem. Pred našo hišo je parkiran velik črn terenc, prava lesketajoča se zverina. Nanj je naslonjen mladenič v brezhibno krojeni obleki in nekam telefonira. Kdo bi to bil? Kaj pa ta tukaj? Da ni to kakšen nov Tejin frajer? Najbrž bi mi povedala. Nič, kar šla bom in ga ostro vprašala, kaj išče na našem dovozu. Glej ga, kako bahavo stoji. O, zdaj se je obrnil in me zagledal. Smehlja se mi, kako se mi smehlja!?

»Koga pa iščete?« ga zresnjeno vprašam. Zdaj sem samo še kakšna dva metra oddaljena od njega.

»Vas. Pravzaprav tebe, draga Ina,« osladno reče, se razkreči in pobalinsko zatlači roki v žepa. Ves se nekako napne in iztegne vrat. Zdi se mi, da ima preveč zategnjeno kravato.

»Čakajte, vas sploh ne poznam!« osupnem.

»Najbrž res ne, ampak sva že bila usodno povezana,« reče polizanec.

»To bo najbrž pomota,« drhte rečem in brskam za mobilnikom v torbici, da bi koga poklicala, če bi bilo treba.

»Me ne boš povabila na pijačo. Menda ne bova tukaj razjasnevala stvari. Pa nikar se ne boj,« polizanec sproščeno reče in se mi še kar smehlja. Ja, lep je, prekleto je lep.

»Mislite, da jaz kar takole vabim ljudi na pijačo v hišo? Jaz vas res ne poznam.« Od živčnosti, se potim. Zdaj najbrž že prav smrdim. Ta se mi pa kar smehlja.

»Ne bodi tako splašena. Stopiva v hišo. Vse ti bom pojasnil,« je polizanec še kar naprej vsiljivo prijazen. »Najbrž si domišljaš, da sem kakšen pretkan vlomilec. Daj no, mar ne čutiš mojih pozitivnih vibracij,« dečko še kar gobežda in se mi smehljajčka.

Joj, če ga res spustim v hišo, kaj bo? Menda ni kakšen psihopat. Če ga dobro pogledam, je res nekaj pozitivnega na njem, prav res. Nič, povabila ga bom, se le odločim.

»Pa stopiva noter,« zmehčano rečem. »Ampak, prosim, da se obzirno obnašate,« nekoliko bolj lahkotno rečem in grem mimo njega. Spotoma

zavoham njegov parfum. Izbrano, ni kaj.

Odklepam vrata. Neprijetno mi je, ker stoji tik za menoj. Ne, ni me strah, le neprijetno mi je. Ozrem se in vidim njegove čiste sive oči, res, prijazne oči. Snel je sončna očala in me gleda. Te oči, me stresa. Oh, Stane je imel take oči, da Stane ... me stresa. Prav tak pogled ima ta, ta ... O, Stane, mlad stažist v bolnici, me suva v možganih. Eno leto sva hodila ... Ko sem zanosila, me je prepričal, da sem šla narediti splav ... Noro! Da ni to njegov sin? Pa menda se Stanetu ni kaj primerilo? Me zmrazi. Saj sem ga še prejšnji teden videla. Zdaj je uspešen kirurg. Otresem se teh miselnih trzljav in lepota spustim naprej. Pokažem mu pot v dnevno sobo. Pojasnim mu, da bom za trenutek skočila na toaleta.

V kopalnici si na hitro osvežim obraz in podpazdušje. Nanesem si nov parfum, preverim frizuro in grem v dnevno sobo. On po kraljevsko sedi, binglja s sončnimi očali in si rahlja kravato.

»Kaj bi spil? Saj bo kar prav, če te tikam,« postajam pogumnejša.

»Seveda bo. Sicer pa, jaz sem Dan,« vstane in se predstavi. Ponudi mi roko. Prijazna toplina veje iz njega.

»Torej, Dan, kaj boš spil?«

»Pivo bi,« mirno reče in se usede. Hlačnici si sproščeno potegne navzgor.

Gledam ga, kako natančno si toči pivo v kozarec. Lep penast klobuček zna narediti. Sebi sem postregla martini. Na hitro ga odsrknem.

»Draga Ina, leta in leta sem odlašal s tem obiskom,« resno reče. Naredi nekaj dolgih požirkov in kozarec malce nervozno odloži na mizico. »Res, potreboval sem, kar nekaj poguma, da sem prišel sem. Ampak danes so take kozmične energije, da me je kar prignalo sem,« možato reče in me odločno gleda.

»Jaz še vedno ne vem, kdo si,« se mu odsmehnem.

»Počasi, vse ti bo jasno. Lepo se umiri, srkni pijačo, nasloni se nazaj in vse ti bom povedal,« pomirjujoče govori.

»Čakam,« izdihnem in se res naslonim nazaj. Skušam biti sproščena.

»Zgodba je taka. Ti in Stane sta se šla ljubezen,« hladno reče.

Saj sem vedela, saj sem vedela, Stane te je poslal, me zbode.

»Stane, te je poslal,« skoraj kriknem in se privzdignem.

»Ne, ne on,« reče in privzdigne roko. »Vidva sta se res šla ljubezen in sta me zaplodila.«

»Pa, saj ...!?« zajecijam in zardim.

»Ina, ti nisi nič kriva. On te je prepričal v mojo začasno smrt,« togo

reče.

»Kaj se dogaja, kaj se dogaja,« malce vreščavo rečem. »Bi mi prosim pojasnil, kaj se dogaja!« Tole je pa že preveč. Hej, ta tip naj bi bil moj splavljenček. To je pa že preveč- najraje bi poklicala policijo.

»Poslušaj, Ina, dobro me poslušaj. Ko so me izpraskali iz tebe, me je tisti kirurg, ki je zelo dobro poznal Staneta, shranil in me kasneje uspešno kloniral. Rodila me je neka Magda, ki je zgodaj umrla. Odraščal sem v rejniški družini. Ti je zdaj jasno?« mi vrže v zardel obraz.

»O, to je preveč,« zastokam.

»Verjamem, da te je šokiralo, vsaj za zdaj. Saj je tudi mene, ko sem zvedel za svojo predzgodovino. Verjemi, lažje ti bo. To sem ti preprosto moral povedati, da ne boš celo življenje živela z očitANJI. Veš, jaz te prav nič ne obsojam, prav nič. On, on pa je bil nezrel. Ustrašil se je otroka. Ne, to ni opravičilo. Saj veš, resnično je pogumen tisti, ki premaga strah.

Meni je zdaj lažje. Čez čas, ko boš vse premislila, bo tudi tebi, le verjemi,« blago reče in se angelsko smehlja.

»Pa, pa on ve zate?« zajecjam.

»Ve. Tisti, zdaj že upokojeni kirurg, mu je vse povedal. Bilo je mučno, ko sva se prvič sešla, a zdaj, zdaj sva prijatelja,« nekoliko frfotavo reče lepote.

»Jaz ničesar več ne razumem. Saj, saj to je nemogoče,« pojecjam in se vlečem nekam vase

»Ina, vidim, da te je to zelo prizadelo. To sem pravzaprav tudi predvideval, a takega, učiteljskega namena nisem imel. To mi lahko verjameš. Zame bo to zanimiva izkušnja, veš. Tudi jaz sem končal v medicinskih vodah, bolj natančno, v psihiatriji. Saj si boš opomogla. Tole vedenje, bo zate prava katarza. Za zdaj bo martini in počitek kar v redu. Potem se boš naspala, stvari na novo premislila in uvidela, da ni tako grozno kot se zdi. Smo pač v obdobju, ko ima življenje več oblik in več možnosti, da ga ni in da je. Mislim, da bo zdaj pravi čas, da se poslovim. Če boš potrebovala pomoč, me lahko poiščeš. Tukaj ti puščam mojo vizitko. Takole, jaz se poslavljam,« reče in vstaja. Poravnava si hlače in kravato. Spet si nadene sončna očala in se namršči.

Nenadoma ga ni bilo več. Vstanem in grem do okna. Gledam ga, kako seda v avto in kako počasi speljuje. Natočim si še več martinija. Zvrnem se v fotelj. Nenadne solze, kar same padajo na gole roke in na tkanino krila. Krčim se. Občutek imam, da me bo kar nekam potegnilo. V trebuhu, se mi zdi, se mi je naselila neka krogla. Ne, saj ne boli, le

čudno greje in ščemi. Z rokami si grem čez trebuh in še kar jokam. Zvrnem še en martini, v katerega kapne nekaj solz. Vseskupaj postaja nekam čudno. Naenkrat se je svetloba spremešala in cel prostor je turkizno zelen - kot da bi plavala v tolmunu. O Bog, kaj je zdaj to, se splašim. Glej no, po sobi leta majhen rožnat dojenček, o joj, kar leta. No, na sliko sede, glej. O, kar skozi steno, o!? Glej to, kako se mi smeje. O, skozi steno je zletel, kar skozi, in nad omaro je spet priletel ven. Zdaj se je pa na omaro usedel. Odraslo se smeje in se tolče po majhnih debeluškastih kolenčkih. Iz tistega majhnega pimpelna spusti zlatorumen curek, ki se neslišno spušča v preprogo. »Pridi k mami,« zašepetam. On se pa vzdigne in se obesi na lestene. Ziblje se in se mi smeji, prav nad mano se smeji. Maha mi z rožnato ritko in se mi smeji. Potem se nenadoma obesi na zavese, pa spet malo poleti po sobi. Mar so taki angeli? Z vreščecim smehom se zaganja po prostoru. Naredi še nekaj premtov in kar izgine skozi rolete. Spet je vse tiho. Stegnem se po kavču. Blaga, žametna tema me zagrinja. Odnša me. Ni me več ...

»Mami, kaj pa je s tabo? Sredi dneva spiš, pa tale martini. Hej, kaj pa praznuješ?« me Tejine besede pokličejo v vsakdanjik.

»Ah, pomladna utrujenost. Kozarček sem ga srknila, pa me je vzelo,« malomarno odmahnem z roko. Svet je tak kot je bil. Močna svetloba lije skozi privzdignjene rolete, Teja je tu in diši - najbrž ima nov parfum. V očeh ima nekaj očitanj, ampak to bo minilo, kot tisto prej ... »Ljubica, za kavico pristavi,« zehljivo rečem in se pretegnem.

»Mami, je vse v redu?« Tejo zaskrbi nad menoj.

»Tejči, je,« hripavo rečem. »Uf, že en kozarček me vrže,« pojamram in počasi vstanem. Grem v kopalnico, da si nadenem nov obraz ...

OBLAK

En sam dan je bil usoden za rojstvo sivine na tvojem čelu. Bila sva metulja, skoraj eksotična – jaz sem imel črna krila z oranžnimi obrobami, ti si imela zelena s turkiznimi obročki. Igrala sva se. Letala sva okrog regratovih cvetov, sedala na travnata zarobja, prhnjavila nad studentem in si nekoliko odpočila na črnem trnju. Potem je nanese tako, da sem se jaz zaljubil v cvetove divje češnje. Cele dneve sem se motovilil tam okrog. Ti si se kujala in si posedala na odvrženem črnem gumnjaku. Pa si bila lep kontrast, veš, na tistem črnem škornju. Prava estetska vibracija si bila. Jaz se nisem zmenil za tvoje elipsanje nad tulipani v bližnjem vrtu. No ja, kakšen dopoldan si me le prepričala, da sem se spreletel nad rdečimi in rumenimi cvetovi. Se še spomniš tistega otroka? Metal je žogo v fasado hiše in naju lovil. Mar ni bilo zabavno? Ampak mene je vabila divja češnja, ki se je košatila na robu jase. Tisto pomlad je bila tako polna belega cvetja. Če bi se ulegel pod njo, bi mislil, da sneži. Ti pa si sedala na odvrženo plastiko v strugi studenca in si vzdihovala, da si sita vsega cvetja, da bi rada nekaj novega, da bi rada malo mestnega življenja. Sanjala si cvetje, ki se šopiri po mestnih parkih. Tisto cvetje je res lepo na pogled, je pa brez pravega okusa, brez prave mane. Šlo je tako daleč, da si cmihala na belem plastičnem vedru in mi očitala mojo belo nevesto, mojo divjo češnjo. Nek dopoldan si me presenetila z novico, da se boš spremenila. Jaz sem se temu smejal. Rekel sem ti, da se metulji tako ali tako spreminjamo. Pa si mi rekla, da imaš dovolj metuljastega življenja,

da hočeš postati mlada ženska. Temu sem se šele smejal. Spomnim se, da sem ti rekel, da če se bo to zgodilo, bom jaz postal oblak. Namrdnila si se in odfrfotala. Popoldan sem te že pogrešal. Posedal sem ob studencu in se samovšečno ogledoval. Preiskal sem nekaj koticov, da bi te vendarle našel. Mislim sem si, da si odkrila kakšno novo cvetlico, saj so se rojevale, maj je bil. Tudi naslednji dan te ni bilo. Občemel sem pod češnjo in premišljeval o naju. Vse je bilo tako čudno in prazno. Belinček je priletel mimo. Vprašal sem ga, če te je kaj videl. Rekel mi je, da te je in da si letela proti mestu. Zaotožil sem se. Poletel sem do vrha divje češnje, prav do vrha. Od tam sem lahko pogledal proti mestu. Rahla meglica se je pasla nad betonom. In tja si šla? Samo enkrat sem letel tam skozi. Letal sem mimo velikih steklenih oken, kaj oken, kar sten, in sem se lahko ves čas gledal. Umikati sem se moral vsem tistim vozilom. V parku sem si za silo malo odpočil. Še pred večerom sem se vrnil v ta log. Takole sem čemel na vrhu češnje in sanjaril o naju. Začelo je pihati. Nežne cvetke je olupilo in bele listke vrtinčilo dol na zemljo. Pripravljala se je nevihta. Moral sem dol. Joj, kako me je zanašalo. Komajda sem se skril pod grm. O, kako se je zivalo. Dobro je oklestilo mojo češnjo. Majhni potočki vode so se nitili po temnih gozdnih tleh in s seboj vozili drobne bele listke moje češnje. Okrog debla se je nabrala velika luža. Otožno sem gledal osulo cvetje, ki se je mrestilo na vodi. Od povsod se je vlačila težka zoprna vlaga. Umaknil sem se v notranjost grma. Tisti dan ni bilo s pašo nič. Občepel sem na gostih vejicah in sanjaril o naju. O vsem sem premišljal, o vsem. Spoznala sva se nekega lepega sončnega dne. Letala sva po opustelem sadovnjaku in se pasla na mladih cvetovih jablan. Lepi dnevi so se nizali. Letala sva po vrtovih in si končno našla to gozdno obrobje. O vsem sva se pogovarjala. Jaz sem ti zaupal, da sem nekoč že bil človek. Kar naprej si hotela poslušati zgodbe iz tega življenja. Še najbolj si bila začudena, ko sem ti pripovedoval o muzeju metuljev. Res, tisti muzej te je povsem obsedel. Če ne bi bilo tako daleč, bi te peljal tja. Ah, njena zgodba je bila bolj enostavna. Vedno je bila le v živalskem svetu. Najprej, da je bila veriverica in potem orlica. Kot orlica, da je bila zelo srečna. Izbrala si je orliča in z njim plavala nad pokrajino. Celo življenje sta živela skupaj; skupaj sta vzgajala zarod in lovila miši, kače, pa tudi kakšnega zajca. Poigrala da sta se nad skalovjem in lovila vzgonske vetrove. Gnezdo sta imela visoko zgoraj v pečevju. Skupaj sta tudi umrla. To da je bilo v nekem viharju – oba je treščilo med skale, ker sta bila že stara in neokretna. Naslednjo pomlad se je rodila kot metuljčica.

In jaz, jaz sem prejšnjih življenj ne spominjam. Kot človek sem se rodil v daljni Venezueli. Zrasel sem v postavnega fanta in sem se naučil igrati kitaro. O, kako rad sem to počel. Pa se mi je zgodilo tisto usodno srečanje. Bilo mi je dvajset let. Takrat sem igral v nekem ansamblu. Gostovali smo v sosednjem mestu. Pravzaprav nismo bili nič posebnega: kitare, bobni nekaj trstenk in flavt. Zabavali smo se. Pili smo pivo in kadili dobro travo. Tako se je dogajal večer in ... in sem jo zagledal. Kakšni boki. Kako je plesala. Kako so se topile luči v njenih očeh. Pa njeni težki črni lasje, kako so ji opletali. Kratko zeleno krilce se ji je lepo podalo na zagorele noge. Majica, mislim da je bila blede rumena in z nekim napisom, je komajda zadržala obilne živahne prsi. Ko smo počivali, je prišla mimo naše mize. Ujel sem jo za zapestje polno usnjenih obročkov. Prisedla je, povlekla nekaj dimov z nami in tako mamljivo razmikala stegna. Po koncertu sva se umaknila v cenen hotel. Obdržal sem njene hlačke in jih spravil v kovček h kitari. Norel sem naprej. Ne vem, najbrž sem se zaljubil, saj sem vsa ostala dekleta primerjal z njo. Imel sem njen naslov. Gonilo me je k njej. Večkrat sem jo obiskal. Živela je v barakarskem naselju v predmestju. Imela je še dva brata in eno sestro, ki je že imela otroke, male vreščake. Oče se je preselil k ljubici, mati pa je bila bolehnata in je po cele dneve preždela v polomljenem naslanjaču pod staro murvo. Ona pa je postajala je čudna. Celo njena lepota, se je nekam razgubljala. Govorila mi je, da obožuje metulje. Pa sem jo peljal v muzej metuljev. Ure in ure je hodila okrog vitrin in si ogledovala vsa tista metuljasta trupla. In v tistem tednu je izginila. Njeni so rekli, da si je našla neko zaposlitev in da se je preselila. Ko sem jo izgubil, sem doumel, da sem bil res zaljubljen. Odšli smo v Peru. Tam sem si privoščil nekaj izletov. V nekem starem svetišču sem ostal čez noč. Pogovarjal sem se z majhnim kamnitim kipcem. Takole mi je rekel: 'O, postal boš metulj, a njene oči bodo slepe za tvojo lepoto. Najprej boš kot banana potoval v daljno deželo na sever. Potem boš tam postal metulj. Ona, ona bo svečenica ljubezni. Srečal jo boš ob koncu vseh časov, ko bo vse spet prasnovo in se bosta zlila v eno samo svetlobo. O, kolikokrat sem ji moral povedati to zgodbo. Najprej sem mislil, da sem v njej našel njo, pa mi je nek glas povedal, da sem še vedno v svetu menjajočih se iluzij.

Ja, tisti deževni dan je izginila tudi ona, moja turkizna metuljčica. Naslednje jutro sem prezeblo čakal, da mi sonce ogreje krila, da bi lahko poletel v dan. Ampak noči so usodne. Komaj se je sonce nakazalo, me

je izpuhtelo. Dvignilo me je. Poletel sem visoko. Zbal sem se, da me bo vrglo med zvezde, ki so v polmraku še poždevale. Nenadoma sem se zavedal, da sem postal oblak. Nisem bil sam. Okrog mene so se nizali še ostali beli kosmiči, ki jih je jutranje sonce rožnato barvalo. Vrtinčilo nas je in gnalo na vzhod, naravnost proti soncu. Tega sem se ustrašil. Bal sem se, da bi me sonce kar popilo. Kmalu sem navezal stik z ostalimi razposajenci. Živahno smo klepetali in se lovili v krogu. Star siv godrnjavž nas je opozarjal, naj vendarle ne norimo, da bi on rad počival. Kričal nam je, da nas bo že zlepile v starost. To je bil zame nov svet, te višine. Čudovit sončni vzhod se je polil po nas. Stari sivec se je počasi spravil nad gore in nad dolino onkraj hribov, mi pa smo zaplavali v rojevajočo se modrino. Prišepetovali so mi, da nas čaka dolgo potovanje in da se bomo zlepili v velike sive gmote in bomo nevihte nekje na jugu. Nisem se menil za te govornice. Udobno sem se ulegel na zračno blazino. Lenobno me je neslo nad mesto. Med prvimi sem se znašel nad mestom. Zdaj je sonce že veselo pikalo v naša bela telesa; prav prijetno me je grelo. Oziral sem se dol in že videl predmestje. Opazoval sem pletež ulic. Tiste, na novo asfaltirane, so bile črne, ostale pa umazano sive. Gledal sem kolovoze, ki so se spletali med njivami in vrtovi. Mesto se je nategnilo ob reki. Priplaval sem nad park in ribnik. Zagledal sem se v vodi. Zdaj sem videl, da sem res majhen in debeluškast. Kar oblebdel sem in se opazoval. Zagledal sem nekaj rac, ki so krožile sem ter tja. Kadar se je obrežju približal kakšen človeček, so se zagnale tja, najbrž misleč, da jih čaka kakšen grizljaj. Pa je res nekaj priletelo, mislim da kruh in čips. Hlastnile so po tistih grizljajih in se spet razteple po ribniku in se poskrile po ločju. Kar pozabil sem, da bi moral na jug. Razgledal sem se in videl, da so moji prijateljčki že daleč, sivina pa se je že vlačila iznad hribovja. Kar zazehalo se mi je. Ni se mi ljubilo naprej. Pa me je vseeno povleklo. Potegnilo me je čez dolgočasna blokovska naselja proti centru mesta. Lep majski dan je bil, lep za potep. Sonce je skozme rinilo zlate igle. Blag veter me je zapeljal nad steklene palače, nad vrvežava križišča. Od spodaj se je dvigoval steber ogretega zraka, ki se je vrtinčil. Ustrašil sem se, da me bo kar razcefralo. Pa je minilo. O, kako lep pogled je bil na stari del mesta, na vse tiste stare rdeče in rjave strehe, pa na patinaste zvonike in betonske terase novjših prizidkov. Smešni so se mi zdeli hiteči ljudje tam spodaj. In bele strehe lenih mestnih avtobusov, pa kričeče oranžne strehe kioskov, pa razpeti sončniki pred kavarnami in bifejčki. O, to je bila opazovalnica. Malce me je zaneslo. Obstal sem nad teraso znamenite kavarne na neki stolpnici.

Veliko posedovalcev je že bilo spodaj. Bili so hrupni, mahali so z rokami in skromno pripivali. Kako mi je dobro delo, da sem obstal prav nad to teraso. Začuteval sem mladostno energijo tam spodaj. Iz prejšnjega življenja sem se spomnil takih kavarniško terasnih posedanj. Jasno, brez kitare ni šlo. Bilo je spontano in božje lepo. Spet me je malo premaknilo, ampak res samo malo. Lahko sem se opazoval v stekleni steni trgovinskega centra. Usločeno steklo me je popačilo, da sem bil kot nekakšen nebesni svinčnik. Teraso sem še vedno lahko ogledoval. Kar naenkrat je gor do mene zaplapolala čudna vibracija. Celega me je pretreslo in me celo malce skrčilo. Zanihalo me je sem ter tja in me ustavilo prav nad njo. Če to ni bila ona? Dolgi črni lasje in spotegnjene noge. Kar projicirala se mi je gor. Pila je kavo in se igrala s sončnimi očali. Zamišljeno je gledala v stekla očal, kjer sem odseval jaz – na obeh temnih steklih sem bil. Popravila si je lase in obrnila očala tako, da sem bil še vedno viden. Pritegnila si je kavo. Tudi na ohlajeni kavi me je lahko videla. Tam sem se pomešal s penami, ki so se držale roba in so topile nebesno biserovino – majhni biserčki so bili na mehurčkih rjavkaste pene. Nasmehnila se je in razvajeno odsrebnila kavo. Popljunkala je kavo in me raztreščila, ampak na očalih sem še bil. Zdaj sem vedel, da je to moja reinkarnirana metuljčica. Spet je zapihalo in me vleklo na drugi konec mesta. Joj, kako sem si zaželel, da bi spet bil metulj. Vse me je tiščalo, na jok mi je šlo. Nabuhlinilo me je. Sivci so me že dohitevali. Smejali so se mi in mi govorili: Kaj, mladič, si mislil, da boš ušel naši mokri pravičnosti? Prepustil sem se vrtinčenju. Postal sem brezvoljen. Spodaj so najbrž res pričakovali nevihto. Pospravljali so prte, ker je močno pihalo. In ti si vstala, pogledala gor in šla. Pred izhodom si se še enkrat ustavila in spet pogledala gor. Na čelu ti je zasijala sivina. Obrnila si se in odšla. Mene je vsebolj jemalo v objem sivakov. Čutil sem tvoj nemir. V torbico si spravila sončna očala in po mobilniku poklicala taksi. Pred stavbo si spet ozrla navzgor. Sivina se ti je še bolj zajedla v čelo. Težka vlaga me je vsebolj gnetla. In spet se je pojavil nov glas in mi prišepnil, da me čaka nova reinkarnacija. In potem je počilo. Z novo zavestjo in v novem telesu sem se znašel na ulici v temnomodrem taksiju, ki sem ga spretno vozil, pa prav proti tebi. Zapeljal sem na parkirišče in te zagledal. Hodila si med betonskimi koriti in si ogledovala cvetje. Zlagoma sem parkiral. Na polici sem imel fotoaparatus. Dvignil sem ga, odprl šipo in se pripravljaj, da bi te slikal. Poskakljala si po stopnicah. Kakšno elegantno skakljanje je to bilo. Ob gredici si se spet ustavila in občudovala rumene in rdeče tulipane, ki so zdaj spet zažareli,

ker je skozi oblačje pronicnilo nekaj sonca. Naslonil sem se na okno in te gledal skozi iskalo. Čakal sem, da se zasučeš k meni, da bi ujel tvoj obraz. Sklonila si se nad cvetje. Težki lasje so se ti usuli čez rame. Privzdignila si se in sunkoma otresla lase nazaj na hrbet. Končno si pogledala proti meni in se nasmehnila. Pritisnil sem na sprožilec in ... in spet si postala metuljčica. Da, prav taka metuljčica si bila kot prej. Zavijugala si nad cvetjem in razposajeno obletela nekaj sosednjih avtomobilov. In potem si sedla na držalo stranskega ogledala. Kar tam si obstala. Nihala si s krili in se umirjala. Stegnil sem prst, da bi sedla nanj. In si res. Počasi sem te nesel v avto in sem zaprl okno. Ves sem drhtel. Fotoaparati sem odložil na sedež poleg sebe. Nemirno sem te vprašal, če se zapeljeva v prejšnja življenja. Iz radia se je oglasilo: Da, metuljček, greva nazaj na najino jaso. Odložil sem te na sedež, vključil motor in počasi speljal.

Ah, kakšna noč se je skotila. In zjutraj sem vedel, da sem bil samo oblak v njeni kavi.

PALČKI

Lepota, ah kakšna lepota. Vse je tako prav, dan je lep in prav prijetno greje. Če bo prav, bova zvečer že skupaj. Zvedel sem, kje živiš, o zvedel. Zdaj se igram vesoljca, veš. Štejem zvezde in tekam po orbitah. To se mi zdi tako zabavno, u, kako je to zabavno. Ah, tam zgoraj tako prekleto zebe, tam mi tudi tvoje naročje ne bi koristilo. Ja, nisem ti še povedal, da sem zdaj na gostovanju pri zelo bogatem trgovcu. Čakaj, kaj že prodaja, hrane ne, avtomobilov ne, hiš tudi ne; aha, težke tovornjake in gradbeno mehanizacijo, to, to prodaja. Vem, da ne veš, kako me je našel. Poglej, ta zgodba je bila takšna. Nek turški šofer me je imel v tovornjaku. U, koliko dolgih voženj sem doživel, kar preveč. Palčki smo ponavadi kar pri miru in živimo v kakšnem vrtu. No, tisti Turek se je ustavil pri mojem sedanjem gospodarju. Kupoval je nov tovornjak; moj bodoči gospodar pa se je zagledal vame. Kako se tudi nebi, ko sem se tak trebušast in rdečeličen veselo smejal iz kabine. Zbarantala sta. Še isti večer sem se znašel v strogem Nemškem vrtu, ah ne, Avstrijskem. Huj, koliko palčkov je že bilo tam. No, osem jih je že bilo. Torej je bilo magično število sedmih palčkov preseženo. Gospodar me je postavil tja, ob majhno betonsko korito za cvetje. Na drugem vogalu je stal mnogo večji palček in je prav srepro gledal. Bil je tipičen predstavnik svoje vrste. Rdeče hlače, ne, takšne ima božiček, zelene ima, pa rdeč suknjič in širok pas. Pokrivalo je originalno. Brundasto je zarenčal name, da jih je v tem vrtu že tako preveč, in dal mi je tudi takoj vedeti, da je tu on gospodar, da je on glavni, da je bil

tu prvi. Hja, jaz sem bil v tisti družini res nekaj posebnega. Imel sem, no, saj jih imam še sedaj, bele hlače s črnimi pikami. Pa rumenordec napihnen jopič in nekakšno baretko čez frfrave rumene lase. Pravzaprav sem podoben klovnu. Nič ne vem, kdo me je takega naredil, pa me tudi ne briga. Oživel sem nekega sobotnega dne na nekem sejmišču nekje na Madžarskem. Kar deset nas je bilo na stojnici. Tam smo bili postavljeni, kot čedna četa borcev za sanje. Pa je prišla tista lepa Romunka. Menda se je kar zaljubila v nas. Kupila je mene in še enega. Puh, puh, kako sem sovražil tisto polivinilasto vrečko. Na srečo sem bil sam v svoji vreči. In potem se je začelo moje romanje. Romunka je štopala na robu ceste, in kajpak, ustavil ji je moj Turek. Malce sta klepetala in kvantala. Kazalo je, da se bo že kaj zgodilo, saj veste, tisto, kar se ima zgoditi, ko sta skupaj odrasli moški in ženska. Pa ni bilo nič. No pa sta me zabarantala. Seveda je Romunka na moj račun debelo zaslužila. Turek mi je našel mesto na polici malo naprej od armaturne plošče. Noge mi je ucvrstil v nekakšno držalo. Bog vedi čemu je bilo prej namenjeno. In tako sem bil ujet. Dal mi je tudi ime. Na dolgih nočnih vožnjah se je pogovarjal z menoj. Govoril mi je o tem, da mu zdaj gre dobro, da je to že njegov tovornjak, da pa se mu toži po družini, ki jo malokdaj vidi. Po mobilcu se je pogovarjal z ženo in otroki. Kdaj pa kdaj me je krcnil po nosu. In kako je zmajeval z glavo, ko si je ogledovala štoparke. Jezil se je, če mu je katero speljal avtomobilist. Največkrat sva potovala v Španijo. Sovražil sem vroče sonce, ki me je cvrlo skozi vetrobransko steklo. Južno sonce tako prekleto greje. Ja, ta moj Turek je res bi prijazen. Uf, škoda, da ni razumel naše palčje govorice. Ja, lepo je skrbel zame. Bil je celo tako prijazen, da me je nesel v stanovanje, če več dni ni šel na vožnjo. Tam me je postavil na polico ob televiziji. Ti nekajdnevni oddihi so bili redkost. In ko je šel v Turčijo, jasno, dal me je v svojega mercedesa na zadnjo polico. Njegova, že skoraj odrasla hči, ena od treh, pa še dva fanta sta bila v hiši, me je hotela kar imeti. On pa ne in ne. Da sem njegov sošofer, je zatrjeval in me junaško branil. Saj ne rečem, lepo sem se počutil v njenih rokah. In kakšne božanske oči je imela; lepe, velike, modre in dolge črne lase. O, saj bi ostal pri njej. Vem, da bi bil dovolj oboževan. Pa sem se vedno znova selil nazaj v tovornjak. In zdaj ne razumem, zakaj me Turek ni raje odnesel k hčerki. Dal me je temu živčnemu dolginu, ki si najbrž umišlja, da je zelo izviren, če ima toliko palčkov v vrtu. Ta dolgin mi ni prav nič všeč. Sam napuh ga je. Pri mojem Turku si lahko občutil neko prvinsko toplino, ta, ta pa je tipičen postavljač, fej. In gleda prav tako kot ta tolstež

poleg mene. Pa mi je sladko, saj vem, da si blizu.

Narava moje duše je drugačna, je bolj mistična. Se smejite, kaj? Palčki naj bi imeli tudi dušo. Kaj takega? Še za človeško se prepirajo, pa naj bi jo še palčki imeli. O ja, svet je poln presenečenj, le odkriti jih je treba. Ne boste verjeli, celo sanjam, vsi palčki sanjamo. Ampak pri nas imajo sanje povsem določen namen. Sanje so nekakšen program našega življenja. Res je. Sanjamo zato, da izvemo na kaj se moramo pripraviti, ko se enkrat ozavemo. To zavedanje pa je odvisno od načina nastanka. Mi, industrijski, se ozavemo mnogo kasneje kot tisti, ki so bili še ročno narejeni. Ja tudi taki so še, pa še prav lepi so. Tem duša sije na obrazu, saj jim jo je posodil človek. Nekako se je človek zaprispodbil vanje. Meni se je duša oglasila tisti trenutek, ko sem se znašel v Turkovem tovornjaku. Hm, naše sanje ... Le kaj sanja tale debeluh, ki me še vedno tako strmo gleda in mi še enkrat govori o pokorščini. Le čakaj, da se naredi noč, pa boš videl mojo pokorščino. Šel bom k njej ...! Najina zgodba je nekaj posebnega. No ja, pretiravam. Neka zaljubljenost pač. Res pa je, da so palčice sila redke. Vse se je zgodilo letos poleti. Uf, uf, južna Francija. S Turkom sva kolovratila med mesti ob obali, nekaj je pač razvažal na poti iz Španije. In potem sva se znašla na nekem festivalu in tam so bile na stojnicah tudi palčice. Stal sem v kabini tovornjaka in te gledal. Moj Turek je sedel v senci in pil kavo. Pomahal sem ti in odmahla sva si. Potem sva se telepatško pogovarjala. Rekla si mi, da si sita te vročine, da si želiš nekam na sever, na hladno. Seveda sva se nekaj noči prej sanjala, ona mene, jaz njo. Ja, sanjal sem prav tako kot je bila tam, taka, v širokem krilu, z rdečimi škornji in z zlaturumenimi kitkami, pa rdeč klobuček, v levici pa svetilka. Ni bila sama, še pet podobnih, je bilo na stojnici, pa veliko ostalih palčkov. Obljubila sva si, da se najdeva. Saj sva oba sanjala, da se bova našla. In sva se. Zvedel sem, da živi v tem mestu, dve ulici naprej, v vrtu, poleg ribnika. Ha, to je dežela palčkov, tu so vsi zaljubljeni v palčke. Polni vrtovi so nas. Mistična sila me vodi k njej, kar poletel bi. Tema, pridi tema. Ne bo je še, saj je šele nekaj čez poldan. In zagotovo bom deležen še veliko ogledov. Lastnikova družina si bo morala ogledati moje šegave hlače in moj hudomušni izraz na obrazu. Ej, to bi bilo zabavno, če bi se lahko vsakemu posebej spakoval. No ja, to je samo še vprašanje časa, saj je materija sila spremenljiva. Takole bi izdelali poseben material in vgradili elektroniko. Ko bi se me nekdo ogledoval, bi preprosto mini računalnik prebral njegov karakter in jaz bi se mu temu primerno spremenil. To bi bilo res zabavno. Ponujali jim bi njihov jaz, ja, lahko bi gledali svoj jaz. V ogledalu se že

lahko vidijo, ampak tam vidijo samo svojo masko, vidijo svojo zunanost, ne vidijo pa svojega bistva. Mi za svoje bistvo vemo in nam se ni treba ogledovati v ogledalu, da bi se zares videli. Joj, danes filozofiram. Kje je še noč. Temica, pridi temica, da bom lahko poromal k svoji palčici. Joj, debeluhar, če bi ti vedel, kakšno veselje gori v meni. Kaj se tako napihuješ in se delaš pomembnejšega kot si. Vem, o saj vem, da bi se rad pogovarjal z mano. Čakaj no, da se malo razgledam. Lep vrt, ni kaj. Palčki pa, hja, sami povprečnjaki, sama konfekcija. Glej no, vsi mi mahajo in skušajo biti prijazni z mano. Seveda, povsem drugačen sem kot oni. Le glejte me. Ne, nisem važnjakar. Sem povsem prijazen palček, malce filozofski, to ja. Ja, saj vem, vsak bi mi rad povedal svojo zgodbo, ampak počasi, saj bomo najbrž še kar nekaj časa skupaj, vsaj čez dan. Noč, ljubčki moji, noč bo povsem moja. A tako, gospodar hoče, da bi vsi skupaj predstavljali nekakšno moderno Evropo. Iz vsake države hoče privleči kakšnega predstavnika. Ta je res otročji. On sploh ne ve, da so države najbolj smešna stvar za našo pamet. Pa kaj so te meje, nič. To imajo oni zaradi svojih papirjev. In celo nekakšno politiko se gredo. Kregajo se, kdo da bo vladal. Tale debeluh se je navlekel njihovih navad in bi rad bil nekakšen imeniten predsednik. Figo, palček je, tako kot mi! Oh, zdaj mi je začel tveziti, da je prej živel onkraj Alp. Tam, da je lepa majhna deželica, kar nekakšna palčkasta deželica in da imajo ljudje radi svoje vrtilčke in tudi že palčke pa umetne mušnice, pa glinene labode in peči z žarom. Vem, vem, saj sem se vozil tam skozi. Veliko podobnega sem videl. Kako so ljudje smešni in oponašajo drug drugega. Kakšna zmeda bi bila, če bi se tudi narava tako bedasto obnašala. Kaj, kaj si rekel? A, Frici, da ti je ime. Celo ime so ti dali. Meni je ime ... jaz nimam imena, jaz sem samo palček. Kako, da moram imeti ime, se jim čudim. Vsi mi povedo svoja imena. Ne, jaz ga nimam, jih prepričujem. Aha, tamle gre neka ženska. A, to je njegova žena. Sem si kar mislil. Malce porejena in vsa nadišavljena, pa polna nakupovalnih vrečk. Seveda, takoj me je opazila. Kaj me tako gledaš, baba. Izbuljene in malce krvave oči ima. Očitno je dolgo presedela v zakajenem prostoru. Pa res, smrdi po dimu in po parfumu. Pa me je malo zasukala, pa prav tako, da sem še bolj obrnjen proti debeluhu. Baba nečimrna, to je naredila samo zato, da bo imela svoj prav. Uh, te babje muhe! O, cel popoldan bom glavna tarča pogledov. Na to se moram pripraviti.

Minilo je. Mrači se. Kaj, nocoj boste peli. A, pa brez mene, ljubčki. Debeluharju sem kar malo nesramno zabrusil, da jaz ne bom z njimi pel, nocoj pa res ne. O, ti kar ukazuj. Ukazovanje je doma med ljudmi,

med palčki pa ne. Teleban, ti si sam vzela oblast. Kdo ti pa jo je dal, kaj? Kar rekel si, da boš temu vrtu, ki mu praviš Evropa, malo vladal. Pa zakaj ste mu to dovolili, zakaj ste take pohlevne riti. Kje je vaše palčkasto samospoštovanje, kje? Ne, nobene revolucije ne delam, hočem le dopovedati, da smo si v osnovi vsi enakovredni, da nam večjo vrednost lahko podeli le naša plemenitost, ne pa neka smešna izjava, da bo nekdo vladal. Najbolj smešna izjava za palčka bi bila, da bi rekel, ko bom velik, bom tudi jaz vladal. Ah, saj vam ne želim nič slabega, nisem prišel delati prepira. Mi smo mistična skupnost, ki ne potrebuje oblasti, razumete. In tebi, Fritzi, je človek dopovedal, da si ti glavni, ker si največji. Pa nisi nič drugačen. Kar poglej se v ribnik, pa boš videl, kakšna dobrodušnost cveti na tebi. Kaj bi vladal, samo bodi. Poglej, vsi te spoštujejo, ne da bi ti to posebej zahteval od njih. Vladaj jim s svojim poštenjem in spoštljivostjo, ne pa z zahtevano pokorščino, to ne gre, res ne. Če hočemo biti posebna skupnost, potem moramo najprej upoštevati spoštovanje. Tega se nam ni treba učiti, to je v nas. Sobivanje nam je usojeno, zato si moramo to sobivanje narediti prijetno, ne pa da drug drugega ogledujemo in razmišljamo, kako bi kdo lahko komu škodil. To delajo ljudje, palčki pa ne! Nikoli mi pa ne bo jasno, kaj hočejo ljudje z nami povedati? Hočejo biti spet otroci in poslušati pravljice o palčkih in sneguljčicah. Ne vem, res ne vem, zakaj jim moramo lepšati vrtove. Saj se zgodi, da se znajdemo tudi v hišah, končamo pa tudi v kakšni zaprašeni vrtnarski lopi. To ti je bedno življenje, da ti drugi urejajo življenje. Tako je to, če ti ga drugi vdahnejo, potem ti ga lahko tudi drugi urejajo. Bivanje je le ena od možnosti v našem svetu. Mi preprosto smo; v kakšni obliki, to je pa drugo vprašanje. Kaj, da žlobudram, da bruham besede, ki nimajo pomena. Seveda ne, ker ste se navadili na udobno življenje v tem vrtu. Redno vas čistijo in vaša edina hrana je občudovanje. Godi vam, če ljudje kukajo čez ograjo in vas gledajo. Če mene vprašate, bi se spet raje znašel v kakšnem vozilu. To vam je življenje. Prav, prav, saj razumem, vsakemu je usojeno tisto, za kar je programiran.

Končno noč. Glej no, cel vrt je osvetljen in vsak palček posebej. U, celo meni so namenili lučko. A, zdaj pa naj bi celo noč prenašal to slepečo svetlobo. Ne, ne, do jutra bom nazaj. Glej jih, kako so zadremali in se potopili v svoja metafizična razmišljanja. Če ste pričakovali, da bom kar šel z mojimi majhnimi nogami, ste v zmoti. Mi imamo sposobnost, da se spremenimo v potujočo energijo, v nekakšno svetlobo, ki je človeškim očem nevidna. No, povsem nevidna ne, saj se tu in tam komu naselimo v

misli in nas ustvari – tako pač nastajamo. Moja lupina bo ostala tu, moja vsebina pa se seli k palčici. Njena in moja energija sta si usojeni. Naplodila bova prijazne smehljaje, ki jih bova obešala ljudem na ulici. Boste videli, koliko srečnih ljudi bo jutri zjutraj. Kar oglejte si ulice. Videli boste majhne sreče, ki bodo plule skozi nori čas.

Našel sem jo, našel sem njeno svetlobo. Zdaj sva zlita v novo elipso nadčutne energije. Sijeva onkraj vseh zavesti. Za trenutek popotujeva v medzvezdja, kjer se rojevajo nove civilizacije, ki nama bodo ponudile nov življenjski prostor. Razselila se bova v nove lupine. Taka je pač dinamika vesoljne plazme. Lahko se spremeni v karkoli, le v nič ne. Smešno, ne zna biti srečna, ker sva za to srečo že vedela. Eh, palčki, palčki v duši ...!

PARADE

Bila so takšna navdušenja, da ... da so se mi lica razlezla in v očeh so se svetile zastave, ki so bile namenjene neki preteklosti. Jaz pa sem stopal čez polja in preganjal srake iz svežih brazd. Majhne sanje smo darovali velikim idealom. Življenje je teklo kot hudournik in jaz sem bil mlinsko kolo, ki je mlelo majhne žepne depresije. Star psihiater je imel posluš za moje nevroze in me je navezal na tiste tabletko, zaradi katerih sem se bal spiti kakšno pivo. To je bilo v prvem letu zdravljenja, ja, tako smo to takrat definirali, zdravljenje ...! In imel sem drugačno frizuro. Kako tudi ne, saj sem prišel iz vojske, tam pa sem bil tankist. To poglavje sem namenoma preskočil. Ne bi pripovedoval o smrdeči kovinski gajbi, kjer si napet kot ris in butasto posluššaš povelja v slušalkah. Ampak zastave in pivo in dolge ulice in topoli ob reki in bruhanja na stare topove, ki da so se branili Turških vojska. Meni je zdaj vseeno. Ležim na obrežju zakotne reke v neki dolini in si čistim luknjaste zobe. Čez trebuh gledam dve mladenki, še povsem beli, povprečni, živčni, s pobarvanimi lasmi. Jaz, mrož, zavaljen mrož, vreča kompleksov, tablet in psihiatričnih teorij. Ja, tak je ta svet. Teorija življenja je uspešna vsakokrat, ko se ti razjasni, da si sam sebi zid. Zidovi ... Sive ustanove civilizaciji. Za trenutek sem spet deček v neki ustanovi, na umazanem dvorišču in podim golobe, ki se tam tepejo za ostanke kruha, ki so ga gojenci zmetali skozi okno. In jaz tekam za njimi. Najbrž sem jim nevoščljiv, ker premorejo svobodo, ker se lahko vzdignejo in letijo čez ograjo, med tem ko jaz gledam skozi

betonske prečke ven na ulico, kjer je drugačno življenje. Mimo se pripelje sivolas stavec, se ustavi, smrdi po tobaku in mi ponuja velik rdeč bonbon z okusom po malini. Vzamem ga in ga dolgo nasladno ližem. Ti priboljški so redki, sila redki. Stavec me sprašuje, v kateri razred šole hodim, kaj delam tu, kje so moji starši ... Solze izplaknejo domotožje in v zaprsju se rojeva golob, ki hoče v samo sredico sonca ... Mladenki sta še vedno tam, na skupni odeji. Druga drugo spoštljivo mažeta s kremo; tista debelejša se zahiheta in za hip pogleda proti meni, bolje proti mojemu trebuhu. Hm, punči, koliko svinjarije sem že prebavil in koliko sperme se je iz tega nateklo. Veš, zdaj so se kanali nekako zamašili in me to mineva. No ja, estetika me še obvladuje, ampak poštenega seksa ne bi več zmožel, res ne. Z mano je zdaj tako, da me obvladujejo nevroze. In če bi že seksual, bi si ves čas kontroliral srčni utrip; in še kadar bi mi prišlo, bi najbrž mislil, da je to kakšen čuden napad. Mogoče bi šlo, če bi se ga napil, pošteno napil. Ampak potem bi me bilo strah, kaj bo z mojo kemijo v krvi. Toliko teh tablet ... Kemija bivanja, samo to sem še. Ja, lep telešček ima tista poleg nje. In tako živordeče kopalke. Ko bo malo zagorela, bo prekleto seksi. Takrat bi jo bilo dobro videti. Moja žena je bila takšna, ko sem jo spoznal; ko sem jo spoznaval. Bilo je neko butasto taborjenje. Prišla je v zadnji turnus, jaz pa sem podaljšal, pravzaprav so mi ukazali, da moram biti še deset dni. Pod borovci sva si našla ljubezensko pribežališče in sva se raziskovala. Takrat, hm, takrat, sem šprical kot gasilec. Tudi po večkrat na dan, tja med iglice, na njen zagorel trebuh, na njeno obrisačo. Hja, tako je to. Manj kot te je v jajcih, več te je v trebuh. Tako, še malo se bom obrnil in soncu nastavil še hrbet. Žena pravi, da sem potreben temeljite prenove, da sem zrel za resno obravnavo. Ja, ko se je že sprijaznila s tem, da letam okrog psihiatrov, se je nenadoma ustrašila, da bi ji kar izginil. Saj vem, strah jo je, da se bi sama starala. Sama, z dvema mačkama, z modnimi revijami in s sitno hčerjo, ki se je že dvakrat odločila da se bo poročila, pa se je premislila. Saj ima prav. Zakon, kaj pa je zakon. Neka utvara, ki daje meseni ljubezni uraden pečat. Uf, danes pripeka. Pravijo, da bo krepko čez trideset. Naj bo. Kaj me briga. Invalidsko sem upokojen in odštevam dneve. Na bližnjem mostu zaropota vlak. Aha, torej je že enajsta dopoldan. Še malo, pa bom šel domov in zmetal vase kakšno trapasto hrano. Spet bo najbrž cmarila kakšne bučke pa piščančka. In spet bom poslušal teorijo o lahki mediteranski prehrani in o holesterolu, ki da ubija počasi in zanesljivo. Kaj bi s tem, telo ni večnost; je samo vreča za dušo. In duša je metulji, ki je ujet v ličinki časa. Joj, pesnik bom postal. Norec, ki kleplje verze.

Parada nasmeha v parku zrcal ... In pločevinasta usta trobent požirajo prah ceste. Slabe klobase napolnijo rigajoče trebuhe. Pozlačeni gumbi se svetijo, mladenke so golih nog, starci žvečijo svojo ničnost, pomembneži si popravljajo kravate, ženske se potijo pod plastmi pudra in otroci se rinejo med nogami, da bi videli parado. In mažurette ... Imela je rdeče krilo in bele škornje in nasmeh marjetice. Zakorakala je tam mimo in sem bil ves slinast. Drugačna je bila od drugih, drugačna. Na videz sem jo poznal. Srednješolka, menda. Na istem avtobusnem postajališču je vs-topala kot jaz, takrat, ko sem razsul avto in sem se moral voziti v službo z avtobusom. To je tisto čaščenje lepote, to je hotenje mesa, da postane zopet meso. Lepo meso; lepota večnosti v minulosti mesa. Po končani paradi so se zbrale pred lokalom, kjer so si popravljale krila in si gladile dolge lase. Spet sem bil tam in sem jo gledal. V mislih sem se videl med njenimi slokimi nogami. In tisti beli škornji. Počasi bi jih sezul, ji gladil stegna, ji s poljubi ... Starec, debel, slinast ... Sanjay sanjay, salo neumno! Take so bile včasih parade, ja. Stali smo na pločnikih in čakali, da je rezek zvok pihalne godbe opral tišino, ki je visela nad ulico. Potem smo se ga običajno napili in kozlali ob lesenih stojnicah. Iz nas so letele tiste cenene klobase in vino in pivo, pač vse, kar smo požrli. Tako smo pozabljali na zadnji obrok kredita, na čakanja na nov avto, na pomanjkanje kave, na tihotapljenje kavbojk in pralnega praška na vse tiste majhne skrivnosti. Pa so bile parade, da, parade. Zgodile so se tudi v moji glavi. Psihiater je rekel, da sem pač prestal določene čustvene travme, da se stvari postopoma luščijo iz moje podzavesti, da mi bo ta kemija pomagala, da se bo proces kontrolirano odvijal. Same teorije. Človek je srečen, če se takega doživlja. Jaz pa bi rad bil samo na paradi, kjer bi spet videl njo, v tistem rdečem krilu in v belih škornjih. Ženi sem nekoč kupil podobno krilo in kratke bele škornje. Nek večer sem jo le prepričal, da je tako oblečena prišla v spalnico, da je paradirala pred menoj in se mi poredno nasmihala. Takrat je imela še dolge lase in koža ji je dišala po senu, po otavi, najbrž. In potem mi je rekla, da sem res norec in da bi moral za nekaj časa spet v tiste prostore, kjer je kult tablet in dolgih pogovorov in terapija. Ampak tisti večer je bil pošten seks, to pa ja! Glej ju, smrkaljci, kako sta lepi. Ne, zdaj bom moral domov. Čudno, da me še ni klicala po mobilcu. Kar naprej me nadzira. Ja, to je tisti njen strah. Joj, to kamenje, ta bel prod. In temu rečejo idila. Včasih reka smrdi. Kako tudi ne, saj gre ves drek vanjo, pa še industrija. Jaz pa bi najraje sedel v čoln in se odpeljal nekam daleč, morda kar do morja. Ampak zdaj sem prestar in predebel za kaj takega.

Odmerjeno mi je le še malo takih avantur. Preveč žrem in preveč sala sem si nabral. Dajmo, stari mrož, premakni se.

Mestece diha v poletje. Park je tih, mularija liže sladoled, mopedisti begajo v dopoldan, poštarji nosijo položnice, ženske letajo v trgovine, moški posedajo in pijejo pivo ali pa kaj drugega. Vse je civilizacijsko ustaljeno. Spotoma si ogledujem plakate. Nekaj jih je takih, ki kričavo vabijo na razne zabave ob koncu tedna. Glej, parada bo, me zbode zelen plakat. Parada in nekakšen praznik. O, a je že ob pol avgusta. Parada bo, parada. Mar se je nekaj tam zgoraj premaknilo in mi namenilo parado. Kako bogovi vedo, da sem nor na parade. Vedno sem si želel, da bi se dogajale parade. In večkrat sem se že videl, kako korakam v paradi, recimo, da sem pomemben politik. Lep, v kravati. Ne, ne korakam. Peljejo me v limuzini. In name prežijo ostrostrelci. In mažuretko migajo tam spredaj in mečejo boke levo in desno. In vse tiste nožice. Bog je vame zaplodil sanje, ki so lahko resnične. Parada bo torej. Tega pa res ne smem zamuditi. Tokrat se bom delal fotografa. Navesil si bom torbo in oba fotoaparata in bom letal pred godbeniki in fotografiral. Joj, fotografiral bom nožice in vse tiste pregrete obraze. Kradel bom nasmeh, ki so tako sladko darovani. Hja, te nove kapsule ... Res, celo voljo mi dajo. Zdaj spet sanjam parade, spet vem za kaj sem poslan. Zadnja parada bo, ko bom odhajal onkraj. Rekli bodo, da je šel še en nekoristen črv, ki je glodal skupno človeško zavest. Saj je vseskupaj samo parada, celo življenje, je samo posrana parada. Zastave bodo blede venele v jutro, ko bo človek dokončno izzval Boga. No, v soboto bo parada. Jaz bom tu. In zdaj bom šel na sladoled in močno kavo, potem pa domov. Žena bo tečna. Nalagala mi bo razna dela. Kdaj sem jo nazadnje poljubil? Ovenela sva. Parade bodo razmnožile najine pozabljene poljube. Iz pepela bova vstala in se reinkarnirana vrnila na ulice najine nove prihodnosti. Jasminovi cvetovi bodo tlakovali najine poti in sveže pražena kava bo dišala za nekimi vrati, kjer sva bila že doma. Saj res, njena babica je še pražila kavo. Hm, takole v stari ponvi na nekem čudnem štedilniku, zgoraj v hribih. In tudi njena babica je bila zaljubljena v parade. Pripovedovala je, kako je bilo, ko so se peljali gledat nekega politika ali kaj je že bil. Z vlakom, da so šli v glavno mesto in čakali ves dopoldne, da je prišel ljubljeni vodja. In so peli in mahali z zastavami. Kult parad. Zdaj pa lepo naprej, da se ujamem v običajen ritem, da se najdem v kakšnem lokalu. Pač, kava in sladoled, namesto piva. Joj, bi rad spil pivo, pa. Ne, ta kemija te rukne. Ta nov strup res deluje, ruka, zadeva. Najbrž je smisel vsega, da pozabiš, da si umrljiv, da odmiraš. Onkraj, kjer ni

luči, so najbrž prijazne postelje in samota. Tišina te zagrne in se razpustiš v prasnov. Postaneš neka nevidna energija, postaneš del velike vesoljske parade, ki jo uganjajo zvezde. Malce si bom odpočil v parku. Najbrž sem se predolgo cvrl spodaj ob reki. Hrbet me peče in trebuh tudi. Ja, ozon in te neumnosti. Bog nas cvre, pa menda ne za kosilo. Bog je ljubezen! Ah, kako se priležejo te sence. Kar naprej rinemo pod drevje. Najbrž geni. V gozdovih smo bili doma, v grmičevju, v močvirju. In potem so prišle civilizacije in parade ...

Saj sem vedel. Že na vratih voham bučke. Spet bučke. Te večne bučke! In hrenovke in lahka zelenjavna juha. Sama slaba hrana. Jaz bi pa pošteno pečenko. Kaj, da bi šla čez vikend dol na morje. Ne, ker bo parada. Pa ne odneha. Pravi, da bodo tudi tam dol neke parade, da bo neka nora noč in ognjemet. In kaj še? Jaz bom tu in bom na paradi! In se pričkava, med tem ko žvečim hrenovko. Čudno, bučke mi danes teknejo. Pohvalim njene bučke in ji rečem naj gre tja dol na morje s prijateljico, jaz pa da bom počival, da me te nove kapsule zdelujejo, da bo tako tri tedne, dokler se telo ne navadi na to novo kemijo. Sklenila sva kompromis. Po kosilu mi skuha še kavo in me pusti v zatemnjeni sobi. Naravnam si blazine poiščem zgoščenko s pravo glasbo in padem v svoje sanjarije. Spet sem na paradi, rdeča krila in beli škornji...

PEPEL

Saj ne, da bi pretiraval, ampak, danes je tak dan, da bi ga kazalo zamenjati, ali še bolje, kar pozabiti. Skušam se v živeti v to mesto, v to truščnjavo, pa se mi zdi, da bi bilo bolje, če bi ostal kar doma, v tisti mirni spokojnosti, ki so mi jo zapisali v gene. Zdaj bom nekakšen uradnik, nič posebnega. Na arhive se spoznam in so me naprosili, da bi šel v to državo, torej na Dunaj, če smo natančni. Ko sem se včeraj sprehajal po srcu nekdanje slave, sem imel občutek, da so tu razpostavljena neka stoletja, ki niso upoštevala človeških življenj. Vse tiste monumentalne stavbe, vsi ti stari prikupni stili so me navdušili, moram reči, spet navdušili, saj sem tu že velikokrat bil, seveda le kot turist. Ampak neka sivost se je le nanesla na vse te stare stavbe; rekel bi, nek pepel zgodovine. In takole bo to šlo – pohajkoval bom po ulicah, silil v muzeje in galerije, seveda, ko bom imel dovolj časa. Najprej se moram zagristi v arhiv, kamor so me napotili, kjer naj bi našel nekaj podatkov in dejstev, ki so bila le politična domneva. Slovenstvo je tu imelo svoj intelektualni bazni tabor, me prešine. Zdaj lajnajo o srednji Evropi in njeni identiteti – no, ta je res obstajala in še vedno ostaja. Pa kaj me briga politika, jaz sem le specialist za arhive in pisave. Glej no, koliko kričavosti se je naselilo na stare ulice. Hm, kavico si bom zdajle privoščil. Prijatelj, ki je tu bival kar nekaj let, mi je dal naslov neke zelo dobre kavarne, kjer da lahko srečaš zanimive ljudi. Ostareli intelektualci, da si tu lajšajo starost s pijačo in klepetom. Ampak zdajle ne utegnem, zdaj še ne. Mogoče zvečer. Zdaj moram v arhiv, da se z vodjo

oddelka pogovorim, kako in kaj. Pa da mi pripravijo osnovno gradivo, v katerega se bom zakopal. Nič, taksi bom najel, da bom čimprej tam. Tu še vedno cenijo točnost, to imajo v programsko genski opremi.

Uf, kakšen dan je za mano. Papirji, papirji, prah in vse tiste pisave. Kakšna vestnost je bila v teh uradnikih. Ni kaj, zgledno evidentiranje neke civilizacije. Noč, jesenska noč na Dunaju. Mestne luči in promet kot v vseh mestih. Stanovanjce ni kaj posebnega. V starem industrijskem delu, v solidno grajeni večnadstropni stavbi, ampak dva meseca, morda tri, bom že zdržal. Oprham se in se preoblečem. Potelefoniram ženi in ji povem, da je prvi delovni dan za mano, da bo veliko dela in podobne banalnosti. V dlančniku poiščem naslov tiste kavarne in pokličem taksi. Prijatelj me je opozoril, da je tam pač zelo drago, ampak, da je posebno vzdušje. No, bom videl.

Taksi me tiho dostavi v odmaknjen trg, sicer živahen in razsvetljen. Stara dresa v parku sredi trga so se že skoraj odlistala. Plačal sem in globoko vdihnil rezek nočni zrak. Ja, kar ohladilo se je že, oktober pač. Mar naj vam zaupam ime kavarne. Ne, ne, to ni turistično potovanje, da bi vam razlagal, kje sem hodil. Stopim ob stebričkih, ki so zamejevali pločnik in cesto. Vijoličasto predpražje me povabi v kavarno. Ja, veliko medenine in marmorja in uglajenosti. Tu se torej zbira ostarela intelektualna elita. Nekaj časa sem zmedeno stal in se razgledoval. Majhne okrogle mizice, so bile posejane po ljubko dekoriranem prostoru, na levi strani je bila nekakšna čitalnica. Tudi tu so bile vijoličaste preproge in okna so se skrivala, no, na pol skrivala za težkimi temnordečimi zastori. Iz stropa so viseli lestenci in biserno razsuvali prijazno medljava. Nekaj separejčkov se je vleklo vzdolž desne stene. Odločil sem se za separe ob oknu. Bežno sem si ogledal nekaj starejših gospodov, ki so v brezhibnih oblekah srkali večerne napitke, večinoma pivo, pa kakšen kozarček konjaka ali nekaj podobnega. Tu je drug čas, tu so potomci neke slave, ki se je sama upepelila. To je torej tisto staro kavarniško Dunajsko vzdušje, ki je bilo tolikokrat popisano in opevano. Ta kavarnica ni med najslavnejšimi, a očitno je postala azil za vse te resne obraze, ki prepričljivo ponujajo svojo naduto večvrednost. Uglajen, tudi star natakari pristopi k meni, se malce prikloni, res čisto malo, a s tako gracijoznostjo, da dobiš občutek, da si v tem trenutku povišan. Povprašam ga po pivu, kakšno pivo tu ponujajo. Takoj mi prinese karto na kateri lahko izbiram imenitne znamke piva, o ceni bom pa raje tiho. Ampak zdaj je kar je. Naročil sem si steklenico odličnega uležanega bavarskega piva.

Dolgo tako sedim in lovim šepetce, ki blago plahutajo v prostor. Očitno so poskrbeli za odlično ventilacijo, saj veliko ljudi kadi, dima pa nikjer. Manem si roke pod brado in se zamišljam: Cele kupe papirja bom moral premetati. Pa prav mene so morali najti, za to dolgočasno brskanje za nekimi listinami, ki naj bi dokazale, da so se nekatere stare meščanske družine v Ljubljani res kapitalsko močno okrepile v tedanji državni tvorbi, kar naj bi dokazovalo, da so bili zasnovki tudi za trdno nacionalno ekonomsko bazo. Pa ne samo Ljubljana, kaj pa Trst, tudi v Trstu so bili naši ljudje že bogati – na to se pozablja.

»Oprostite, bi vas motilo, če se prisedem,« me preseneti močan glas na moji desni. Privzdignem glavo in ga pogledam. Venček belih las me je na nekoga spominjal. Le kje sem ga videl, le kje, mi je zacinglajalo v glavi. Ah, seveda, v arhivu. Na sosednji mizi se je trudil s papirji. Najraje bi mu rekel, da nekoga pričakujem, pa se mu le prikimal in ga povabil naj prisede. Pa je kar obstal. Mar sem res tako slabo rekel, tako spakedrano, da me ni razumel. Nenadoma sunkovito iztegne roko in se mi predstavi. Nagonsko vstanem in se mu tudi sam predstavim. Šele zdaj se je usedel. Togo sede in se mi malce nasmiha. »Saj sva se že videla, danes dopoldan, v arhivu,« me je nagovoril. Potrdim mu, da sva se res tam videla, ampak, da sem bil preveč v delu, da bi si lahko ogledoval ljudi v moji okolici.

»Če se ne motim, delate, oziroma iščete v gospodarskem oddelku,« mi reče in se zmagovalno smehlja.

Pa kaj je zdaj to. So mi nastavili vohuna, ki bo bdel nad mojim delom, se ustrašim. »Ja, res. Tja sem se zakopal. Moram pač zbrati nekaj podatkov za moje naročnike,« se trudim z šolsko omikano nemščino.

»Oprostite moji radovednosti, iz katere države pa prihajate?« me vpraša in sproščeno preplete prste na mizi. Natararju je bil očitno znan, saj mu je takoj, brez poprejšnjega naročila, prinesel steklenico piva, kajpak avstrijskega.

»Iz Slovenije,« mu pojasnim.

Obraz se mu razleze v nekakšno prikupno zmrdo. Zdi se mi, da se mi posmehuje, a ne more skriti navdušenja.

»O, Slovenija,« vzdihne in se oprime orošene steklenice. »Vaše korenine so se vedno prepletale z našimi. Nekdaj ste bili del naših južnih sanj, zdaj se skušate uveljaviti kot majhna ljubka državica. Saj bi vam lahko čestital, ampak zdaj ste država že, čakajte, dvanajst let kajne,« je zamišljeno rekel in pogutljal nekaj piva. »Narodi se ne rojevajo, narodi preprosto so. Države pa se rojevajo in umirajo. Oprostite, ste zgodovinar?«

»Ne, arhivar grafolog in filozof,« mu pojasnim. Nenadoma pomislim, da sem padel v nek svet, ki mi je bil do sedaj zelo tuj, ta nonšalanca ... Očitno sem se mu zdel zelo mlad in neveden. Dobro, saj jih res imam samo petdeset, tu so pa sami starci.

»Filozof,« se začudi in odloži steklenico. »Vidite, jaz pa sem celo življenje presedel po arhivih. Samo na arhivsko sistematiko se spoznam, pa nekoliko sem se zanimal za zgodovino. Sicer sem že v pokoju in honorarno delam v tistem arhivu, saj ga poznam kot svoj žep. Najamejo me, kadar se jim mudi. Danes je vse tako hitro, tako noro,« se je razgovoril. »Če ne zamerite, sem vas vestno opazoval in sem takoj uvidel, da se na arhive spoznate. Niste delali nepotrebnih poti. Skrbno ste si razporejali gradivo. Tako delajo samo dobri arhivarji in zgodovinarji, ki kar naprej rijejo po arhivih. Sicer pa, če boste potrebovali kakšno pomoč, vam bom na uslugo. No, zdaj bom tam kar nekaj mesecev. Za Madžarske oblasti zbiram neko gradivo, ki naj bi razkrilo neke stare politične spletke. Ah, nek zgodovinar si je omislil doktorat. Tle doktorati, to vam je suhoparno branje,« je rekel in si spet nesel steklenico k tankim ustnicam.

»No ja, tako se pač realizirajo znanstvena prizadevanja,« sem rekel in se živčno presedel. Zagrenjen starec, pomislim.

»Veste, najbrž ste me napak razumeli. Cenim znanost, visoko jo cenim, ampak hotel sem reči, da se včasih delajo doktorati, ki nimajo znanstvene teže; gre le za kakšno statistiko, ki jo naredijo iz arhivskega gradiva. Mar naj bi to bili znanstveni izsledki, dajte no,« se namršči.

»No, res se včasih pojavi kakšna bleferska doktorska disertacija, ki ne dosega niti poštene diplomske naloge, a tega je vse manj. Univerzitetna konkurenčnost pač zahteva svoje,« se pustim zapletati v razgovor.

»Ah, veste, jaz sem še iz stare šole, ko je bilo vse bolj definirano, bolj dlakocepsko. Včasih res brez potrebe, a to je vzgajalo duha,« je rekel in kar nenadoma izpil pivo. »No, ko se že tako prijazno pomenkujeva, bi bilo prav, da naročim še eno pijačo. Upam, da se temu ne boste odrekli,« je zamomljal in si otrkal rame, kot da bi hotel otresati prhljaj. »Vidim, da se na pivo spoznate,« je polaskal. Pomahal je natakarkju, ki je neslišno hodil po prostoru in z neko naveličano eleganco raznašal pijačo.

Pa smo tam, pomislim. Zdaj bo hotel cel večer razpravljati z mano in mi na spreten način dokazovati svojo večvrednost. Samo še rasne razprave naj se loti, pa bom kar vstal in šel. Sicer pa še eno takole pivce, no ja ... Prikimam mu.

Zdaj sva že pri tretji steklenici, oho! Razodeva mi svoje arhivske metode,

ki so sicer sila pedantne, a nekam staromodne. Na novo tehnologijo se požvižga, češ da je vse to elektronsko beleženje dokaj nezanesljivo, da ga bega in da vse te mašine ljudi pehajo v miselno otopelost. No ja, po svoje ima prav. Slutim, kaj ga žuli. Rad bi me zapletel v zgodovinski pomenek.

»Moj ded je služboval v Trstu. Visok uradnik je bil na tedanji pomorski agenciji. Še kot otrok, sem se nekajkrat peljal tja dol, ampak to je že taka zgodovina. Takrat je tam že bila Italija, dedek pa je kar ostal v Trstu. V pokoju je bil in oženjen s Slovenko. Vidite, tudi v meni je nekaj vaše krvi,« se nasmehne in spet zlije vase precejšen zalogaj pijače. »Ah, ja, spomini,« zavzdihne.

Žlampini ga dobro, ta vestnež. Le koliko je star. Nekaj čez sedemdeset najverjetneje. Dolgo premlevava njegove spomine. Opisuje mi naše kraje, take kot jih je videl v otroštvu. Ljubljanski kolodvor v jesenski megli in goli Kras. Seveda, na Bledu je tudi bil, pa v burjasti Vipavski dolini tudi. Sploh se je na primorskem čudil kamenju na strehi in je mamu spraševal, zakaj imajo tukaj toliko golobov na strehah. Pa so mu pojasnili, da je to zaradi burje. Tam, v Vipavski dolini, tam je bila babica doma, tam je burjo enkrat tudi doživel. Ves čas, da je slonel ob oknu in poslušal hrumenje tam zunaj. To, da se mu je zdela veličastna pesem. Dokler se mu je še ljubilo, sta z ženo hodila na morje v Istro. Klasika, ostareli uradnik pač potrebuje poslušalca. Kaj vse mi bo še povedal? Pa je nadaljeval s svojo okostenelo dunajsko govorico. Razpredal je o starih vrednotah, o redu, ki je vladal. Imelo me je, da mu bi oporekal ta njegov red, da bi mu dopovedal, da je tudi kaos nekakšen red. Aha, zdajle bo pa začel s politikom.

»Zdaj, ko imate državo, se počutite bolje. Je več svobode?« Me vpraša in se nagne nad mizo.

»Mi se državnosti še vedno učimo,« sem iskren. »Pri nas so še veliki politični vrtinci. Iščejo svoj pravi obraz. Saj vidite, brskamo za svojo identiteto po Evropskih arhivih. No, tudi po Beograjskih, se razume,« se mu nasmehnem.

Maziljeno si je pogladil obraz. Saj sem vedel, to mu godi, to je hotel. »Torej, se še niste navadili na novo obleko. Ah, zdi se mi, da so krojači vse preveč diktirali svoj slog in svojo modo. Čuden skupek svobode je v vseh teh novih državah, pa če prav tudi naša demokracija ni idealna. Za moj okus je preveč birokratska in manipulativna. Veste, mi moramo paziti, da se ne zamerimo velikim, ker pač potrebujemo njihove turiste, sicer pa nas nihče nič ne vpraša. Smo pač ljubka alpska država, ki premore odlične smučarje in znosno zimsko turistično industrijo. Nacionalni ponos se ge-

nerira v majhnih zdrahah, sicer pa smo kar nekako zaspali. Tradicionalizirali smo svoje duše,« se zasmeje in že spet pogleduje proti natakarkarju.

»Jaz pa mislim, da ste se kar dobro znašli v vseh te polarizacijah, ki so se zgodile po padcu Berlinskega zidu. Ampak, ne zamerite, meni se zdi čudno, da ste še vedno nekakšna oaza v svetovni politiki. Včasih se mi zdi, da hočete vstopiti skozi stranska vrata,« razgreto rečem in se odžejam.

»Malce nenavadno je res, da kar slepomišimo, ampak diplomatsko spretnost še premoremo, to pa!« pribije in trleskne s steklenico ob mizo. Očitno sem ga razjezil. Ja, sam je hotel tak pomenek.

»Evropa je danes ena sama mešanica. Kulturne in etične vrednote so se z generacijami zglobalizirale. Svet se polagoma tali v enotno globalno ozaveščanje. Informacijska revolucija združuje cele narode,« blago rečem.

Mrščavo me pogleda in si najbrž misli: cepec domišljavi. Ščene Slovensko.

Narodi naj bi se stopili, nikoli! Se bo že našel kdo, ki bo svetu spet dokazal, kaj je pravičnost krvi. Mislim, da bo spet kdo iz srednje Evrope. Res je vse pomešano, ampak se da ločiti kdo je kdo. »To so utopije,« omahljivo reče in že malce pijansko pokimuje z glavo. »Vsak narod ima svojo dušo, ta pa ni narejena tako, da bi se pretopila v kaj drugega. Saj tako je tudi v naravi. Narava ustvarja rasno čistost. Zdajle si najbrž mislite, da sem star nacionalistični sanjač, ampak, dragi gospod, take zakonitosti so pač. Filozof ste in veste, da si razum lahko kroji resničnost, ampak obstaja univerzalna resnica,« trdo reče in skoraj prevrne steklenico.

»Resnic je res veliko, političnih pa še mnogo več. Ampak, saj sami dobro veste, da se v arhivih skriva prava resničnost, zgodovinska resničnost, ki pač ustreza trenutni politični resničnosti. Avtentična zgodovinska dejstva so včasih usodna za določeno politično kreacijo,« se filozofsko naprezam in začutem, kako mi alkohol počasi rahlja distančnost. Malce me še vedno čudi, da se je tale John kar prisedel, saj so Dunajčani znani prezirljivci vsega tujega. No ja, saj najbrž ni vedel, da sem tujec. Menda v to kavarno, ah, kaj kavarno, kar pivnico, ne zahajajo turisti, ker je pač odmaknjena.

»Še sreča, da niste zgodovinar. Tem je šele usojeno brskanje po arhivih. Hja, naši očetje in dedje so vestno beležili svoja pravna dejstva. In prav zato so lahko utišani nekateri politični prepiri. Mene pa zadnje čase nervirajo drugi kljukci, veste,« pomembno reče in nekam megličavo gleda. »Zdaj je moderno sestavljati družinska debla. In nekateri iščejo sledi tudi v naših državnih arhivih. Zdi se mi, da se vsebolj oglašajo nacionalna

čustva, pa če prav globalizacija zalizuje narode v mešanico, ki bo navzven morda res enotna, navznoter pa bo kaos.«

»Času ne uidemo,« trudno rečem.

»Sloviti Kronos, kaj,« se nasmehne in si pogladi zardelo plešo. Majhni beli brki mu lahko migljajo. Nenadoma seže v notranji žep suknjiča in ven potegne staro žepno uro. Prikimal si je, se obrnil in namignil natakarkarju, da bi rad plačal. Povsem zlikan bankovec je položil na mizo in vestno čakal, da mu natakarkar vrne preostanek in račun. Oboje je pospravil v listnico. »Imam predlog, dragi sotrudnik,« reče in tleskne s prsti »Drznil bi se vas povabiti k sebi domov, kjer imam odlično pivo, v pravem sodčku, zvarjeno na tradicionalen način, v stari pivovarni. Pokazal pa vam bi tudi nekaj zgodovinskih delikates, seveda, če vas to zanima. Nikakor nočem biti vsiljiv. Že to ni bilo taktno, da sem se kar takole vsilil k vaši mizi, ampak, res ste me fascinirali. Običajni brskalki pozabljajo na prvo pravilo arhivistike – sistematika na delovni mizi. Joj, kolikokrat založijo dokument, ki so ga že našli. Ah, kaj bi tu razpravljala o teh službenih muhavostih. Torej, sprejmete povabilo?«

Vzel sem si kar nekaj časa za premislek. Vsemogoče mi je rojilo po glavi. Ampak sodček piva, hm, ja, tako uležano pivce ... Ravno prav sem že ogret. No, pa pojdemo.

»Če vam ne bo odveč, bi lahko šel,« se odločim.

Dolgo sva se vozila s taksijem. Končala sva daleč na obrobju. Majhna pritlična vila se je skrivala za vrsto nizkih smrekic. Kar majčken park je bil pred hišo in obvezen ribnik. Luč je svetila nad vhodnimi vrati in v sosedstvu je bevskal pes. Spotoma mi je pojasnil, da živi sam, da mu je žena lani umrla, da sta sinova oženjena in živita na drugem koncu. Plačuje si gospodinjo, neko mlado, no, ne več tako mlado Poljakinjo. Dodelil ji je tudi sobo. Pa menda je ne bo zdajle budil, da bi nama stregla. Malce mi je bilo nerodno. Kar prvi večer povabljen v privatno hišo. Nič, kar je, je!

Posedel me je v prijeten prostor, v nekakšen kabinet v pritličju. Predme je postavil star težak vrček piva, ki ga je šel natočiti v klet. Zdaj mi je postalo jasno, da me čaka dolga nočna debata. Smehljaj se je čez pene in mi navdušeno nazdravljaj. Brilljantna rezkost piva me je kar osvežila. To je bilo nekaj nadvse odličnega. Pa sva padla v besedno štrenje.

Po kakšni uri nacejanja, ja, res že kar nacejanja s pivom, me je povabil dol v klet. Velika obokana klet je imela več prostorov. Razkazal mi je arhivska vina. Ni kaj, zgledno urejeno. Poleg je imel sodček s pivom, ki sva ga pridno praznila. John se je že malo majal, pa, ne zamerite, pocurkal

se je kar v hlače in je od njega vel neprijeten vonj. Razlagal mi je, kako je zbiral ta vina in jih seveda povsem po arhivsko označil in klasificiral. Na levi strani mi je odprl vrata in mi pokazal majhen muzejček. Tu je imel zbrane vzorce starih registrov arhivskega gradiva, pa tudi nekaj papirnatega starega denarja, pa nekaj štampiljk, ki so jih uporabljali še Avstroogrski uradniki. Iz tega muzejčka so vodila še ena vrata, za zdaj še priprta. V pijanski radovednosti me je kar vleklo tja. Johnu se je le zazdelo, da bi moral malo odtočiti. Opravičil se mi je in mi namignil, naj se primaknem k sodčku, on pa da bo šel malo odtočiti. In je šel gor po stopnicah. Bil je že tako pijan, da ga je že odbijalo od zidu. Ves čas se je smejal in blebetal, da tudi severno sonce greje. Izkoristil sem njegovo odsotnost in sem smuknil skozi muzejček in odpahnil tista priprta vrata. Ko sem vstopil, se je luč kar sama prižgala. Na policah so bile velike steklene vaze polne pepela. To me je tako presenetilo, da sem se kar otreznil. Ta pepel, kaj dela tu ta pepel. Kar nekaj vaz ga je bilo. V zmedenosti jih nisem uspel prešteti. Na desni steni je bilo nekaj uokvirjenih fotografij, nemški esesesovski častniki. Na spodnji polici je bila značilna oficirska kapa in črne, že plesnive rokavice. Malo naprej pa lepo zložene zastave. Pa nekaj knjig in dve lobanji. V kartonasti škatli so bili spet neki registri in cel kup štampiljk. Imelo me je, da bi si vse podrobno ogledal, a sem prežavo poslušal, kdaj se bo starec primajal dol. Zdaj mi je bilo jasno, od kod tisti pepel. Stopil sem bližje in na nalepki videl lepo pedantno izpisan datum in kraj, taborišče smrti ... Zgrozil sem se. Odskočil sem. Zmuznil sem se nazaj na hodnik in se delal, da sem popolnoma pijan. Starec je že bil na vrhu stopnic in mi nekaj žugal. Pa menda me ni videl, da sem bil v njegovem posebnem muzeju. Ne, preveč je pijan. Oprijemajoč se zidu, se je priklatil dol in se dobesedno obesil name in spet zatrobental – še eno pivo, Pa sva spet natočila težka steklena vrča. Zdaj se mi je pivo že gnusilo. To, kar sem videl, me je tako strapalo, da sem dobil kar potne kaplje na čelo in sem se hitro treznil. John mi je začel nekaj tveziti o tem, da je njegov oče ponosno poljubljal zastavo, ki je uničila svobodo mnogih, pa da je tudi njega sistem zaposlil v gospodarstvu, v vojaški industriji, kjer da je skrbel za arhive in za papirje nasploh. O, saj sem vedel, da se mu bodo odprli ti registri, saj sem vedel, da ne bo mogel mimo tega. Jaz sem samo kimal in se delal, da mi je že slabo, da bi moral na zrak. Bebavo me je gledal in pocejel pivo po bradi. Teklo mu je za ovratnik. Nenadoma se je zresnil in tlesknil vrček na mizo. S hrbtom roke si je obrisal pivske pene, globoko vzdihnil, se nagnil nazaj in mi požugal s prstom: »Zgodovina uči molče. Nekaj bi vam še pokazal,

pa, pa najbrž ne bi bilo primerno,« izjeclja.

Vljudno sem mu povedal, da bi si zdajle naročil taksi, da moram jutri pač delati in da se bova najbrž še videvala v arhivu v naslednjih mesecih. Nekaj pokimava in prha in gleda na tla. Primajava se do vhodnih vrat. Po mobilcu sem si naročil taksi in kar zunaj počakal. Med vožnjo se mi je zdelo, da na mesto pada pepel. Odnášalo me je v pepel. Pepel, pepel v dušah ...

PESEK

Vitezi vročega sonca so divje prijezdili v ornament tvojega pogleda. Ti si si raznežila popoldan s steklenico dragegega likerja in z dobro travo, ki ti jo je poklonil prijatelj na skuterju. Domišljala si si, da bi jedla malinov puding in da bi si lahko izklopila zavest, če bi to res hotela. Tako velike stene so rasle v tvoji duši. Nenadoma se ti je zadelo, da bi lahko bila puščavska plesalka ... Že od nekdanj te je fasciniral vroč pesek. Mlela si ga med otroškimi prsti, si ga spuščala v rumeno vedro, posipala račko z njim, ga stresala očiju na popek in mami na slamnik. Vroč pesek otroštva se je že zdavnaj raztrosil v veter divjih sanj. Prestopila si zavese zavestnosti in si se spremenila v osamljen ogenj v puščavi tvojih dni. Zdaj te ni več strah škorpionov in kač, ki ti lezejo po možganskih gubah. Stene so se zgubale in listi zapiskov so se vzdignili v pregreto nebo. Obiskuješ faraone in jim poljubljaš maziljene noge. Dišijo po česnu, res, njihova usta dišijo po česnu. Ti ga ne maraš. Še kadar ga daš v omako, se zmrduješ in si dolgo izplakuješ prste pod tekočo vodo. In greš skozi skrivne tunele do piramid, ki so jih sezidali samo zato, da bi novi bogovi imeli neke geometrijske točke, za svoje ideje o bodočih civilizacijah. Zagorevaš pod palmami in sanjaš velike vetrove, ki bodo delali vrtnice iz peska. Ti pa boš zahomotana v bela oblačila zatavala čez sipine, da bi našla bradatega beduina, ki bi te položil med kamele na pisane odeje v taboru. Ko bi se noč poveznila nad njegove temne oči, bi ogenj cvetel na robu njegovih zenic, in bi se vsa zam-edila. Postala bi silna reka poželenja, ki bi podrla jez čutne blokade. Prav

počasi bi te odvil, kod da bi odvijal dobro čokolado ... Nasladno, skorajda brutalno, bi vate izmezal vso svojo potujočo energijo, ki se je dolgo napajala s soncem in puščavskim vetrom. Nobenih besed ne bi potrebovala, samo veselje bi vama šepetalo. Raztegnjena bi bila med rajem in peklom. In z jutrom bi mlela pesek med zobmi, otrebila bi se teme, ki bi se ti lepila na bela oblačila. In spet bi stopala za kameljimi sledmi in iskala znamenje njegove telesne lakote. Tako velike strasti so v praznini, kjer bivajo samo duhovi, duhovi peska in vetra ... Črnci so drugačni, ampak, beduini, ta svoboda ... Puščavska roža, ki zadiha po kratkotrajnem dežju. Vse je tako nemo, vse tisočkrat prezrto, potem pa nenadoma vzcveti. Mar ni to pravo darilo neba, prava naklonjenost večnosti, ki je skrita v snovi sami. Napletek misli se ti začasno ustavi. Posesaš pijačo, potegneš dva dima in si roko odpočiješ na nemirnem trebuhu. Že nekaj dni je tako s teboj. Ležiš doma, sanjariš in si zdraviš vnetje, ki si si ga pridelala. Poklicno obolenje pač. Moški, to njihovo drgnjenj za denar ... Take pasje oči imajo, tako slo, da so ubogi in kozmično razseljeni. In spet: Pesek se ti zajeda med prste na nogi. Stopaš čez črto obzorja in se ne oziraš nazaj. Visoki ognji se rišejo v oazi, v naslednji oazi tvojega življenja. Tu nimajo kamel. Molijo, pojejo in plešejo. Mlade beduinke so skoraj gole in tako rjave, s takimi boki in s toliko nakita in črni dolgi lasje plešejo v večer. Tvoj beduin sedi na preprogi, kadi hašiš in se ti smehlja. Potem te povabijo k čaju in te vprašajo, kam potuješ. Ti pa jim poveš, da greš v črno skrivnost svojega srca, ki ne ljubi več, ker zdaj ljubiš samo s telesom, z rokami, z dojkami, ki so odpočile že toliko slinastih ustnic. Polna si sanj in sline ... Majhen deček ti prinese čaj in zvitek hašiša. Oboje sprejmeš in se zahvaljuješ. Beduin te gleda. V njegovih očeh vidiš tujo strast. On je svoboda mesa, ti si svoboda spola, mar ni to isto. Tvojo svoboda se je pomešala z njegovim nemirom. Kar sedi in te gleda. Nobene želje ni v njem. Zdaj veš, da je že v drugo odložil seme in da je nema noč v njem. Pa vendar so tam še drugi beduini. Leno polegajo po tleh in te gledajo. V vseh je hotenje, vsak bi ti rad odpletel bela oblačila, povonjal tvojo kožo in se izdihal nad tabo. Za trenutek se ti zdi, da se ti skozi okno smeji kamelji gobec. Potem si na voljo vsem, prav vsem. Zastrupljena si z njegovim pogledom. Polna semena in trudnega upanja padaš v spanec. Z jutrom si sama v oazi. V palmah domujejo duhovi in se ti smejejo. Tolažijo te, da je za očitanja prepozno. Pustili so ti vodo, dateljne, sir in ploščati nekvašen kruh. Vstala si in se umila. Noč se je izselila in vroče sonce te je zapeklo v tilnik. Mislila si, da so to spet njegove ustnice. Ustrašila si se, da te bodo dohiteli črni jezdeci, vitezi zla, ki bi ti

odsekali okončine. V koščku neba, v modrini, je bilo spet njegovo temno oko. Vabilo te je čez sipine. On je bog mesa, si pomislila in se odpravila na pot čez sipine. Veter te je dvigoval in te zabaval z noro pesmijo o mali deklici, ki se je naselila v balon. Res, ko si bila majhna, si sanjerala, da si splezala v velik rožnat balon in si se vozila nad mestom. Polebdevala si nad bajerjem, kjer so se kopali tvoji sovrstniki, ti pa se nisi smela, ker ti je mama pripovedovala pravljico, da v bajerju živi riba, ki da žre otroke. Velika, velika riba, da je to, ki te zagrabi za nogo in te vleče v mulj. In ti si se čudila, da so vsi otroci še živi, pa če prav so se kopali celo poletje. Ja, ti pa vi pisanem balonu, takem, narejenem kar v sobi, iz žvečilnega gumija. Napihuješ in napihuješ in si naenkrat v balonu. Premakneš se na okno in odletiš, ja, odletiš, k svojemu beduinu ...

Popoldan se ti je sesiril v oluščke neke divje razgrebenosti, ki jo lajšaš z likerjem in travo. Dolgi dimi se ti zasukljajo v pljuča in si ponosna na to, da zmoreš nadzorovati omamo, ki te sladko odziblje. In spet se nate vsuva pesek ... Ležiš za velikim nanosom peska in se razpuščaš v sonce. Vsa postajaš pozlačena in krhka, skorajda prah. Neke nove melodije se ti pletejo v glavi. Lahko bi si kaj zapela, ampak, ampak grlo je izsušeno, polno peska. Vesoljsko zrno si, ki je darovano človeški rasi. Tvoj ponos se je utopil v neonskih lučeh sproščenega pohajkovanja po velemestnih labirintih. Zamikalo te je, da bi preiskala skrajne meje svoje telesne ljubezni. Žagalo te je v drobovju in si zanesla ta ogenj v hladne kavarne deževnega Berlina. Bilo je veliko priložnosti in še več solza, pa ne več iskrenih, kar tako, zaradi teatraličnosti, ki te je naredila še bolj seksi. In ugotovila si, da so moški vir preživetja. Znala si jih omrežiti in jim izvabiti denar. Zdaj ti gre dobro, kajne. Nič ti ne manjka. Za vse poskrbiš sama, celo za sne-manje pornografskih filmov. Ti si ovca, ki se pase na pašnikih zblaznele civilizacije. Kaj vse so si izmislili. Pozabila si že, da je okus moškega semena ogaben, da se ti lepi na veke in se ti vesi na brado. Taka rutina ... Ljubezen ... Marjetice v laseh in spoštljivo grizljanje torte v predmestni kavarni in sprehod po jesenskem gozdu. Morda še skupen ogled filma in smrčanje med rjuhami. Ali pa potovanje po Grčiji. Težko črno vino in vroče noči, je to ljubezen? Katalogi potovalnih agencij in umazano perilo v sobi. Prepotene nogavice, brisača vržena čez stol, vonj po pivu, arašidi na preprogi, prazne pločevinke in košček čokolade na nočni omarici. Pod rjuhami pa smrad razkrajajočega semena in ... Tak je vonj umirajoče ljubezni. Pesek duše ... Kako se pesek duše sestavi v piramido? Misel je lahko pesek in pesek je lahko samo v misli. Eno v drugem, drugo v enem

– božja ljubezen. Saj res, kaj bo rekel bog, ko bom morala enkrat razpasti. Pa saj, saj sem ljubka tolažnica strasti. Menda je tako prav. Svetloba seksa razprši temo teh čudakov, ki hropejo v noč in smrdijo po nedogorelih strasteh. Veliki, žgečkljivi otroci so, ki sanjajo veliko vagino v katero bi se radi skrili. Barske pesmi ... Od kod ta glasba, se čudiš. Neke puščavske piščali. Ženske zavite v črna ogrinjala, stopajo čez vodo jutra in ti nesejo mrtve dojenčke. Lepe majhne štručke, ki niso bile nikoli spočete in so se rodile v vesolju. Tebi jih poklanjajo. Ti pa si tolažnica vsem tem kričačem. Ponujaš jim svoje velike prsi in jih pojiš z galaktičnim mlekom svežih sanj. Vse te črne žene ... Samo oči se jim svetijo, čudno svetijo. Prežigajo te. Nasldano te prežigajo in votlijo tvoj razum. In nenadoma spet vidiš njegove oči, njegovo brado in njegovega konja – zdaj ima konja in ne več kamele. Črn hrzav konj divje koplje skozi pesek in košček rdečega svilenega šala mu vihra pod brado. Ti si angel puščave, ti je zašepetal, ko te je pobral za sipinami. Vsa koža ti gori, v drobu ti vre, v kosteh ti klokota topla melasa. Nese te v pravadno faraonsko zvezdarno. Na kamniti mizi te razgali in te umije s poljubi. Drobne majhne sužnje se ti smehljajo in te temeljito umijejo. Vse tako dišijo, po, po palmovem olju in po skrivnostnih dišavah. Majhen suženj ti postreže z večerjo in z vinom. Na pladnju ti ponujajo razno sadje in ti ješ in se krepiš za noč, ko bodo divji jezdeci hoteli sejati vate vroče seme. Razloženo ti je bilo, da boš žrtvovana svečenikom boja in enemu zvezdoslovcu, ta bo prvi. In res, ko se je tema zgosti, je prišel v beli tuniki v spremstvu dveh, na paža postrizanih suženj. Obredno sta mu umili spolovilo, sam si je umil roke in v ustih dolgo pogrgraval neko tekočino. Sklenil je roki in se zahvaljeval neki zvezdi, ki se jo je dalo videti prav nad tabo. Tudi ta je imel prav poseben vonj; vonj vetra v jutru, ko se vzdignejo zvezde iz svojih temnih ležišč in si skušajo najti novo razsežnost. Njegove oči so molile pohotne molitve. Trdo se je zasadi vate in te trzal z neko samotno ihto, ki skuša ubiti dneve zorenja. Komaj si čakala, da bi se izsemenil, da bi omahnil v svojo nemoč. Iskala si njegove oči, dve modri zvezdi vročega juga. Govoril ti je, da si vulva vesolja in da mora zaploditi nova zvezdna znamenja, ki bodo ljudem ponudila novo obličje, nove razsežnosti mesa. In takrat se ti je zdelo, da si sama zvezda v črni snovi vesolja. Žilava toplota te je zapolnila do zadnjega vlakna. Drobni sužnji sta se hihitali in ti popravljali lase, ti dražili dojki in ti pomagali, da si lažje zdrsnila v vzdihe, ki so se ti iskrili v zaprsju. Potem se je zvezdoslovec spremenil v medlo svetlobo. Izdihal se je in se zavrtinčil med zvezde. Noč ti je prinesla nove ljubimce, same povprečne potrebneže,

ki so si na hitro oddahnili nad teboj. Z jutrom te ni bilo več, vsaj v zavesti ne. Umili so te z mlekom in z vinom. Položili so te na visoko ležišče v hiši morale. Tam so te gledali in ocenjevali; pravzaprav so gledali samo tvoje telo, kajti tvoj duh je potoval po pesku puščave in risal elipse v sipine. Tisti dan so beduini poljubljali pesek in počivali v sencah redkih palm.

Trpka usta si si olajšala s požirkom likerja, ki se ti je takoj zalepil na ustnice, kot prvi poljub, ki je hotel biti iskren. Skozi okno se ti je prsmeljalo nekaj obrazov, ki si jim hotela dati svoje ime, a so se ti namehurili v neko čudno spakljivost. V sebi si začutila lahno jokavico. Otepala si se spominov. Zdelo se ti je, da so ti spomini kot sitni komarji, ki ti hočejo okužiti kri. Trava te je zmedlela. Mlahavi roki ti plavajo skozi zrak in ti napletajo navidezno objemanje. Pesek, pesek tvojih dni v veliki peščeni uri, ki si jo kupila na jugu Italije, na plaži, od nekega čokoladno obarvanega Afričana. Spomnila si se, da te tista ura spremlja povsod. Če si jo obrnila, se je pesek presuval točno eno uro in petnajst minut. Ja, včasih si jo postavila na nočno omarico, in ko se je pesek natekel v spodnji prekat, je bilo ljubljena konec z naključnim ljubimcem. Z očmi si jo poiskala. Tam je bila, na omari, poleg glasbenih zgoščenk. V rjavorumen pesek se je ujelo nekaj svetlobe, ki se je odbijala od visokih steklenih oken na nasprotni strani ulice. Vstala si in se napotila proti uri. Kar nenadoma se je ura vzdignila in zalebdela nad tvojo glavo. Zakrožila je po prostoru. Stezala si roke in jo skušala ujeti. Končno ti je uspelo. Njene steklene stene so bile mehke. Stiskala si jo kot da bi stiskala plišasto igračo. Dreznila si s prstom in se čudila temu, da lahko prst gre skozi steno in skozi pesek, ki je bil vroč. Kar nenadoma te je obsedlo in si tresčila uro na tla. Steklo se je čisto običajno raztreščilo in pesek se je razsul po starem parketu. Pokleknila si nad črepinje in se olajšano zjokala. Povaljala si se po črepinjah in po pesku. Drobne kaplje krvi so se pomešale s peskom. Zdaj si se poenotila s puščavo. Postala si krvava puščavska roža, ki jo je obudil dež. Razcvetela si se in klicala nebo, naj te vendar opazi. Divje resonance tuljenja so te raztelesile. Solze in kri si spremešala v trpko vino, ki bo napojilo filozofe strasti. Izničena v času, si hotela spojiti nebo in zemljo v novo večnost. Majhna punčka si postala, čisto majhna, taka, ki zavistno gleda starejše mulce, kako uživaško ližejo sladoled in se ti smejijo, ko se na rolgah podijo mimo tebe. In ko ti prideš s svojim sladoledom na ulico, ti ga eden od mulcev zbije na tla. Rumenobela kepa se hitro razmaže po asfaltu in tvoje solze se pomešajo s sladoledom.

Med modrimi rjuhami se ti je sanjalo o pesku. Spet si ga čutila v

kosteh. Pretakal se ti v pljučih in domišljala si si, da boš jokala peščene solze. Neki čudni obrazi so se na kratko sklonili nadte in ti določali diagnozo. Zaželeli si si, da bi bila samo običajna ženska na sobotni tržnici. Kupila bi si rože, pomaranče, sveže ribe in nekaj zelenjave. Poklepetala bi z znanci, stopila na kavo, potelefonirala prijateljem, si kupila časopis in izginila v predmestje. Mogoče bi si kupila tudi novo peščeno uro. Pesek tvojega življenja se je začel spet zbirati. In ti boš spet posoda za nov pesek ljubezni. Tako dobro je čutiti vroč puščavski pesek pod stopali ... Tako dobro je to, kot noge na tepihu v hiši, kjer ti je dovoljeno jokati. Joj, koliko peska v ljudeh ... Mar se zato njihove ure življenja kvarijo. Pesek, pesek v očeh ...

PLOČEVINA

Zdaj si za klasiko, kajne? Pronicaš skozi svetlobo dneva in snuješ nove sanje, ki te bodo plemenitile skozi težo bivanja. Nekaj si mi že povedal, nekaj sem zvedel, ostalo so pa natolcevanja. Pa se nisi zresnil, res se nisi. Kult ljubezni se ti zdi tako pomemben, da bi ustanovil novo sekto, če bi ti bilo omogočeno. Zgradil si pozitivno samopodobo; dognal si, da je eksistenca vrlina nove civilizacije, ti pa si sanjal samo nekaj ovc, stare olive, kamnite zide in vegasta polkna, ki se tepejo z burjo. Nasmihal si se samotarstvu in nisi položil razuma v izbrano šablono mestnega utripa. Bilo je smešno, ko si pospravljaj svoje stanovanje in si cmihal. Saj veš, fantje ne jočejo, so ti rinili v glavo. Iztiskal si iz sebe kisavico, ki ti jo je podelila zadnja obiskovalka tvojega mestnega observatorija za opazovanje mesenih zvezd. Tisto zadnjo si srečal kar na ulici, kupoval si časopis in, ja seveda, žvečilne gumije. Paradiral si gor in dol in se možatil pred izložbami. Imel si daljši odmor v službi. Pha, samozavesten tridesetletnik, malce banalen, z zobotrebcem v ustih. Pa te je opazila. Mar ni to čudno, da te najprej ženske opazijo in te napadejo s svojo nudljivo čarnostjo. Ti pa, hmm, seveda, napel si se, zrasel v ramena, takoj odvrigel zobotrebca, si zabezal časopis pod pazduho in se ji bližal. Iz neke nujne usodnosti, sta se ustavila pred knjigarno. Delal si se, da te zelo zanima čtivo, razpostavljeno med medvedki in velikim globusom. Ona si je popravljala lase, mencala z nogami in se še bolj sklanjala nad ličnim kompletom za poslovneže. Potem si šel kar v napad. Nekaj si tvezil o tem, da je neumno, da prodajajo knjige

in medvedke pa celo plastične avtomobilčke in kozarce. Zbral si se in jo rutinirano povabila na kavo. O la la, pristala je. Čez nekaj dni, sta se že zapeljala na Bled. Stvari so se ugodno razvijale. Imel si velike načrte in koval si jo v vse vidne galaksije. Vsak dan sem poslušal pravljico o lepotici, ki da celo kuha. Razmišljal si celo o možnosti, da bi se zakreditiral, češ da punca obožuje dobre avtomobile, pa bi si kupil novejšo črno `mrcino`. Ampak nanese je tako, da si ravno odplačal stanovanje in si se posušil. Meni se je pa zdelo skrajno bedasto, da bi zaradi punce kupoval nov avtomobil. Spomnil sem te na prigodo, pravzaprav na test, ki sva ga pred leti izvedla. Bilo je takole:

On se je ravno vrnil iz vojske in je začel ovohavati mesto. Imel je starega spačka in sva se vozikala do nočnih zabavišč, ki so takrat ponujala veliko radovednih iskalk nečimrne seksualnosti. Ja, pa je bil bolj slab ulov. Nek večer pa sva se domenila, da se pred isti diskoklub zapeljeva z audijem, ki mu ga je posodil oče. Vedela sva, da se tam zbirajo dekleta, več ali manj ene in iste. Kadar sva se tja pripeljala s starim spačkom, niso kazale zanimanja za naju. Tisti večer pa, hm, tisti lepi obrazki in kratka krilca. Takoj sva dve našla, ki sta bili pripravljene z nama skočiti do Portoroža. Saj ni bilo nič posebnega, malce popivanja, smejanja in plesanja v diskaču na obali. Poskus je pač uspel. Takrat sva lahko res ugotovila, da dobre mačke padajo na pleh.

Mislil sem, da si se iz tiste prigode, kaj naučil. Razmišljal si o dodatnem delu, da bi zaslužil še več, da bi lahko svoji trenutni sozvezdnici ustregel v njenih milih zamišljah. Skoraj leto dni sta vztrajala. Ti si celo nekaj trpal o poroki. To si ji tudi omenil, pa ti je diplomatsko povedala, da še ne razmišlja v to smer. Meni si se že počeno smilil. Tekal si iz ene službe v dopolnilno, ponoči pa si stregel njenim strastem. Ona te je čakala v stanovanju in listala modne revije. Kar naprej je klepetala po telefonu in se delala, da še vedno študira. Ti si ji seveda verjel, ker si videl v njej vse boginje. Tvoj nagon je imel estetsko zabavo, to pa.

In kaj ti zdaj pomaga ta nov avto, ta črna žival, ki diši po nemški prestižnosti, po fetišu sodobnega samca. Bolj kot sem ti razlagal, da je danes avto že nekakšen spolni fetiš. Če ima moški velik in močan avto, to ženske dojemajo kot obet za dobrega plodilca in vzdrževalca zaroda. Ti si se tej moji teoriji smejal in me celo zmerjal z ostarelim hipijem, ki bi rad ustavil svet v letih svoje idealizirane mladosti. No, ko sem ti povedal, da se je tvoja draga Lili usedla v belo `bemvo` k nekemu bradaču, te je stisnilo in si sprva mislil, da sem spet v fazi psihološkega testiranja tvoje

potrpežljivosti. Ja, tisti dopoldan sem slučajno bil na tistem platoju pred bistrojem in sem jo videl. Najprej sta klepetala, on je vmes pomembno telefoniral. V razpeti srajci je imel obešena sončna očala in kar naprej je z nogo rinil proti njenim; to sem videl! Mislim sem, da se pač poznata že od prej. Ko sta odšla proti avtomobilu, mi je postalo vse jasno. Baba si ga je izbrala, nedvomno. Takoj sem te poklical po mobilcu. Tisti dan se ni več vrnila v tvoje gnezdece. Čez kakšen teden je prišla po cunjice in po pelinasto slovo. Ja ja, stari moj, zdaj si v letih, ko bi se lahko že oženil. Ti pa si si vtepel v razgreto glavo, da jo boš dobil nazaj. Kakšen norec! Nisem in nisem ti mogel dopovedati, da punca hoče samo pločevino. V svoji razmetanosti si prodal stanovanje in se preselil nazaj k staršem.

Prekleta si me presenetil, ko si se neko soboto spet znašel pred mojim blokom s tisto lesketavo limuzino. Povabil si me na krajšo vožnjo. No ja, udobno in prestižno sva drsela skozi ulice, cuknila tu in tam kakšno pijačo in se razkazovala. V tvojih očeh sem videl, da te je obsedlo pločevinasto zalezovanje. Spustil si se v lov, ki se ti je napovedal že zdavnaj. Zdaj si se nenadoma prelevil v pravega lovca. Gorel si v tej prastari strasti, ki so ti jo nasnovali dedje, le da je zdaj bila plen deklica, ki ljubi zloščeno pločevino. Vedel si mi povedati, kje vse si jo videl, kam hodita s tistim tipom. Neko noč si ju celo važno prehitel na prazni ulici. Divjal si skozi meglo svoje nagonskosti. Jasno, poln si bil hormonov in neutolažljive ponižanosti. Narobe si videl stvari. On te ni premagal zgolj kot samec samca, pač pa le kot nekdo, ki ima boljšo pločevino, kar seveda bi lahko pomenilo, da bi lahko bil tudi boljši samec.

Ja, ja, sam se še kar prevažam v stari katrci in si žvižgam pesmi, ki me trenutno navdušujejo. Znal sem najti svojo pravo mesto v pločevinastem boju. Ti seveda vztrajaš. Nastavljaš se ji. Opazila te je že, se čudila tvojemu avtu in... Nič. Tipček je poročen in jo razvaja z darilci. Kupil ji je tudi avto, nič razkošnega, le mestno uporabnega. Moral sem ti spet dopovedovati, da punca preprosto ljubi brezskrbnost. Ej, stari moj, sprijazni se s povprečnostjo, pa ti bo lažje.

Povedali so mi, da si razbil avto, da pa si cel, le nekaj prask. Kasneje sem izvedel, da si se pijan peljal na zmenek z neko njeno prijateljico. Odvzeli so ti vozniško dovoljenje. Zavarovalnica ti ne bo ničesar vrnila. Vidiš, tako so se razbile tvoje pločevinaste sanje. Pa smo spet v naturalni menjavi – meso za pločevino! Stari, zvečer se bova nabutala piva, jasno, iz pločevink!

RAZPOKE

Majavi dnevi v spominu ... Okus po liziki in vonj starega časopisa, pa prašni čevlji, ki sem jih moral čistiti ob sobotah. Ja, vestno čiščenje čevljev. Škatlica s krtačami in črno pasto za ponošene čevlje, ki so me bodli in žulili. Pa vendar, rad sem z njimi zagazil v prah domačih cest, prav rad. Rad sem šel s težkim nerodnim kovčkov med metulje in ostre sape. Takrat sem pozabil, da sem ves ožuljen, da sem žejen in ves pomečkan. In prav danes sem gledal stare fotografije: jaz kot majhna nabuhla štruca, jaz kot majhen zabuhel objokanec nekje na travniku; zadaj se vidi pokošene strmina in redek gost: če danes pogledam to pokrajino ... In jaz v bir-manski obleki, malce začuden: tako sem se držal, kot da bi se res vame naselil neki glas iz blagodejnega onostranstva. In pokojni stric ob meni; ja, stric, ki ga je pokril traktor in iz njega iztisnil življenjski dih. Birma, ja, birma in prva ura, pozlačena, ruska, jasno. Mar je nostalgija sploh potrebna. Vse se odvija tudi brez spomina, pa vendar. Oblaki so danes preveč nizko, da bi smel hrepeneti po čem večjem. Malce me daje kisloba razuma, bolj kisloba počutja. Določen sem, da vrtam v goro spomina, da bi ostalim pripovedoval dvomljive resnice, ki so plehki ponaredki skupne usode. Hja, mar naj kar sedim, se tipljem za trebuh in se čudim tolšči, ki se mi nabira. Če nimaš kaj početi, potem počneš prav to, da prav to, nič ne počneš. In zjutraj sem bil še kar dobre volje. Šel sem do trafike in spet kupil časopis in knjigo. Saj sem jo že prebral, ampak ... Tako kot nabiram tolščo, tako nabiram knjige. In v čem je zdaj finta, kaj bi rad povedal.

Razpoke v počutju. Prav, naj bo zgodba o vrčku piva v nekem regionalnem mestu. Tam so se začele neke razpoke ...

Bil je julij. Šla sva z avtobusom v njeno mesto, ki je slovelo po vrtnicah in mladosti. Rada bi mi pokazala njihovo hišo. To je bil čas, ko so njeni starši odpotovali na morje. Menda sem bil zaljubljen vanjo, bolj zaljubljen kot zaljubljen. Slučajno mi je padla v objem, ko je moj libido hotel svojo potrditev. In sem se plazil po tleh v njeni študentski sobi, in sem iskal vtičnico za kasetofon, pa sem naletel na vrečko neopranega perila. Smejala sva se in pila ceneno vino, menda uvoženo iz Španije. Takrat sem žrl neke vitaminske tablete in sem imel kar pošteno kardiofobijo. To zgleda takole: kar naprej te je strah, da ti bo odpovedalo srce, da boš kar umrl. Večkrat na dan si tipaš žilo na roki; vsako zbadanje v trebuhu, pripišeš zbadanju okrog srca. Potem se ga napiješ, da bi pozabil na to. Pa je še huje. Po krokariji res dobiš aritmijo in si ves nor. Kje smo že ostali. Aja, umazane spodnje hlačke pod mizo, špansko vino, njene velike ustnice in pomečkane rjuhe. Jutranje tuširanje v študentski skupni kopalnici, pa zajtrk; ocvrta jajca in star črn kruh, ki sem ga namakal v malinovec. In potem jesensko deževje in poskus neke ljubezni. Tisti večni odenki paradiznikovih omak in špageti, pa smeh in vino in ... Vse mine, le topoli v parku se mi zdijo večni. Saj res. Imela svoj topol. ne ni bil topol, tepec, divji kostanj je bil. Tam sva se najraje ustavljala. Ona je kadila travico in mi dopovedovala, da to počnejo vsi njeni prijatelji v mestu vrtnic. Vrtnice, mar imajo vrtnice svoje bogove, se mi je zapisalo v eni pesmi. Včasih je sanjala, da bi lahko najela hišico nekje na podeželju in bi tudi tam gojila travico in vrtnice, no, meda veste kakšno travico; konopljo, če že hočete. Pa so bile razpoke v teh sanjah, o velike razpoke. Nikoli jih nisva več zlepila, nikoli! O, sem zašel. Torej tisto poletje in prihod v njeno mesto. Ko sem si ogledal hišo – povprečna meščanska idila – sva šla v mesto. Predstavila mi je nekaj prijateljev in prijateljic. K eni sva odšla tudi na dom. Imeli so tako veliko dnevno sobo, da bi se v njej lahko odvijalo klubsko življenje; čisto bahaštvo in imitacija bogataštva. In pili smo pivo. Pa sva šla v njej ljubo gostilno, kjer je postala vladarka. Štela mi je popite steklenice, se opotekala in me udarjala s torbico. Menda sem vstal in ji primazal klofuto. Takrat sva se prvič temeljito zasovražila. No ja, s posteljno akrobacijo sva v noči nadomestila tiso, kar bi morala čez dan; postala sva ena sama gmota zadovoljnih čutil. Zjutraj se je seveda začelo vse znova. Ni bilo kave v posteljo, ni bilo poljubov, ni bilo, ničesar ni bilo več. Bile so samo razpoke, velike razpoke med nama. Tako sva se

spet sprla, da sem šel na prvi avtobus, ki je peljal nazaj v Ljubljano. In tisto jutro ... Iskal sem odprt lokal, da bi spil kavo. Kar nenadoma sem ob gredici vrtnic gledal starko, ki je po italijansko preklinjala, se sklanjala in pljuvala na vrtnice.

Nekaj časa sem kar stal in jo gledal. Pa si nisem znal tega razložiti. Kaj so bile tiste vrtnice v njeni zavesti? Zakaj tako sovraštvo? Morda pa je imela razpoke v zavesti, morda ... In sem šel na avtobus in nazaj v Ljubljano. Popoldan je prišla za menoj, vsa stihobljena, voljna, pretirano vljudna in lepa. Pa sem se spet spomnil solz v dežju ... Mene ni bilo. Čakal me je na avtobusni postaji; morala bi se najti že zjutraj. Zamujal sem kakšno uro in ona je čakala tudi naslednji avtobus. Odšla je, jaz pa sem pohitel na mestni avtobus. In sem jo videl. Stiskala se je pod napušč in jokala. Dež je tleskal na umazano šipo mestnega avtobusa in ona je stala tam v razpetem plašču, z visokimi škornji, s črno majico in jokala, smrkala ... Je bila to ljubezen?

Jutra so zdaj v znamenju razpok. In kavo pijem iz razpokane skodelice, ki je še edini ostanek tistega skupnega kavnega kompleta; kupila nama ga je neka skupna prijateljica – njen oče je bil vojni pilot. Spomnim se tiste bele čelade na mizi v dnevni sobi in revije o letalstvu in strog red v hiši. Pa so se pojavile usodne razpoke. Tisti pilot, kam je odletel? Ja, kava mi še vedno tekne, pa prav iz te skodelice. O moj Cankar; skodelica kave, kaj? Saj res prija, v sivem jutru, v poletnem jutru. Prva jutranja kava je razpoka med nočjo in dnevom. Hm, taka skodelica. Previdno jo obračam in si ogledujem razpoko. Čudno, že deset let je takšna. Le kaj jo drži skupaj? Najbrž energija nostalgije. In zakaj se moškemu reče tudi samec, hudiča. Potem naj bo sam in naj naskoči samico samo takrat kadar se mu zahoče. Ne, danes nobenih težkih misli. Samo kavo bom spil in se spravil na kolo, da se malce razgibljem. Ko me bo poklicala zadnja razpoka, bom legel v temine in se igral z novimi svetlobami. In danes je tak lep jesenski dan. Znanci me vabijo, naj bi šel trgat grozdje. Ne, hvala. Prav, priznal bom, len sem! Lenoba se je naselila vame z jesenjo, z utrujenimi tkivi v meni. Počil bi od vsega, če ne bi dihal optimizma, ki se je naselil v ozonske luknje mojega zavedanja. Saj bi si lahko še napletal spomine; takole bi sedel, čmurlil v dopoldan in se spominjal. Pa kaj mi je treba teh spominskih traparij. Nove copate imam; udobne, tople, starčevske. Na hrbtu se mi delajo majhne ranice. Zdravnik bi rekel – psihodermatitis. Drgnem se in drgnem in zakrvavim. Kristusove rane in domišljija, ki sili že skozi kožo. Kam bi šel, da bi zalepil te razpoke v svojem zavestju, da

bi se otresel samozavedanja, da bi minilo vse, česar nočem. Iluzije! Bele nogavice, nove. In kavbojke. Rože in grobovi. Kar strese me, ko vidim na koledarju napis november. Ne maram tega pohodništva na grobišča. Kult malikovanja mrtvih, čemu? Ne, danes sem vse pomešal. Razpoke v spominu. In kje je tisti deček, ki je smrkal v burjo, v majhnih gumijastih škornjih. Še malo kave. Metulji v zaprsju so se zbudili in si iščejo razpoko, da bi vzleteli v toploto, ki se narojeva tam zunaj. Malce bi legel na gozdna tla in vonjal gnjičo praprot. Stopal bi po majhnem mahu in bil bi palček, majhen palček, ki bi ga našle nežne roke. Saj ne vem, česa si bolj želim; usmiljene ljubezni ali divjega seksa. Seks ... Ta trenutna odveza mesa.

Prišla je na kapučino. Sončna očala je položila poleg mobilca. Čutne ustnice, malce pretirano namazane. Srka vročo brozgo kave in mleka in se zazira prav vame. Ne, ne bom padel med tvoja stegna, ne bom. To je samo tvoja taktika, kajne. Takšno ti pač narekuje tvoja razpoka. Jaz pijem sok in ga grejem v ustih, ker imam občutljivo grlo. Ona me še kar gleda. Namenoma prekriža noge, lepe, stlačene v pretesne čevlje. Igra se z avtomobilskimi ključi. V njenih očeh je maj, v mojem srcu je že november; krizanteme se razraščajo, nageljni kimajo v vetru pohote in velike ikebane padajo na čelo. Prepozno, draga lepotica, prepozno ... Med nama je velika razpoka starajočega se mesa. Košček njenega nasmeha vzamem s seboj in grem po ulici. Vleče me ven, med drevje. Gledam v tla. Cesta je vsa razpokana, ob straneh še bolj. Iz tistih razpok žene trava. Razpoke, samo razpoke. In oči me pečejo. V začelju me kljuva neviden ptič, ki poje: mrzel veter tebe žene, tja v razpoke, edine, ki te razsmislijo. Še v srcu je razpoka; samotna marjetica žene ven ...

RIBA

Koprena jutra se je zalepila na bližnjo izložbo. Če bom še dolgo tukaj sedel, si bodo nemara ustvarili mnenje, da sem še eden, ki bi rad žel minimalno usmiljenje, ravno še dovolj veliko usmiljenje, ki omogoča preživetje. Pa je tako prijetno tu. Tak lep pogled je na avtobusno postajališče, kjer se gnete nekaj stark in študentarije, tiste, ki še nima avtomobila ali pa vsaj kolesa. Rekel bi, da sem srečen odpljunek časa. Takole posedati in trgovati s soncem. Ja, danes trgujem s soncem. Je poceni, veste, to je zgodnje junijsko sonce, ki vam že lahko nadene rjavino, da boste videti trendovsko porjaveli, da boste uspešni, uspešni sužnji kapitala – borzne ovce. Oho, stari, zdaj pa že pretiravaš. A ti se pa nisi grebel. Pa še kako si se, dokler si se lahko. Bil si jeben kurac, navaden delavec, jebeno zajeban, dokler ti niso rekli, da si tehnološki višek. Potem si se zaposlil v pakirnici manjšega tovarnarja. Pa je tudi ta oplel. Najbrž je izgubil zaupanje političnih botrov in je propadel. Kaj bi s tabo. Petdeset let si že star in debel in čemerno gledaš. Le kdo bo takega najel, kdo? Zdaj smo še filozofiraš in prerazporejaš prihranke in podporo. Hja, sin ti je zabrusil, da sploh ne veš kaj je filozofija. Smrkavec, misli, da je vedež. No ja, na faksu mu zaenkrat gre dobro, drugi letnik. Pravi, da bo šel v Indijo in tam doktoriral iz njihove stare filozofije. Jaz bi raje videl, da bi študiral, kaj bolj donosnega, recimo pravo – on, pa filozofija. Zaradi mane lahko gre tudi v Ihan ali pa v Kenijo. Polnoleten je in zna poskrbeti zase. Saj ne rečem, zna zaslužiti, znajde se. Jebi ga, kar zrasel je. Saj bi mu rad pomagal, pa sem

ostal jebeno teslo. Tisto o filozofiji pa nima prav, ne nima! Saj smrkavec ne ve, da sem veliko stvari preštudiral, ko sem bil še varnostnik. Kar dvajset let sem vrataril in bral in bral. Kaj vse sem prebral. O, to je bila službica. Termovko s kavo, pa dober sendvič, ki mi ga je pripravila Joži, pa knjige. Nekaj časa sem celo obiskovala gimnazijo ob delu, da bi lahko šel študirat politologijo, pa, pa sem zaplaval. Hja, koliko zapiskov je bilo po zvezkih, koliko samosvoje filozofije, ki sem jo potem trosil po bifejih. Tako je to šlo, ja. Bifeji in veselice in pijanska politična filozofija, ki se je ponavljala kot stara plošča. To je šlo, dokler me ni Joži pahnila od sebe. Prisilila me je, da sem šel med bele halje – alkoholik. Stresem z glavo, vstanem in grem skozi park. Koder sonce pikne skozi liste, se mu nastavim. Grem naprej in gledam ljudi na ulici, kako so ujeti v mrežo hitenja. Na nek način sem srečen, le cvenka ni. Če pomislim, koliko denarja sem zmetal v špricerje in šnopčke in koliko vrčkov piva sem pretočil. Uf, bogataš bi bil. Madona smo ga srali. Nori kralji noči smo bili. Kaj mi je Joži zjutraj naročila, kaj da moram kupiti? Aja, ribe in paradižnik in mlado čebulo. Ribe, ja. Jaz sem tudi ena riba, riba sončarica, ki se tolsta in lena pomika po mestu, pomislim in grem naprej. Ja, Joži bo za kosilo pripravila ribe in mlad krompir, pa paradižnikovo solato. Jaz pa kar meditiram v tem parku. Glej si no to mularijo. Tisto packarijo vlečejo in se smejiijo, kašljajo in se smejiijo. Jaz jim ne zamerim, saj smo se tudi mi zadevali, seveda z alkoholom. Nam so bodočnost vsaj režirali, tem tukaj pa, ah, kaj me briga ... Dol bom moral, dol na tržnico. Mimo univerze, pa po stopnicah, pa čez most. Na drugi konec parka moram. Sem čez smo vlekli nočne niti. Kozlali smo v vodomet in si umišljali, da ustvarjamo rdeči raj. Klinc, pa rdeči raj. Zajebana zmeda se je nakotila. Glej glej, mične gospodične. A take kavbojke so zdaj v modi, take, na videz zlizane in močno oprijete. Seksi so. Kako že gre tista pesem, ki jo slišim vsak dan v tistem bifejčku, kamor zdaj hodim na kavo. Že vem: u, kaka ritkica, u kaka ritka – tako nekako. Pa res, kakšne ritke. Ej, jaz zdaj to lahko samo še gledam. Z Joži zmorem le še dvakrat na mesec, pa še takrat je le slinjenje in mučno porivanje. Ona bi rabila več, vem da bi. Vroča je, tale moja Joži, ta moja Štajerka. Jaz sem len star som. Kakšne frklje švigajo mimo? Mi smo si nove kavbojke ogulil z limono. Takrat so bile kavbojke nekaj zelo posebnega. Švercali smo jih iz Trsta. Ej, kje je že to. Dajmo, danes ne bo s prodajo sonca nič. Ta mladina ga ima dovolj v sebi. Danes sem preveč v spominih. Vanje se zavijam in nazadnje bom mumija, zavita v spomine. Zdjaj pa res moram dol. Uf, to prekleto kurje oko. Pa sem si obljubil, da si

bom kupil bolj udobne čevlje. Au, au, kako to bode. Glej, koliko mladine je v parku. Saj, mladina, klošarji, starke in golobi, pa še kakšen naključen primerek. U, kako bi se mi zdajle prilegla ena slivovka, ena sama, takole h kavi. Ne, tega ne bom več. Gremo, na drugi konec parka, pa dol na tržnico. Skoraj sem že čez park. O, a ni tam moj Žare, se začudim in se ustavim. Nerodno stopim, da me kurje oko še bolj zbode. On je, prekleto, da je on, pa tisto svetlolasko objema čez rame. Madonca, pa saj se tudi na drugih klopeh parčkajo. Tako je prav. Žare je tam, on je. O, poljubljata se, se vznemirjam. Madonca, kakšno ribo si je ujel. Doslej mi ni še nobene predstavil. No, no, za to je še čas. Ampak, mar nima predavanj. Ah, te si lahko izbira, tako kot punce. To ti je življenje. Mar naj grem tam mimo in ju zmotim. Misлил bo, da ga zalezujem. Nič. Mimo bom šel, pa bo kar bo. Stopam počasi. Kot da bi bil malce len turist.

»Stari, a španciramo?« mi Žare zapiči besede v hrbet. Počasi se obrnem in zagledam angela, ki se smehlja ob njem. Če so res angeli, potem je to ta punca; kakšen obrazek. Kar tiho sem in se prestopam. Joj, moje kurje oko. »O, sine,« le zajecijam in se skušam nasmehniti. »A tu poslušaj predavanja iz ljubezenske semantike,« se mi posreči zalepoumiti. Obraz si oblečem v strogo spoštljivost. Vidim, da sem ju presenetil. Takega nagovora najbrž od proletarca nista pričakovala. Ja, ja, sine, kaj pa ti veš o mojem vedenju. »Kaj, iz ljubezenske semantike,« se dekle zasmije. Odlepi se od Žareta in si popravi dolge zlatorumene lase. Lepo se nasmehne. Ta njen nasmeh, ta bi odtajal še tistega ledeneža, ki so ga našli v Avstrijskih Alpah. »Neka brezzvezna predavanja sem res izpustil,« se brani Žare. »Ti lahko predstavim Lenko,« zaletavo reče. »Lenka, to je moj oče,« nekako živčno reče. Za nekaj trenutkov sem zadržal mehko toploto v svoji grobi dlani. Njene tople oči v meni vzbudijo milino in razneženost. Iztisnem svoje ime in se komaj ločim od mehkode. Žare mi izčivka, da hodita že pol leta, Lenka pa pove, da študira novinarstvo in da je doma iz Slovenskih Konjic. Tudi ona Štajerka, no poglej, kakšno naključje, se nasmehnem nekam vase. Nameljem nekaj o tem, da obžalujem, da sem ju zmotil, pa da naj prideta kaj naokoli, da bi že bil čas, da bi jo tudi mami predstavil, da bo tega vesela.

Tako sem bil prevzet od snidenja, da zaidem v manjšo ozko ulico. Odločim se, da bom Joži, kar zamolčal tole srečanje. Res, kar zaneslo me je v to ozko ulico. Pred manjšo galerijo se ustavim. Zagledam se v majhno oljno sliko. Tihožitje z ribami in paradižnikom. Ribe topo gledajo. To me spomni, da moram takoj v ribarnico. Tako ali tako sem že zelo

pozen. Najboljše komade bodo prodali. Bom pa kupil tiste sardelice in jih pomagal čistiti. Pa bo šlo k vragu udobno branje časopisa pred kosilom. Odkimam z glavo in še enkrat pogledam topogleda ribe. Lenka, Lenka, mi pljusne v spominu. Kakšno ribo je ujel, kakšno ribo ... Moja Joži je bila bolj, bolj polna, bolj prsata riba, ko sem jo ulovil. Bilo je na Rožniku. S prijateljico je pogumno pila pivo. Gledal sem jo, kako je grodila trdo presto. Ko je nagnila vrček, se mi je to zdelo tako moško, tako odločno. Prisedel sem na leseno klop in jima naročil še eno pivo. Zaklepetali smo se. Povedala mi je, da dela v Rogu, da živi pri sestri, ki da je medicinska sestra v bolnici. Njena prijateljica je bila bolj tiha. Povedala je, da se naslednji mesec poroči. Tako se je začelo, tako ... Sami spomini. Dajmo, po ribe!

Saj sem vedel. Dobre komade so res že prodali. Kupim kilco sardelic in se napotim še k zelenjavi. Dolgo izbiram paradižnike. Premetavam mlado čebulo in izberem najbolj svežo. Takole otovorjen se napotim mimo Prešernovega spomenika. Tam je šele živahno. Koliko posedavk in posedavcev; poklicna zijala, turisti in zehavci. Čudne stvari se mi dogajajo. Vse mlade punce primerjam z Lenko. Ah, vse mlade so lepe, za nas vzdihovalce, starajoče ljubezenske sohe. Zdaj zdaj bo poldan, jaz pa še tukaj, se zdrznem. Za trenutek odložim vrečko na tla in se malce razgledam. Pa me spet zagradi panika. Menda nisem nerodno odložil vrečke in sem pomečkal paradižnike. Hitro vzdignem vrečko in preverim. Vse je v redu. Vonja čebule in rib mi pljusneta v obraz. Zakruli mi po črevesju. Droban pot mi stopi na čelo. Pogledam proti bifeju. Seveda, sok z radensko si bom naročil, pa domov. Pravzaprav bi si danes lahko naročil, kaj bolj konkretnega – takšno srečanje. Ne, žganih pijač, ne! Mogoče bi pa samo eno pivec, pivec za živce. Tako kot v dobrih starih časih. Tako tako, samo eno pivec bom spil, da nazdravim snidenju, ki se je danes zgodilo. Abstinenca gor ali dol. Eno pivo bom spil, mogoče dve. Do enih bom že doma, ko pride tudi Joži.

Zrinem se do proste mize in samozavestno naročim pivo. Kako tekne, kako tekne, po dveh letih. Kako to zaleže. Takoj si bolj mehak in odžejan. Dohtar mi je rekel, da bi se sčasoma lahko naučil kontroliranega pitja, da nisem bil še tako globoko notri. In tole bo zdaj prva lekcija, hudiča. Zdaj se počutim tako, da bi kar zapel. Tisto bi zapel – "dekle je po vodo šla na visoko planino. Je vodico zajemala je ribico ujela". To smo včasih peli na avtobusu, ko smo šli na sindikalni izlet. O, to si bi človek še želel. Taka romanja. Seveda je tudi 'kačja slina' krožila po avtobusu. Pa babe

smo ošlatavali. Pa se je zgodila tudi kakšna rekombinacija. Veseli časi, so to bili, veseli. Klinc, še eno pivo si bom naročil. U, tekne. Ja, tako gre to. Mulc si je ujel ribo, res dobro ribo. Kakšen angel, kakšen obrazek. Zdaj naj izbira, zdaj je mlad. In kaj sem jaz? En golobji drekec sem, to sem. Staro gre dol, mlado gre gor. Jaz sem pa Joži kar vzel. No, nekaj jih je bilo prej, ampak takrat smo se hitro ženili. Je že tako prav, mora že tako biti. Naj gre vsesкупaj v kurac, danes ima praznik. Pa če bi še vino kupil in bi z Joži nazdravila. Ne, ne, to ne smem. Takoj bi bil prepir v hiši. Pizda, sem ga najebal. Le kdo me bo zdaj pri petdesetih še zaposlil. Kakšen fuš bom že še staknil, drugega pa najbrž ne. Čez poletje bom delal pri tistem zidarju. Spet bodo zbadljivke in preklinjanje. On misli, da jaz lahko kar skačem po gradbišču. Plača pa pošteno, to pa. No, nekaj cvenka bo. Čakaj, a ne gre tamle profesor Listič. Madonca, da je on. Nekam pogrbljen je in še bolj star. Od kar sem ga poznal, je cucljal sadjavček. Vedno je butnil v našo bazo in si našel kakšen izgovor, da si je lahko naročil žganje. Včasih so to bili mokri čevlji, spet drugič je bila sopara, pa zoprna megla, pa pripeka in preprih. Zdaj je v pokoju. Na neki srednji šoli je poučeval zgodovino, in če je tako naneslo, tudi geografijo. Glede zgodovine sva se dostikrat sprla. Glej ga, a bo prišel sem. Upam, da ne. Ne bi rad, da se srečava, da bi videl, da spet pijem. Pa kaj, saj je bil tudi on na 'brušenju'. Ja, sporekala sva se okrog ta belih in okrog ta rdečih. Moj oče je nekaj časa bil pri ta belih potem pa je pobegnil in se skrival do konca vojne. Bil je mojster v pivovarni in je imel svojo filozofijo, res svojo. Kadar si je zavihal svoje mogočen bele brke, malce pohrkal in si pritegnil vrček piva, se je začelo njegovo predavanje o lenem in neodgovornem delavstvu, ki da samo pravice terja. No, Listič jo je stisnil mimo. Tale kreatura, tale listič ... Kar naprej je iz žepov vlačil neke lističe. Zdaj je že na drugi strani ulice. Še kar živahno gre. In kot ponavadi tišči levo roko v suknjič. Stavim, da bo pri semaforju, med tem ko bo čakal, iz žepa potegnil kakšen listič. Pa ga je res. Pogleduje na listič in na semafor. Ej, listič listič.

Moje ribice, moje ribice, se spomnim. Plačam in se vzdignem. Prijetna lenivost se je razlezla v glavo in noge. Težko hodim. Dol me vleče. V parku bi najraje spet sedel. Po kosilu bom šel spet ven. Kar čutim, da bom spet riba, ki bo plula po mestu. Ja, stara težka riba bom, z izbuljenimi očmi in z mrtvim repom.

SANJALCI

Peroni dnevov so se izpraznili in mape so zamenjale lastnika; mape, v katerih je popisano neko otroštvo, pa celo vsebnost soli v solzah; da, celo to so izmerili in popisali. In marmelada si je našla zatočišče v luknjastih zobeh. Pa še kaj. Jagodna zobna krema iztisnjena na ogledalo in spačen nasmeh bodočega samomorilca, ki so mu s tabletami odvzeli upanje na samodrešitev. Čez mostove so nesli upanja, podprta z univerzitetnim pridihom izobraženosti in bombe so odvzele mladost postarani ideologiji. Prekaljene oči so se navadile gledati nove reklame in nove zagorele noge na najljubši ulici, kjer se da videti tako lepe obraze, da pomisliš, da si res že onkraj vsega dobrega in lepega, ne pa mogočega. Če je res minevanje, potem je vse zaman; še sanje so samo usedlina, kavna usedlina v možganih, ki ti prerokujejo preteklost bodočnosti. Samota ni za volkove, ki so se civilizirali in ne žrejo več človeškega mesa, ampak ga samo izkoriščajo. Ja, svetli novi kapitalizem, ki liže pragove nadzemske sreče in ti nadene ovratnico dobičkonosnosti. Olimpijske igre so mimo, sem ravnokar izvedel. Ah, bele vrtnice iz Aten. Ja, sedel sem na predpražniku in sem sanjal. Sanjal sem, da sem se vozil z grškimi starimi ladjami in da sem pesnil. Menda sem kar v sanjah pisal pesmi. In nenadoma sem bil nek polbog ali kaj. Daroval sem vetrove in prisilil žito, da je v enem samem tednu dozorelo. Tisti predpražnik je ležal v vrtu, pod lipo, v nekem predmestnem zakotju, kjer so ležale injekcijske igle in je smrdelo po scanju in po starih kondomih. Tam sem takrat iskal nove oblike sobivanja, nove

ideologije, pa sem naletel na same zavržene kreature, ki so imele to srečo, da so še biološko funkcionirale. In prav v tistem poletju je prišla preprosta razglednica iz Grčije. Nič posebnega, samo pozdrav. Pa se mi je zdelo, da je bil na razglednici vonj njenega parfuma. Najbrž se mi je res zdelo. Ali pa sem spet samo sanjal. Hm, Grčija!? Kamenje, olive, črno težko vino in modna parišča za tečne in razvajene snobovske turiste, ki mislijo, da so prav oni odbrani za večnost, da so takorekoč seme večnosti. Pot me bo izmučila, saj vem. Hočem tja gor, kjer golobi aristokratsko zrejo na mesto, in kjer bom našel nekaj sanjalcev. Ti so že zdavnaj zaloputnil vrata reklamam in udobju klimatiziranih gajb. Skoraj vsi so mlajši od mene in si pljuvajo v vsakdanjo skledo nezmožnosti. Ja, pa kdo jim je kriv, da so se znebili nadzorovanega kakanja in obetov. Zdaj samo še sanjarijo, kaj da bodo naredili in kje bodo pili in se na druge načine zadevali. Saj jim ne očitam, ker sem tudi jaz zadet, pa še kako zadet; od tablet, od sivečih las, od utopije, od zrcal v meni, od časa, ki me je pregnetal v nekoristno žroč žival, ki še razmišlja. In to je to; mislim, da bi si izmislil nove sanje. Mar je res pomembno, da si realen v sanjskem svetu. Tip, ki je z nekim letalcem obletel svet, je rekel, da je svet še vedno okrogel. Ja kakšen pa naj bi bil? Ha, svet, debela sanjajoča glava. Bog bo pa rekel, da se ni šaliti z njegovo kibernetiko, da on vse ve, pa ne pove vsega. Tako bo rekel, da. In spet bo poslal kakšnega preroka na kakšno goro – a zato tako rinejo v hribe, glej no; mar je tudi to programirano – in ta prerok bo rekel: bratje in sestre, prišli ste v luč, ki vas bo pre naredila. Zdaj boste nova civilizacija, zaznamovana z sanjami. Vse kar boste sanjali, vse se vam bo uresničilo. Sanje so informacija, sanje so napotilo, sanje so komunikacije njega z vami osebno. Praporščaki ateizma so si zavezali nove kravate in so se zaobljubili novim bogovom. Mi, ki smo sanjali zelene livade in konje in oblake, pa smo padli v navadne službe in smo se začeli utaplajti v holesterolu in alkoholu. Oboje je božje, oboje opaja, oboje je nuja, da te ni, ko te ni. In kako naj tem kavzihijem dopovem, da smo včasih brenkali na kitare in udarniško gradili, recimo, vaško plesišče. Kako, naj jim povem, da smo brezplačno kopali jame za telefon in smo šli v delovne brigade nekam na jug. Kako naj jim povem, da smo letali v diskoteke in smo šlatali punce in se pijani ljubili v temnih vežah v starem delu mesta. Kako naj jim povem, da smo leteli skozi oblake neke prihodnosti, ki se je končala še preden se je zares začela. Krokarni politike so odnesli svetle gumbe iz naših uniform. Ti sanjalci ne vedo, da so zametek nekega propada.

Glej, a ni tam!? Pa je, pa je! Tipček je včasih sedel v udobni pisarni.

Baje je imel celo svoje podjetje. Ja, pa ga zdaj poglej. Kinka na klopici in si nekaj mrmra sam sebi. Pravijo, da se je preveč zapil, da ni zmogel, da je bil prepošten, da ga je sesulo. In je prišel med nas, med profesionalne sanjalce, ki si upamo preštrevati oblake in se smejemo mobilizarnima hordam zbeganih potrošnikov, ki ne vedo več, kateri reklami bi nasedli. Naše geslo je: živite eno življenje, dobite dve. Ja, glej ga. Melje s prsti in še kar naprej nekaj žebra, Čevlje ima brezhibno čiste, celo obleka je nekako usklajena z njim. Ne, ne bom šel mimo. Preveč bi me oblegal s svojo trmasto filozofijo, s svojo patološko zgovornostjo, ki mu je včasih omogočila, da si je ustvaril majčkeno bogastvo. Ja, dobesedno prigovoril si ga je. Na videz sem ga poznal že prej, saj je stanoval v isti blokovski soseski kot jaz. Menda je bil v majhni garsonjeri, jedel pice in pridno študiral, dokler, dokler se niso znašli tanki na Celovski in so ga potegnili v politiko. Takrat je že bil magister, če se ne motim. Moral bom po blatni poti okrog njega pa gor v breg. Jezi me ta moča, ta dež. Poletje je bilo kar v redu. Grizel sem lubenice in olupke veličastno metal v Ljubljano. Domišljjal sem si, da so to moje sanjske ladjice, ki vozijo mojo nečimernost nekam v daljave, kjer so ribe večje od domišljije. Pa res, kaj je bilo prej, ideja ali stvarstvo samo. Najbrž je še prezgodaj, da bi si lahko ogledal speče obraze sanjalcev. Zdaj so še spodaj v mestu in si nabirajo samoprispevke za alkoholno indoktrinacijo. Moral bi tja gor zvečer. Takrat poselijo sence in si odjemljejo bremena samozavedanja. Človek, kaj je že to? Prekleta sem zadihan. Preveč vlage je v zraku. Menda bo spet dež. Pa bi lahko v službi pogledal na tisto internetno stran, kam potujejo oblaki nad Evropo. Briga me. Sejem zelenja nad mano bo usahnil in kislja jesen bo lezla v kosti. Jaz pa bom z majhnim nožičem rezal debele hruške in ostanke metal dol na parkirišče. Nemarno, vem, da je to nemarno, ampak, tak sem. Butasto bom gledal po ostalih blokkih in zehal v popoldneve. Spodaj pa bo mularija uganjala vragolije na rolkah. In Marija bo prišla dvakrat na teden, da leževa skupaj, da se nasitiva, da si poveva, kako zajebano je to življenje. Njen mož, da nič več ne zmore, da ga v službi tako pomolzejo ... Njene velike preproste oči so me vedno zajele v neko odrešenje. Njena koža še vedno diši po sanjah, le, no, včasih kar preveč spi. Takrat se smili sama sebi in zganja moralni cirkus. Jaz pa jo tolažim, da je življenje preveč preprosto, da bi ga komplicirali s temi moralnimi olupki. Saj bi tudi jaz lahko zibal otroke in se naprezal, da bi lahko tekmovali z vrstniki: »Maji smo kupili nov računalnik. Ga pač mora imeti, zdaj bo študirala,« se mi je včeraj Marija izpovedovala. Seveda, seveda, se razume, nov računalnik... In kaj,

diplomirala bo, če bo. In potem se bo postavila v vrsto na zavodu za zaposlovanje. Letala bo na razgovore, se urejala in obupno gledala oglase. Jo že kar vidim, res. Ja, čedna je, čedna. Kaj bi sanjal o tej lepoti. O, še nekaj ovinkov in bom zgoraj.

Mesto pod mano utripa in se utaplja v svoji ihti. Strehe, rdeče in rjave strehe in bakrena patina na zvonikih. Molitve so nekje v zraku, Bog jih analizira. Pa res, mar smo poskusna civilizacija? Vsa verstva imajo nekakšne cerkve in vse se zgleduje po raketah: zvoniki, minareti, stupe. Prihajamo iz uma, da bi um postali. Sanjam, cele dneve samo sanjam. Pa bom res samo še sanjal. Kupil si bom staro hišo nekje na podeželju, omislil si bom psa in vinski sod. Sedel bom na sončku, ga cuzal in se lenil. Potem bom težak in pripravljen za onkraj. Meni je dovolj teh map in teh večnih izpraševanj. Mogoče so mi vsadili kakšen čip v glavo in nadzorujejo tudi moje sanje. Mi smo najbrž nova civilizacija, civilizacija sanjalcev. Svoboda je le igrača usode, kajne? Pa jih res ni, nikogar ni. Sam bom moral pokaditi nekaj cigaret se nakašljati in si dopovedati, da je smisel v kosilu in v spanju. Odpočitek od hoje in sanj. Pa spet sanje in spet mape. Telo je le navaden kup dreka. Zavzemajo se za zdrav način življenja. Korenček in tek. Bedaki. Najprej se naširajo, potem pa tablete za holesterol. Če bi imeli prave sanje, bi prav živeli. Tako pa si dopuščajo, da jim drugi vsiljujejo sanje. Joj, gobec me peče. Preveč kadim. Tamle je grad. To pa so bile sanje, imeti grad. In tisti ki ga je sanjal, ga je dosanjal. Zdaj so drugačni sanjalci. Kje ste moji sanjalci?

Nič, nazaj bo treba, dol med golobe in hrup in kavarne. Moj dedi mi je zmeraj govoril, da so vedno za teboj, da vse vedo, da vse zmorejo. In da te dajo v mape in v arhive. Noben sistem ne prenese sanjalcev, prav noben. In če bi svobodni sanjalci ustanovili svojo državo? Kako bi to bilo. Ah ne, utopija, utopija! Duha bom moral vaditi v potrpljenju in v popolni vdanosti telesu. Neskladje je v meni. Fiziologija sanj se mi je nekako zamašila. Nimam pravih sanj, nimam pravih vizij. Ne, zdaj grem dol in si bom kupil liter, ne liter, samo buteljko dobrega izbranega vina in bom skušal najti ulične sanjalce, da zapremo okna dnevu, ki nosi probleme. Problemi so samo v glavah. Nesmrtni so samo sanje in vesolje. Prah si in v prah se povrneš, tako pridigajo. Joj, in vesoljski sesalec te poseša v vroče žrelo novega nastajanja. Stari, lepo počasi navzdol, pa v trgovino. Graščaki so že vedeli, zakaj so postavljali te gradove na hribe. Kar je spodaj, je spodaj in bo spodaj. Zdaj so steklene palače in moderne zvižace za ubijanje. Ja, sposodil si bom sanje in se preselil v drug svet. Ta me dela bolnega. Včasih

si želim, da bi bil samo breza, tiha breza. Jaz sem samo pešec v ozvezdju tujih sanj. Ja, ja, kar lepo po cesti navzdol. Tu se je kotalila naša mladost in prvi poskusi opojev in punce v rdečih trenirkah in štiriperesna deteljica v vratarnici, ko sem še delal, da sem si zaslužil za potovanje. Štiriperesna deteljica!? Kasneje sem jo sam našel na čuden način. Šel sem v antikvariat in sem kupil neko staro knjigo; nič posebnega, povprečen roman, ampak, notri je bila štiriperesna deteljica. Tisto knjigo še imam. Morda je že preveč knjig v moji zatohli jazbini, morda ... Vse te knjige, to so tuje sanje. Herbarij sanj, tako ...! In zdaj sem vitez sanjalcev. Dosanjali bomo nove ulice z novimi obrazi. Fluorescentne punce bodo nosile naše seme v nove galaksije in bomo pomnoženi z besedami in z mesom. Nekdo gre za mano. Joy, menda bom spet v kakšni mapi. Hitro, hitro dol, pa v ulice. Čimprej moram kupiti vino in najti kakšnega sanjalca, da uskladiva frekvenco sanjanja. Za trenutek se ozrem. Neko dekle teče dol. Trak ima v laseh in črne oprijete elastične hlače. Hoče biti vitka, hoče biti zaželena, hoče biti kar naprej idealen seksualni objekt. Njihove sanje niso naše, mi smo plemeniti sanjalci. Oddahnem si. Ne bo nove mape. O, kako lep dan, darovan sanjalcem na ulicah nekega močvirja.

SENCA

Šla sva vzdolž labirinta sanj in se igrala bele zajčke. Nos mi je rdel v zimsko noč in skušal ujeti vsaj kakšno snežinko, ta čudoviti kristal odžeganja. Pa ni bilo nič. Spačenka v izložbi se mi je zdela prikupno zavita v neko estetsko uganko, ki v jutru ponudi rešitev – z jutrom so izginenjanja nuja; celo vampirji gredo nazaj v svoje domišljije. Eden tistih sem, ki prodajajo spanec za dnevne kimavice v udobnih posteljah. Zrinem se čez stopnišče in pridem na osvetljeno ploščad. Neka mularija se zaganja po poledenelem pločniku in vrešči, da se vreščanje odbija od betonskih konstrukcij, ki vase zapirajo neznanske količine individualnega trpljenja; in potem odtočne cevi odtočijo solze, spermo, presnovke tablet in bruhanja, pa menstrualno kri, in navadno sranje in scanje. Nova orientacija prostora. Vse je še tam, le jaz sem v trenutku lahko drugje. Mraz je, danes je mraz. Skozi tanke hlače mi leze gor, prav do kosmatih jajc, ki proizvajajo neko iluzijo, da bi se lahko nadaljeval, če bi usoda tako hotela. Mulci so bezljavi. Padajo na rit in se krohočejo. Smrklje razmetavajo lase in švigajo v temo s pogledi; najbrž iščejo objekt za slinasto preizkušanje. Takole, v kakšni temni veži, pljuneš žvečilni gumi na tla, potegneš tipčka nase, ga poskusiš, se zaslinita, on hoče še nekaj več, sili z roko v hlače, ti pa sama sebi smrdiš in mu ne pustiš, da bi ti šaril po sluznjavi. Potem pokadita še majčkeno travnato tolažbo in se ne sprašujeta, kaj bo jutri in zakaj megla riše obraze na šipe mestnih avtobusov. Vse utripa, vse nori v izničenje, ki je tako prekleto nujno, kot dež na solato. Nekaj časa stojim

in gledam drsače. Ha, generacija obešenih ključev okrog vratu, majoneze in računalniških iger. Univerza jih bo zavrnila, tovarne jih že zdavnaj ne potrebujejo več; odvečniki! Kaj pa ti, moja spremljevalka, tebe kaj zebe? Rekel bi, da ne, da ti je vseeno. Zvesto se razsuvaš ob meni in mi slediš skozi moje teme. Vem, ti obožuješ luči, jaz pa temo. Popolna sva. Znala sva zvariti nasprotja in se valiva skozi življenje kot en sam organizem, ki je bil naplojen v temnem gozdu in vržen med beton. Mar naj se udejanjiva v tej sivini, kjer so najini odtenki tako nepomembni. Ti si nocoj res muhasta. Zbadaš me, da sem prepočasen, da se skozi mesto vlačim kot kakšen starec, ki šklepeče s protezo in smrdi po urinu. Pa res, tu smrdi po urinu, tu je cenena gostilna, kjer se nacejajo delavci iz bližnje tovarne. Malo naprej je star oguljen zid, ki kaže strukturo rdečih zidakov in sive proge. Tam, tam si se rada grela, kot mačka si se grela, ko sva čakala, kdo ve na kaj sva čakala. Poslušala sva glasbo iz slušalk, žvečila sva sendvič in gledala mimoidoče, ki so hiteli skozi prah ulic in si izposojali najin nasmeh, da so bili videti spodobnejši. Se spomniš tistega pomladnega dne, ko je tod mimo šla tista punca. Imela je prekleto kratko krilo in ti si v trenutku postala ljubosumna. Očitala si mi, da sem te začel zanemarjati in da te nameravam zapustiti – le kako bi te zapustil, ker si ti moja najzvestejša somesnica. Mene so res fascinirale tiste noge. Bedasto sem si predstavljal, da bi se seznanil s tisto punco, da bi ovohaval volhkost njenega spola in bi potem skuhalo špagete. Mmm, špageti, z olivnim oljem, svežimi paradizniki in česnom, ja, pa veliko parmezana gor. Sanjal sem o tem, da bi potem kadila na mojem balkonu in ti bi sedela tam in naju gledala. Naenkrat bi postala obema last. Kaj, da razmišljam o seksu v troje. Zakaj pa ne. Morala je pretesno obuvalo za današnjo modo, ljubica. Greva lepo naprej. Prekleto gloda mraz. Tebi je lahko, ti si zavita v usnje svojega večnega jaza, jaz pa sem mesena urbana opica, ki jo zebe, ki joče, ki seksa, ki se zastruplja in buli v razne ekrane, da bi se prepoznala. Vrtinec vrišča nama udari v hrbet. Mularija se še lovi po zaledenem parkirišču. Okrog devetih zvečer je, december. Saj res, ljubica, kako bova letos praznovala novo leto. Imaš kakšen predlog. Jaz bi bil kar doma, veš. Prižgala bi sveče, pila bi vino in se muckala. Glasba bi izšumevala skoz najino zavest in midva bi se razstelesila. Novo leto, ja. Glej, koliko luči, še na obrazih mimohodnikov so luči. S temi iluzijami si svetijo skozi lastno dušno temino. Zakovani so v lastne zakonitosti in mrko žrejo svoj vsakdanjik, ki jim je že zdavnaj posrkal smisel za pravo življenje. Midva, midva pa sva pijana sama sebe. Rada se imava; in to je največ, kar zmoreva v tej betonski zi-

belki urbane civilizacije. Še lani sva sanjala, da bova šla nekam v Južno Ameriko. Nič, ni denarja. Tropske ribice naj kar same plavajo v lagunah, tudi teh ne bova videla. O, palme, sanjati palme v tem mrazu. Palme, da palme. Midva se valjava pod njimi in se igrava rajska naseljenca. Pod tistim soncem si ti tako mogočna, tako zvesta moji postavnosti, tako ljubeča, prastvariteljska, samo moja. Zdajle, pod to kričečo cestno osvetljava, bi te lahko poljubil, a me preveč zebe. Moje ustnice so se zaklenile. Mraz je zaklenil vse moje poljube, a jih bo rum odklenil, saj veš. Kadar se nacedim žganja, sem ves razlezen, drugače osmislen. Ti si takrat tiho in cmiháš v kakšnem kotu. Bojiš se, da me boš prezgodaj izgubila. Ljubka si nocoj, razigrana. Zdaj si ob meni, zdaj dirjaš pred mano. O, glej, izložba cvetličarne. Gerbere, oranžne gerbere, mar niso čudovite. Ko bom imel rojstni dan, mi kupi gerbere, prav take, veš. Lani si mi kupila vazo, ki pa sem jo potem napolnil z nekim slabo sestavljenim aranžmajem. Pustil sem ga, da se je posušil, da se je izživel. Meni se nocoj sanja o južnih lepoticah, takih prsatih, ki te pošteno izsemenijo, da si potem samo še izpljunek v času in prostoru. Iz sluzi v sluz. Opsa, skoraj mi je spodrsnilo. Ti se mi pa režiš, ker se tebi nikoli kaj takega ne primeri. Ne, ne greva še domov. Pohajkovala bova po mestu in se preverjala v obrazih. Več kot se jih bo obrnilo proč, bolj bova sama. Betonska samota je to, veš. Midva si jo priznavava, vsi ostali pa jo skušajo izživeti v večni zlaganosti. Prav, šla bova v lokalček, kjer se trudi tisti saksofonist. Tebi je všeč, saj vem. Sama si mi govorila o tem. V mislih si mu poljubljala prste, polne svetlobe in prstanov. Nikoli mu nisi videla oči, pa si sanjala o tem, kako bi mu jih poselila. Begala te je njegova spotegnjena postava, ki je vsa prelomljena iztiskala zvoke. Ti si sanjala te zvoke v najini spalnici. Mene v teh sanjah ni bilo; bil je samo on, ki bi ti raztegnil noč v neko dokončno neskončnost, kjer bi se poenotila s prasnovo. Ne sitnari, tja bova šla. Spil bom samo nekaj malega, mogoče čaj, mogoče samo žganje, mogoče pa kavo. Ah, glej, tam gre najin znanec. Ne, nocoj se mu bova izognila. Ne da se mi poslušati njegovih računalniških umotvorov, pa kaj vse je nabrskal iz informacijske poplave. Ekrančke ima namesto oči in večne elektronske sanje. Menda živi samo še od na dom naročenih pic in si domišlja, da bo našel kombinacijo, da bo lahko varal banke. Naj ima te iluzije, tudi on bo prhnina ... Vstopiva v mračine lokala. Tu se kar nekam razgubiš. Povsem sprhniš in me zapuščaš. Pomešala si se med klepetave pivce in plesalce. Tu je zdaj nekaj novega. Veliko mladcev je in mladenk. O, kako lepe so, sveže, razgaljene, organizirano premišljene; bohotno meso, ki to hoče in

zmore. Za užitek gre, za užitek, draga moja. Hej, pa te zagledam. Ob steni si in piješ. Piješ, hm, spet, pivo, v tem mrazu pivo. Potem si bova dihala v dlani in čakala, da se nama razpre nebo, da bova usmiljena do najinih hormonov, ki so pretočeni v najino butljivo kri. Zakaj me zdaj spreminjaš s temi tvojimi kreacijami in razgaljanji. Ti si angel mojega mesa, ti si smisel temnega odseva mojih strasti, ti si črna golobica mojih juter ... Dolgo ne bova zdržala tu notri, kajne? Preveč osamljenih obrazov je in preveč dima, ki zagrinja najino spogledljivost. Kar poglej vse te razkazovalke: mlade so in lepo dišijo. Kar ne zmorejo parfumi, zmorejo njihove oči, ki izžigajo še zadnji dvom v nagonkost. Vidiš, to so angeli navidezne pohote. Tako sami, tako prekleto sami so v svojih betonskih kletkah in tako neudejanjenji, nezaznavni, sami vase izvrženi in od potrošništva prežvečeni. Grevi ven, kjer je sejem svetlobe v temi. Noč hladno tuli med betonske kanale. Kovinski premikalniki z izbuljenimi lučmi zajemajo cesto podse in se poljubljajo z mestnimi lučmi. Ti se plaziš ob meni. Nacedita si se ga, vsega, dima in alkohola. Tu in tam te zmanjka v temnih prehodih. Svatovala bova na poroki zarje z jutrom. Takrat se ti razživiš in zrasteš v ukazovalko. Hočeš, da se osmislim vate. Na vogalu, ob gladkem belem zidu, dolgo stojiva. Tu sva enkrat vlekla travo in se delala, da blazno uživava. Pa ni bilo nič, prav nič, le potrnost se je še bolj zaredila in je rasla v togoto, ki je zahtevala nekaj vrčkov piva, v bližnjem zanikrnem bifeju. Naslonila si se na zid in čakaš, da te bom poljubil. Nocoj, ne! Ti si moja druga praznina. Pa sploh veš, kako boli ta votlost. In jutri, ko bo megla, boš ti lepo ostala doma in jaz bom moral ven, da bi nama osmislil eksistenco. Kam sploh hočeva, v nič, ki je v vsem, če si samotni v sebi. Doma sva. Ko bom ugasnil luči, te ne bo več. Tvoja zvestoba umre s temo.

SMETNJAKI

Sajevina noči se mi lepi na obraz, ko stopam skozi park in si hočem odpočiti trudne noge; velik kos mesta sem prehodil. Tlesknem na klop. Menda bo jutri nek praznik, dan državnosti ali nekaj takega. Samotno je tu. Za hrbtom se bohota sodna palača. Ne maram tiste stavbe. Srhne me, kadar jo zagledam – vsa tista zasliševanja, vsa tista podtikanja v osemdesetih – nekomu ni bilo všeč, da sem bil tam, kjer sem bil. Končalo se je z javnim opominom na oglasni deski v podjetju. Pustota spominov ... Ta sopara jih lepi v pogačo pozabe. Moral bi se zamakniti do Šabota v Šiško. Šabo, Šabo, najina nora preteklost, mi cincne v glavi. Danes ne, danes ne grem v Šiško. Še na pivo bom šel v bližnji bife.

Stopim v ulico, kjer je stanovala Mina. Smrad je še vedno pristen, divje puhtav. Na notranjem dvorišču so bili včasih zgneteni smetnjaki, zdaj pa tam kraljuje nov svetleč zabojnik z rdečebelimi črtami ob straneh in na kolesih, z napol privzdignjenim pokrovom. Ja, ja, včasih so se tu valjali plastični in kovinski smetnjaki; včasih sem tu sejal hrepenenje ... Nekaj časa stojim in se razgledujem po pročeljih, ki se nagibajo nadme. Spomini – ta sopara. Toliko vsega je v glavi; življenje se je skoncentriralo kot paradižnik v tubi. Počasi privzdignem oči in poiščem okno, za katerim je včasih lebdel Minin obraz. Zdaj tam zgoraj miglja utišana luč. Tam zdaj stanuje neka delavka v tobačni tovarni; iz juga je prišla. Uf, kako me je nadrla, ko sem neko nedeljsko popoldne spet iskal Mino. Vljudno sem jo vprašal, če je tu Mina, ona pa mi je renče rekla: »Da ovdje nema nikakve

mine, da ovdje nije ratište, i idi u pičku materinu.«

Komaj sem ji pojasnil, da iščem Minko, uslužbenko na banki. Potem mi je le povedala, da se je Minka preselila k svojemu dedcu v novo naselje, v vrstne hiše. Nisem hotel biti vsiljiv, ampak sem hotel samo še enkrat videti stanovanje, kjer sem se večkrat zazibal v odmislek. Bolj kot za seks, je šlo za izpovedovanje. Šepetala sva v noči, cucljala vino, se nežila in se z besedami očičevala sprotnih stisk. Zнала me je poslušati, jaz pa njo tudi, kadar je objokovala svoje iluzije – opustila je študij ekonomije, zaposlila se je, se udejanila v neki politični stranki, kjer je našla okravatnega gospoda, ki ji je obljubljal veliko kariero, pa se je izkazalo, da potrebuje le tajnico in gospodinjo. Hm, prepisovanje strankarskih referatov, večne pogostitve raznih vplivnežev, izrezovanje vseh člankov, kjer je bil gospod omenjen, pa šole elitizma, oblačenje, načini sprejemanja strank na domačih zabavah, nov bonton, nov zajeban svet ...

Navadila se je na dobra vina; kako tudi ne, vsi tisti banketi in prave zmagoslavne bakanalije po vinorodnih volilnih okoliših. Ostala sva prijateljca. Tudi v njuni hiši sem že prespal. Njen mož, je res uglajen politik, poln neke ideologije, ki jo blago siplje okrog sebe. Ampak v stanovanju, tam zgoraj, nama je bilo lepše. Špageti in nove in nove omake, pa dolge deževne nedelje, ko sva se razstavljala v atome ljubezni, da sva z njimi napolnila čas, ki se je za naju ustavil za tistimi okni. Včasih, kadar sem debelo zamujal, so špageti, hrenovke in pripravljen narezek, romali v smetnjake. Tudi kakšna buteljka vina je cmoknila v smeti. Kadar je bila malce manj jezna, je buteljko postavila ob smetnjake, da jo je lahko upokojeni poštar pobral. Enkrat sem jo celo jaz pobral. Obrisal sem jo, jo vtaknil v žep bunde, in si upal k njej. Pa sva jo vendarle spila – tisto še, potem pa nič več. Glej no, kakšna simbolika. Takrat mi je že naznanila, da zdaj hodi k maši in da bodo najina nedeljska kosila odpadla. Čez nekaj tednov so se stvari razjasnile. Povedala mi je, da je zdaj našla pravega moškega in da sva lahko samo prijateljca. O selitvi mi takrat še ni govorila. Minka, tiste luči tam zgoraj in špageti v smetnjakih ... Da, smetnjaki ...

Grem v bližnji bife in si z olajšanjem naročim pivo. Lokal je še ohranil nekaj tiste stare vonljivosti in preprostosti, le natakariče so bile nove. Ne vem, kaj mi je nocoj. V glavi mi rastejo smetnjaki. Zdrsnem v čas, ko so mi smetnjaki veliko pomenili, ko so mi prinesli kakšen priboljšek. Pivo mi tekne in spomini se pahljačasto odpirajo.

Ja, ko sem bil šoloobvezen otrok, so me vtaknili v nek zavod, kjer so me zdrsirali v čustvenega pohabljenca. Jaz in Šabo sva rada opletala ok-

rog kuhinje, ker sva bila kar naprej lačna. Pogostokrat se je zgodilo, da so naju kaznovali na prav poseben način – nisva smela na kosilo, jebemti, a! No ja, saj sva res kakšno ušpičila, ampak kosilo, to je pa bilo kruto. Vedela sva, da kuharice rade prosijo močnejše fante, da jim odnesejo smetnjak do zbirališča ostalih smetnjakov, od tam pa prinesejo praznega. In kadar sva bila brez kosila, naju je vleklo proti kuhinji – tiste vonjave. Dežurni vzgojitelj nama je dovolil enourni prost sprehod po dvorišču, in sva se zmuznila do zadnjih vrat kuhinje. Ostalim se je zdelo nošenje smeti poniževalno, nama, ha, nama pa je to pripomoglo k dodatni hrani, tudi kadar sva bila na kosilu. No, kadar sva bila brez kosila, so se kuharice še posebej potrudile za naju. Res, bile so tudi one strogo nadzorovane, ampak zvijačnost je povsod doma. Zavile so nama kruh in meso v več kosov papirja in vseskupaj spretno skrile v smeti na vrhu, med ostanke solate in jušnih kosti. Nisva se zmenila za smrad, ki je puhtinil iz smeti, saj se ga skrita hrana ni navlekla po tistih nekaj korakih do zakotja, kjer so bili smetnjaki. Seveda sva morala tisto malico hitro pojesti, kajti, če sva se predolgo obirala naju je poiskal dežurni vzgojitelj. Včasih je nama tudi spodletelo, saj sva imela tudi strožje nadzorstvo. Še posebej nevarno je bilo, kadar je bil dežuren prav najin vzgojitelj, najin skupinovodja. Zdelo se je, da celo uživa, kadar sva bila brez kosila. Opazoval naju je, kako se smukava okrog skladišč in zadnjih vrat kuhinje. Prilezel je do naju in nama rekel: »Kaj cucka, vohata hrano, kaj! Vaju bomo že naučili discipline!« Pa vendarle je dovolil, da sva odnesla smetnjak, v zakotje pa nam na srečo ni sledil. Ja, ja, tisti smetnjaki, preklemano težki smetnjaki za dvanajstletnika. Šabo jih je imel že trinajst in pol, močan je bil. Kar nekajkrat me je oster kovinski rob smetnjaka odrgnil po peti, pa se nisem zmenil za tiste skeline. So bile pa tudi vzgojiteljice, ki so neutrudno vohljale za nama in si tako delale ugled pri ravnatelju, ki se mu je začelo dozdevati, da je ta zavod nekakšna kaznilnica in ne ... saj ni pomembno, kaj je bila ta ustanova. Da, da, tiste smrklaste vzgojiteljice, ki so še študirale in so bile polne psihologiranja. Lezle so za nama in sva morala pustiti smetnjak tam, pograbit praznega in ga nesti nazaj. Do smetnjakov bi sicer lahko prišla po obveznih učnih urah, a se je malica preveč spridila med tistimi smetmi; navlekla se je smradu, skozi papir je prodrla sluzasta smradnina – če bi takrat bile plastične vrečke. In tako nama je krulilo vse do večerje, potem pa mlečen riž, sranje! In proti koncu šolskega leta, je najinemu vzgojitelju postalo sumljivo to smetarjenje. Zdaj je šel tudi on za nama in nama govoril: »Vidita, vsak mora nosit svoj križ, vsak!« ko sva smetnjak odložila, ga je

odprl, malce pobrskljal po zgornjih smeteh, se nakremžil in tlesknil pokrov nazaj. Seveda so zasliševali tudi kuharice in malic je bilo čedalje manj ... Smetnjaki, smetnjaki ...

Pa so se mi res naselili v glavo. Če bi zdajle zazelal, bi iz mene zadišalo po smeteh, ki so se nabrale v vseh teh letih. Pa ne bomo moralizirali, nocoj pa res ne. Pivce teče, natararica je dovolj sveža, da imaš iluzije. Še eno pivo, ja, veliko, z bogato peno. In jutri je dan državnosti – zastave, cvetje, ah to je bilo včasih, zdaj so samo politične fraze in zdraharije, ljudje pa zlezejo na morje. Vse tiste kolone. Scvrejo se že v kolonah, potem se pečejo še na soncu. Nek smisel mora biti tudi v tem. Biološko razkazovanje teles, biološko potrjevanje. Lepota telesa in čredni nagon; če gredo tja vsi, moram pa še jaz, moram pa še jaz, tako nekako jim zazveni v glavi. Zagledam se v sliko na steni – neka abstrakcija. Cvetenje jaza, bi ji dal naslov. Mehčam se. Lezem v vato spominov.

E moj Šabo. Leta so ga zajebala. Postal je skoraj slep, zdaj vidi samo še svetlobo. Ah, kje so zdaj tiste noči, ko sva vragovala po beznicah. Hm, skoraj slep, jasno, telefonist, nekje v Šiški. Pa smo spet pri smetnjakih.

Neko nedeljsko jutro me pokliče in me povabi na kolesarjenje. Kolesarjenje, on slep, pa kolesarjenje? Razložil mi je, da je kupil tandem, povsem novo kolo za dva. Uvozil mu ga je bratranec iz Nemčije. In res, ko sem prišel do njega, je bil v kolesarnici res nov tandem. Takoj sva se odpravila na vožnjo po okolici. Še kar dobro nama je šlo. Popoldan pa sva jo mahnila kar do Škofje Loke. Vedel sem, kako bo potekal ta izlet, pivce tu, sadjavček tam, ja, ja. Tema naju je zalotila v predmestju. Privoščila sva si še obilno večerjo, kajpak sva jo tudi dobro zalila. Komaj sva speljala izpred tiste gostilne. To je bilo smejanja. Odvijugala sva čez Pržanjski hrib in na klančini zletela v travo, tokrat še brez posledic. V mestu pa so se začele težave. Spregledal sem kakšen robnik – to je še prestal nemški jeklenček. Kar nenadoma je Šabota zagrabila dirkaška strast. Kot nor je začel pritiskati na pedala. Po Celovski sva huškala mimo avtobusnih postajališč, se komaj izogibala pešcem, hja pa v nek avto, delno parkiran, na kolesarki stezi, bi se skoraj zaletela. Ko sva zapeljala v domačo ulico, so se težave šele prav začele. Izgubila sva pravi ritem in ravnotežje. Ta ulica je bila ožja in večerni septembrsko nedeljski promet se je zgostil. Na vsak način je hotel narediti še en krog po blodnjaku ulic v soseski. V neki opusteli in temačni ulici je spet pognal. Ko sva se umikala nasproti vozečemu avtomobilu, je počilo. Treščila sva v šop smetnjakov, navlečenih na nekakšen plato pred nizko hišo. Nekaj časa je bilo vse tiho. Uspelo mi je izvleči

nogo izpod kolesa in se zriniti med razsute smeti. Z rokami sem grabil po nekakšnih sluzastih cunjah in po nagniti solati. Kakšen smrad ... Poklical sem Šabota, ki je na drugem koncu že preklinjal in šlatal okrog sebe. Privzdignil sem se. V krogu šibke luči sem videl Šabota, zasutega z svinjarijo. Na glavi so mu čepeli krompirjevi olupki, na prsih se mu je znašla nekakšna odslužena igračkasta punčka, z eno samo nogo, niso manjkale niti jajčne lupine in jogurtovi lončki. Pomagal sem mu, da se je otresel svinjarije. Ugotovila sva, da sva za silo cela, pa čeprav me je močo bolel komolec, on pa je imel cvetočo rano pod kolenom. Prednje kolo je bilo močno zvito in veriga se je snela.

Da, da, smetnjaki ...

TAM ZUNAJ ...

Krožnik primrzlega dihanja se ti je naslikal na mizi, ki te je osamelo opazovala, ko si se vlekel iz sanj. Nekaj suhih marelic si požvečil in si si voščil dobro jutro. Hladno je v tvoji sanjalnici, hladno. Prerekaš se s sencami, ki ti uničujejo estetiko na steni – lepa zmešnjava barv; umišljal si si, da boš velik slikar. Bedasto. Šel si tako daleč, da si celo podgane seciral in prisoval njihove notranje organe. Na eno od slik si prilepil jetra crknjene podgane. Veš kaj, tisti smrad v tvoji, kako naj rečem, v tvoji delavnici norosti, je prava smrt tvoje genialnosti. Bila sva prijatelja, res, ampak ... Marelice si požvečil. Vstal si in se dolgo ogledoval v ogledalu. Lahko bi bil heroj tega jutra, ki diši po mrazu v velikem mestu. Onkraj pomrzlega jezera so veliki gozdovi in neke snežne sanje. Namislil si že mnogo pravljic, a vse so se ti razpusile ob cenemem viskiju, ki si ga kupoval pri pretkanem Židu v majhni trgovinici. Kanada, tvoje mrzle sanje o drugačnosti in tvoj čudaški stric, ki je sanjal nove divizije, ki bodo Evropo pokorile z novim redom. Ko sem vaju lani obiskal, se mi je zdelo, da sem padel za dve stoletji nazaj - vse tako moderno, vse tako novo, le v stričevi glavi zgodovina. Sanjal je nekakšno božjo pravičnost, ki bo očistila svet. Vozila sta me v muzeje, v galerije, v živalski vrt. Vse se mi je zdelo tako banalno, prežvečeno, zaprašeno s staro ideologijo, ki ubija vsako novo misel. Hlad tistega mesta me je naredil otopelega in vase zapotegnjena. Nalivali smo se s ceneno žganino. Ti pa si sanjal slavo. Stric te je prepričal, da si naslikal tudi nekaj nabožnih slik, da jih je podarjal okoliškim sovnikom. In

kako dobro si naslikal Marijo. Tista slika mi je bila všeč, res. Z rdečim plaščem je letela nad pšeničnim poljem in upirala pogled v nebo. Lepa realistična slika. Jezusa si risal preveč rokerskega. Na vseh slikah se mi je zdel kot ostarel hipij, ki se je za šalo obešal na križ. Ne, Jezus se ti ni posrečil. Mogoče samo na tisti sliki, kjer je nesel križ v ozki ulici. Tam je izražal neko pristno trpečnost, ki ve za odrešitev. Sicer pa si najraje slikal angele in Marijo. No ja, tudi ostale svetopisemske motive si upodabljal, ampak vsem se je poznala ta posiljenost. Delal si za denar.

Greš po ulici in si ogleduješ ledene sveče, ki visijo iz streh. Nekaj sonca se je ujelo v te ledene zobe, ki so grizli hlad ulice. Pri protestantski cerkvi si se ustavil. Od nekod je pridišalo po čaju in rumu. Spomnil si se, da je tam blizu prijeten bife, kjer streže tista majhna, malce debelušna plavolaska, ki je prišla iz Nemčije in nekaj študira, pa si pozabil kaj. Veš samo to, da je že bila v Ljubljani in da si z nekom dopisuje po elektronski pošti. Svet se je skrčil na kable, ki živčno utripajo. Na ledenem zlizku te je skoraj spodneslo. Ujel si se za ograjo, ki je bila prav tako oblečena v leden oklep. Na vogalu veletrgovine si videl na vrhu reklamnih utripalnic digitalni rdeč toplomer. Kazal je minus štirinajst. Zadrgnil si si debelo bundo in nekoliko razmigel prste v udobnih usnjenih rokavicah. Okrasta barva hiš v ulici te je navdajala z upanjem, da se bo sonce razplamtelo tudi v tej mrzlikasti samiji. Peščev skorajda ni bilo. Avtomobili so leno lezli po očiščeni ulici. Vendarle si se odločil, da greš v tisti majhen bife, kjer so se ustavljali delavci iz bližnje tovarne, nekakšna lesna industrija; sami grobi obrazi, ki so uporabljali debeluško. V glavi si videl majhne kozolce in potico in božične jaslice, pa čeprav je bilo do božiča še kakšne tri tedne. Sanjal si mamine pomaranče in očetove sani, ki so se ti razletele pod ritjo na Šišenskem hribu. Saj veš, tam po hrbitišču zapuščene skakalnice smo se dričali, in v zaletnem stolpu smo se ga zapijali, mečkali punce in se imeli lepo – ja, od tam smo se zaganjali v življenje. Izognil si se kupu snega in se zadržal navzdol, mimo velikih platan in se znašel na parkirišču pred bifejem. Nekaj tovarnjakov, z velikimi gobci, se je sončilo. Vlačili so debelo hlodovino v tovarno. Butnil si v dim in videl, da je za točilno mizo nov obraz, nova mrha, bolj drzna, klepetava, z dolgimi črnimi lasmi, mešanka, na pol Indijanka. Uvidel si, da boš odslej besedoval sam s seboj. Ko bi ji vsaj svoj elektronski naslov pustil. Pa saj, o! Najbrž si ji ga. Poklonil si ji majhno grafiko in na hrbtni strani si ji pustil naslov. Obraz se ti je spotegnil v nasmeh. To te je zadržalo v zadimljenem kaosu, da si se le prerinil do točilne mize in si naročil kavo z rumom. Dolgo si sedel v kotu

in poslušal robate opazke, ki so kot čebele letele proti natakariči. Potem si razmišljal v čem je razlika med tem lokalom in tistim, v Šiški, kjer ste zapili mladost. Povsod so skorajda enaki vzorci obnašanja. Mogoče so tu za odtenek bolj robati, bolj neposredni. Razmišljal si o stricu. Čuden človek. Sanja svoje njive in svoje gozdove in svojo predvojno žago. Zdaj je betežen starec, ki se je zakopal v verska vprašanja in se sprehaja po cerkvah. Nikoli ni bil poročen. Takole, po ovinkih, si izvedel, da je vedno raje imel moške. Peder, torej. Obnaša se že tako. Z eleganco zna postreči kosilo, ljubeznivo podaja brisačo, smehlja se ti v ogledalo, popravlja ovratnik, krtači suknjič, skrbi, da greš urejen skozi vrata. Nek večer, te je peljal v nek klub, kjer so se zbirali taki gizdalini. Koliko mlečnatih obrazov in metuljčkov, pod negovanimi bradicami, o, celo rdeči metuljčki z belimi pikicami. Nalivali so se z likerji, poslušali nek staromoden jazz, nekje so staknili celo debellega črnca, ki se je trudil za klavirjem. Kar nekaj tipčkov se je zanimalo za tvojo umetnost, ti pa si se stiskal k steni in se branil s kozarcem martinija. Našla se je tudi kakšna ženska, ki se je obešala na kakšnega gospoda. Tebi se je vrtelo od te zlagane polizanosti. Nekemu mlademu lokalnemu novinarju si moral razlagati, kako da ste prišli do demokracije in kje sploh je naša država. Revček o Evropi ni vedel prav veliko. Še najbolj se je zanimal za Francijo, in imel se je za Francoza. Bil je rojen v tistem delu Kanade, kjer je res še veliko Francozov. Slinil se je okrog tebe in te vabil v drug klub. Dal ti je svojo vizitko in te prosil, da bi ga kdaj obiskal. Brezizrazno si mu obljubljal in se umikal skozi dim na sveži ledeni zrak.

Spet obara, si pomislil, ko si vstopil v stanovanje. Stric se je sklanjal nad lonc in z zajemalko okušal jed. Pocmokaval je in se slinasto oblizoval. Tebi pa se je stemnevalo pred očmi. Če bi mogel, bi kar vzletel in se spet znašel na domačem dvorišču, kjer oče pere svoj novi volvo in je ves navdušen, da je v stranki končno prilezel pod sam vrh. Vse se ti je zdelo zatohlo in postano. Stric je govoril neko staro slovenščino in kar mimogrede vpletal angleške, pa tudi francoske, kdajpakdaj tudi nemške besede. Potrudil si se in si postal vljuden. Pohvalil si njegovo prizadevanje, njegovo kuhinjo in ... Ja, morala sta sestri in odmoliti nekaj običajnih molitev. Kadar ga je obsedlo, je sedel pod križ v kotu in molil za pobite sobojevnike, kdove v kateri vojni, če je sploh bil v kateri. Nekaj je napletal o nekakšnih vaških stražah, pa o korakanju po Ljubljani, o sveti dolžnosti, da bi branil Kristusa. Ti se za politiko nisi zanimal. O stričevih pogovorih si mi sporočal po elektronski pošti. Razlagal da ti je, da on ni streljaj, nikoli ni streljal. Bil da je samo nekakšen uradnik v vojski, nekakšen

tolmač, ker je že takrat gladko govoril vsaj tri jezike. In še preden je bilo vojne konec, jo je pobral v Trst, pa na ladjo in najprej v Genovo, potem pa v Kanado. Smešno, ti sanjači, ti stari zaljubljeni v nekdanjo moč. Čisto slučajno si nekoč slikal nekakšno rdečo zastavo v očesu nekega abstraktnega tekača. Pa ti je škilil čez ramo in te skoraj ozmerjal, da v njegovi hiši ne bo komunističnih simbolov. Ti si mu rekel, da ti za komunizem dol visi, da si bil za pankerje, da si rjovel po ulicah, metal smetnjake pred policijske marice, da si videl tipa, ki je dal Kardeljevo sliko v zamrzovalno skrinjo, da je zate komunizem le pravljica za politične snobe.

On, on pa da ne, da je njegov oče že videl, kaj so komunisti sposobni in da so ga pihnili nekje v kočevskih gozdovih. Seveda, njega je z denarjem poslal v svet, da bi rešil družinski kapital. Mlad, izobražen, takrat dvajsetletnik, lepo na ladjo pa v svet. Z njim je potoval tudi starejši bratranec, ki je imel ugodne zveze in je znal priskrbeti ponarejene papirje.

Sanje, stare sanje. Spet obara ... Težak črn kruh in obara. Ne, te hladobo te ne bodo več zadržale. Stric te sicer nagovarja, da bi ostal še kakega pol leta, da bi lahko razstavljal v mestni galeriji. Nekaj vezic je res imel, a tebi se je sanjalo o leni Ljubljani, o meglah nad barjem, o produ ob Savi, o kavarnah, kjer si srečeval podobo svoje minljivosti. Saj vem, po obari boš sedel za računalnik in mi spet pisal. Pogledal si skozi okno in pomislil. Tam zunaj se sprehaja duh Indijancev in Baraga jih zavije v črn plašč. Tam zunaj... tako se je začelo tvoje zadnje pisanje ...

VRAČANJA

Da, vsi mi se vračamo, kajne? Vsi imamo nekje popkovino, ki nas zavozla in nam daje smisel. Vroča poletja so v nas, ko smo mladi, in prstena dolgočasnost, ko se postaramo in skušamo ujeti še zadnji vlak, ki bi nas peljal v ogrado otroštva. Tak dan je danes, pravšenj za vračanja, menda. Kompliciranost življenja se začne, ko si začnemo domišljati, da smo svetost bivanja, da smo parabola stvarstva, ki kar naprej dosega svoja bistva. Onkraj zavesti mora biti še nekaj ... Moja pipa, je pomislil, star ravnudšneš, ki si je vzel v zakup ulico. Postal je nekakšen poklicni opazovalec. Zdaj je slonel na oknu in kimal v marčevsko sonce. Kaplje zlata so mu padale v oči, on pa si jih je le mencal in ugotavljal, da vedno manj vidi, bržkone pa zato več sluti. Ja, pa bi moral pobrisati prah, si je odrejal. In rože, moral bi kupiti rože. Diši po pomladi, jaz pa tako star in izmozgan. Vse me boli, vse se mi sesirja. Eh, mladost. Senca v duši ... Nakrmljeni golobi so vzprhutali v dopoldan. Kako je zares s to reinkarnacijo. V kaj se bom jaz povrnil. V drevo, v kamen, v košuto, v duhovnika. O, to ne bi bilo slabo. Takole bi lepo sedel v spovednici in bi izpraševal ljudi, Malce nerodno bi bilo s pogrebi, ampak, poročal bi mlade ljudi. Ah, ne, prezahtevno. Mogoče se bo spremenil v kaj bolj običajnega, v psa, recimo. No ja, če bi imel dobro gospodarico, bi tudi to šlo. Prinašal bi ji časopis in copate, pustil bi se razvajati. To pa. Mogoče, mogoče bom vlakovodja. Ej, ta bi bila prava. Sedeti v kabini in drveti po svetu. Kretnice, postaje, tuja mesta ... Aktovka z malico in čedna uniforma. O, to bi bilo lepo.

Prekleta, me je začelo zanimati tole z inkarnacijo. Mogoče je še res kaj na tem. Kam sem založil pipo? Zdajle bi si že lahko natlačil. Proti enajsti že gre, jaz pa sem še brez dima. Sinoči sem jo pustil tu, tu na okenski polici. Madona se staram in ratujem pozabljiv. Morda je pri časopisih, tam bo. Ja, saj sem vedel, tu si.

Drobni curki dima so se sukljali v dopoldan. Še kar naprej se je lagodil in si umišljal inkarnacijo. Kako bi bilo, če bi si jo lahko planiral. Ej, to bi bil fenomen. Teoretično, bi se najbrž dalo, ampak ... Prezapleteno. Kaj bi pa kosil. Morda, hm, morda samo špagete z lahčno omako. To bo najbolj pripravno. Še me malce črviči. Doktor me tolaži, da je to nekakšna viroza, meni se pa zdi, da bo to od vseh teh tablet, ki mi jih pripisuje, to bo. Želodec enostavno ne prenese več toliko te kemije. Eh, sama kemija nas je. Polagoma bomo še hrano zamenjali za sintetiko, za tablete. Uf, te moje lesene kosti. Trže me, dež bo. Popoldan moram z vnučkom čez park, pa na hrib, ja na hrib bova šla. O, tja gor še zmorem. Lepo bova šla in se pogovarjala. Tako radoveden je, da mu je veselje odgovarjati. Včasih postavi že kar filozofska vprašanja. Recimo, kako ptice lahko letijo tudi kadar piha veter. Pa zakaj se listje vsako leto vrne na drevo, če pa pade dol. Mmm, tale tobak, pa ni kaj prida. Moral bom naročiti sinu, da mi dobavi, kaj bolj svežega, je pomislil in pocmokal dim po ustih. Vstal je in se sprehodil po razhlajeni sobi. Pogledal je po zloženih knjigah. Zdelo se mu je, da se prah nabira, da ga je za cel prst. Potegnil je s prstom po hrbtišču in ugotovil, da ga je res veliko. Prah si in v prah se povrneš, je domislil in se sesedel v kavč. Taka pobitost, je pomislil. Kje so leta, ko sem v rebri lahko kosil in sem si pel pesem. Ej, kako je padala, o padal trava. Pa smreke, kako so padale smreke. In kako sem se veselil vaških veselic, kjer vino teklo, o teklo. Zdaj pa diete in doktorji. Pa ima to še kakšen smisel ... se mu je ščrnbilo. Prej kot končaš, prej se lahko vrneš, če se res vrneš, se je zahihital in ugotovil, da bi se moral temeljito skopati in zamenjati spodnje perilo. Smrdel je po uhajajočem urinu. Ogledoval si je svoje izsušene roke in bele kocine. Kam so šle moje moči ...? Danes sem pa res starec ... Moja Ina bi rekla, da sem prazen žakelj. Ja, ja, Ina ... Kite je imela in dišala je po šmarnicah. Res, po šmarnicah je dišala, ko sem jo s fičkom vozil na izlete. Bila je že v mestu, in je še mene zvalila v ta beton. Eh, zdaj bi najbrž trohnel za domačo pečjo in bi se ga nacejal pri sosedih. Ina, lepe oči je imela, lepe ... In če se nek dan res vrne. Kaj bo? Bo mačka, bo kanarček, bo lilija, bo golob, bo cvetoča marelica. Ali pa bo samo prefinjena gospa, ki bo znala ujeti kakšnega divjaka in ga udomačiti. Joj, kako bi bilo, če bi

jo res kar srečal. Recimo, na tržnici. Da bi kar tam bila. Prebiral bi med solato in se prerekala s prodajalko. Tako bi najbrž bilo. In jaz bi šel tja in jo povabil na kavo. To bi me začudeno gledala, ko bi se kar pojavil pred njo in se ji muzal. Šilil bi si brke in se ji muzal. Ja, ponosna je bila na moje bele brke. Ob nedeljah mi jih je z veseljem pristrigla. In kadar sem moral k fotografu, se je še posebej potrudila. Dolgo jih je gladila, jih strigla, me pogledovala, zdaj z leve, zdaj z desne. In ko se ji je zdelo, da sem videti kot kakšen upokojen general v zgodovinskih knjigah, me je izpustila iz rok. Ko sva šla po fotografije, jih je najprej ona resno ocenila, nekajkrat pa jih je celo zavrnila. Moral sem biti podoben njeni zaprispodbolenosti. Eh, ti spomini, je domislil in se pretegnil. Popravlil si je naramnice in se posprehodil po stanovanju. Mimogrede se je zagledal v poročno fotografijo, ki je visela v spalnici. Kar nenadoma se mu je zazdelo, da ga njene oči spremljajo s pogledom. Vzel je krpo in obrisal prah na sliki. Zdaj, ko je bila slika povsem čista, se mu je zdelo, da se njene ustnice razmikajo in se mu smehljajo. Pospravil je krpo v predsobi in se zbegano še enkrat ozrl v sobo. O, pa spet tiste njen oči. Kar za njim so šle in ga povsod spremljale. Kod da bi se mu ta dan nabralo preveč zamislekov, preveč vračajočih se spominov. In kosilo, seveda kosilo. Nekaj lahkega, nemastnega. Ven bom šel. Ne bom si čmaril doma, to pa ne. In stare čevlje bi lahko nesel k čevljarju. Moj bog, kakšni časi. Zdaj imamo samo še enega čevljarja, včasih pa jih je bilo šest v našem mestu. Ja, tiste stare čevlje, tiste težke zimske bom nesel, da jim zamenja podplate. Kar precej sem jih zdelal to zimo. Veliko sem hodil, to pa, je pomislil in se sesedel v naslanjač. Črte sonca so tipale v prostor. Nanizale so se na slike in knjige in na lestene. Vse se mu je zdelo tako prekleto prašno. Hči bo prišla šele v soboto in stvari spravila v red, ampak danes je šele sredo. Moja Ina pa je sproti brisala prah. O, kako je dišalo stanovanje, kadar se je ona spravila s krpo nad prah. Tista njena čistila. Ja, zdaj pa poje sesalec in takrat moram ven. Tako je to, zdaj, tako, se je stesnil in stegnil suhe noge. Pri vratih je pozvonilo. Kdo bi utegnil biti, se je ustrašil. Spet kaj prodajajo in vsiljujejo kakšne knjige, ki me ne zanimajo.

Mlada, negovana dama je zažgoleda vljudnostno frazo, da bi mu vzela samo minutko časa, da bi mu razložila nekaj o katalogu novih knjig, ki da jih ponuja njihova založba. Najprej se ji je mislil odpovedati, a v njenih očeh je bilo nekaj Ininiga bleska. Povabil jo je naprej. Dišala je po vznemirljivem pomladnem zraku, po naprezanju, ki hoče opazno bogastvo. Posedel jo je v kuhinjo in se ji priponudil, da ji skuha kavo. Pa je le

vljudnostno odklonila. Razlagala mu je o knjigah, ki so ponujale vpogled v ezoteriko in nekaj o življenju po smrti, o nekakšnih doživetjih, tistih, ki so za hip bili na oni strani in so se vrnil nazaj. To, se mu je zabliskalo v očeh, o to bi bral. Mlada gospodična je izpolnila formular in mu ga ponudila v podpis. Pustila mu je knjigo in nekoliko vznemirljiv vonj, ki je le počasi dotleval v samotni kuhinji. Takoj se je lotil listanja. Ne, ne to bom bral zvečer. Preveč bi me potegnilo noter in potem sploh ne bi nič več počel. Ne, zdaj moram do čevljarja in na kosilce. O, govedino v juhi si bom privoščil.

To bo, to.

Pri čevljarju se je zaklepetal. In kot nalašč, sta se pogovarjala prav o vračanju, o možnosti vračanja. Čevljar mu je povedal zgodbo o ženi, ki je prinesla popraviti moževe čevlje, ampak mož je bil že nekaj let mrtev. Ona pa je trdila, da jo obiskuje, da pride vsako poletje in se klati naokoli. In res, vsako jesen je prinesla iste čevlje, prašne, pošvedrane in očitno ponošene. Ni je zasliševal, kdo jih je ponosil. Moral je verjeti njeni zgodbi. Da bi mrtvak prišel in ponosil čevlje, neverjetno. Kaj se ve, kaj se ve, si je zamrmral in zavil v manjšo ulico, ki se je spuščala proti reki. Namenil se je v manjšo gostilnico na obrežju. Tam se mu je zdela kuhinja še kar domačna in okusna. V mladih letih je tam zapijal plačo. Ko je bil plačilni dan, je prislonil kolo na vrtno ograjo in ... Ja, litre in litre smo ga scuznili. Včasih je prišla Ina pome, pa so rekli, da je prišla po povodnega moža, ki pa da je doma v vinu. Prijela me je pod pazduho in mene in kolo odvedla domov. Enkrat sem se ga tako nasekal, da sem kar po ulici kozljal. Ina se je naslonila na zid in jokala, jaz pa sem kozljal na rešetke kanalizacije. Takrat sta bila otroka še majhna in je Ina bila še doma. Take, so se dogajale. O, kako se lušči omet, je ugotavljal in previdno stopal po zatohli ulici. Drd-njav promet na spodnji ulici ga je ustavil.

Zahomotan v prijetne misli se je posvečal kozarčku črnega vina. Posvaljkal ga je po ustih, dolgo cmokal in šele potem pogoltnil. Vino, je razmišljal, vino ta sok zemlje. Ej, to je najbrž raslo na istrski rdečkasti zemlji, pravzaprav na Krasu. Kri zemlje, ki plemeniti take starce kot sem jaz. U, kaj če bi se spremenil v kačo. Tako veliko, zelenorumeneno in bi se plazil med trtami. Strašil bi vinogradnike, se obešal na veje, se plazil v posode za nabiranje grozdja. O, in mlade trgačice bi presenečal. Joj, kaj mi je danes, da tako blesavim. Še glažek ga bom, pa naj bo karkoli. Oj, smo ga pili, pa prav v tej gostilni. Hm, tista naša natakara. Menda je bila tam nekje iz madžarskega. Kadar se ga je napila, je plesala po mizah.

Včasih se je pa kar usedla in jokala. Šef je ob takih priložnostih rekel, da je poljubila Martina. Presenečala nas je s svojo iskrivostjo, s svojim, skoraj ciganskim temperamentom. In ko smo zjutraj bezljali v službe, nas je že pričakala s celimi pladnji alkoholčkov. O, tam so bili kozarčki s konjakom, vinjakom, vodko, sadjevcom, slivovko ... Ej, tja smo prišli, zvrnili svojo merico in šli v svoje službice. Zdaj tega ni več. Drugi časi, stari moj, drugi časi. Ti si se zdaj postaral z svojim časom. Kam pa zdaj. Aja, vnuk pride, saj res. Pa sprehod, hm sprehod, tja gor do Cankarja. Ja, vse se ponavlja. Tudi mene je ded vozil tja gor in mi kupoval preste. In potem se ga je napil. Vedno je spil nekaj šnopčkov, poleti pa kar nekaj meric piva. In sva kolovratila navzdol. Spotoma si je izmišljeval zgodbe. Kar naprej mi je pripovedoval tiste o žabi na klavirju. Pri njegovi sestri, ki da je glasbena umetnica; no, je bila, saj je tudi ona že pokojna; tam da je bil čudežni klavir. Tam da je stal v zatemnjeni sobi. In kadar je vadila, je po pokrovu skakal velika zelena žaba. Spoznala, da se je na note. Če je bilo kaj narobe zaigrano, je skočila na tipke in sama odskakljala tisti del skladbe. Vidiš, te mu pa še nisem povedal, te pa še ne. Ja, ni kaj, plačat pa domov.

Spotoma si je ogledal izložbo turistične agencije. Že dve leti je sanjal palme in peščeno plažo in gole punce. Pa so mu branili, da je prestar, da mora paziti na srce, da je tam vroče, da to ni zanj. Prekletó, kako je to čudno. Srce ve, kaj je zanj dobro, glava pa ne. Če me tam pobere, pa naj me. Letos bom šel, se je odločal malce ogret s črnino, ki mu je razgrela ulenjeno kri. Videval je svoje starčevsko telo na pesku, zraven pa ohlajeno pivo in daljnogled. Hmmm, takole ležati in gledati lepa mlada telesa ... Pazi, madona norec, skoraj bi me povozil, se je jezil na motorista, ki je švignil tik ob pločniku. Na drugi strani ulice je zagledal Jožico, ki je za seboj vlekla nakupovalno torbo. Želva, ta je pa želva, je pomislil. Kar živi. Menda jih ima že devedest. Ko je bila mlada, je imela veliko snubcev. Potem je staknila nekakšnega partijskega funkcionarja, ki ji je prinašal draga, no, za takrat draga darila. in jo s službenim avtomobilom vozil na Bled, na krem šnite. Leta so tekla in izkazalo se je, da je funkcionarček poročen, ona pa ... Nič, našla si je nekega majhnega brkatega oficirja, tam z juga, ki ji je dal lekcijo o poslušnosti. Zdresiral jo je v pokorno ljubico. Pa je tudi on šel. Na, pa ti stakne nekega mladega profesorčka telesne vzgoje. Ta jo je vozil na razna tekmovališča, kjer si je ogledovala mlada polna moška telesa in si jih poželevala. Ja, kdaj pa kdaj so se ji želje uresničile. Zdaj vlačí svojo senco po ulicah in si krajša čas z nekakšno sekto opravljk, ki se dvakrat na teden zbirajo pri njej. No, če sem iskren, tudi jaz

sem se učil ljubezenskih prijemov v njenem razkošnem stanovanju. Takrat sem tudi jaz bil športnik. Tek in atletika nasploh. Ni bilo kakšnih uspehov, ker nisem vneto vadil. Poglej jo, kako gleda v tla in kako vlačí torbo. V kaj se spremenijo naše ljubice. Hm, v kaj se bo ona vrnila. Najbrž res v kačo, ki bo zapeljevala nove Adame. Antika moje mladosti gre tam, se je nasmehnil in se podvival po stopnicah navzgor. V kiosku si je kupil nov časopis, da bi v miru preletel športne strani.

Doma si je najprej sezul čevlje in si nataknil copate. Ob telefonu je našel listek. Zdelo se mu je, da je v prostoru vonj ženskega parfuma. Hlastoma je pograbil listek in prebral: Dragi, spet popivaš. Ni te bilo doma, da bi mi skuhal kavo. Ej, malce popazi na zdravje, pa kuhinjo prezračí, kadila sem. Pridi v park jutri popoldan. Saj veš, tja ... Tvoja Ina!

VRVICE

Z obrazom, polnim sonca in nekih nesmiselnih zapotegov mišic, ki jih morda znajo definirati le obrazni kirurgi, si kukala skozi jutro. Polomljene sanje si odložila v smetnjak, tako pripraven, za takšna jutra. Marelična marmelada ti je včasih teknila, kajne? Sitnobil si zanjo in se delala, da si lačna. Ampak to je bilo davno, uf, kako daleč nazaj. Potem si odkrila alkohol in ostala odmišljajska sredstva. Benetke, Benetke na tvoji dlani in golobi. Golobi, ki letijo v nebo in ti prinašajo srečo. Pa še veš, kakšne so bile jagode v Pohorskih gozdovih? In kako so nama studenci žuboreli med prsti. Med sva lizala in na mahu sva sanjala, da si bova zgradila brunarico, da bova vpisala otroka v vrtec, da bova opremila stanovanje, na povsem odštekan način. Pa se je zgodilo tako, da je bel šal zaplaval skozi mesečino noči in se obesil na belo ograjo predmestne vile. Tiste noči so dišale po mačji scalnini in po krekerjih, ki so se valjali na kavču poleg daljinca. In olive so se zatrkljale po mizi; dve veliki luži črnega vina sta se združili v rubinasto srce. S prstom sem napisal tvoje ime na mizo in ti poljubljal oči, ki so videle viteze na jeklenih konjih in ogenj v starem kaminu. Sesuvala sva se v pesek. Zamirala sva med melodije starega roka in cefrala noči v kosmiče. Kadarkoli sem te pospremil na avtobus, si pocedila kakšno solzo. Vedno sem moral imeti robčke in mazilo za razpokane ustnice. Preprosto si pozabila, da sem poročen, da sem si sam nadel čarobne verige, da mi njene omake še vedno teknejo, da me njeni prsti, dišeči po česnu in rožmarinu, še vedno nežno zmasirajo

in me uspavajo. Ampak ti, ti si mlada luna na mojem ribniku. Ti si angel strasti, ki leti skozi tunel težkega vsakdana. Res, to so jutra, da bi jih človek kar spravil v konzervo.

Ko se oprhaš, si sveža. Po stanovanju stopaš kot mlada tigrica, pa tudi gledaš tako. Tvoji namišljeni poljubi so lepilo, ki lepi moje veke v večni spanec. Obljubila si mi veter v oleandrih in sveže limone na terasi edine zgradbe, ki si jo ne upaš sanjati. Tvoje namišljene črte rišejo usodo. Čigave molitve so ti zaobljubile dan. Čigavo seme je oplemenitilo temno skrivnost tvojega mesa? O, Vivaldi v jutru, ko ptice posedejo na tvoje obrvi in ti gledajo v dušo. Mar si pozabila, da je moja ulica imenovana s tvojim strahom. Nikar se tako dolgo ne glej v zrcalu, saj veš da laže. Lahko bi te spet povabil v kino, morebiti pa na čaj. Ne, najina svoboda ni v najini bližini; prej bi rekel, da sva jo zavila v rjuhe in se je posušila v tvojem sušilnem stroju. Toliko stvari je v dnevu, ki se ti je ponudil. Pa ne že spet, kava in malo martinija. Kar molčiš in me gledaš; skozi vse te zidove me gledaš in se mi spakljivo nasmihaš v moje težavno jutro. Na oni strani resničnosti so črne luknje najine strasti. V črni kavi skušam videti tvoje osramje in tvoje oči. Ti pa nič. Zdaj boš molčala in skušala zbrano razriti svojo ubogo notranjščino, ki si jo podelila zvezdam, da bi svetile v mojo hitavico. Tako stare so tvoje ustnice, kadar hočeš narediti poljub, ki bi obujal ogenj v medeničnem loku. Obljubil sem ti izlet v Benetke, pa se je nekaj zalomilo. Saj veš, družina ... Ampak, ne imej te megle v očeh in ne pestuj sive sove, ki kliče depresijo v staro deblo mojega telesa. Saj sva eno, saj sva, tudi kadar sva razmetana med čeri tega divjega časa. Avtobusi te ne vozijo več. Zdaj imaš svoj avto. Joj, se spomniš, ko si pozvonila pri meni doma in mi rekla, da prodajaš knjige. Res, hecno. Moja žena te je dokaj resno vzela, jaz, jaz pa sem nekaj jecljal o tem, da jih je že polna hiša, da ... Pa so me porazile tvoje oči. Klavrno sem omahnil v trzavico in se delal nevljudnega, pa čeprav me je v zaprsju žgalo in se razlivalo po meni. Skrival sem se za plahto časopisa, ti pa si čebljala z mojo ženo. Preprosto, hotelo si jo spoznati. Ko si šla, je moja žena vzdihnila: Te trape domišljave. Redno naj bi študirale, pa bi bilo. Ne, ne poljublaj moje slike, res ne. Vidiš, zdaj si moram barvati lase, ampak, kako naj si pobarvam oči, da bo v njih spet tisti lesket, ki ti je ponujal odrešilni sij mesa. Nalakiraš si nohte in si prijazna s kožico ob njih. Tolikokrat si jih lakiraš in čistiš, da se ti kožica vnema. In kadar si živčna, si pogrižeš cvetočo kožo. Celo na razpokanih ustnicah si jo vlačiš, da drobno zacveti kri in ti jo popivnam z robčkom. Včeraj si mi rekla, da bi rada upepelila mojo

rožo ljubezni, ki jo tako vestno negujem ta leta. Prepričali so te moji prsti sprepleteni s tvojimi v jesenskih parkih, ko sva posmrkovala v prvi hlad. Lepa si bila, ko si sedela na klopi v parku, v škornjih, v oprijetih kavbojkah, v lahkem plaščku in z jesensko modrino v očeh. Pokljala si z žvečilnim gumijem in prebirala osladno revijo. Tisti dan sem debelo zamujal – kupoval sem ti novega mobilca. Ampak si vztrajala. Že takrat se mi je zdelo, da me čakaš zgolj zato, da bi ubila v meni sumničavost, ki se je priplazila kot prve megle. Spravljivo sva se smejala soncu, ki je tako blago izžemalo mestno nejevoljo iz najinih teles. Dobro si dišala, to vem. Kupoval sem ti drobnarije in te razvajal z šalami, ki so mi tistikrat še šle iz ust. Zdaj sva dva nasmeha enega obraza.

Odpravljaj se v karizmatične prostore svojih telovadnih mojstrov. Iz svojega telesa skušaš narediti pravljico za nove poljube, za nove oboževalce. Sama si v zrcalu, ki se upogne, ko si miriš širino bokov in se ziblješ. Preverjaš, če bi si morebiti dala uhanček v popek. Kupila si ga že, zdaj si ga moraš še nekam zatakiniti. Morda v nosnico, morda v popek. Dilema. Z očmi iščeš svobodo v svetlobi, ki ti izriše dan na čelo. Mar si res že toliko stara, da razumeš, da bi se lahko podvojila. Razlagala si mi o tem, da bi se dala zamrzniti, pa da bi čez nekaj let spet oživila. Ja, ja, saj poznam ta štos; vsi bi radi zamrznili svojo mladost. V dlani si vtrla novo kremo in na obraz si nanescila kar preveč pudra. Zarisovanje trepalnic te je vedno delalo živčno. Debela plast juter se ti bo nekoč oluščila iz obraza in ti v zrcalu pokazala pravi obraz. Meni se je to zgodilo že zdavnaj. Soparno zrcalo v kopalnici sem neko soboto obrisal in videl - videl sem pohotno starajočo zver, ki išče samo še udobje in izživiljanje. Hej, zdajle ne bova provocirala filozofije, da bi nama logično dokazovala, da si pesek zapomni najine stopinje: ja, tisti pesek v parku, kjer sva z otroško vedrino iskala primerne sence za popoldansko naključno poljubljanje. Vitezi sonca so nama darovali zlate kelihe nesmrtnega hrepenenja in nama prestlali trate z žgečkljivo odejo erotike. To jutro bi želel biti tvoj medvedek. Srčkano bi se stisnil k tebi pod odejo in bi ovohaval tvojo podpazduho in dojke. Tvoji umiti lasje so vedno dišali po majskem dežju. Mar naj pošljem taksi, da te zapelje do mojega urada. Lahko bi se na hitro ljubila v priročni kuhinji v našem nadstropju. Ne, to bi bilo preveč neokusno. Na stranišču se mi gabi, res. Lahko bi šla v hotel, lahko bi jaz prišel k tebi, ampak ... Sirene so že odtulile ta hotenja. Ti si zdaj svobodna ptica, ki si išče novo gnezdo, jaz pa sem le star kol, na katerem počiva vrana ... moja žena. Še vedno hočeš več kot zmoresš razumeti. Čaj si zamenjala za

kavo in sojin namaz si zamenjala za pošten sendvič. Celulit te ne skrbi več. In potem si zapela ... Stegovala si se pred zrcalom in si pela. Kadar si bila pijana si se šla veliko igralko. Recitirala si pesmi, govorila odlomke iz dram, metala si vame blazino in si hotela narediti teater. Jaz naj bi bil tvoje občinstvo. O, kako veličastno! Nekaj talenta je bilo v tebi, a si bila preveč razmetana, da bi se lahko sestavila v kaj konkretnega. Občudoval sem tvoj nesmisel in sem si dopovedoval, da te bom kultiviral. Oh, ta prekleti nagon kultiviranja.

Mračne oči si odnesla na ulico. Rastopila si se v pločevinasti hitavici. Zapeljala si se na drugi konec mesta, kjer si bila domenjena s prijateljico. Povedala si ji vse o lutki, ki je umrla v tebi. Nagovarjala si jo, da bi tudi ona pomedla s svojim ljubimcem, ki jo je včasih tudi oklofutal, če je tako naneslo. Nekaj besed se ti je posrečilo zlepiti v čudovit govor o tem, da je svoboda pravzaprav v tem, da si sama izbereš okus semena ... Nove obljube se nenadoma krepijo v tebi. Zamenjala si plašč iluzij. V očeh se ti blesti Blejsko jezero. V srcu ti poje nova glasba. Sanjala si o tem, da boš krotilka nerodnih starih slonov, ki imajo denar ...

Jaz pa grem po stopnicah v restavracijo, po kaj že ...? Ja, na kavo, saj res, na kavo sem povabil novo sodelavko, praktikantko. Po žepu brskam, da bi našel mobilca, pa nenadoma zatipljem nekakšne vrvice. Cel šop jih je. Hecno, otipam jih lahko, a ko jih vlačim ven, so prozorne in nekako nestvarne. Spet sežem v žep, pa spet vrvice. In potem se spomnim, da si mi menda včeraj rekla, da ne boš več moja lutka. Ja. Najbrž so mi ostale samo te vrvice. Ja, ja, vrvice ... Vrvica usode v njenih tangicah ... Eh, vrvice ...

ZRCALA

Stopinje v listju odšumevajo v dan. Jaz sem omara za zgodbe ... Še ribnik sanja lansko luno, ki je bila drugače bleda, res, povsem drugače bleda. Zdi se, da ima nadih smrti, povsem smrtna je, da, povsem, kot vse stvari; celo kamenje umira. Smrt, kaj pa je smrt? To je bela svetloba, ki požira ostale svetlobe. Stojim ob ribniku ... Dva bela laboda se leno zapeljeta do roba ribnika. Nenadoma se mi zazdi, da se pogovarjata z vrbo, ki namaka liste v vodo. Pa se naslonim na trhlinasto ograjo. Zaziram se v svojo podobo. In se nasmehnem: taka je podoba bitja, ki sanja veselje v skodelici kave. Očitno sem se spet pozabil obriti, uvidevam. Pogladiš ščetinje pod brado in zazeham. Ugotavljam, da je na meni nekoliko preveč bledice; morebiti me je luna prevečkrat poljubila in na meni pustila pečat bledega hodca skozi labirinte ničevega časa. No, pa smo tam. Spet bom imel v glavi majhne vragce, ki mi bodo nastavljali zrcala. In včeraj, ko je deževalo, sem ugotavljal, da mi puščajo čevlji. Pa se nisem zmenil za to, res ne. Nosil sem optimizem po neznanih ulicah, res da sem ga oplemenitil s kuhanim vinom. Kuhano vino ... strah pred kihanjem. Laboda se počasi obračata in zvijata vratova. Delata majhne kroge, ki lomijo zrcalo ribnika. Dvignem se in pomislim: to mesto je neprizanesljivo do moje zasebne patetike. Vse, kar zares počnem, je le noro sortiranje patetike v sebi. Ne trudim se, da bi jo izničil, ne; hočem jo le civilizirati. Ona me gleda ... Odpirajo se njene oči, vsesavajo me; jaz pa trhlím in sem nemi snubec reke, ki divje tolče v kamnite boke mesta. Ne vem zakaj so me pred dnevi fascinirali

kamni na obrežju. Sklanjal sem se in si ogledoval tiste sivobele odtenke in črte v ploščicah in jajčaste bele kamne, za katere sem si domišljjal, da so jajca okamnelih ptic, ki so zaspale v tujih pravljicah. Tam, kjer sem bil zaplojen, tam so bili ostri kamni in orli ... pa celo encijan. Oh, prepolna omara zgodb sem; stara škripajoča omara iz solidne orehovine. Ja, takšno omaro bi postavil na glavno ulico na nek burjast dan. Razprl bi vrata, odprl predale in veter bi iz nje trgal popisane liste. In ti listi bi leteli vzdolž izložb. Padali bi šolarjem pod noge in se nabadali na železne križe na pokopališču. In kakšni bi bili naslovi vseh teh zgodb? To ni pomembno. Mar je že toliko ura? Nič več obveznosti, prav nič. Zdaj sem postal odvečnik z deklaracijo. Kapital hoče kupiti še moje zadnje življenjske sokove. Ne, ne bom jim uspelo. Hočem polnokrvno strohneti. In kaj bodo rekle njene oči. Morebiti bodo spet udobne zibeli za zelene tišine in jaz bom postal mah za božične jaslice. Res, njej sem najbrž še v veselje, sebi pa prav nič več. Preprosto, ne prenesem se več. Leta in leta tovorim s sabo to omaro zgodb. Čas bi bil, da jo odpeljem k mizarju, da jo predela v trugo. In potem bi me nesli v nove zarje. Dovolj imam tega ribnika, za danes dovolj. Po mestu se bom sprehajal. Saj res, v kopalnici še nimam zrcala. Počesem se kar tako, vidim, vidim pa se samo v tem ribniku. No ja, na kakšni izložbi se že najdem, pa tudi v lokalih je veliko zrcal. Hm, koliko zrcal: v avtomobilih, v lokalih, v trgovinah, v mestnih avtobusih, v vrtcih, v bolnicah, na vlakih, v ženskih torbicah ... Zanimivo, človek se hoče kar naprej ogledovati. Gleda se in gleda, pa se ne vidi. Kako le, saj je samo mesena omara zgodb. In zdaj, kaj zdaj? Še enkrat bom moral naokrog, da se domislim, kaj naj bi počel. Najraje bi si odprl pločevinko piva. Ne, danes ne. Kaj pa če bi temeljito premetal omaro. Mogoče bi na dnu le našel nove čevlje, s katerimi bi stopil v prah novih dni. Sestavil si bom nov spisek zabav: zabavati srce, zabavati želodec, zabavati spolne organe. Kaj pa duša? Duša se zna zabavati sama. Pa mi v misli kapne ona. Take rdeče ustnice ... In kako dolgo si jih je šminkala. To vedno počne v avtu, ko me odloži pred stanovanjem. Naravnava si ogledalce in se šminka. Ko je našminkana, ni nobenega poljuba več. Odpelje se v službo, meni pa ostanejo nepomite skodelice od kave in lastovke v zaprsju. Kaj se mi je danes sanjalo. Pozabil sem. Čas bo, da se vzamem v roke. Najprej si bom res moral kupiti zrcalo, si umiti lase in se obriti. Lasje mi izpadajo. Pa kaj, to je zdaj zakon minevanja. Trupla preteklosti smo, še preden zares umremo. Glej no, tam gre spet tisti starec, ki mi je razlagal, kakšni vlaki, da so včasih vozili, in kako da so bili razkošni vagoni, pa spalni vagoni in

toalet z zrcali ... Pa spet zrcala. Vse se začne zjutraj v zrcalu. Najprej si nadeneš masko dneva, potem pa vidiš, da si kremžava starajoča soha. Koliko obrazov premoremo? Jaz zagotovo samo še dva; enega zanjo, drugega pa za svoj egoizem, ki mi cvete v očeh.

Mesto je zavrelo: vse nekam hiti in se zaletuje; še angeli se tam zgoraj zaletujejo. Nisem si mislil, da je zrcalo lahko tako težko. Stiskam ga pod pazduho in se drenjam v mestnem avtobusu. Taka je torej teža samoprepoznave. Pomislim, če imam kaj orodja doma. Ko sem se preselil, sem seboj prinesel svoje sanje: sanje o zadnjem objemu, o vati v glavi, o jezeru, o labodih, o roki, ki ti gre skozi redke lase, o koščku čokolade na nočni omarici in vijolice ... Prepustim se vožnji in pokinkujem.

Tako, zrcalo zdaj stoji v kopalnici. Gola žarnica sije nad njim in mi reže v obraz. Zdaj si bom lahko nadel jutranjo masko; ne eno, več si jih bom izbral, zdaj lahko. Odprem si novo steklenico vina. Prija mi ta črnina. Več kot jo spijem, bolj sem mehak. Zdi se mi, da sem se povsem razlezel. Kača postajam, kača. Len sem in razlezen, kačast ... O, in zdaj se plazim v tuje gnezdo. Namesto oči imam dve kameri. Hopla, pa sem v nekem čudnem stanovanju. Povsod zrcala, o koliko zrcal in rdeč žamet. No, pa sem v neki čudni spalnici. Spet rdeč žamet in črna postelja, z vijoličastimi pregrinjali. In ženska ... vsa v usnju, mislim v kratkem usnjenem krilu, visokih škornjih in z bičem v roki, pod njo pa, joj, komaj bi tistemu rekel moški; suho zmigljivo truplo in mlahavo mednožje, jajčka pa kot dva fiziččka. In ona ga biča, čisto zares ga biča. Rdeče proge se mu delajo na rebrih in na stegnih. Navijem se okrog lestenca in skoraj bi se zasmel. Tipčku se počasi vzdiguje nabrekli med nogami. Ihte nagovarja svojo gospodarico, naj si ga vzame. Bo zdržal lesteneč, me zaskrbi. Ugotovim, da je to dobra stara stvar, ki zmore takega kačona. Njena vijoličasta lasulja opleta in njen bič postaja bolj nežen. Zdaj se ona ozre gor, divje vrže lase nazaj in ... O, ne ...! Saj to je ona, njene oči, njene ustnice, njen pogled. Da to je ona, ki se je še zjutraj šminkala v avtomobilu, le da ima zdaj lasuljo. Smehlja se mi, smehlja. Odvrгла je bič in si pognetla levo dojko. Porednica, zdaj se z bičem boža po prsih in se zvija v bokih. Tip pod njo stoka, da bi bil vreden še več udarcev, da bi končno dobil njeno vročičko. Prosi jo, da bi se poscala nanj. Zašepeta mi gor: »Vidiš tega izgubljenca? Veliko plačuje za ta teater, veliko, ljubček. A vidiš to ničvredno truplo, ki bo brizgnilo seme med moje dojke, a vidiš to? A ga vidiš, koliko dreka in blefa je v njem. Moj dragi kačon, najraje bi videla, da bi se mu splazil na trebuh in mu sikal v nesramni gobec. To bi ga še pobralo, tega pa

nočem. In več kaj je enkrat delal ta bedak, več kaj? Name je polagal kose lubenice in me fotografiral. In v mojo semenožerko je polagal kavna zrna, si misliš ...!? Včasih pa me samo opazuje v zrcalih. Oh, moj ljubi kačon, kar sedi tam zgoraj in me glej. Zvečer se dobiva, kajne?« nežno izšepeta. Ne vzdržim več. Splazim se nazaj sam vase. Spet imam v roki kozarec in pijem. Torej ljubim masko ...? Še več vina se mi zahoče, še več. Na srečo ga imam doma. V želodec so mi vdrli črni močeradi, v glavi pa je njena vijolična lasulja in njene frnikolaste oči.

Zdaj vem, da se stvari lahko tudi temeljito spremenijo. Zdi se mi, da bom postal svetleči prah zrcal. O, saj imam zrcalo, me prevzame, imam ga! Grem v kopalnico in se zazrem v zrcalo. Bebasto se spakujem in se smejem. Pijanost se mi je najbrž sprevrgla v plemenito norost. In potem me prešine zavest, da sem že od nekdaj bil zasvojen z zrcali, da sem se kar naprej gledal, se česal in se smeškal. Kot najstnik sem dostikrat stal v starševski sobi in si ogledoval rit. Pa tudi onaniral sem ob zrcalu, tudi po večkrat na dan ... Zrcalce zrcalce, povej, kateri največji bedak je zdaj? Kar pel bi, kar pel. Spodnje sosede ni, zgornji sosed pa je nek stari sitnež, ki bi spet naredi celo revolucijo, če bi le malo pokrulil. Moje meso ni več moj razum, prekleto, da ne. In tudi ti zrcalo mi lažeš. Zakaj mi lažeš? In kje zdaj tista, z vijoličasto lasuljo. Nadel bi si jo na glavo in si ga pošteno ožel, takole, pred zrcalom. To bi bilo zabavno, če bi veter nosil takšne lasulje med bloki. In obrazi, tudi obrazi mrtvih sanjalcev bi lahko leteli skozi te betonske konstrukcije. V meni je danes praznik zrcal. Topim se v zrcalo, postajam zrcalo. Zdi se mi, da me je pogoltnil nek drug univerzum. Pogledam se spet v zrcalo in tam vidim pošast. Namesto oči imam dve vijoličasti kroglici, ki skačeta ven in noter na nekakšnih pecljih. Čez čuden gobec se mi cedi oranžna slina. Namesto las imam nekakšne lovke, ki fluorescentno utripajo. Plešem, plešem v ogenj tujega srca. Smejem se in pljuvam mavrične sline. Postajam svetloba, ki se bo naselila na zrcalo. Leva roka se mi spreminja v čuden okrogličasti tolkač. Nenadoma se vzdigne in nameri udarec naravnost v zrcalo. V trenutku so izginile vse slike. V desni roki še vedno držim steklenico, leva pa me čudno ščemi. Počasi se zavedam, kaj se dogaja. Gledam, kako mi kri kaplja med razbitine v umivalniku. Več in več jo je in riše čudne rdeče rože. Kar nenadoma sem povsem trezen in paničen. Brcnem nekaj večjih kosov pod umivalnik in pograbim brisačo, da si jo ovijem okrog krvaveče roke. Še sreča, da je zdravstveni dom blizu. Zrcala v meni postajajo črna ...

TKIVO ČASA

ČASOSTRELEC	5
BALADA O BETONU IN TROBENTI	13
BOBNI	23
BOJEVNIK	31
CESTA, BLEDA MATI	39
ČOKOLADA	47
GOLOB	57
IZHOD	63
KAMNI	71
KANARČKI	79
LEBDENJE	87
LUNE	95
METULJI IN SIRENE	101
MODEL	111
NASLONJAČ	121
NOČ ANGELOV	129
NOČ V VEKAH	135

NOVO IME	141
OBISK	147
OBLAK	157
PALČKI	165
PARADE	173
PEPEL	181
PESEK	193
PLOČEVINA	201
RAZPOKE	207
RIBA	213
SANJALCI	221
SENCA	229
SMETNJAKI	235
TAM ZUNAJ ...	243
VRAČANJA	249
VRVICE	257

Bojan Bizjak
TKIVO ČASA

uredil Saša Iskrič
tehnično oblikovanje Janez Vizjak in Saša Iskrič
oblikovanje naslovnice Janez Vizjak

izdala založba KATR
Ljubljana, avgust 2008

© 2008 Bojan Bizjak in založba KATR

